

ಕನ್ನಡ ಐಚ್ಛಿಕ ಪಠ್ಯ

ಬಿ.ಎ. ನಾಲ್ಕನೇ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್

೨೦೨೧-೨೨

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಡಿ. ಡೊಮಿನಿಕ್

ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಕೆ.ವೈ. ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ

ಪರಿಶೀಲಕರು

ಡಾ. ಬೆಳಕೆರೆ ಲಿಂಗರಾಜಯ್ಯ

ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಟಿ. ವೆಂಕಟೇಶ್‌ಮೂರ್ತಿ

ಡಾ. ನಟರಾಜ್ ತಲಘಟ್ಟಪುರ

ಶ್ರೀಮತಿ. ರಾಧಾ ಆರ್. ನಾಡಿಗ್

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

Optional Kannada :

B.A.: Fourth Semester Text Book

Chief Editor : Dr. D. Dominic
 Chairperson, Kannada Board of Studies
 Bangalore City University

Editors : **Dr. T. Venkateshmurthy**
Dr. Nataraj Thalagattapura
Smt. Radha R. Nadig

© ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ : 2022

ಪುಟಗಳು : 217

ಬೆಲೆ :

ಅಧ್ಯಯನ ಮಂಡಳಿ ಸದಸ್ಯರು :

ಡಾ. ಹನುಮಂತರಾಯಪ್ಪ, ಶ್ರೀ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಪುಣ್ಯಶೆಟ್ಟಿ

ಡಾ. ಎಚ್.ಕೆ. ಮಳಲಿಗೌಡ, ಡಾ. ಡಿ. ಸಿದ್ದರಾಜು

ಡಾ. ಶೀಲಾದೇವಿ ಎಸ್. ಮಳೀಮರ

ಡಾ. ಟಿ. ಮಂಜುನಾಥ, ಎಚ್. ಉಮಾಪತಿ.

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಕುಲಸಚಿವರು

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಬೆಂಗಳೂರು-560 001.

ಪರಿವಿಡಿ

- I ಛಂದಸ್ಸು ೧-೨೪
೧. ಛಂದಸ್ಸಿನ ಇತಿಹಾಸ, ಲಕ್ಷಣ, ಸ್ವರೂಪ
೨. ಖ್ಯಾತ ಕರ್ನಾಟಕಗಳು : ಕಂದ, ತ್ರಿಪದಿ, ರಗಳೆ, ಷಟ್ಪದಿ, ಸಾಂಗತ್ಯ
೩. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಛಂದಸ್ಸು: ಸರಳರಗಳೆ, ಮುಕ್ತಛಂದಸ್ಸು, ಸುನೀತ
- ಓದು ಪಠ್ಯ : ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಳ್ಳುವ ದೇವರುಗಳು....
- ತೋಂಡಿಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಕಾವ್ಯ- ಡಿ.ಆರ್. ನಾಗರಾಜ್
- II ಜಾನಪದ ೨೫-೬೨
೧. ಜನಪದ ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರಗಳು (ಸಂಗ್ರಹ)
೨. ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣ (ಲಾವಣಿ)
೩. ಕೆರೆಗೆ ಹಾರ (ಕಥನ ಗೀತೆ)
೪. ಮೃಗ ಮತ್ತು ಸುಂದರಿ (ಕಥೆ) - ಪಿ. ಲಂಕೇಶ್
- ಓದು ಪಠ್ಯ : ಮೂರ್ಖರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ (ಕಥೆ) - ಸಂ : ಎ.ಕೆ. ರಾಮಾನುಜನ್
- III ಪ್ರಕೃತಿ ೬೩-೮೪
೧. ವರ್ಷ ಭೈರವ (ಕವಿತೆ) - ಕುವೆಂಪು
೨. ಸೃಷ್ಟಿ ನೊಂತು ನಿಂತಿದೆ (ಕವಿತೆ) - ಚನ್ನವೀರ ಕಣವಿ
೩. ಚೈತ್ರ (ಕವಿತೆ) - ಎಂ.ಆರ್. ಕಮಲ
೪. ಬೇಟೆ (ಲೇಖನ) - ಅಂಬಳಿಕೆ ಹಿರಿಯಣ್ಣ
- ಓದು ಪಠ್ಯ : ಕುಮಾರ ಪರ್ವತ : ನಾವು ಐದು ಅಡಿ ಚಿಲ್ಲರೆ ಸಂಗ್ರಹ : ಬೆಟ್ಟದ ಜೀವ (ಕಾದಂಬರಿ)
- ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ
- IV ವಿರಹ / ಅಗಲಿಕೆ ೮೫-೧೯೮
೧. ಮೀಡಿಯ (ನಾಟಕ)- ಅನು : ಕೆ. ಮರುಳಸಿದ್ದಪ್ಪ
- ಓದು ಪಠ್ಯ : ಮದುವೆ ಹೆಣ್ಣು (ನಾಟಕ): ಎಚ್. ಎಸ್. ಶಿವಪ್ರಕಾಶ್

I ಭಂದಸ್ಸು

೧. ಭಂಧಸ್ಸಿನ ಇತಿಹಾಸ: ಲಕ್ಷಣ, ಸ್ವರೂಪ

ಆಶಯ :

ತಾಳಮಾನ ಸರಿಸವನರಿಯೆ.
ಓಜೆ ಬಜಾವಣೆಯ ಲೆಕ್ಕವನರಿಯೆ, ಅಮೃತಗಣ ದೇವಗಣವನರಿಯೆ,
ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ನಿನಗೆ ಕೇಡಿಲ್ಲವಾಗಿ
ಆನು ಒಲಿದಂತೆ ಹಾಡುವೆ.....

- ಬಸವಣ್ಣ

ಪದ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಭಂದಸ್ಸು ಒಂದು ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗ. ಭಂದ್ ಎಂದರೆ ಕುಣಿತ ಎಂದರ್ಥ. ಕಾವ್ಯದ ಓಟ ಅಥವಾ ನಡಿಗೆ ಅಥವಾ ಲಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಭಂದಸ್ಸು ಎಂದು ಹೆಸರು. ಇದರ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಭಂದಶಾಸ್ತ್ರ ಎನ್ನುವರು.

ಪದ್ಯವು ಭಂದೋಬಧ್ಧವಾಗಿಯೇ ಮೂಡಿಬರುವ ಕವಿಕೃತುಫಲವಾಗಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಗದ್ಯವು ಭಂದೋರಹಿತ ವಾಗಿರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಇತರ ಅನೇಕ ಲಾಕ್ಷಣಿಕ ನಿಯಮಗಳೂ ಅಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯವಿಲ್ಲ. ಪದ್ಯ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ದೊರೆತಿರುವುದುಂಟು. ಆದರೂ ಬಹು ವಿರಳವಾಗಿ ಬಾಣಭಟ್ಟ, ದಂಡಿ-ಮೊದಲಾದವರು ತಮ್ಮ ಗದ್ಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಾವ್ಯಮಯ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗೌರವಾನ್ವಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ತೀವ್ರತೆ ಮತ್ತು ತೀಕ್ಷ್ಣತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದಷ್ಟು ಆ ರಸಾನುಭವಗಳು ಗಾನ ರೂಪವಾಗಿಯೇ ಹೊರಹೊಮ್ಮಬೇಕು. 'He that thinks deeply thinks musically' ಆಳವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸುವವನು ಗಾನ ರೂಪವಾಗಿಯೇ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಂತೆಯೇ ತಾಳ - ಲಯಗಳು ಮೈಗೂಡಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಗದ್ಯವು ಕಾಲನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿದರೆ ಪದ್ಯವು ವಾಹನಾರೂಢವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದೂ ಹೇಳುವುದುಂಟು.

ಭಂದೋಬಧ್ಧವಾದುದು ಪದ್ಯ: ಇಲ್ಲದ್ದು ಗದ್ಯವೆಂದೂ, ಪಾದನಿಯಮವುಳ್ಳದ್ದು ಪದ್ಯವೆಂದೂ, ಇಲ್ಲದ್ದು ಗದ್ಯವೆಂದೂ ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಇದು ಸ್ಥೂಲ ನೋಟ. ಪದ್ಯ - ಗದ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಗೆರೆ ಎಳೆಯುವುದೂ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅಸಾಧ್ಯ. ಆದರೂ ಲಯಮಾಧುರ್ಯದಿಂದ ಗದ್ಯ - ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸುವುದುಂಟು. ಲಯ ಮಾಧುರ್ಯವೇ ಪದ್ಯದ ಜೀವಾಳ; ಲಯ ಮಾಧುರ್ಯದ ರಾಗ ತಾಳಗಳ ಮೋಡಿ ಹಾಗೂ ನೆಲೆ ದಾಣಗಳೇ ಭಂದಸ್ಸನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ಸಾದೃಶ್ಯ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಪರಂಪರೆಯೇ ಲಯ; ವಸ್ತು, ಘಟನೆ, ಕಾಲಗಳ ನಿಯತ ಅವರ್ತನೆಯೇ ಲಯ; ಕಾಲ ನಿಯಮದಿಂದ ಖಂಡನಿಯತವಾಗಿ ಪುನರಾವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಲಯವನ್ನು ಕಾಣುವುದುಂಟು. ಅರ್ಥಕಾಂತಿ, ಕಲ್ಪನೆ, ಅಲಂಕಾರಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಇದು ಬಂಧುರತಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಯವನ್ನು ರಾಗ - ತಾಳ ಹಾಕಿ

ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ; ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಗ - ತಾಳಗಳ ಮೋಡಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

'ಪದ್ಯಂ ವದ್ಯಂ ಗದ್ಯಂ ಹೃದ್ಯಂ' ಎಂದು ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿ ಮುದ್ದಣನೂ ಹೇಳಿರುವುದುಂಟು, ನಿಜ. ಆದರೆ ಆತನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಸಂದರ್ಭವೇ ಬೇರೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಆತನು ಪದ್ಯವನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ, ಗದ್ಯವನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಯಾವುದೇ ಪ್ರೌಢರೀತಿಯ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಹನವಾದುದನ್ನು ಹೇಳಿದರೂ ನೀರಿಳಿಯದ ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಕಡುಬನ್ನು ತುರುಕಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು ಮುದ್ದಣ ಹೇಳಿದುದು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ. ಹೆಂಡತಿಯ ಎದುರಿಗೆ ಜಂಬ ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳದ ಗಂಡ ಯಾರು ತಾನೇ ಇಲ್ಲ ಲೋಕದಲ್ಲಿ? ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪದ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಗದ್ಯವೇ ಲೇಸೆಂಬುದು ಮಾತ್ರ ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿರಬೇಕೆಂದು ಭಾವಿಸೋಣ,

ಪದ್ಯಂಗಳ್ ನವರಸನಿರ

ವದ್ಯಂಗಳ್ ಸುಜನಸಂಕುಲಕ್ಕಂ ನಿರುತಂ

ಹೃದಂಗಳ್ ಧಾರಿಣಿಗತಿ

ಚೋದ್ಯಂಗಳ್...

ಎಂದಿದ್ದಾನೆ ಮಹಾಕವಿ ಹರಿಹರ, ಮತ್ತು ಪದ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರೌಢಿಮೆ, ಮಹತ್ವ, ರಸಪ್ರಯೋಜನ ಮೊದಲಾದವನ್ನು ಕುರಿತು ಕವಿಗಳೂ ಸಹೃದಯರೂ, ಲಾಕ್ಷಣಿಕರೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿರುವುದೂ ಉಂಟು.

ಗದ್ಯಕ್ಕೂ ಪದ್ಯಕ್ಕೂ ಇರುವ ಭೇದವು ಒಂದು ಪದ ಪಾದ ನಿಯತನಿಯಮಾಸ್ಪದವಲ್ಲ, ಇನ್ನೊಂದು ಪದವಿದಿತವಾದ ನಿಯಮ ನಿವೇದ್ಯ. "ಬಯಲಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಿದಂತೆ ಗದ್ಯದ ಗತಿ, ಆಟದಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕುಣಿದಂತೆ ಪದ್ಯದ ಛಂದ. ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ. ಗದ್ಯದೊಳಗಿನ ವಿಚಾರವು ಪಾಕೃತಿಕ ದ್ರವ್ಯದ ಪದರವು ಹರಹಿದಂತೆ, ಪದ್ಯದೊಳಗಿನ ವಿಚಾರವು ಸಂಸ್ಕಾರ ಸಂಪನ್ನ ಅರ್ಕವಿದ್ದಂತೆ. ಇದರ ಕಾರಣ ಗದ್ಯವು ಕಡಿಮೆ, ಪದ್ಯವು ಹೆಚ್ಚು ಎಂದಲ್ಲ, ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟು ಇಲ್ಲ, ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟು ಇದೆ - ಇದೇ ಕಾರಣ. ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದು ವಾಚ್ಯಾರ್ಥಕ್ಕಿಂತ ಲಕ್ಷಣಾರ್ಥ, ವ್ಯಂಗ್ಯಾರ್ಥ ಹೆಚ್ಚು ಮತ್ತು ವಸ್ತು ಧ್ವನಿಯಿದೆ, ಅಲಂಕಾರ ಧ್ವನಿಯಿದೆ, ರಸ ಧ್ವನಿಯಿದೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಶಬ್ದಗಳ ಸ್ವರ ವರ್ಣ ಸಂಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಭಾವ ವ್ಯಂಜಕವಾದ ಒಂದು ನಾದಧ್ವನಿಯಿದೆ.

ನಾದಧ್ವನಿಯ ಛಂದೋಲಯದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯದ ಉಗಮವಿದೆ; ಈ ಘನತೆಯ ಅರಿವು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಕವೋ ಹಾಗೆ ಲಾವಣಿ ಪದ, ಭಾವಗೀತೆ, ಕಾವ್ಯ, ಮಹಾ ಕಾವ್ಯಗಳ ರಚನೆಯಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ಮಹಾ ಕಾವ್ಯಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠ ದರ್ಜೆಯವು ನಿಜ. ಕವಿ ದರ್ಶನವು ಮರ್ತ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅಮೃತ ಲೋಕದಿಂದ ಅಮೃತವನ್ನು ತಂದು ಸುರಿಸುವ ಗರುಡನಂತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಗಾರೂಡಿಯೂ ಇದೆ;

ಮೋಹಕತೆ, ರಮಣೀಯಕತೆ, ಕಲ್ಪಕತೆ, ಛಂದೋಲಯ ಮೊದಲಾದುವೆಲ್ಲ ಈ ಗಾರುಡ ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ರಸಪಾಕವಾಗಿ ಸಮನ್ವಯಗೊಂಡಿವೆ.

ಪದ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಲಯಮಾಧುರದಿಂದಲೇ ಕವಿನಿರೂಪಣೆಯ, ಕವಿ ದರ್ಶನದ ಹೃದ್ಯತೆ, ಭಾವದೀಪ್ತಿ, ಅರ್ಥಕಾಂತಿ ಮೈದೋರುತ್ತದೆ.

ಛಂದಸ್ಸಿನ ಬಂಧನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಿಸಮನಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲ ಗದ್ಯ ರಚನೆಯನ್ನು ಕೆಲವರು ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದುಂಟು; ಛಂದಸ್ಸಿನಿಂದ ಮೈಗೂಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ನೀರಸವಾದ ಕಾವ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಉಂಟು. ಹರಿಹರನ ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಗದ್ಯವು ಯಾವ ಪದ್ಯಕ್ಕೂ ಕಡಿಮೆಯೇನಲ್ಲ.

ಕವಿಹೃದಯದಿಂದ ಮೂಡಿ ಬರುವ ವಾಣಿಯು ಛಂದೋಬದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದುಂಟು. ಅವನ ಉತ್ತಿಯು ಸ್ವಭಾವೋಕ್ತಿ; ಇದು ಸಹಜವಾಗಿ ಲಯಬದ್ಧ ಅಥವಾ ಛಂದೋಬದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಾವ್ಯವೆನ್ನುವುದು ತೀವ್ರವಾದ ರಸಾನುಭವಗಳ ಅನಿವಾರ್ಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ: ಇದು ಛಂದೋಬದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ. ರಾಮಾಯಣ ಕಾವ್ಯ ರಚಿತವಾಗಲು ವಾಲ್ಮೀಕಿಗೆ ಒದಗಿದ ಪ್ರೇರಣೆ ಸರ್ವವಿಧಿತ. ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಹೃದಯ ಕವಿಹೃದಯವಾಗಿದ್ದಾದ್ದರಿಂದಲೇ ಬೇಡನೆಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಶಾಪವೂ ಲಯಬದ್ಧವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು. ಅವನ ಶೋಕವು ಶ್ಲೋಕರೂಪವಾಗಿ ಮೂಡಿತು. ಆ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇಡೀ ರಾಮಾಯಣ ತನ್ನ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು.

ಛಂದಸ್ಸು ಕಾವ್ಯದ ಪೂರ್ಣತೆಯ ಒಂದು ಅಂಗವೇ ಸರಿಯೆಂದು ಮ್ಯಾಥ್ಯೂ ಅರ್ನಾಲ್ಡ್ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಹೂವು ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿನೊಡನೆ ತನ್ನ ಬಣ್ಣ, ವಾಸನೆ, ಅಂದ ಚಂದಗಳೊಂದಿಗೆ ಮೂಡಿಬರುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಉತ್ತಮ ಕಾವ್ಯವು ತನ್ನ ಛಂದಸ್ಸಿನೊಡನೆಯೇ ಮೂಡಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಛಂದಸ್ಸಿನ ನಾದಮಾಧುರದಿಂದಲೇ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಸಹೃದಯರೂ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗುವುದುಂಟು.

ಛಂದಸ್ಸಿನ ಮೋಡಿಯೇ ಮೋಡಿ! ಬೆಡಗೇ ಬೆಡಗು! ಕಾವ್ಯದ ಸೊಗಸು ಛಂದಸ್ಸಿನ ಲಯಮಾಧುರ್ಯದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆ. ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಇದು ಹೇಗೆ ಸೊಗಸನ್ನು ತರುತ್ತದೆಯೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು. ಪದ್ಯದ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಗದ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆದಾಗ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ:-

ಉದಾ- ಭೃಂಗದ ಬೆನ್ನೇರಿ ಬಂತು ಕಲ್ಪನಾವಿಲಾಸ.

ಗದ್ಯ- ಕಲ್ಪನಾವಿಲಾಸ ಶೃಂಗದ ಬೆನ್ನೇರಿ ಬಂತು.

ಉದಾ- ಒಡಲೊಡಮೆಯೆಂಬಿವೆರಡುಂಕೆಡಲಿರ್ಪವು ಕೆಡದ ಕಸವರಂ ಜಸಂ

ಗದ್ಯ- ದೇಹ ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತುಗಳು ಅಶಾಶ್ವತ, ಕೀರ್ತಿಯೇ ಶಾಶ್ವತ.

ಮೇಲ್ಕಂಡಂತೆ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪಲ್ಲಟಗೊಳಿಸಿದ, ಸರಳಗೊಳಿಸಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಕಾವ್ಯ ಬಂಧುರತೆ ನಿರ್ನಾಮವಾಗುವುದು ಉಂಟು. ಭಾವ ದೀಪ್ತಿ, ಅರ್ಥಪ್ರಚುರತೆ, ಕಲ್ಪನಾವಿಲಾಸ, ವರ್ಣನೆ-

ಅಲಂಕಾರಗಳ ಮೋಡಿ, ಮಾತಿನ ಗಾರುಡಿ, ಇವುಗಳ ಪ್ರಕಾಶನಕ್ಕೂ ಛಂದಸ್ಸು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿನಿಷ್ಠ ಭಾವಗಳನ್ನು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದೂ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ.

ಛಂದಸ್ಸಿನ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಧಾನ ಗುಣವೇನೆಂದರೆ ಇದರ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತತೆ. ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಲು ಛಂದಸ್ಸು ಕವಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಹಾಯ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ತೊಟ್ಟಿಲ ಹೊಡ್ಕೊಂಡು ತೌರ್ವಣ್ಣವುಟೊಂಡು

ಅಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟೆಮ್ಮೆ ಹೊಡ್ಕೊಂಡು ತಂಗ್ಯಮ್ಮ

ತಿಟ್ಟತ್ತಿ ತಿರುಗಿ ನೋಡ್ಯಾಳು.

ವಿಶೇಷವಾದ ಭಾವಾರ್ಥವನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಛಂದಸ್ಸು ಎಷ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಹೀಗೆ ಕಾವ್ಯವು ಸುಂದರವಾಗಿ ಬಂಧುರವಾಗಿ ಹೃದ್ಯವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬರಲು ಛಂದಸ್ಸು ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯದ ಸಾಧನವಾಗಿದೆಯೆನ್ನಬಹುದು.

ಛಂದಸ್ಸಿಗೂ ಸಂಗೀತಕ್ಕೂ ಸಾಮಿಪ್ಯವಿದೆ. ಆದರೆ ಒಂದೊಂದರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೇ ಬೇರೆ. ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ರಾಗ-ತಾಳ-ಭಾವಗಳ ಮೇಳವಿರಬೇಕು; ಇಲ್ಲವೇ ಅಪಸ್ವರಗಳುಂಟಾಗಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಪದ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿ ರಸ, ರೀತಿ, ಅಲಂಕಾರ, ಛಂದಸ್ಸು, ವರ್ಣನೆ, ಪ್ರತಿಭೆ, ರಸಾವೇಶ ಇವುಗಳ ಮೇಳವಿರಬೇಕು. ಜೀವನವೂ ಸಂಗೀತದಂತಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಎಂದರೆ ಆಶೆ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳ, ನಡೆ-ನುಡಿಗಳ, ಆಚಾರ, ವಿಚಾರಗಳ ತಾಳಮೇಳವಿರಬೇಕು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ತೂಕ ತಪ್ಪಿ ಅಪಸ್ವರಗಳುಂಟಾಗಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ದ್ವೇಷಾಸೂಯೆ ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದಿಗಳಿಂದಲೇ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಪಸ್ವರಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಯಾವುದೇ ಅಪಸ್ವರಗಳಿಲ್ಲದೆ ಜೀವನವು ವಿವೇಕ, ಸಭ್ಯತೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು. 'ಪದ ಕುಸಿಯೆ ನೆಲವಿಹುದು ಮಂಕುತಿಮ್ಮ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಡಿವಿಜಿ ಒಂದೆಡೆ, ಜೀವನಸಂಗೀತ ವ್ಯರ್ಥವಾದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯೇ ತೊಳಲಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಇದರ ಅರ್ಥ. ಪದ್ಯವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ರಚನೆಯೇ ಅಲ್ಲ; ಅದು ಕವಿಹೃದಯದಿಂದ ಮೂಡಿಬರುವ ಸಾಮಗಾನ, ರೀತಿ, ವರ್ಣನೆ, ಅಲಂಕಾರಾದಿಗಳಿಂದ ಸಾಲಂಕೃತವಾಗಿಯೇ ಮೂಡಿಬರುವ ಆನಂದದ ಗೀತೆ. ಅಂತೆಯೇ ಓದುಗರ ಹೃದಯವನ್ನು ಅರಳಿಸಿ ಕಾವ್ಯದ ಗುರಿ ಆನಂದವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಲು ಛಂದಸ್ಸು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಛಂದಶ್ಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ವಿವೇಚಿಸುವಾಗ ಲಘು, ಗುರು, ಗಣ, ಪಾದ, ಪ್ರಾಸ ಮೊದಲಾದವು ಛಂದಸ್ಸಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಇವು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ನಿಯಮಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಪದ್ಯಗಳು ಪಾದಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ. ಎರಡು, ಮೂರು,

ನಾಲ್ಕು, ಆರು ಪಾದಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ದ್ವಿಪದಿ, ತ್ರಿಪದಿ, ಚೌಪದಿ, ಷಟ್ಪದಿ ಛಂದೋವಿಧಾನಗಳುಂಟು. ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಪಾದಗಳ ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಸಾನೆಟನಲ್ಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳು ಇರುವುದುಂಟು.

ಪದ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾದದಲ್ಲಿಯೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಲಘು, ಗುರುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಗಣಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಲಘು ಎಂದರೆ ಒಂದು ಮಾತ್ರೆಯಷ್ಟು ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸುವ ಅಕ್ಷರ. ಒಂದು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಉಚ್ಚಾರ ಮಾಡಲು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕಾಲವೇ ಮಾತ್ರ. ಅಂತೆಯೇ ಲಘುವಿಗೆ ಒಂದು ಮಾತ್ರೆಯ ಬೆಲೆಯಿದೆ. ಎರಡು ಮಾತ್ರೆಯ ಕಾಲ ಉರಿ ಎರಡು ಮಾತ್ರೆಯ ಕಾಲ ಉಚ್ಚಾರ ಮಾಡುವ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಗುರು ಎಂದು ಹೆಸರು. ಲಘು ಗುರುಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ 'U' 'L' ಈ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಂದ ಸೂಚಿಸುವುದುಂಟು.

ಮಾತ್ರಾಗಣವು ಬಂದಿರುವ ಪದ್ಯಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಕ್ಷರ ಲಘುವಾಗಿದ್ದರೂ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಎಳೆದು ಉಚ್ಚರಿಸುವುದುಂಟು. ಲಘು ಗುರುಗಳಲ್ಲದೆ ಎಂದರೆ ಒಂದು, ಎರಡು ಮಾತ್ರೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಉಚ್ಚರಿಸುವುದುಂಟು, ಆದರೆ ಇದು ವಿರಳ. ಹೀಗೆ ಎರಡು ಮಾತ್ರೆಯ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಉಚ್ಚರಿಸುವ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ 'ಫಲಿತ' ಎಂದು ಹೆಸರು ಇದನ್ನು (S). ಅವಗ್ರಹ ಚಿಹ್ನೆಯಿಂದ ಸೂಚಿಸುವುದುಂಟು.

ಉದಾ : ಕುಣಿಯೋಣ ಬಾರಾಽ ಕುಣಿಯೋಣ ಬಾರಾಽ

ತುಂಬಿ ಬಂದಿತ್ತಾಽ ತಂಗೀ ತುಂಬಿ ಬಂದಿತ್ತಾಽ

ಭಾವ ಇದ್ದಾಂಗ ದೇವ

ಗಣ :

'ಗಣ' ಎಂದರೆ ಅಕ್ಷರಗಳ ಗುಂಪು. ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾದದಲ್ಲಿಯೂ ಲಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಗಣಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದುಂಟು. ಎರಡು ತಾಳಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಬರುವ ಅಕ್ಷರಗಳ ಗುಂಪು ಗಣ ಹೀಗೆ ಛಂದೋನಿಯಮ ಹಾಗೂ ಲಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಅಕ್ಷರಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ "ಗಣ" ಎಂದು ಹೆಸರು.

ಗಣಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ವಿಧಗಳುಂಟು.

೧. ಅಕ್ಷರಗಣ

೨. ಮಾತ್ರಾಗಣ

೩. ಅಂಶಗಣ

೧. ಅಕ್ಷರಗಣ :

ವೃತ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮೂರು ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಗಣವೆಂಬುದಾಗಿ ಲೆಕ್ಕಿಸುವುದುಂಟು. ಅಕ್ಷರಗಣಗಳನ್ನು ವರ್ಣಗಣಗಳೆಂದೂ ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಅಕ್ಷರಗಣಗಳು

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸುಸ್ಪೃತದಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಅಕ್ಷರ ವೃತ್ತಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಘಟಿತವಾದ ವೃತ್ತಗಳೇ ಅಕ್ಷರವೃತ್ತಗಳು. ಇವುಗಳ

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾದದಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಿಷ್ಟೇ ಅಕ್ಷರಗಳಿರಬೇಕೆಂದೂ ನಿಯಮವಿದೆ. ಈ ವೃತ್ತ ಭಂದದ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮೂರು ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಗಣ ಅಥವಾ ಗುಂಪು ಆಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದುಂಟು. ಅಕ್ಷರಗಣಗಳು ಒಟ್ಟು ಎಂಟು ಇವೆ.

ಯಮಾತಾರಾಜಭಾನಸಲಗಂ

ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರತಿ ಮೂರು ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಗಣವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ, ಆಯಾ ಗಣದ ಮೊದಲನೆಯ ಅಕ್ಷರದಿಂದ ಗಣದ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.

U	-	-				
ಯ	ಮಾ	ತಾ	ಯ ಗ ಣ	U - -		ಆದಿ ಲಘು
-	-	-				
ಮಾ	ತಾ	ರಾ	ಮ ಗ ಣ	- - -		ಸರ್ವ ಗುರು
-	-	U				
ತಾ	ರಾ	ಜ	ತ ಗ ಣ	- - U		ಅಂತ್ಯ ಲಘು
-	U	-				
ರಾ	ಜ	ಭಾ	ರ ಗ ಣ	- U -		ಮಧ್ಯ ಲಘು
U	-	U				
ಜ	ಭಾ	ನ	ಜ ಗ ಣ	U - U		ಮಧ್ಯ ಗುರು
-	U	U				
ಭಾ	ನ	ಸ	ಭ ಗ ಣ	- U U		ಆದಿ ಗುರು
U	U	U				
ನ	ಸ	ಲ	ನ ಗ ಣ	U U U		ಸರ್ವ ಲಘು
U	U	-				
ಸ	ಲ	ಗಂ	ಸ ಗ ಣ	U U -		ಅಂತ್ಯ ಗುರು

ಹೀಗೆ ಯಮಾತಾರಾಜಭಾನಸಲಗಂ - ಸೂತ್ರದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಅಕ್ಷರಗಣಗಳನ್ನು ಬೇಗ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಅಕ್ಷರ ಗಣಗಳ ಗಣನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಗಣ.

ಗುರು ಲಘು ಮೂರಿರೆ ಮನಗಣ

ಗುರು ಲಘು ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಬರಲು ಭಯಗಣಮಕ್ಕುಂ

ಗುರು ಲಘು ನಡುವಿರೆ ಜರಗಣ

ಗುರು ಲಘು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಬರಲು ಸತಗಣಮಕ್ಕುಂ

ಮಾತ್ರಾಗಣ :

ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾತ್ರಗಳಿಂದ ಗಣಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸುವ ವಿಧಾನವು ಮಾತ್ರಾಗಣದ ರೀತಿಯದಾಗಿದೆ. ಕಂದ, ರಗಳೆ, ಪಟ್ಟದಿ, ಭಾವಗೀತೆ, ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಲಯಾನುಸಾರಿಯಾಗಿ ಮಾತ್ರಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸಿ ಗಣಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದುಂಟು. ಹೀಗೆ ಮಾತ್ರಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರಾಗಣಗಳನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದು. ಒಂದು ಹ್ರಸ್ವಾಕ್ಷರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವ ಕಾಲವನ್ನು ಒಂದು ಮಾತ್ರೆಯನ್ನುವುದುಂಟು; ಇದು ಒಂದು ಲಘು, ಎರಡು ಮಾತ್ರಗಳ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳದ್ದು ಗುರು. ಎಂದರೆ ಗುರುವನ್ನುಚ್ಚರಿಸಲು ಒಂದು ಲಘುವನ್ನುಚ್ಚರಿಸಲು ಬೇಕಾಗುವ ಎರಡರಷ್ಟು ಕಾಲ ಬೇಕು. ಕಾಲಾವಧಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗುರು ಲಘು ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಸೌಂದರ್ಯ ಹಾಗೂ ಶ್ರೋತೃನಂದದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.

ಮಾತ್ರಾಗಣಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವಿಧಗಳುಂಟು

- i. ಮೂರು ಮಾತ್ರೆಯ ಗಣ
- ii. ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಯ ಗಣ
- iii. ಐದು ಮಾತ್ರೆಯ ಗಣ
- iv. ಆರು ಮಾತ್ರೆಯ ಗಣ.

ಅಂಶಗಣ :

ಅಂಶಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗಣ ಪರಿಗಣನೆಯು ಅಂಶಗಣವಾಗಿದೆ. ಇದು ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ ಛಂದಸ್ಸು ಆಗಿದೆ. ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ ಛಂದಸ್ಸಿನ (ಸಾಂಗತ್ಯ, ಏಳೆ, ಅಕ್ಷರ ಮೊದಲಾದ) ಪದ್ಯ ಪಾದಗಳ ಗಣ ಗಣಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡಿನ ಲಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ತಾಳಲಯಗಳು ಸರಿಹೊಂದಲು ಮಾತ್ರಾ ಪರಿಮಾಣವು ಹಿಗ್ಗಿ ಅಥವಾ ಕುಗ್ಗಿ ಹೊಂದಿಕೆಗೆ ಸರಿಹೋಗುವ ಭಾಗ 'ಅಂಶ' ವಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಅಂಶ ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದು ಗುರು ಅಥವಾ ಎರಡು ಲಘು ಇರುತ್ತದೆ. ಅನಂತರದ ಲಘುವೇ ಆಗಲೀ ಗುರುವೇ ಆಗಲಿ ಒಂದೊಂದು ಒಂದೊಂದು ಅಂಶ. ಹೀಗೆ ಅಂಶಗಣದ ಮೂಲಮಾನ ಅಂಶ. ಇದು ಒಂದು ಗುರು ಅಥವಾ ಎರಡು ಲಘುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ; ಅನಂತರದ ಅಂಶಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದೊಂದೇ ಅಕ್ಷರದಿಂದ ಅಂಶವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಗಣದ ಮೊದಲಲ್ಲಿ - U ಪ್ರಸ್ತಾರ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ.

ಅಂಶಗಣಗಳು ಮೂರು ಬಗೆಯಾಗಿವೆ. (1) ಬ್ರಹ್ಮಗಣ (2) ವಿಷ್ಣುಗಣ (3) ರುದ್ರಗಣ, ಬ್ರಹ್ಮಗಣ ಎರಡು ಅಂಶಗಳಿಂದಲೂ, ವಿಷ್ಣುಗಣವು ಮೂರು ಅಂಶಗಳಿಂದಲೂ, ರುದ್ರಗಣವು ನಾಲ್ಕು ಅಂಶಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುತ್ತೆ. ಮಾತ್ರಾ ಗಣದಂತೆ ಮಾತ್ರಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಪದ್ಯ ಲಯವನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕು.

* * *

೨. ಖ್ಯಾತ ಕರ್ನಾಟಕಗಳು : ಕಂದ, ತ್ರಿಪದಿ, ರಗಳೆ, ಷಟ್ಪದಿ, ಸಾಂಗತ್ಯ

'ಖ್ಯಾತ ಕರ್ನಾಟಕಗಳು' ಎಂಬುದು ಛಂದಶ್ಯಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನುಡಿ ಗಟ್ಟಿನಂತಿದೆ. ಉತ್ಪಲಮಾಲಾವೃತ್ತ, ಶಾರ್ದೂಲ ವಿಕೀಡಿತವೃತ್ತ, ಸ್ವಗ್ಧರಾವೃತ್ತ, ಮತ್ತೇಭ ವಿಕೀಡಿತ ವೃತ್ತ, ಮಹಾಸ್ವಗ್ಧರಾವೃತ್ತ ಮತ್ತು ಚಂಪಕಮಾಲಾ ವೃತ್ತ ಎಂಬ ಈ ಆರು ಅಕ್ಷರವೃತ್ತಗಳು ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿವೆ.

(೧) ಉತ್ಪಲಮಾಲಾವೃತ್ತ :

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಾಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇಪ್ಪತ್ತು ಅಕ್ಷರಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟು ನಾಲ್ಕು ಸಾಲುಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಾಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಭ, ರ, ನ, ಭ, ಭ, ರ, ಗಣಗಳು ಬಂದು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಘು ಮತ್ತು ಒಂದು ಗುರು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ವೃತ್ತದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಾಲಿನ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಕ್ಷರದ ಮೇಲೆ ಯತಿಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಆದಿಪ್ರಾಸವಿರುತ್ತದೆ.

(೨) ಶಾರ್ದೂಲ ವಿಕೀಡಿತ :

ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾದದಲ್ಲಿಯೂ ಹತ್ತೊಂಭತ್ತು ಅಕ್ಷರಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದೊಂದು ಪಾದದಲ್ಲಿಯೂ, ಮ, ಸ, ಜ, ಸ, ತ, ತ, ಗಣಗಳು ಬಂದು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುರು ಬರುತ್ತದೆ. ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಅಕ್ಷರದ ಮೇಲೆ ಯತಿ ಸ್ಥಾನ ಬರುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಆದಿಪ್ರಾಸ ಬರುತ್ತದೆ.

(೩) ಸ್ವಗ್ಧರಾವೃತ್ತ :

ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾದದಲ್ಲಿಯೂ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಅಕ್ಷರಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾದದಲ್ಲಿಯೂ ಮ, ರ, ಭ, ನ, ಯ, ಯ, ಯ_ಗಣಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿ ಏಳನೆಯ ಅಕ್ಷರದ ಮೇಲೆ ಯತಿ ಬರುತ್ತದೆ.

(೪) ಮತ್ತೇಭ ವಿಕೀಡಿತ :

ಎಲ್ಲ ವೃತ್ತಗಳಂತೆ ಈ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿಯೂ ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಅಕ್ಷರಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸ, ಭ, ರ, ನ, ಮ, ಯ_ ಗಣಗಳೂ ಒಂದು ಲಘು ಮತ್ತು ಒಂದು ಗುರು ಬರುತ್ತದೆ.

(೫) ಮಹಾಸ್ವಗ್ಧರಾವೃತ್ತ :

ಎಲ್ಲ ಅಕ್ಷರವೃತ್ತಗಳಂತೆ ಈ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿಯೂ ನಾಲ್ಕು ಚರಣಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಅಕ್ಷರಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸ, ತ, ತ, ನ, ಸ, ರ, ರ-ಗಣಗಳು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುರು ಬರುವುದುಂಟು. ಪ್ರತಿಪಾದದ ಹದಿನೈದನೆಯ ಅಕ್ಷರದ ಮೇಲೆ ಯತಿಸ್ಥಾನವಿದೆ.

(೬) ಚಂಪಕಮಾಲಾವೃತ್ತ :

ಅಕ್ಷರವೃತ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಅಕ್ಷರವೃತ್ತಗಳಂತೆ ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ನಾಲ್ಕು ಚರಣಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚರಣದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಅಕ್ಷರಗಳಿದ್ದು ಇವುಗಳು ನ, ಜ, ಭ, ಜ, ಜ, ಜ, ರ-ಗಣಗಳಾಗಿವೆ. ಪ್ರತಿ ಚರಣದ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಅಕ್ಷರದ ಮೇಲೆ ಯತಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ನ ಜ ಭ ಜ ಜ ಜ ರ
 UUU | U - U | - UU | U - U | U - U | U - U | - U - |
 ನಜಭ | ಜಜಜ | ರಂ ಬಗೆ | ಗೊಳುತ್ತಿ | ರೆ ಚಂಪ | ಕ ಮಾಲೆ | ಯಿಂದಪರ್ |

(೭) ಕಂದ

ಹಿಂದಿನ ಕನ್ನಡದ ಚಂಪೂಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ 'ಕಂದ'ವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವುದುಂಟು. ಕವಿಗಳಿಗೆ ಇದೊಂದು ಬಹು ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಛಂದೋ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ 'ಕಂದ' ದ ಲಕ್ಷಣ - ಕಂದಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಯ ಮೂರು ಮೂರು ಗಣಗಳೂ, ಎರಡು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಯ ಐದು ಐದು ಗಣಗಳೂ ಬರಬೇಕು; ಪದ್ಯಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪದ್ಯದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಗುರು ಬರಬೇಕು; ವಿಷಮ

ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಜಗಣ ಬರಕೂಡದು; ಆರನೆಯ ಸ್ಥಾನದ ಗಣವು ಜಗಣ ಅಥವಾ ಸರ್ವ ಲಘುಗಣವಾಗಿರಬೇಕು, ಉದಾ :

ಳ ಳ ಳ
 - - | - - | UUUU
 ಸಾರಂ | ಸಂಸಾ | ರದೊಳಬ
 ಳ ಳ ಳ ಳ ಳ
 - - | - - | U-U | -UU | U U - |
 ಲಾರ | ತ್ತಂ ಸಾ | ರಮಲ್ಲಿ | ಜವ್ವನ | ಮದ ರೊಳ್ |
 ಳ ಳ ಳ
 - - | UU - | - - |
 ಸಾರಂ | ಮಧುರಾ | ಕಾರಂ |

ಛ ಛ ಛ ಛ ಛ
 - - | - - | U-U | U-U | UU - |
 ಸಾರಂ | ಮತ್ತಂ | ತದಕ್ಕೆ | ನುಕೂಲ | ರಸಂ |

(ಕಾವ್ಯಾಲೋಕನ)

(೮) ರಗಳೆ

ಕನ್ನಡದ ಛಂದೋ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ 'ರಗಳೆ' ಎಂಬುದೂ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಇದು ದ್ವಿಪದಿ ಅಥವಾ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳ ಪದ್ಯರೂಪ; ನಿಯತವಾದ ಮಾತ್ರಾಣ ವಿನ್ಯಾಸದಿಂದಲೂ, ತಾಳಲಯಗಣನೆಯಿಂದಲೂ, ಆದ್ಯಂತ ಪ್ರಾಸಗಳಿಂದಲೂ, ಕೂಡಿದ್ದು ಪಾದನಿಯಮವಿಲ್ಲದ ಪದ್ಯಜಾತಿಯು 'ರಗಳೆ'ಯಾಗಿದೆ.

ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ರಗಳೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಪಂಪನೂ ಮತ್ತು ಪಂಪನ ತರುವಾಯ ಅನೇಕ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ರಗಳೆಯನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹರಿಹರನು ನೂತನ ಕಾವ್ಯ ಮಾರ್ಗದ ಮಹಾಕವಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಕಥನ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ರಗಳೆಯನ್ನು ಸುಲಲಿತ ಛಂದೋ ವಿಧಾನವಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದಾನೆ. ಕಥನ ಕಲೆ, ವರ್ಣನಾಕೌಶಲ ಹೃದ್ಯವಾದ ಲಯ ಮಾಧುರ್ಯ, ಆದ್ಯಂತ ಪ್ರಾಸ, ರಗಳೆಯ ಆದ್ಯಂತಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೃತ್ತಕಂದಗಳು ಇರುವ ದೇಸೀ ಚಂಪೂ ಅಥವಾ

ರಗಳೆಯ ಚಂಪೂ ವಿಧಾನ, ಅಖಂಡರಗಳೆ ಕೃತಿನಿರ್ವಹಣೆ ಸಮರ್ಥ ರೀತಿಯ ನಿರೂಪಣೆ ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಹರಿಹರನ ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಈತ ೧೩೦ ಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ರಗಳೆಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಹರಿಹರನು ಉತ್ಸಾಹ, ಮಂದಾನಿಲ, ಲಲಿತ - ಮೂರು ಪ್ರಭೇದಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ರಗಳೆಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ತ್ರಿಪದಿ

ಲಕ್ಷಣ : ತ್ರಿಪದಿಯು ಕನ್ನಡದ ದೇಸೀ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಅಂಶಗಣ ಛಂದೋ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದುಂಟು. ಆದರೆ ಕ್ರಮೇಣ ಇದು ಮಾತ್ರಾಣ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗ ಗೊಂಡಿರುವುದು ಸುಸ್ಪಷ್ಟ.

ತ್ರಿಪದಿ ಎಂಬ ಹೆಸರೇ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪಾದಗಳುಂಟು; ೬ನೆಯ ಮತ್ತು ೧೦ ನೆಯ ಗಣ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಗಣವೂ ಉಳಿದವು ವಿಷ್ಣು ಗಣಗಳೂ ಆಗಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಪಾದದ ಎರಡನೆಯ ಹಾಗೂ ಎರಡನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ ೩ನೆಯ ಗಣಗಳ ಮೇಲೆ ಯತಿಯುಂಟು; ಆದಿಪ್ರಾಸವುಂಟು; ಮೊದಲನೆ ಪಾದದ ಪಾದಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಒಳಪ್ರಾಸವುಂಟು.

ತ್ರಿಪದಿಯಲ್ಲಿರುವ ನಡುವಣ ಪಾದವನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದಲ್ಲಿ ಆಗ ಅದು 'ಏಳೆ' ಛಂದೋ ವಿಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ತ್ರಿಪದಿಯೂ ಏಳೆಯೂ ಒಂದೇ ಗೋತ್ರದವು ಎಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು.

ಸಾಧುಗೆ | ಸಾಧುಮಾ | ಧುರ್ಯುಗೆ | ಮಾಧುರ್ಯನ್
 ಬಾಧಿಪ | ಕಲಿಗೆ | ಕಲಿಯುಗ | ವಿಪರೀತನ್ |
 ಮಾಧವ | ನೀತನ್ | ಪೆಱನಲ್ಲ ||

ಷಟ್ಪದಿ:

ಷಟ್ಪದಿ ಎಂದೊಡನೆಯೇ ರಾಘವಾಂಕ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ, ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಪಂಡಿತ ಮೊದಲಾದವರ ಕಾವ್ಯಗಳ ನಾದಲೀಲಾ ವೈಭವವು ಸಹೃದಯರ ಕಣ್ಮನಗಳ ಮುಂದೆ ನಲಿನಲಿದಾಡುವುದುಂಟು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಷಟ್ಪದಿ ಛಂದೋ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಕಾವ್ಯಗಳ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಮಹಾಕವಿಗಳನ್ನೂ, ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನೂ, ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ ತಂದಿರುವುದು ಷಟ್ಪದಿ. ಶರ, ಕುಸುಮ, ಭೋಗ, ಭಾಮಿನಿ, ಪರಿವರ್ಧಿನಿ, ವಾರ್ಧಕಗಳೆಂಬ ಆರು ಜನಪ್ರಿಯ ಷಟ್ಪದಿ ಪ್ರಭೇದಗಳೂ ಮತ್ತು ಉದ್ದಂಡ ಷಟ್ಪದಿ ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಭೇದವೂ ಒಟ್ಟು ಏಳು ಪ್ರಭೇದಗಳು ಷಟ್ಪದಿ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಏಳರಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳ ರಚನೆ ನಡೆದಿದೆ; ಭಾಮಿನಿ ಮತ್ತು ವಾರ್ಧಕಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಕಾವ್ಯಗಳ ರಚನೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಡೆದಿದೆ; ಇವು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಷಟ್ಪದಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಷಟ್ಪದಿ ಎಂಬ ಹೆಸರೇ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಇದು ಆರು ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಪದ್ಯ ಜಾತಿ. ಒಂದೊಂದರಲ್ಲಿಯೂ ಗಣ ವಿಭಜನೆ ಮಾತ್ರ ಬೇರೆಯಾಗಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ೧, ೨, ೪, ೮ ನೆಯ ಪಾದಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸಮಾನವಾಗಿವೆ; ೩, ೬ನೆಯ ಪಾದಗಳು ಉಳಿದ ಪಾದಗಳ ಒಂದೂವರೆಯಷ್ಟು + ೧ ಗುರು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.

ಷಟ್ಪದಿ ಪ್ರಭೇದಗಳಲ್ಲಿ ಶರವೇ ಅತ್ಯಂತ ಚಿಕ್ಕದು; ವಾರ್ಧಕವೇ ಅತ್ಯಂತದೊಡ್ಡದು. ಭಾಮಿನಿ ವಾರ್ಧಕಗಳನ್ನು ಕವಿಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ರಾಘವಾಂಕ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ಇವನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾಮಿನಿಯಂತೂ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಹಲವಾರು ಕವಿಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರಯೋಗಗೊಂಡು 'ರಾಜಷಟ್ಪದಿ' ಎನಿಸಿದೆ. ಇದು ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಶರದಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕದಲ್ಲ; ವಾರ್ಧಕದಷ್ಟು ಹಿರಿದಲ್ಲ; ಕವಿಗಳ ವರ್ಣನಾಶಕ್ತಿ, ರೂಪಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಲಯ ಮಾಧುರ್ಯ, ಅರ್ಥಕಾಂತಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗಲ್ಲ ಇದು ಪ್ರಾಣಪೋಷಕವಾಗಿದೆ. ಭಾಮಿನಿಯ ಗಾರುಡಿಯೇ ಗಾರುಡಿ!

ಷಟ್ಪದಿಯ ಜನಕ: ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈಗ ಉಪಲಬ್ಧವಿರುವ ಷಟ್ಪದಿ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ರಾಘವಾಂಕನೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಷಟ್ಪದಿಕಾರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈತನನ್ನು ಷಟ್ಪದಿಯ ಜನಕನೆಂದೂ ಹೇಳುವುದುಂಟು.

ಅಂಶಗಣ ಛಂದಸ್ಸು

ಏಳೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ದೇಸೀ ಛಂದೋವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದರ ಬಳಕೆಯಿರುವುದು ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಗ್ರಂಥ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಏಳೆಯ ಕಾವ್ಯಗಳಾವುವೂ ಉಪಲಬ್ಧವಿಲ್ಲ.

ತ್ರಿಪದಿಗೂ ಏಳೆಗೂ ಹತ್ತಿರದ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ತ್ರಿಪದಿಯಲ್ಲಿರುವ ನಡುವಣ ಪಾದವನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದಲ್ಲಿ ಅದು ಏಳೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತ್ರಿಪದಿಯೂ ಏಳೆಯೂ ಒಂದೇ ಗೋತ್ರದವು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸಾಧ್ಯ.

ತ್ರಿಪದಿ :-

ವಿ ವಿ ವಿ ವಿ

ವಿ ಬ್ರ ವಿ ವಿ

ವಿ ಬ್ರ ವಿ

ಸಾಂಗತ್ಯ

ಸಾಂಗತ್ಯವು ನಾಲ್ಕು ಚರಣಗಳುಳ್ಳ ಪದ್ಯಜಾತಿ. ಸಾಂಗತ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರೇ ಹೇಳುವಂತೆ ಲಯ ಮಾಧುರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಸಂಗತವಾದ ರೀತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಇದು ಸೊಗಸಾದ ಹಾಡುಗಬ್ಬದ ಛಂದೋವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿನ ಒಂದು ರೀತಿಯೂ ಆಗಿದೆ. ಕನಕದಾಸ, ರತ್ನಾಕರ ಮೊದಲಾದ ನೂರಾರು

ಮಂದಿ ಕವಿಗಳೂ, ಹೊನ್ನಮ್ಮ, ಗಿರಿಯಮ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಕವಿಯಿತ್ರಿಯರೂ ಈ ಛಂದೋಬಂಧದ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಾಂಗತ್ಯದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾಂಗತ್ಯವು ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದ ಛಂದೋವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಅಂಶ ಗಣಕ್ಕೆ ಇದು ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ವಿಷ್ಣುಗಣ ಪ್ರಧಾನವೂ ಆಗಿದೆ. 1,3ನೆಯ ಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ವಿಷ್ಣು ಗಣಗಳು, 2,4ನೆಯ ಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಷ್ಣು ಒಂದು ಬ್ರಹ್ಮ ಬರುವುದುಂಟು :

ಉದಾ : (ಪದ್ಯಾರ್ಥ)

ವಿ ವಿ ವಿ ವಿ ವಿ ವಿ ಬ್ರ

ಪ ರ ಮ ಮ | ರಂ ಜ್ಯೋತಿ | ಕೋ ಟಿ ಚಂ | ದ್ರಾ ದಿತ್ಯ | ಕಿ ರ ಣ ಸು | ಜ್ಞಾ ನ ಪ್ರ | ಕಾ ಶ

* * *

೩. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಛಂದಸ್ಸು

“ನಿಯತತೆಯಿಂದ ಅನಿಯತತೆಯೆಡೆ” ಸಾಗಿದೆ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಛಂದಸ್ಸು ಅದೇ ಅದರ ದಾರಿಯು ಆಗಿದೆ. ದಿಕ್ಕು(ಗುರಿಯು) ಆಗಿದೆ. ಹಳಗನ್ನಡ ಕವಿಗಳು ಸಹ ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯ ರಸವನ್ನು ಒಂದೇ ಎರಕದಲ್ಲಿ ಸುರಿದು ಕಾವ್ಯಗಳ ಪಡಿಯಚ್ಚನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೊಸ-ಹೊಸ ಆಯಾಮಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆಕಾರ ಅಳತೆಗಳ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಹಾಗಾಗಿ ಹೊಸತನಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ಬೇಗನೆ ಹಳತಾಗಿ ಬಿಡುವ ಅಪಾಯವನ್ನು ಹಳಗನ್ನಡ ಛಂದಸ್ಸು ಎದುರಿಸಿತು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಾಗಿ ೨೦ನೇ ಶತಮಾನದವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಛಂದದ ಹಡಗು ಪ್ರಾಚೀನ ಸೂತ್ರಗಳ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಹೊಳೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ಈಗ ಅದು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ ಅವರ “ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಗೀತೆಗಳು” ಹೊಸಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಎಂತೋ ಅಂತೆಯೆ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಛಂದಸ್ಸಿಗೂ ಒಂದು ಹೊಸತನವನ್ನು ತೆರೆದು ತೋರಿತು. ಈ ದಿನೆಯತ್ತ ಕಣ್ ಬೀಸಿದ (ದೃಷ್ಟಿ ಹರಿಸಿದ) ಕನ್ನಡದ ಕವಿಗಳು ಹತ್ತು ಹಲವು ರೀತಿಯ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖರೆಂದರೆ “ಕುವೆಂಪು-ಬೇಂದ್ರೆಯವರು, ಎಲ್ಲೆಡೆಯಂತೆ ಹೊಸತು, ಹೊಸತನವು ಮೊದಮೊದಲು ಸಂಪ್ರದಾಯ ನಿಷ್ಠರಿಂದ ಕಟುಟೀಕೆ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. “ಇಂದು (ಹೊಸ ಛಂದಸ್ಸು) ಪಿಂಡ ಕರ್ಜುರದಲ್ಲಿ ಬೇಸರ ಪಟ್ಟು ಹುಣಿಸೆ ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಬಯಸಿದಂತೆ”. “ಹೊಸ ಕವಿತೆಗೆ ನಿಯಮವು ಇಲ್ಲ ನಾಯಕರು ಇಲ್ಲ ಬರೆದದ್ದೆ ಛಂದಸ್ಸು, ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಕಾವ್ಯ” ಹೀಗೆ ಆರಂಭವಾದ ಟೀಕೆಗಳು. “ಹೊಸ ಛಂದಸ್ಸು ಎಂಬುದು ಸರಸ್ವತಿ ದ್ರೋಹ” ಎನ್ನುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೂ ಹೋಯಿತು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಳಹೊಕ್ಕು ನೋಡಿದರೆ ಇಲ್ಲಿರುವುದು ವೈವಿಧ್ಯತೆ(ವೆ) ಹೊರತು ಸ್ವಚ್ಛಂದತೆಯಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ” ಎಂದು ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀ.ಯವರು ಹೊಸ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ಬಂದ ನಿಷ್ಕರ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಅವರ ಮಾತು ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ ನವ್ಯಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಲಾಗದು.

ಹೊಸಗನ್ನಡ ಛಂದಸ್ಸನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ೪ ರೀತಿಯಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಬಹುದು. ೧.ಹಳೆಯ ಬಂಧಗಳ ಬಳಕೆ, ೨. ಪರಿಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗ ೩. ನೂತನ ಬಂಧಗಳ ಬಳಕೆ ೪. ನಿಯತತೆಯನ್ನು ತೂರಿ ಅನಿಯತತೆಯಾದದ್ದು. ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಪ್ರಾರಂಭದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕವಿಗಳು ಹಳೆಯ ಬಂಧಗಳಾದ ಕಂದ, ಷಟ್ಪದಿ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು, ಇಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ‘ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದ ಪೈ’ರವರು “ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಏನಾದರಾಗಲಿ ದ್ವೀತಿಯ ಪ್ರಾಸ ಬಿಟ್ಟು ಬರೆಯುವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು” ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲಿನ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿನ ತಾಳ-ಲಯದ ಅಧಿಕತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಸ, ಲಯ, ಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಪಾದಗಳ ವಿಂಗಡಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸತನವಿದೆ. ಆದಿಪ್ರಾಸದ ತ್ಯಾಗವಿದೆ, ಅಂತ್ಯ ಪ್ರಾಸವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಬಳಸಿದರು. ಅದೇನು ನಿಯತವಾಗಬೇಕಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪಾದದಲ್ಲಿ -೪- ಗಣಗಳು ಬರುತ್ತದೆ. ಗಣ ವಿಭಜನೆ ಮತ್ತು

ತಾಳಗಳ ಸಂಬಂಧ ಇರುತ್ತದೆ. ಁ, ಳ, ಞ ಮಾತ್ರಗಳ ಗಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದರು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ತಂದರು. ಳxಳರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಞ+ಞರ ಗಣಗಳು ಬರಬಹುದು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಈ ಗಣ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಹಿಂದೆ ಮಾತ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಂಶಲಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದೆ 'ಎಷ್ಟು' ಗಣಗಳ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ, ರುದ್ರ ಗಣಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು.

ಉದಾ : ಅ) ಮೊದಲು ತಾಯ ಹಾಲಕುಡಿದು

ಲಲ್ಲೆಯಿಂದ ತೊದಲಿ ನುಡಿದು

ಕೆಳೆಯರೊಡನೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಮಾತದಾವುದು

ಆ) ಲೋಕಂ ಪುಟ್ಟಲ್ ಲೋಕಂ ಸಾಯಿಲ್

ಇ) ಆಶೆಗಳು ಆಶೆಯನು ಕನಲಿಸುವ ವಿಷ್ಣುಗಳು

ಈ) ಚೆಲ್ವಿನ ನೆಲೆ ಕಣ್ಣಳ ಬಲೆ ಸುಖದೊರತೆಯ ಬನವಾಸಿ - ಓ,ಓ,ಓ,ಓ

ಉ) ಒಲಿದುದಾಯಿತು ನಲಿದುದಾಯಿತು

ಇಲ್ಲೇ ನರಕವ ಕಂಡುದಾಯಿತು. - ಁ+ಳ

ಊ) "ನೋಟ ಸಿಂಗರದ ತೋಟದೊತ್ತಿನಲಿ" ಁ+ಞ ಇಲ್ಲಿ ಞ, ಳ,ಞ, ಳ, ಂ ಮತ್ತು ಲ

ಮಾತ್ರಗಳ ಲಯಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. "ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಮಾತ್ರಾ ಛಂದಸ್ಸಿಗೆ ಇವೇ ತಳಹದಿ"

ಋ) ಹೆಜ್ಜಾಕ ಗೆಜ್ಜಾಕ

ತಾಳ್ಯಾಕ ತಂತ್ಯಾಕ

ರಾಗಾದ ಚಿಂತ್ಯಾಕ ಕುಣಿಯೋಣ ಬಾ

ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಈ ರಚನೆ ಕುಸುಮ ಷಟ್ಪದಿಯ ಹಾಗಿದೆ.

ಹಾಗೆಯೇ

ಮಳೆ ಬರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ

ಒಳಗಾಕ ಕೂತೇವು

ಇಳೆಯೊಡನೆ ಜಳಕಾ ಮಾಡೋಣ

ನಾವೂನೂ ಮೋಡಗಳ ಆಟ ನೋಡೋಣ." - ಇದು

ತ್ರಿಪದಿಯ ಸಾಲುಗಳ ಮರು ಜೋಡಣೆಯಾಗಿದೆ.

ನವ್ಯ ಕಾವ್ಯದ ಭಾಷೆ ಆಡುನುಡಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರಿಂದ ಅದು ಗದ್ಯಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಯಿತು. ಭಾವಾನುಭವ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಪದ್ಯವೇ ಆದರು ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಅದುವರೆವಿಗು ಇದ್ದ ಛಂದೋಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿತು. ಪದ್ಯದ ಗೇಯತೆ ಓದುಗರನ್ನು ಮೋಹ ಪರವಶರನ್ನಾಗಿಸುವುದರಿಂದ ಅವರ ಗಮನ ಅರ್ಥದ ಕಡೆಗೆ ಹರಿಯದಂತಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಇವರ

ವಾದ, ಆದ್ದರಿಂದ ಉದ್ದೇಶ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿನ ಲಯಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಇವರು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದರು.

ಉದಾ : ಅ) ನಮ್ಮೂರು ಚಂದವೋ
ನಿಮ್ಮೂರು ಚಂದವೋ
ಎಂದೆನ್ನ ಕೇಳಲೇಕೆ
ಎನ್ನರಸ ಸುಮ್ಮನಿರಿ
ಎಂದಳಾ ಕೆ

ಆ) “ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬರೇ ಯುಗಾದಿಗಳ ಬಯಸಿದಳು
ಬೇವು ಬೆಲ್ಲದ ಸವಿಯ ನೋಡುವುದು ಮರೆತಳು”

ಈ ಎರಡಕ್ಕೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮೇಲಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತದೆ.

ಉದಾ : ೧. “ಆಳದನು ಭವವನ್ನು ಮಾತು ಕೈ ಹಿಡಿದಾಗ ಕಾವು ಬೆಳಕಾದಾಗ ಒಂದು ಕವನ”

೨. “ಕುಣಿದಿದ್ದ ಕುಣಿಯುತ್ತ ಕುಣಿಯುತ್ತಲೇ ಪ್ರಾಯ ಕಳೆದಿದ್ದ” ಅವಳು ಸತ್ತಾಗಲೂ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತಲೇ ಕುಡಿಯುತ್ತ ಮರಿತಿದ್ದ”.

೩. ಮಹಾರಾಜರ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರೆಲ್ಲ ಸುಖವಾಗಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ಕವಿಗಳು ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಅಕ್ಷರಗಳ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಂತಿಕೆ ತರಲು ಹೊರಟರು.

ಕಮಾನಾಗಿ ಜಗಲಿ ಹತ್ತಿ ಇಳಿದು ಆದರೆ ಇಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಮೊದಮೊದಲು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಕಂಡರು ನಂತರ ತಮ್ಮ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಸರಳ ರಗಳೆ : ಕನ್ನಡದ ರಗಳೆ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನ Blank verse ಇವೆರಡು ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಇದು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಪು.ತಿ.ನ ರವರ 'ಅಹಲ್ಯೆ'ದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪುರವರ 'ಬಿರುಗಾಳಿ' 'ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ'ಯಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೀ'ಯವರ 'ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ್' ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. “ಆದಿ ಅಂತ್ಯ ಪ್ರಾಸಗಳಿಲ್ಲದ ರಗಳೆಯೇ 'ಸರಳ ರಗಳೆ'ಯಾಯಿತು.”

ಮಹಾಭಂದಸ್ಸು : ಕುವೆಂಪುರವರು ತಮ್ಮ “ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ” ಮಹಾಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರುವ ಭಂದಸ್ಸನ್ನು 'ಮಹಾಭಂದಸ್ಸು' ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದಿನ ಎಲ್ಲಾ ಭಂದಸ್ಸುಗಳ ಛಾಯೆ (ಲಯಗತಿ) ಇದರಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಯಾವುದೊಂದು ನಿಯತವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ನಾದ ಮಾಧುರ್ಯವಿದ್ದರು ತಾಳದಿಂದ ಪೂರ್ಣ ದೂರವಾಗಿದೆ.

ಮುಡಿ : ಷಟ್ಪದಿಯ ೫ ಮತ್ತು ೬ನೆಯ ಸಾಲಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ, ಚರಣದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಚರಣದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಯಾಗಿ ನಿಂತು ಮುಕ್ತಾಯದ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ 'ಮುಡಿ' ಎಂದು ಹೆಸರು.

ಉದಾ : “ನಿನ್ನಾ ಮೋಹದ ನಡುವನು ಬಳಸುವ ಚಿನ್ನದ ಕಟ್ಟಾಗಲು ಬಯಕೆ”

ಪದ್ಮಗಣ : ಮುಡಿಗಿಂತಲು ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಾಗಿ ಮುಕ್ತಾಯದ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಸಾವಾಕಾಶವಾಗಿ ತೋರುವ ೩/೪ರ ಮಾತ್ರಾಗಣಕ್ಕೆ 'ಪದ್ಮಗಣ'ವೆಂದು ಹೆಸರು.

ಉದಾ : "ಆತ ಕೊಟ್ಟ ವಸ್ತು ಒಡವೆ,

ನನಗೆ ಅವಗೆ ಗೊತ್ತು

ತೋಳುಗಳಿಗೆ ತೋಳು ಬಂದಿ

ಕೆನ್ನೆ ತುಂಬ ಮುತ್ತು"

"ಸಿರಿ ಗೌರಿಯಂತೆ ಬಂದರು ತಾಯಿ ಆಸೆಮಣೆಗೆ ಸೆರಗಿನಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೀರ ನೊರಸಿ."

ಸಾನೆಟ್

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಾನೆಟ್ , ಭಾವಗೀತೆ, ಪ್ರಗಾಢ ಮೊದಲಾದ ಛಂದೋವಿಧಾನಗಳು ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿವೆ. ಇದು ೮+೬=೧೪ ಸಾಲು ಒಂದು ಪದ್ಯಜಾತಿ, ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯ ಪ್ರಾಸವುಂಟು. ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ರಚಿಸುವುದು ರೂಢಿಯಾಗಿದೆ. ೮ ಮತ್ತು ೬ ಪಾದಗಳ ೨ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಚಿಂತನಾಂಶವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಟಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾನೆಟ್ ಮತ್ತು ಭಾವಗೀತೆಗಳ ರಚನೆ ಮೊದಲಾಯಿತು. ಡಾಂಟೆ ಕವಿ ಇಟಾಲಿಯನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಸಾನೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಇತರರೂ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರು. ನಂತರ ಪೆಟ್ರಾರ್ಕ್ ಎಂಬಾತನು ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪರಿಷ್ಕರ ರೂಪ ಕೊಟ್ಟನು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಪೆಟ್ರಾರ್ಕ್ ಮಾದರಿಯವು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಷೆಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾಂತ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಷೆಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ನ ಮಾದರಿ ಸಾನೆಟ್‌ಗಳೇ ಪ್ರಚಲಿತವಾದುವು. ಈ ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಹೆಸರು ಮಿಲ್ಟನ್. ಈತ ಇಟಾಲಿಯನ್ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದನು. ಈತನ ಕೆಲವು ಸಾನೆಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ೨೦ ಸಾಲುಗಳೂ ಉಂಟು. ಮಿಲ್ಟನ್, ಅನೇಕರು ಈ ಬಗೆಯ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ೧೪ ಸಾಲುಗಳ ರಚನೆಯೇ ಬಿಗಿಬಂಧದ ಬರಹವಾಗಿದೆ. ಎರಡು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದರೂ ಏಕಸೂತ್ರತೆಯಿರಬೇಕು.

ಮೊದಲು ಪ್ರೇಮ, ಪ್ರಣಯದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಬಗೆಯ ಸಾನೆಟ್ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದುದು ಅನಂತರ ದೇಶಭಕ್ತಿ; ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಮರ್ಶೆ, ವೈಚಾರಿಕತೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾನೆಟ್ ಗಳೂ ರಚಿತವಾದುವು. ತೀವ್ರವಾದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲು ಸಾನೆಟ್ ಉಚಿತ ಛಂದೋಬಂಧವಾಗಿದೆ. ಅಂದಚಂದದ ಪುಟ್ಟ ಪುತ್ಥಳಿ ಸಾನೆಟ್ ಆಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ೧೯೧೧ ರಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈಯವರು ಸಾನೆಟ್ ರಚಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲು. ಕ್ರಮೇಣ ಮಾಸ್ತಿ, ಕುವೆಂಪು, ಗೋಕಾಕ್, ಬೇಂದ್ರೆ, ಪು.ತಿ.ನ., ಅಡಿಗ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿಗಳು ಸಾನೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕನ್ನಡದ ಕಣಜ ತುಂಬಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಾನೆಟ್ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ 'ಅಷ್ಟಷಟ್ಪದಿ' ಎಂಬುದೇ ಪ್ರಚಲಿತವಾದ ಹೆಸರು.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈ ಅಷ್ಟಷಟ್ಪದಿ ರಚನೆಯ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಆಂಗ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಬಂದಿದೆ, ನಿಜ. ಆದರೆ ನಿರೂಪಣೆ ಸರಳವೂ ಸುಂದರವೂ ಸಹಜವೂ ಆಗಿದೆ. ಇದರ ಹಂದರ ಮಾತ್ರ ವಿದೇಶಿ; ಬಂಧುರತೆ ಸ್ವದೇಶಿ. ಮಾತ್ರಾಗಣ ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರಸಾವೇಶಿಯಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಗಾಯನಕ್ಕೆ ಈ ಸಾನೆಟ್ ಹೊರೆಯೆನಿಸದೆ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಸಾಧಿಸಲು ಉತ್ತಮ ವಾಹಕವಾಯಿತು. ಆದಿಪ್ರಾಸ, ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸಗಳ ಲಯ ಮಾಧುರವನ್ನರಿತ ಇವರಿಗೆ ಸಾನೆಟ್ ರಚನೆ ಸುಲಭ ಸಾಧನವೆನಿಸಿತು. ಕೇವಲ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇದರ ಪ್ರಯೋಗವು ಪರಿಣತಿಯ ಸಫಲತೆ ನೀಡಿದೆಯೆಂಬುದೂ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

೪. ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಳ್ಳುವ ದೇವತೆಗಳು...

ತೋಂಡಿ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಕಾವ್ಯ

- ಡಿ. ಆರ್. ನಾಗರಾಜ

ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ತೋಂಡಿ ಪರಂಪರೆ ಅಂದರೇನು? ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೂ ಕೂಡ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಪುನರ್ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಶಾಶ್ವತವಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವುದು ಬಹುಶಃ ಯಾವುದೂ ಇರಲಾರದು. ಮತ್ತು ಇರಬಾರದು. ಹೀಗಾಗಿ ತೋಂಡಿ ಪರಂಪರೆಯೆಂದರೆ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಗ್ರಹಣಶಕ್ತಿಯ ಆಚೆಗಿರುವಂಥದ್ದು ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬಹುದು. ಅದು ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ತೋಂಡಿ ಪರಂಪರೆಯ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗೆ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಒಂದು ಸ್ಥಿತಿ. ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ವೈದಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ಪ್ರತಿಮೆಯಿಂದ ನಾನು ನನ್ನ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತೇನೆ. ತೋಂಡಿ ಅಂದರೇನು? ಛಂದೋಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಛಂದಸ್ಸನ್ನು ಕುರಿತ ಹಾಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಬರುತ್ತದೆ. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಾವಿನ ಭಯ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅವರು ವೇದತ್ರಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಛಂದ ಅಂದರೆ ಹೊದಿಕೆ, ಮುಸುಕು ಎಂದರ್ಥ.

ತೋಂಡಿ ಪರಂಪರೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಥವಾ ಕಾವ್ಯದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವೆಂದರೆ ಅವೆಲ್ಲವೂ ದೇವತೆಗಳು ಸಾವಿನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನದ ಮಾರ್ಗಗಳು ಎಂಬುದರಿಂದ ಸಾವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ದೇವತೆಗಳು ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು ಏಕೆಂದರೆ ಛಂದಸ್ಸು ಅಂದರೆ, ತೋಂಡಿ ಪರಂಪರೆ ಅಂದರೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಸಮೋಹಕತೆ. ಅದು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಮಂತ್ರ ಅರ್ಥಕ್ಕೊಗ್ಗದ ಶಬ್ದಗಳ ಪವಣಿಸುವ ತಂತ್ರ ಅದು. ಅದಕ್ಕೊಂದು ಮಂತ್ರದ ಅಸ್ತಿತ್ವವೂ ಇರುತ್ತದೆ. ತಂತ್ರದ ಅಸ್ತಿತ್ವವೂ ಇರುತ್ತದೆ. ತಂತ್ರದ ಅಸ್ತಿತ್ವವೆಂದರೆ ಸಾವನ್ನು, ವಿನಾಶವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ. ನೀವು ತೋಂಡಿ ಪರಂಪರೆಗೆ ಒಂದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಾದರೆ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಆದಿಭೌತಿಕವಾದ ಗುಣವಿದೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾದ ಗುಣವಿದೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಗುಣವೆಂದರೆ ಅದು ಆತ್ಮದಲ್ಲಿರುವುದಲ್ಲ, ಶಬ್ದದಲ್ಲಿರುವುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ 'In the beginning was the word' ಅಂದದ್ದು. ಅಂದರೆ, ಶಬ್ದವು ತನ್ನ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಪುನರುಚ್ಚಾರದಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಮಾಂತ್ರಿಕ ರೂಢಿಯೊಳಗಡೆ ಛಂದ ಅನ್ನು ಹೊದೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಹೀಗಾಗಿ ತೋಂಡಿ ಪರಂಪರೆಯೆಂದರೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಹೊದಿಕೆ, ಯಾವ ಹೊದಿಕೆ ಅಂದರೆ ಅದು ಶಬ್ದದ ಹೊದಿಕೆ.

ಆದರೆ ವೇದಗಳ ಮತ್ತು ವೇದಾಂಗ ಚಿಂತನೆಯ ಒಂದು ವಿಸ್ಮಯ ಇರುವುದು ಎಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ದೇವತೆಗಳು ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾದರೂ ಕೂಡಾ ಅವರಿಗೆ ಸಾವು ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾವು ಬಂದು ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ನಾವು ಯಾವುದನ್ನು ತೋಂಡಿ ಪರಂಪರೆಯೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೋ, ಅಲ್ಲಿ

ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವೇದದ ಋಷಿಗಳು, ಜಾನಪದದ ಹಾಡುಗಾರರು, ಹಳ್ಳಿಯ ಮುದುಕಿಯರು ಯಾವ ತೀವ್ರ ಆವಾಹನೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೋ ಆ ಆವಾಹನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿವ್ಯಶ್ರದ್ಧೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಆ ದಿವ್ಯಶ್ರದ್ಧೆಯ ಜೊತೆಜೊತೆಗೇ ಒಂದು ಸಂದೇಹವೂ ಇರುತ್ತದೆ. ದಿವ್ಯಶ್ರದ್ಧೆ ಮತ್ತು ಸಂದೇಹ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರುವುದೇ ತೋಂಡಿ ಪರಂಪರೆಯ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿ. ಅದು ಎಲ್ಲೋ ಒಂದು ಭಿದ್ರವಿರುವ ನಂಬಿಕೆಯ ಹೊದಿಕೆ. ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಂಗತಿ ಏನೆಂದರೆ, ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಭಂದಸ್ಸನ್ನು ಒಂದು ಬಗೆಯ ದೈವಿಕ ಹಾಸು- divine- ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು 'ಭದ್', ಅದು ಮರೆಯಾಗಬೇಕು. ಭದ್ಮವೇಷವಾಗಬೇಕು. ಆದರೆ ದೇವತೆಗಳು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟರೂ ಕೂಡಾ ಸಾವಿನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ತೋಂಡಿ ಪರಂಪರೆಯ ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ದುರಂತವೇನೆಂದರೆ ದೇವತೆಗಳು ಹೊದೆಯುವ ಆ ಭಾಷಾವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲೋ ಒಂದೆಡೆ ಒಂದು ಹರಕಿರುವ ಕಾರಣ ದೇವತೆಗಳು ಸಾವಿನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ಕೊನೆಗೂ ಸಾವಿಗೆ ಸಿಲುಕುತ್ತಾರೆ.

ನಾನು ಈ ಬಗೆಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ಅರ್ಥವಾಗದಿದ್ದರೆ ತೋಂಡಿ ಪರಂಪರೆಯ ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ ಸಾಧನೆಗಳು ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ತೋಂಡಿ ಪರಂಪರೆ ಹುಟ್ಟುವುದು ಭಂದಸ್ಸಿನಿಂದ 'ಭದ್'ನಿಂದ, ಹೊದಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಅಂತಾದರೆ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೂ ಕಣ್ಣಿಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನು, ಕಾವ್ಯಕ್ಕೂ ದೈವೀನುಡಿಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನು ಅನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಕಾವ್ಯವೆಂದರೆ, ತೋಂಡಿ ಪರಂಪರೆಯೆಂದರೆ, ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಹರ್ಷದ ಆಚರಣೆ ಹೌದು. ಆದರೆ ಅದು ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಬಿಡುವು ಸಿಕ್ಕದ ಹಾಗೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಾಸನ್ನು, ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವೇ ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಒಂದು ಮುಖ್ಯಗುಣ. ಆದರೆ ದೇವತೆಗಳು ಆ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೋ ಮೋಸಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ದೇವತೆಗಳು ಆ ಭದ್‌ನಲ್ಲಿ, ಹೊದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೋ ಒಂದೆಡೆ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಭಿದ್ರದಿಂದಾಗಿ ಸಾವಿನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಬೀಳುತ್ತಾರೆ ಅನ್ನುವ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಅದು ಕಾವ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಅಜರಾಮರವಲ್ಲ, ಅದು ಜರಾಮರಣಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುವಂಥದ್ದು. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಅವರ ಭಂದಸ್ಸಿನ ಹೊದಿಕೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ದೈವವಾಣಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು, ಕಾವ್ಯ ಶ್ರುತಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು, ಸ್ಮೃತಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತೋಂಡಿಗೂ ಶ್ರುತಿಗೂ ಇರುವ ಮುಖ್ಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ತೋಂಡಿ ಪರಂಪರೆಯನ್ನುವುದು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಮೃಣ್ಮಯವಾದದ್ದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಆದರ ಆರಾಧನೆಯೂ ಹೌದು, ಹತಾಶೆಯೂ ಹೌದು. ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವೆರಡರ ಸಂಗಮವದು. ಆ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಾವು ಯಾಕೆ ತೋಂಡಿ ಪರಂಪರೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಅಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಆಧುನಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕದಿರುವ ಅರ್ಥಗಳಿವೆ, ಒಂದು ಶಬ್ದವಿದೆ, ಒಂದು ಪ್ರತಿಮಾಮೂಲವಿದೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅದು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಋಷಿಗಳು ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಹಂಬಲಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬ ಜಾನಪದ ಅರ್ಚಕ ದೇವಿಯ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹಂಬಲಿಸಿದ ಹಾಗೆ. ಈ ಹೊತ್ತು ನಾವು ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಹಂಬಲಿಸುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ಮೀರಿಹೋಗುವ ಒಂದು ತೀವ್ರ ಹಂಬಲವಿದೆ.

ಆದರೆ ಈ ಒಂದು ಆದಿ ಭೌತಿಕ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಒಂದು ರೂಢಿಗತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಕೂಡ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ಬೌದ್ಧರು ಮಾಡಿದರು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿಟ್‌ಗನ್‌ಸ್ಟ್ರೈನ್ ಮಾಡಿದ. ಆತ ಹೇಳಿದ: ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಪದವಿದೆ ಅನ್ನುವುದಾದರೆ ಮೊದಲು ಆ ಪದದ ಲೋಕಾರೂಢಿಯ ಅರ್ಥವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಕಲಿ, ಅಂದರೆ, ಮೌಖಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಒಂದೆಡೆ ಒಂದು ಪದಕ್ಕೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಉದ್ದೇಶನ ನೀಡುವ ಗುಣವಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಅದನ್ನು ಲೋಕದ ರೂಢಿಗೆ ವಾಪಸ್ಸು ಹಿಡಿದುತರುವ ಗುಣವೂ ಇದೆ. ಎಂಥ ದೊಡ್ಡ ಪದವೇ ಇರಲಿ, ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಅದರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಯಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ಎಳೆದುತಂದು ಅದರ ನಿಜಜೀವನದ ಭೌತಿಕ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಕಡೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಇವತ್ತು ಆಧುನಿಕರಿಗೆ ಇರುವ ಆಕರ್ಷಣೆಗೆ ಇರುವುದೇ ಎರಡು ಕಾರಣ: ಒಂದು, ಅದೊಂದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ರಹಸ್ಯಾತ್ಮಕತೆಯ ಗಣಿ ಅನ್ನುವುದು; ಇನ್ನೊಂದು, ನಮ್ಮ ನಿಜಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮಾಯವಾಗಿರುವುದು. ಆಧುನಿಕರಿಗೆ ಬರಿ ಪದಗಳಿವೆ, ಪದಾರ್ಥಗಳಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತೋಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಇವೆ.

ಹೀಗೆ ಬೌದ್ಧರು ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಅನೇಕರು ನೀಡಿದ ಭೌತವಾದಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಮೂಲಕ ನಾವು ಮತ್ತೆ ಪದಾರ್ಥಜಗತ್ತಿಗೆ ವಾಪಸ್ಸು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ, ನಮಗೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಗಾಧ ಪದಾರ್ಥ ಜಗತ್ತಿನ ಸಮೃದ್ಧತೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಹೊತ್ತು ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಈಗ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಮೃದ್ಧತೆ ಹಾಗೂ ಪದಾರ್ಥ ಸಮೃದ್ಧತೆಗಳ ಸಂಮಿಶ್ರಣವಾಗಿ ನಮಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ನನ್ನ ಮೊದಲನೆಯ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ.

ಇನ್ನು ಎರಡನೆಯ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ- ಆಧುನಿಕತೆ ಅಂದರೇನು? ಆಧುನಿಕ ಕಾವ್ಯ ಅಂದರೇನು? ಚರ್ಚೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲಿ ಎಂದು ನಾನು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಂದು ಅತಿರೇಕಕ್ಕೆ ಒಯ್ದು ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ಮಾಡಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಬ್ಲೇಕ್‌ನ ಮಾರ್ಗ: ಅತಿರೇಕದ ಹಾದಿಯ ನಮ್ಮನ್ನು ವಿವೇಕದ ಕರೆದೊಯ್ಯಬಲ್ಲದು. ಈಗ ಆಧುನಿಕ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಇರುವ ಶಕ್ತಿ ಎಲ್ಲಿದೆ ಅಂದರೆ, ನಿಮಗೆ ಬಹಳ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಅಂದರೆ, ನೀವು ಅತಿರೇಕದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸತ್ಯವನ್ನು ಅದರ ತರ್ಕದ ತುದಿಗೆ, ಅದರ ಅಂತಿಮ ತುದಿಯವರೆಗೆ ಹಿಗ್ಗಿಸಬೇಕು. ಆ ಮೂಲಕ ಅದು ಮುರಿಯುತ್ತದೆ. ಆಗ ಸತ್ಯ ಕಾಣಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕತೆ ಎಂದರೆ ಬಹುಮುಖಿ ಪರಂಪರೆಗಳ ವಿನಾಶ ಎಂದು ನಾನು ಕರೆಯುತ್ತೇನೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯಿಂದರೆ ಅದೊಂದು ಬಗೆಯ ಕಣ್ಮರೆ. ಅದು ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಅಧಿಕೃತ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಕಣ್ಮರೆ.

ಆದರೆ ಇದರ ಅರ್ಥ ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಆಧುನಿಕತೆ ಮತ್ತು ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ತನ್ನ ತೋಂಡಿತನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪೇಲವವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಅದು ಮೂಲದ ಒಂದು ದುರ್ಬಲ ನಕಲಾಗಿ ಅಥವಾ ಸೌಂದರ್ಯಾತ್ಮಕ ನಕಲಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಕಾಣುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನು ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಕಣ್ಮರೆ ಎಂದು

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡುವುದಾದರೆ, ಆಧುನಿಕತೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಅಥವಾ ಮರಳಿ ಕಾಣುವ ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ತನ್ನ ಮೂಲದ ದುರ್ಬಲ ನಕಲು ಮಾತ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವ ಮೊದಲು ನಾನು ತೌಲನಿಕ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ಆಧುನಿಕ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪದ್ಯದ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸಲು ಕೇಳಿದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬೋದಿಲೇರ್‌ನ 'ಬೇಸರ' ಪದ್ಯವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಆ ಪದ್ಯ ಇಡೀ ಆಧುನಿಕ ಅನುಭವದ ಒಂದು ಮೂರ್ತರೂಪ. ಆ ಪದ್ಯವನ್ನು ಲಂಕೇಶ್ ಬಹಳ ಸುಂದರವಾಗಿ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬೋದಿಲೇರ್‌ನ ಆ ಪದ್ಯ ಮತ್ತು ಬೇಂದ್ರೆಯವರ 'ನಾದಲೀಲೆ'ಗಳೆರಡನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ, ಆಧುನಿಕತೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ಬಗೆಯ ತೋಂಡಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಗಳೆರಡೂ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾದಾಗ ಹುಟ್ಟುವ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. 'ಬೇಸರ' ಪದ್ಯ ಶುರುವಾಗುವುದು ಹೀಗೆ: 'ಜಿಯೋ ಮಳೆಯ ರಾಜ್ಯದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಂತೆ ನಾನು ಕೂತಿದ್ದೇನೆ.' ಆಧುನಿಕತೆ ಅಂದರೆ ಜೀವನ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬೇಸರ. ಯಾವುದೂ ಅವನ ಬೇಸರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ: ಬೇಟೆಯಾಗಲಿ, ಹೆಣ್ಣಿನ ವಿಲಾಸವಾಗಲಿ ಯಾವುದೂ ನನ್ನ ಬೇಸರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಾರದು;

ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತು ಬರುತ್ತದೆ. ಬೇಟೆ ಅಥವಾ ಬೇಟೆ- ಯಾವುದೂ ನನ್ನ ಬೇಸರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಾರದು. ಬೇಟೆ ಅಥವಾ ಬೇಟೆ- ಇದು ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪದ. ಆಮೇಲೆ ಮಳೆಯ ಆ ಪ್ರತಿಮೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. (ಬೋದಿಲೇರ್‌ನ ಪದ್ಯ ಬೆಳೆಯುವ ಕ್ರಮ ಅದು: ಆಧುನಿಕ ಕವನವೊಂದು ಬೆಳೆಯುವ ಕ್ರಮವೇ ಅದು. ಅದು logical ಆಗಿ, ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಲ್ಲಿ ಅದು ಸಹಯೋಗಿ ಕ್ರಮದ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ.) ಲಂಕೇಶ್ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅದೇ ಪದವಿದೆ- ಬೇಟೆ ಅಥವಾ ಬೇಟೆ, ಪದ್ಯದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಬೇಟೆಯ ಪ್ರತಿಮೆ ಬಂದು ನನ್ನಲ್ಲಿರುವುದು ರಕ್ತವಲ್ಲ, ನರಕದ ಹಚ್ಚ ಹಸಿರು ವಿಸ್ತಾರಕ ನೀರು' ಎಂದು ಪದ್ಯ ಕೊನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮಳೆ, ನೀರು, ಬೇಟೆ; ಇಡೀ ಜೀವನವೇ ಬಯಸಿದರೆ, ಈ ಬೇಟೆವೂ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಬೇಟೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಬೇಟೆ ಮತ್ತು ಬೇಟೆಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಾಣೆಯಾಗಿ ಇಡೀ ಅಸ್ತಿತ್ವವೆನ್ನುವುದು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ಅಗಾಧ ಬೇಸರದ ಏಕತಾನತೆಯಾಗಿ ಪದ್ಯ ಕೊನೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನು, ಆಧುನಿಕ ಅನುಭವವನ್ನು ಇಷ್ಟು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಹೇಳಬಲ್ಲ ಪದ್ಯ ಇನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ, ನಿಮಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಬೇಸರವೇ, ಯಾವುದೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು exite ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬೇಸರವನ್ನು ಕಳೆಯಲು ನೀವು ವೇಗವನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟುತ್ತೀರಿ, ಆದರೆ ವೇಗವನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದಷ್ಟೂ ಬೇಸರ, ಆತಂಕ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಅದೊಂದು ಬಗೆಯ ವಿಷಚಕ್ರ, ಇಂಥ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೇಳುವ 'ಬೇಸರ' ಒಂದು ಅಧಿಕೃತ ಆಧುನಿಕ ಪದ್ಯ.

ಇನ್ನು ಬೇಂದ್ರೆಯವರ 'ನಾದಲೀಲೆ'. ಆ ಪದ್ಯದ ರೂಪವೆ ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ್ದು. 'ಕೋಲುಸಖೀ ಚಂದ್ರಮುಖಿ ಕೋಲೆ ನಾದಲೀಲೆ ಮುಂಜಾವದ ಎಲರ ಮೂಸಿ ನೋಡುತಿಹವೆ ನಲ್ಲೆ.' ತೋಂಡಿ

ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಆತ್ಯಂತಿಕವಾದ ರೂಪವದು. ಕೋಲಾಟದ ಹಾಡು ಅದು. ಪದ್ಯದುದ್ದಕ್ಕೂ ಮತ್ತೊಂದು ಎಳೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ- 'ಅತ್ತಣಿಂದ ಬೇಟೆಗಾರ ಬರುವ ನಾನು ಬಲ್ಲೆ.' ಅಂದರೆ ಇತ್ತ ಇವರು ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ, ಅತ್ತಣಿಂದ ಬೇಟೆಗಾರ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಬೇಂದ್ರೆ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದು ಆಶಾವಾದ ಮತ್ತು ನಿರಾಶಾವಾದಗಳ ಸಂಘರ್ಷದ ಒಂದು ಚಿತ್ರಣ. ಆದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಬೇಂದ್ರೆ 'ಅತ್ತಣಿಂದ ಬೇಟೆಗಾರ ಬರುವ ನಾನು ಬಲ್ಲೆ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಹೇಳುತ್ತ ಒಂದು ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅವನು ಇನ್ನೇನು ಬಂದೇಬಿಟ್ಟ ಅನ್ನುವಾಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: 'ಬೇಟೆಯಲ್ಲ; ಆಟವೆಲ್ಲ: ಆಟದ ಬಗೆ, ನಾರಿ/ಮುಗಿಲ ಬಾಯ ಗಾಳಿಕೊಳಲ ಬೆಳಕಹಾಡ ಬೀರಿ.'

ಬೋದಿಲೇರ್‌ನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆ ಮತ್ತು ಬೇಟೆಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮರೆಯಾಗಿ ಅದು ಅಗಾಧ ಬೇಸರದ ಅನುಭವವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇಂದ್ರೆ ತಮ್ಮ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ, 'ಬೇಟೆಯಲ್ಲ; ಆಟವೆಲ್ಲ; ಬೇಟದ ಬಗೆ, ನಾರಿ/ಮುಗಿಲ ಬಾಯ ಗಾಳಿಕೊಳಲ ಬೆಳಕಹಾಡ ಬೀರಿ' ಎನ್ನುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಆವಾಹನೆ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆಯೋ ಅದೇ ಇದು. ಆದರೆ ಬೇಂದ್ರೆಗೆ ಆ ಅನುಭವವನ್ನು ನಿಜವಾದ ಹಳ್ಳಿಯ ಮುಗ್ಧ ಕೋಲಾಟದ ಹಾಡುಗಾರನ ಹಾಗೆ ಬರೆಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರವೇಶವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಅವರ ಪದ್ಯದಲ್ಲೂ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪುನರಾವತಾರ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿಯೂ ಆಗಿರಬಹುದು, ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೂ ಆಗಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಮಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆಧುನಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವು ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾದಾಗ ನಾವು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಮೂಲರೂಪವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾರವು. ಅದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಬೇಂದ್ರೆಯಂಥ ಕವಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಆ ಮೂಲ ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಒಂದು ಪ್ರತಿಕೃತಿ ಮಾತ್ರ ಹುಟ್ಟಬಲ್ಲದು. ಅದು ಕೂಡ ಮೂಲದಿಂದ ಎರಡು ಹೆಜ್ಜೆ ದೂರವಿರುವಂಥದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಆಧುನಿಕತೆಯ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸುವುದಾದರೆ-ಆಧುನಿಕತೆಯೆಂದರೆ ಪರಿವರ್ತನಶೀಲ ಶಕ್ತಿಯ ಗೈರು ಹಾಜರಿ.

ಆದರೆ ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದೊಳಗಡೆಗೆ ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ರೂಪ ಕೂಡ 'ಮುಗಿಲಬಾಯ ಗಾಳಿಕೊಳಲ ಬೆಳಕಹಾಡ ಬೀರಿ' ಎಂದು ಹೇಳುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಮೂಲ ಕೋಲಾಟದ ಹಾಡುಗಾರನಿಗೆ ಯಾವುದು ಸಹಜವೋ, ಯಾವುದು ದಿವ್ಯಶ್ರದ್ಧೆಯ ಅವತಾರವೋ ಅದು ಒಂದು ಸೌಂದರ್ಯಾತ್ಮಕ ಅವತಾರ ಮಾತ್ರ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇಂದಿನ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ದುರಂತವೆಂದರೆ ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪುನರಭಿನಯ ಅಥವಾ ಪುನರವತಾರ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯಾತ್ಮಕ ಅವತಾರ ಮಾತ್ರ ಆಗಬಲ್ಲದು. ಬೇಂದ್ರೆ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಮುಗಿಲಬಾಯ ಗಾಳಿಕೊಳಲ ಬೆಳಕಹಾಡ ಬೀರಿ' ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದೇ ಹೊರತು ಅದು 'ಕೃಷ್ಣ' ಎಂದು ಹೇಳಲು ನಾಲಗೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮೂಲ ಹಾಡುಗಾರನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಸಹಜವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಆಧುನಿಕ ಹಾಡಲಾರ, ಮಾತನಾಡಲಾರ. ಆಧುನಿಕ ಕಾವ್ಯ ಎಂದು, ಆಧುನಿಕತೆಯ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕತೆಯೆಂದು, ನಾವು ಯಾವುದನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆಯೋ ಅದು ಬೇಂದ್ರೆಯಂಥವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ, ಈ ಹೊಸಕಾಲದ ಉಗಮದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು.

ಇನ್ನು ನನ್ನ ಮುಂದಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾವು ಯಾವುದನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಸಂವೇದನೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆಯೋ ಅದು ಎರಡು ಮಹಾಕಥನಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆ. ಅವೆಂದರೆ ವೈಚಾರಿಕತೆಯ ಮಹಾಕಥನ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಯ ಮಹಾಕಥನಗಳು. ವೈಚಾರಿಕತೆಯ ಮಹಾಕಥನವನ್ನು ವೆಬರ್, ಹಾಬರ್ ಮಾಸ್ ಮುಂತಾದ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳು ಸಾಧನಾತ್ಮಕ ವೈಚಾರಿಕತೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಾಧನಾತ್ಮಕ ವೈಚಾರಿಕತೆಯು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಅಡಿಗಲ್ಲುಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಅಂದರೆ, ಉದ್ದೇಶವಿರದ, ಉಪಯುಕ್ತವಲ್ಲದ ಯಾವುದೂ ಕೂಡ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇರಬಾರದು ಎನ್ನುವುದು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ. ಅದು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆಯೆಂದರೆ- ಎಂ.ಎಸ್.ಪುಟ್ಟಣ್ಣನವರ 'ಮಾಡಿದ್ದುಣೋಮಹಾರಾಯ'ದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಒಂದು ವಿವರದ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ವಿವರಿಸಬಹುದು.

ಆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಬಂದ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಮನೆಯೊಡತಿ ಭಿಕ್ಷೆ ನೀಡುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಪುಟ್ಟಣ್ಣನವರು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ: 'ಏಯ್, ಧಡಿಯ, ನಿನಗೆ ಮೈಬಗ್ಗಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆ ಎಂದು ಬೈದು ಭಿಕ್ಷೆ ಕೊಡದ ಜನ ಇನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ.' ಅಂಥವರು ಹುಟ್ಟಿದರು ಅಂದರೆ ಅದು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಉಗಮ, ನಿರುಪಯುಕ್ತವಾದ ಯಾವ ಉಬ್ಬರವನ್ನೂ ಆಧುನಿಕತೆ ಒಪ್ಪಲಾರದು. ಅದನ್ನು ಆಧುನಿಕತೆ waste ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಜೋಗ ಜಲಪಾತವನ್ನು ನೋಡಿ 'What a waste' ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದು. 'Waste' ಅನ್ನುವ ಕಲ್ಪನೆ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಮಾನವ ನಾಗರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದದ್ದು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಆಧುನಿಕತೆಯ ಎರಡು ಅಡಿಗಲ್ಲುಗಳಾದ ಸಾಧನಾತ್ಮಕ ವೈಚಾರಿಕತೆಯ ಮಹಾಕಥನ ಹಾಗೂ ಪ್ರಗತಿ ಮಹಾಕಥನಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪರಿಧಿಯ ಆಚೆಗಿರುವ ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಹನೆಯಿದೆ. ಅವು ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಗ್ಗಿಸುತ್ತ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಟ್ಟು ನಾನು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತೇನೆ. ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ಜಾನಪದದ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಹನೆ, ಭಯ ಮತ್ತು ದಿಗಿಲು ಕಾಡುತ್ತವೆ. ಆಧುನಿಕತೆ ಯಾವತ್ತೂ ತನಗೆ ಅನ್ಯವಾದದ್ದನ್ನು ಸಂಶಯಿಸುತ್ತದೆ, ಅದನ್ನು ತನ್ನ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ Panopticon ಎಂಬ ಒಂದು ಪ್ರತಿಮೆಯಿದೆ. ಮೂಲತಃ ಪ್ಯಾನ್ ಆಪ್ಟಿಕಾನಾ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸೆರೆಮನೆ. ಈ ಸೆರೆಮನೆಯ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಗಾರ್ಡ್ ಎಲ್ಲಾ ಸೆರೆಯಾಳುಗಳನ್ನೂ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಗಮನಿಸುತ್ತಿರಬಲ್ಲ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಸಂಕೇತವಾದ ಈ ಪ್ಯಾನ್ ಆಪ್ಟಿಕಾನಾ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಗೋಪುರ, ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡಿದರೆ ಎಲ್ಲರ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳು ಖಾಸಗಿ ವಿಷಯಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ನಿಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅನಿಸಿಕೆಗಳು, ನಿಮ್ಮ ಲೈಂಗಿಕ ವಿಷಯಗಳು, ಕೊನೆಗೆ ನೀವು ದೇವರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಭಾವನೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ ಎಂಬ ವಿಷಯವೂ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡಿದಾಗ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಜ್ಞಾನದ ಪರಮ ರೂಪ. ಆಧುನಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವೆಂದರೆ ನಿಯಂತ್ರಣ. ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾದದ್ದೆ ದಮನ ಮತ್ತು ನಿರ್ನಾಮಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ತನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದ ಎಲ್ಲ

ಜೀವನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ನಾಶ ಮಾಡಬೇಕು. ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾಡಬೇಕು, ಇಲ್ಲ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆ ಹುಟ್ಟುವುದು. ಇದು ಎಷ್ಟೆಲ್ಲ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ, ಅನ್ಯರ ಜೀವನ ಕ್ರಮಗಳು, ದೇವರುಗಳು, ನಂಬಿಕೆ, ಊಟ, ತಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟಲುಗಳು- ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಆಧುನಿಕತೆ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತದೆ. Witch hunting ಎನ್ನುವ ಪದ ಆಧುನಿಕರಣದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಇಂಥ ಒಂದು ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ. ಹೀಗಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ಮನಸ್ಸಿಗೆ, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ, ಜಾನಪದದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಭಯ, ದಿಗಲು. ಆದರೆ ಹಾಗೆಂದು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಡಲೂ ಆರವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಮನಸ್ಸು ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ.

ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ದೂರ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ತಾದಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ದೂರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ಎಲ್ಲ ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗಗಳೂ ಅಳೆಯುವ ಮತ್ತು ವರ್ಗೀಕರಿಸುವ ಸಾಧನಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಅವು ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ಸಂವೇದನೆ ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಯಾವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಂದಿತೆಂದರೆ ಅದನ್ನು ಕೇವಲ ಒಂದು ತಂತ್ರವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿತು. ಅಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ, ಶ್ರದ್ಧೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಆಧುನಿಕರು ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಬರೆದರೂ ಅದೊಂದು ತಂತ್ರ ಮಾತ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅನೇಕರು ಇಂಥ ಮಿತಿಯ ಆಚೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಾಗಿ, ತಲ್ಲೀನತೆಯನ್ನಾಗಿ, ತನ್ಮಯತೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದೂ ಉಂಟು. ಆದರೆ, ಅಲ್ಲಿಯ ಅಪಾಯ ಏನೆಂದರೆ ಒಂದೂ ಅವರು ಹುಂಬರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ನಿಲುವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗದೆ ಮುಗ್ಧರಾಗಿ ಕೊನೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಚರ್ಚೆಯ ನಂತರ ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ತೋಂಡಿ ಪರಂಪರೆಯ ಸಂಬಂಧವೇನು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಳುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನೆಯೆಂದರೆ ಅದು ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಸಂಯೋಜಿತ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ(Synthetic Image)ವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಬಲ್ಲದು. ಆಧುನಿಕ ಕಾಲವೇ ಸಂಯೋಜಿತ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳ ಕಾಲ, ಆಧುನಿಕತೆ ಯಾವುದನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಹೀಗೆ ಸಂಯೋಜಿತ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಬಲ್ಲದು. ತೋಂಡಿ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅದು ಯೋಗವಾಸಿಷ್ಟವಾಗಬಹುದು- ಮಲೆಮಾದೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯ, ಮಂಟೆಸ್ವಾಮಿ ಕಾವ್ಯವಾಗಬಹುದು- ಅಧುನಿಕತೆ ಸಂದೇಹಿಸುತ್ತದೆ. ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ನಿಷ್ಕರಗಳಿಂದ ಕಲಿತಿರುವುದನ್ನು, ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡ ವಿಶೇಷ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ದೂರವಿಡುವ ಕ್ರಮದ ಮೂಲಕ ಆಧುನಿಕತೆ, ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಪಳಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಸಂಯೋಜಿತ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕತೆಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬಹಳ ಸರಳವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡುವುದಾದರೆ, ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಮಷ್ಟಿಯ ನಡುವೆ ಒಂದು ಅಗಾಧವಾದ

ರುದ್ರಬಿರುಕು ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಅದು ಕಾವ್ಯದ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈಗ ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವೈದಿಕ ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಬಹುಪಾಲು ಆಶಯಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ರೂಪದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಲ್ಲ. ಇಂದಿಗೂ ಕೂಡ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರುವುದೆಂದರೆ ಶೂದ್ರಾತಿಶೂದ್ರರ ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವೇ.

ಆದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿ-ಸಮಷ್ಟಿಗಳ ನಡುವಿನ ರುದ್ರಬಿರುಕು ಎಷ್ಟು ಅತ್ಯಂತಿಕವಾಗಿದೆಯೆಂದರೆ ಅದು ಶೂದ್ರ ತೋಂಡಿ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಪ್ರವೇಶಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಈಗ ನಮ್ಮ ಪಿಚ್ಚಳ್ಳಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾಡುವ ಹಾಡುಗಳನ್ನು, ರಾಮಯ್ಯ ಬರೆದ ಹೋರಾಟದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವು ಎಷ್ಟೇ ಅದ್ಭುತವೆನಿಸಿದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೊರತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೋ ಕಾಡುಗೊಲ್ಲರು, ಬೆಸ್ತರು, ಬಳೆಗಾರರು, ಕುರುಬರು, ಮೇದಾರರು ಹಾಡುವ ಹಾಡುಗಳು ಥಟ್ಟನೆ ಇಳಿದುಬಂದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇರುತ್ತಾನೆ, ಸಮಷ್ಟಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಅದೇ ಮೂಲದ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಷ್ಟಿ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಕಂಬಾರರ ಕವಿತೆಗಳು ಕೂಡ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಇಳಿದುಬಂದಂತೆ ಕಂಡರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಸಮಷ್ಟಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕಂಬಾರರ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲೊಂದು- ಅದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆಧುನಿಕತೆ ಮತ್ತು ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ನಡುವೆ ಭಿದ್ರೀಕೃತ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ದಾಟುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಮಷ್ಟಿಯನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹಿಡಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ, ಏನೇ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡಾ ವ್ಯಕ್ತಿ-ಸಮಷ್ಟಿ ಹಾಗೂ ಅಂತರಂಗ- ಬಹಿರಂಗಗಳ ನಡುವಿನ ಈ ಮಹಾಭಿದ್ರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಾವು ಮುಗ್ಧವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ವಾಪಸು ಹೋಗಿ ಸರಿಪಡಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಸಂಯೋಜಿತ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ಇನ್ನೂ ಇದ್ದಾಗ ನಾವು ಮುಗ್ಧತೆಯಿಂದ ವಾಪಸು ಹೋಗಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇಂದು ಆ ತೋಂಡಿ ಜಗತ್ತೇ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯ ಉಗಮವೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಹದಲ್ಲಿರುವ ಇನ್ನಲಿನ್ ಕಣ್ಮರೆಯಂತೆ. ದೇಹದಿಂದ ಇನ್ನಲಿನ್ ಕಣ್ಮರೆಯಾದ ಮೇಲೆ ನಾವು ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಎಲ್ಲೋ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ಜಾನಪದ ಗೀತೆಯೊಂದರ ಪ್ರಸ್ತಾವದೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ. 'ಮಾಯದಂಥ ಮಳೆ ಬಂತಣ್ಣ' ಅನ್ನುವ ಒಂದು ಹಾಡಿದೆ. ಬೆಳಗಾಂನಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ದಲಿತರ ಸಮ್ಮೇಳನವೊಂದರಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲ ಸೇರಿದ್ದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ಬಾನಂದೂರು ಕೆಂಪಯ್ಯನಂತಹ ಏಳೆಂಟು ಹಾಡುಗಾರರು ಸೇರಿದ್ದರು. ಹಿಡಕಲ್ ಡ್ಯಾಮ್ ಮೇಲೆ ರಾತ್ರಿ ಸುಮಾರು ಎಲ್ಲ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅವರು ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಮಾಯದಂಥ ಮಳೆ ಬಂತಣ್ಣ' ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ 'ನಾ ನಿಲುವವಳಲ್ಲ' ಅನ್ನುವ ಒಂದು ಸುಂದರ ಪ್ರತಿಮೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಆಧುನಿಕತೆ ಏನು ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ ಈ ಹಾಡು. ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ್ದು: ಇನ್ನು ಮುಂದೆ 'ಮಾಯದಂಥ ಮಳೆ'ಯಂತಹ

ಹಾಡುಗಳು ಬರಲಾರವು, ಯಾಕೆಂದರೆ ನಾವು ಆ ಹಾಡು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಹಿಡಕಲ್ ಡ್ಯಾಮ್ ಮೇಲೆ ನಿಂತು. ಆ ಪದ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದಂಥ ಮನಸ್ಸು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಮುಗ್ಧ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಸಶಕ್ತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಮಾಯದಂಥ ಮಳೆ ಬಂದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕೋಡಿ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಮಳೆ, ಮಾಯದಂಥ ಮಳೆ ಎಷ್ಟು ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದೆ ಅಂದರೆ, ನಾವು ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಮತ್ತೆ ಅಂಥ ಪದ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬರೆದರೂ ಅದು ಕೃತಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ತೋಂಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಕೃತಕವಾಗಿ ವಾಪಸಾಗಿ ಅದನ್ನು ಸಂಯೋಜಿತ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ರೂಪಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಿ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಆಧುನಿಕರಣದ ಒಂದು ವಿಧಾನ.

* * *

II ಜಾನಪದ

೧. ಜನಪದ ಕಲಾಪ್ರಕಾರಗಳು (ಸಂಗ್ರಹ)

- ಕಿರಿಯರ ವಿಶ್ವಕೋಶ

ಆಶಯ: ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು ಮನುಷ್ಯನಷ್ಟೇ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುವು. ಪರಿಸರ ವೀಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಅನುಕರಣೆಯಿಂದ ಕಲಿತಿದ್ದನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು. ಮಾನವನ ಸಹಜ ಗುಣ. ಹಾಗಾಗಿ ಇಂಥ ಕಲೆಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದವು. ಕಲೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿ, ಸಂತೋಷ ನೀಡುವುದಲ್ಲದೆ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಆಕರವಾಗುತ್ತವೆ. ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿ ಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲೂ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಜನಪದರ ಬದುಕೇ ಒಂದು ಕಲೆ. ಮುಗ್ಧ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿದೂ, ತಿಳಿಯದೆಯೇ ಅವರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕಲೆ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿದೆ. ಜನಪದ ಕಲೆಗಳಿಗೂ ಜೀವನಕ್ಕೂ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ನಿತ್ಯ ದುಡಿಮೆಯ ಆಯಾಸ, ಬದುಕಿನ ಏಕತಾನತೆ, ಬೇಸರಿಕೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮನುಷ್ಯ-ಕಲೆಗಳ ಮೊರೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಇವನ್ನು ಜತನವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅಂಗಿಕ ಸಂಜ್ಞೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಲೆಗಳು ಕ್ರಮೇಣ ಚಿತ್ರ, ಶಿಲ್ಪ, ಹಾಡು, ಕುಣಿತ ಮೊದಲಾದ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಜನಪದ ನೃತ್ಯಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದು ನಲವತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕಾರಗಳು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಕೆಲವು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದು ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಪಡೆದಿವೆ.

ವೀರಗಾಸೆ

ವೀರಗಾಸೆ ಶೈವ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಧಾರ್ಮಿಕ ವೀರನೃತ್ಯ. ಸಾಮೂಹಿಕ ನೃತ್ಯವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಪದ ಕಲೆ. ಇಬ್ಬರಿಂದ ಮೂವತ್ತು ಮಂದಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪಂಚವಾದ್ಯಗಳಾದ ತಾಳ, ಶ್ರುತಿ, ಚಮಾಳ, ಓಲಗ, ಕರಡೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಕರಡೆಯು ಕುಣಿತದಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯ ವಾದ್ಯ ಎನಿಸಿದೆ.

ವೀರಗಾಸೆ ಕುಣಿತದವರ ವೇಷಭೂಷಣ ವಿಶೇಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಿಳಿಯ ಪಂಚೆಯ ವೀರಗಚ್ಚೆ, ತಲೆಗೆ ಅರಿಶಿಣ ಅಥವಾ ನೀಲಿ ಬಣ್ಣದ ರುಮಾಲು, ಕಾವಿ ಬಣ್ಣದ ಕಸೆಯಂಗಿ, ಕೊರಳಲ್ಲಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಸರ, ಹಣೆಗೆ ವಿಭೂತಿ, ಕರ್ಣಕುಂಡಲ, ಸೊಂಟಪಟ್ಟಿ, ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ, ಕಾಲ್ಗೆಜ್ಜೆ ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ.

“ಅಹಹಾ ರುದ್ರಾ ಅಹಹಾ ದೇವಾ” ಎಂದು ವೀರಗಾಸೆಯ ನರ್ತಕ ಹೇಳುವ ಒಡಪಿನೊಂದಿಗೆ ಕುಣಿತ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕುಣಿತದಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರ ಹುಟ್ಟಿದ ಸಂದರ್ಭದ ವರ್ಣನೆ ಹೀಗಿದೆ. “ವೀರಭದ್ರದೇವರು ಹುಟ್ಟಿದ ರೂಪ ಎಂತು ಎಂದೊಡೆ ಹುಟ್ಟಿದಾಗಲೆ ಹೂವಿನಗಾಸೆ, ಮಂಜುಳಗಾಸೆ, ಬ್ರಹ್ಮಗಾಸೆ, ವಿಷ್ಣುಗಾಸೆ, ರುದ್ರಗಾಸೆ, ಮೆಟ್ಟಿದ ಹೊನ್ನಾವಿಗೆ, ಸಾವಿರ ಶಿರ, ಮೂರುಸಾವಿರ ನಯನ,

ಎರಡುಸಾವಿರ ಭುಜ, ಕೆಕ್ಕರಿಸಿದ ಕಣ್ಣು, ಜುಂಜುಮಂಡೆ ಇಂತವು ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರದೇವರು ಹೋಮದ ಕುಂಡದ ಒಳಗೆ ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆಂದರೆ. . . . .

ಚಮಾಳ ಹಾಗೂ ಕರಡೆಯ ಬಡಿತ ಇವರ ಕುಣಿತಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೀಡುತ್ತವೆ. ನಾಲೈದು ಗತಿಗಳಿರುವ ವೀರಗಾಸೆಯ ಕುಣಿತದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಗತಿಯ ಕುಣಿತದ ಆನಂತರ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ನರ್ತಕ ಒಡಪು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಒಡಪು ಮುಗಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ವಾದ್ಯಗಳ ಭೋರ್ಗರತದೊಂದಿಗೆ ಮುಂದಿನ ಗತಿಯ ಕುಣಿತ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಗತಿಯಿಂದ ಗತಿಗೆ, ಕುಣಿತ, ಬಡಿತಗಳ ವೇಗ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ವೀರಭದ್ರನ ಕುಣಿತ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕುಣಿತ, ವೀರಗಾಸೆ ಸಾಮೂಹಿಕ ನೃತ್ಯ, ವೀರಭದ್ರ ಕುಣಿತಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಲೀರ, ಲಿಂಗಧೀರ, ಲಿಂಗವೀರ ಕುಣಿತವೆಂದು ಹೆಸರಿದೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪುರವಂತರ ಕುಣಿತವೆಂದು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. ವೀರಶೈವ ಸಂಪ್ರದಾಯದವರು ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಈ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ವೀರಭದ್ರ ವೇಷಧಾರಿ ದಕ್ಷಯಾಗ, ವೀರಭದ್ರನ ಜನನ ಮತ್ತು ವೀರಭದ್ರನ ವಿಜಯ ಮುಂತಾದ ಒಡಪುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಖಡ್ಗ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ತರಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 'ಒಡಪು' ಎನ್ನುವರು. ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ "ಭಲರೇ ವೀರ, ಆಹಹಾ ವೀರ" ಎಂದು ಕಾಕು ಹೇಳುತ್ತ ಜಾಗಟೆ ಬಡಿಯುತ್ತ ನಿಧಾನವಾಗಿ ವೀರಭದ್ರನ ಸುತ್ತ ತಿರುಗುತ್ತಾನೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮದುವೆ, ಗೃಹಪ್ರವೇಶ, ಜಾತ್ರೆ, ಉತ್ಸವ, ಹಬ್ಬ-ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರನ ಕುಣಿತ ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ವೀರಗಾಸೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮನರಂಜನೆಗಾಗಿಯೂ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕುಣಿತ ನೋಡುವವರಿಗೆ ರೋಮಾಂಚನವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಕಂಸಾಳೆ

ಕೂಗೋ ಕೂಗೋ ಮಾದೇವನ

ಕೂಗಯ್ಯ ದುಂಡು ಮಾದೇವನ

ಕೂಗಿದರೆ ಕುಣಿಯುತ್ತ ಬರುವನು

ಮಾದೇವ

ಕೂಗಯ್ಯ ಮುದ್ದು ಮಾದೇವನ

ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನ ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಹದೇಶ್ವರನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಹೀಗೆ ಹಾಡುತ್ತ ಕಂಸಾಳೆಯೊಂದಿಗೆ ಕುಣಿಯುತ್ತ ಮಹದೇಶ್ವರನ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ಕಂಸಾಳೆಯು ಮಲೆಯ ಮಹದೇಶ್ವರನ ಭಕ್ತರಾದ ದೇವರ ಗುಡ್ಡರು ಎಂಬ ಧಾರ್ಮಿಕ ವೃತ್ತಿಗಾಯಕರು ಬಳಸುವ ಕಂಚಿನ ತಾಳಗಳು. ಇದೊಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಜನಪದವಾದ್ಯ ಕಾಂಸತಾಲ್ಯ ಎಂಬ ಪದದ ತದ್ಭವ ರೂಪವೇ ಕಂಸಾಳೆ, ದೇವರ ಗುಡ್ಡರು ಇದನ್ನು ಬಿರುದು ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಸಾಧಾರಣ ಬಟ್ಟು ತಾಳಗಳಿಗಿಂತ ಕಂಸಾಳೆ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದು. ಆಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ಅಂಗೈ ಅಗಲದ ಚಕ್ರಾಕಾರದ ಬಟ್ಟಲು ಚಿಕ್ಕ

ಜಾಗತಿಯಂತಿರುವ ಮಟ್ಟಸವಾದ ಮೇಲುತಾಳ, ಮಲತಾಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಗೊಂಡೇವದ ಕಲಾತ್ಮಕ ಹುರಿ, ಇವು ಕಂಸಾಳೆಯ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗಗಳು. ಬಟ್ಟಲನ್ನು ಮೇಲು ಮುಖವಾಗಿ ಎಡ ಅಂಗೈ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದ ಮೇಲುತಾಳವನ್ನು ಅದರ ಮೇಲೆ ಕುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಈ ನಾದದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗುಡ್ಡರು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ವೃತ್ತಿಗಾಯಕರು ಬಳಸುವ ವಾದ್ಯಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕಾಣಿಕೆ ಪಡೆಯುವ ಪಾತ್ರೆಯಾಗಿಯೂ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಏಕಮಾತ್ರ ಸಾಧನ ಕಂಸಾಳೆ, ಗುಡ್ಡರು ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವಾಗ ಕಂಸಾಳೆಯ ಬಟ್ಟಲನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮುಂದೆ ಒಡ್ಡಿ ಪಡೆದು ಅನಂತರ ಜೋಳಿಗೆಗೆ ಸುರಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದೊಂದು ಪವಿತ್ರ ಸಾಧನವಾದುದರಿಂದ ಅರ್ಪಿಸುವ ಕಾಣಿಕೆ ಮಲೆಯ ಮಹದೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿತವಾದಂತೆಯೇ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಗುಡ್ಡನಿಗೂ ದಾನಿಗೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಕಂಸಾಳೆಯ ಮಹಿಮೆ ಅಪಾರ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವ ಗುಡ್ಡರು ಅದನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲು “ಎಳ್ಳಲೆ ಹೆತ್ತಯ್ಯ ನಮ್ಮಪ್ಪಾಜಿ ಮಾಯ್ಯಾರ ಮಾದೇವ ನಿನ್ನ ಪಾದವೇ ಗತಿಕಣಪ್ಪ ಶರಣು ಶರಣಾರ್ಥಿ” ಎಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕಣ್ಣಿಗೊತ್ತಿಕೊಂಡು ಅನಂತರ ಬಾರಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವರು.

ಭಜನೆ ಹಾಗೂ ಜಾತ್ರೆಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಿಡಿ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭ ಹಾಗೂ ಹಬ್ಬ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಳವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಹಾಗೂ ಬೀಸುಕಂಸಾಳೆ ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಡಲು, ಕುಣಿಯಲು ಕಂಸಾಳೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೇವರ ಗುಡ್ಡರು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾದ ವೇಷಭೂಷಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಎತ್ತರವಾದ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕಥೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ನಡೆಸಲು ಕೊನೇ ಪಕ್ಷ ಮೂವರು ಗುಡ್ಡರಾದರೂ ಇರಬೇಕು. ಮೇಳದಲ್ಲಿ ವಿಕತಾರಿ, ದಮ್ಮಡಿಗಳನ್ನು ಹಿಮ್ಮೇಳದವರು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಮುಖ್ಯ ಗುಡ್ಡ. ಮುಮ್ಮೇಳಗಾರ ಕಂಸಾಳೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವರು. ಉಳಿದವರು ತಾಳದ ಗತ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವಿವಿಧ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಗತ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತಾಳಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಕಥೆಯನ್ನು ಪದ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ನಡುನಡುವೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಚನದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಪದ್ಯಗಂಧಿಯಾದ ಗದ್ಯ. ವಚನವನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಗಾಯಕ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅದರ ಪ್ರತಿ ಸಾಲಿನ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೊಲ್ಲಿನವರು “ಹೌದು, ಹೌದೌದು, ಶಿವಶಿವಾ, ಮಾದೇವ, ಹುಂ” ಮುಂತಾಗಿ ದನಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದು ಇದು ಕಥಾವಾಹಿನಿ ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಹರಿಯಲು ಪೋಷಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದೊಂದು ಪುಟ್ಟ ಪಾದದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಸಾಳೆಯನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತ ಕಥಾ ನಿರೂಪಣೆಗೆ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಕಂಸಾಳೆಯ ಮಿಡಿತ ಅದರ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುವ ವಿಸ್ತಾರ ಗದ್ಯಕಥನ ಆಕರ್ಷಕ ಹಾಗೂ ಮನಮೋಹಕ.

ದೇವರ ಗುಡ್ಡರು ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲೊಂದಾದ ಮಲೆಯ ಮಹದೇಶ್ವರನ ಕಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ಕಾಳಗ, ಸಾರಂಗಧರ, ಬಿಳಿಗಿರಿ ರಂಗಸ್ವಾಮಿ, ಬೆಟ್ಟದ ಚಾಮುಂಡಿ, ಬಾಲನಾಗಮ್ಮ, ಮುಡುಕುತೊರೆ ಮಲ್ಲಪ್ಪ, ಕೋಳೂರ ಕೊಡಗೂಸು ಮೊದಲಾದ

ಲೌಕಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಾಗೂ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಅದರಲ್ಲೂ ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾಜಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಭಾಗವನ್ನು ಕಂಸಾಳೆ ಗತ್ತಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಬೀಸುಕಂಸಾಳೆ ದೇವರಗುಡ್ಡರ ವಿಶಿಷ್ಟ ನೃತ್ಯ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಪದ ನೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ವವಾದುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ತಾರ್‌ಬಟ್ಟು, ತಟ್ಟಬಟ್ಟು ಮುಂತಾದ ಬಗೆಗಳಿವೆ. ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಗುಡ್ಡರು ಒಂದು ಕಡೆ ನಿಂತು ಲಿಂಗ ಬಾ, ಮುದ್ದುಲಿಂಗ ಬಾ, ನಮ್ಮ ಮುದ್ದು ಮಾದಯ್ಯನ ಲಿಂಗ ಬಾ ಎಂದು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಂಸಾಳೆ ಹಿಡಿದ ಗುಡ್ಡ ತಾಳಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವಿವಿಧ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಬಾರಿಸುತ್ತ ಕುಣಿಯುತ್ತಾನೆ. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ, ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ, ಕಾಲ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತು, ನಿಂತು, ಬಾಗಿ, ಬಳುಕಿ ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ನರ್ತಿಸುವ ಭಂಗಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ಹಾಗೂ ಅದ್ಭುತ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಇಬ್ಬರು ಗುಡ್ಡರು ಕಲೆತು ನರ್ತಿಸುವುದುಂಟು. ಒಬ್ಬರ ಕಂಸಾಳೆಗೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಕುಟ್ಟುತ್ತಾ ಕುಣಿಯುವ ವೈಖರಿ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಡೊಳ್ಳುಕುಣಿತ

ಡೊಳ್ಳುಕುಣಿತ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ಇದು ವಾದ್ಯ ಪ್ರಧಾನ ಕಲೆ. ಬೀರೇಶ್ವರ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಹಾಲುಮತ ಸಮುದಾಯದ ಕುಣಿತ, 'ಡೊಳ್ಳು' ಚರ್ಮವಾದ್ಯ, ಪೊಳ್ಳು ಪಡಗದ ಎರಡೂ ಬಾಯಿಗಳಿಗೆ ತೊಗಲು ಹೊದಿಸಿದ ಎರಡು ಪರಡೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಹಗ್ಗದಿಂದ ಬಿಗಿದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಬಾರಿಸಬಹುದು. ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಬಾರಿಸುವ 'ಗುಣಿ' ಇರುತ್ತದೆ. ಗುಣಿಯಿಂದ ಬಾರಿಸಿದ ಗತ್ತಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ಎಡಗೈಯಿಂದ ಛಾಪು ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭರಮದೇವರ ಬ್ರಹ್ಮಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಉತ್ಸವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಡೊಳ್ಳು ಬಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಡೊಳ್ಳು ಬಾರಿಸುವವರು ದೇಹದ ಮೇಲುಭಾಗಕ್ಕೆ ಕರಿಯ ಕಂಬಳಿಯನ್ನೂ ಸೊಂಟದ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಮೊಳಕಾಲು ಮೇಲೆ ಬರುವಂತೆ ಕಚ್ಚೆಪಂಚೆಯನ್ನೂ ಉಡುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹುಲಿಯ ಚರ್ಮದ ರೀತಿಯ ಉಡುಪನ್ನೂ ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕುಣಿತದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ವಾದ್ಯಗಾರರು ಹಸಿರು ಇಲ್ಲವೇ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಗಗ್ಗರಿ, ಅಂಗಿ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ ತೊಡುವರು. ಎರಡೂ ಕೈಗಳಲ್ಲೂ ಅದೇ ಬಣ್ಣದ ಕರವಸ್ತ್ರ ಹಿಡಿದಿರುತ್ತಾರೆ. ಕುಣಿತಕ್ಕೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ಡೊಳ್ಳು, ತಾಳ ಮತ್ತು ಕೊಳಲು ಇರುತ್ತವೆ. ಶ್ರಾವಣ ಸೋಮವಾರ, ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ದಿನ ಮತ್ತು ಯುಗಾದಿಯಂದು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಉತ್ಸವದ ತರುವಾಯ ಭರಮದೇವರ ಗುಡಿಯ ಮುಂದೆ ಡೊಳ್ಳಿನ ಹಾಡುಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ಭಕ್ತರು ದೇವರ ಮುಮ್ಮೈಳದವರಾಗಿ ಒಬ್ಬರು ಡೊಳ್ಳು ಬಾರಿಸುತ್ತ ಹಾಡು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಿಮ್ಮೈಳದಲ್ಲಿ ಹಲವರು ತಾಳ ಮತ್ತು ಕೊಳಲು ಬಾರಿಸುತ್ತ ಮುಮ್ಮೈಳದವರು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟ ಹಾಡಿನ ಭಾಗವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಾಡಿನ ವಿಷಯ ದೈವಮಹಿಮೆ ಅಥವಾ ದೈವಭಕ್ತರ ಕಥೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಥನ ಕವನಕ್ಕೆ ರಗಳೆಯೇ ತಕ್ಕ ಧಾಟಿ, ಡೊಳ್ಳಿನ ಹಾಡು ಹೀಗೆ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ:

ಸ್ವಾಮಿ ನಮ್ಮಯ ದೇವರು ಬಂದಾನ ಬನ್ನಿರೇ

ಗುರುವೇ ನಮ್ಮಯ ದೇವರು ಬಂದಾನ ಬನ್ನಿರೇ

ಬೀರೇಶ್ವರಹಾಡು ಬಹಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಭಕ್ತರು ಮೌಖಿಕವಾಗಿ ಜತನವಾಗಿ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಉತ್ತಮ ಕಾವ್ಯಗೀತೆ. ಡೊಳ್ಳಿನ ಹಾಡುಗಳು, ಬಾಳೇ ಮುಖ್ಯವೆಂದೂ ಅದಕ್ಕೆ ಬೀರದೇವರೇ ಬೆನ್ನಾಧಾರವೆಂದೂ ಸಾರಿ ಸಕಲ ಜನರಿಗೆ ಸುಖವಾಗಲೆಂದೂ ಸಂದೇಶ ನೀಡುತ್ತವೆ.

ಡೊಳ್ಳು ಕುಣಿತದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಕಸರತ್ತುಗಳೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಕುದುರೆಕುಣಿತ, ಕೋಲುಕುಣಿತ, ಸಾರು ಕುಣಿತ, ಹುಚ್ಚೆಳ್ಳುಬಡಿತ, ಕೈಬಾರಿಕೆ, ಒಂದೆಡೆ. ಎರಡೆಡೆಕುಣಿತ, ಜೋಡುಸಾಲಿನ ಜಗ್ಗಿನ ಕೈಯಿ - ಮೊದಲಾದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಕುಣಿತಗಳಿವೆ. ಬೀರಪ್ಪನ ಡೊಳ್ಳು ಎಂದೇ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಈ ಅದ್ಭುತ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಲೆ ಇಂದು ಧಾರ್ಮಿಕತೆಯ ಆವರಣದಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಲೌಕಿಕ ಉತ್ಸವಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಯಕ್ಷಗಾನ

ಯಕ್ಷಗಾನ ನೃತ್ಯ ಪ್ರಧಾನ ಕಲೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ದೇಸೀ ಕಲೆಯಾಗಿದ್ದು ಅನಂತರ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧರನ್ನಾಗಿಸುವ ಅಪೂರ್ವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಕಲೆ. ಯಕ್ಷಗಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪ್ರಭೇದಗಳಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಮೂರು ಶೈಲಿಗಳು ತೆಂಕುತಿಟ್ಟು, ಬಡಗುತಿಟ್ಟು ಮತ್ತು ಬಡಬಡಗುತಿಟ್ಟು. ಯಕ್ಷಗಾನಕ್ಕೆ ದಶಾವತಾರ, ಬಯಲಾಟ, ಭಾಗವತರಾಟ ಎಂಬ ಹೆಸರೂ ಇವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಯಲಾಟ ಪ್ರದರ್ಶಿತವಾಗುವುದು ಹಳ್ಳಿಯ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ಬಯಲಾಟ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಿಸುವವನೇ ಭಾಗವತನಾದ್ದರಿಂದ ಭಾಗವತರಾಟ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ.

ಗೀತ, ಕುಣಿತ, ವೇಷಭೂಷಣ, ಮಾತುಗಾರಿಕೆ, ವಾದ್ಯ ಇವು ಬಯಲಾಟದ (ಮ್ಯಾಳ ಅಥವಾ ಅಟ್ಟದಾಟ) ಪಂಚ ಅಂಗಗಳು.

ಆಟ ಆಡಿಸುವ ಸ್ಥಳ ರಂಗಸ್ಥಳ, ಆರಂಭದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿದಿರು ಅಥವಾ ಕಂಬಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಮಾವಿನ ತೋರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ, ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ರಂಗಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ನಡೆಸುವರು. ಹಿಮ್ಮೆಳದವರಿಗೆ ಆಸನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುತ್ತದೆ. ತೆಂಕುತಿಟ್ಟಿನ ಚಂಡೆ ವಾದಕನಿಗೆ ಆಸನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸಿಂಹಾಸನವಿರುತ್ತದೆ. ಬಡಗುತಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇದರ ಬದಲಿಗೆ ರಥದ ಆಕೃತಿಯ ಆಸನವನ್ನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿಮ್ಮೆಳದ ಪ್ರಮುಖ ವಾದ್ಯ ಪರಿಕರಗಳೆಂದರೆ, ಚಂಡೆ, ಮದ್ದಳೆ, ಶೃತಿ, ತಾಳ ಅಥವಾ ಜಾಗಟೆ, ಯಕ್ಷಗಾನದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ವೇಷಭೂಷಣಗಳು . ತಿಟ್ಟು ಮತ್ತು ಪಾತ್ರಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ತೆಂಕಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಗಾರಿಕೆಗೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಇದ್ದು, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿ ಗಿರಕಿ ಹೊಡೆಯುವುದು ಇದರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಬಡಗಿನಲ್ಲಿ ಕುಣಿತ ಹಾಗೂ ಅಭಿನಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಇದ್ದು, ಚಿತ್ರಮಂಡಿ ಕುಣಿತವಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಕುಣಿತ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಗಗಳು, ಕುಣಿತಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅಭಿನಯ, ಜಿಗಿತ ಸಂಭಾಷಣೆ, ಹುಟ್ಟುಗಳ ಚಲನೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ತನ್ಮಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನವರಸಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ ಮತ್ತು ಭಾಗವತದ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಆಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾಳಗ, ಸಂಹಾರ ಮತ್ತು

ಕಲ್ಯಾಣಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರಸಂಗಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಳಗವಿಲ್ಲದೆ ಯಕ್ಷಗಾನವಾಗಲೀ ಬಯಲಾಟವಾಗಲೀ ಇಲ್ಲ.

ರಂಗಸ್ಥಳ ಸಮೀಪವಿರುವ ನೇಪಥ್ಯವೇ ಚೌಕ ಅಥವಾ ಬಣ್ಣದ ಮನೆ. ಭಾಗವತರು ಹಿಮ್ಮೆಳ ಹಾಗೂ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲು ಚೌಕಿಯಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿ ಪೂಜೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ತದನಂತರ ಕೋಡಂಗಿಗಳು ರಂಗ ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು. ಗಣಪತಿ ಸ್ತುತಿಯ ಬಳಿಕ ವಿಷ್ಣು, ಪರಮೇಶ್ವರ, ದುರ್ಗೆ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಭಾಗವತರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಡಿನ ಅನಂತರ ಭಾಗವತರಿಂದ ಸಭಾವಂದನೆ ಅನಂತರ ಕೋಡಂಗಿಗಳು ಕುಣಿದು ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ರಂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ಬಾಲಗೋಪಾಲರ ಆಗಮನ ಹಾಗೂ ಸ್ತ್ರೀ ವೇಷಗಳ ಕುಣಿತ, ಪುರುಷರೇ ಸ್ತ್ರೀ ವೇಷ ಹಾಕುವುದು ಯಕ್ಷಗಾನದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ, ಯಕ್ಷಗಾನದ ಪೂರ್ವರಂಗ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ಬಾಲಗೋಪಾಲ, ಸ್ತ್ರೀ ವೇಷಗಳ ಉದ್ದೇಶ ಮುಂದಿನ ಕಥಾ ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಅಣಿಗೊಳಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ದೇವತಾ ಸ್ತುತಿ ಆದನಂತರ ಅಂದಿನ ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಡ್ಡೋಲಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳು ಭಾಗವತರಿಗೆ ಅನಂತರ ರಂಗಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ವಂದಿಸಿ ಕುಣಿದು ತಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವರು.

ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನ ಕಾಳಗ, ಕರ್ಣಾರ್ಜುನ ಕಾಳಗ, ಬಭ್ರುವಾಹನ ಕಾಳಗ, ಸುಧನ್ವಾರ್ಜುನ ಕಾಳಗ ಮೊದಲಾದವು ವೀರರಸ ಪ್ರಧಾನವಾದವುಗಳು. ಚಂದ್ರಾವಳಿ ವಿಲಾಸ, ರತಿಕಲ್ಯಾಣ, ರತ್ನಾವತಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಮೊದಲಾದವು ಶೃಂಗಾರ ರಸ ಪ್ರಧಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳು. ಇವಲ್ಲದೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರಮಹಾತ್ಮಗಳಿವೆ. ಯಕ್ಷಗಾನದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲೂ ಹಾಸ್ಯ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ವಿಡಂಬನೆ ಕೂಡ ಹಾಸ್ಯದ ಒಂದು ಅಂಗ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹನುಮನಾಯಕ, ಕುಬ್ಜೆ, ಚಾರಕ, ವನಪಾಲಕ ಮೊದಲಾದ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಯಕ್ಷಗಾನದಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಕಲಾತ್ಮಕವಾದದ್ದು ಬಣ್ಣದ ವೇಷ. ಇಂತಹ ಬೃಹತ್ ವೇಷಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬರುವುದು ನಡುರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ, ರಾಕ್ಷಸ ವೇಷಗಳು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಮಧ್ಯದಿಂದ ರಂಗ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದುಂಟು. ಈ ಪಾತ್ರ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಾಗ ಎರಡು ಬದಿಗೆ ದೀವಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ರಾಳದ ಪುಡಿಯನ್ನು ಎರಚಿ ಜ್ವಾಲೆ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಭಯಾನಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ. ಚಂಡೆಯ ಬಡಿತ, ರಾಕ್ಷಸರ ಕೂಗು ಅರೆನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರಗಳು ಭಾಗವತರ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಯಕ್ಷಗಾನ ಜನರಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ನೀತಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ ರಚಿಸಿದವರು ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹ ಶಿಷ್ಟಪರಿಪಾಲನೆ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

೨ : ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣ (ಲಾವಣಿ)

- ಸಂ: ಕೆ. ಮರುಳಸಿದ್ದಪ್ಪ

೧ ನೆಯ ನುಡಿ

ಪುಂಡ ಕಿತ್ತೂರ ನಾಡಿನೊಳಗೆ ಭಂಡಾಯ ಮಾಡಿದ ರಾಯಾ !
ಪಂಡಿತರೆಲ್ಲಾ ಇಟ್ಟ ಕೇಳರಿ ಚಿತ್ತಾ ||

ಅವ ಜಾತಿಲಿ ಕುರುಬ ಭೀರನ ಭಕ್ತಾ
ಹಳಬ ಚಾಕರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೊ ಸರಕಾರದ ಸಿಸ್ತಾ
ಕುಲಕರ್ಣಿ ದಶಿಯಿಂದ ಪೈಲೆ ಕದನ ಹುಟ್ಟಿ ಉರಬಿಟ್ಟ
ಸುತ್ತೆಲ್ಲ ಹಾವಳಿ ಮಾಡಿದೋ ವಿಪರೀತಾ
ಬಂಟ ಇದ್ದರ ಇರಬೇಕೋ ಪುಂಡರಾಯ ಪ್ರಖ್ಯಾತ
ಮುಂದಿನ ಕೇಡಗಾಲಕಿನ್ನ ಅಂದಾನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
ಬಂದು ಉಟ್ಟಿರುವ ದೋತ್ರಾ ಒಗೆತಾರಾಕೋ ರಾಯಾ ನೀನಾ |

ಹಳಬರಾದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತ ಮೀರುವರೇನಾ |
ತುಸು ಅಲಕ್ಷ ಮಾಡದೆ ಪಾಲಿಸೆನ್ನ ವಚನಾ
ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದ ಅಂತಾನ ರಾಯಾ ಉಟ್ಟಿರುವ ಧೋತ್ರ
ಒಗೆತರಲಾಕು ಬಿಟ್ಟಿ ಆಳಗಳ ಕೆಲಸ ಮಾಡವಲ್ಲ ನಾನಾ |
ಎಂಥ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತುನಾಡಿಗಿಷ್ಟ ಬಾಳಣ್ಣ ನೀನಾ |
ಕಡಿಯಂದ್ರ ನೂರ ಮಂದೀನ ಕಡಿಯಾವ
ಹೊಡಿಯಂದ್ರ ನೂರ ಮಂದೀನ ಹೋಡಿಯಾವ
ಇಂಥ ಡೊಮ್ಮಾನ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಾಕ ನಾಚಿಕಿಲ್ಲೇನ
ಬಗ್ಗಿ ವಲಿಯ ಉದಿ ಬಸದ ಬಾಣಾ ಮಾಡಾವಲ್ಲೋನಾ |
ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮೇಲ ಮಾಳಗಿ ಅಂತ್ರಾಟಿಲೆ ಜಿಗಿದ
ಹೋಗುವ ನಾನಾ |

ಮನಸಿನೊಳಗೆ ಇಟ್ಟ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮೈಲಿಗಿ ಧೋತ್ರಾ
ಮನಿಗಿ ತಂದು ಸಿಕ್ಕರ ಸಿಗಲಿ ನನ್ನ ಕೈಯೊಳಗೊಂದಿನಾ
ಬಗ್ಗಿಸಿ ಡುಬ್ಬದ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲುಹೇರಿ ಕಳೆಯುವೆನೋ ಮಾನಾ |

ಇತ್ತ ಎರಡು ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಮತ್ತೆ ಹೊತ್ತ ಹೋದ ಮೇಲೆ
 ಒತ್ತರಲೆ ಕೊಡೂದು ಸರಕಾರದ ಪಾಳವನಾ |
 ಕುಲಕರಣಿ ಅಂತಾನ ಮೀನೆ ಹುರಿಹಾಕಿ ಮಾಡಲಿನ್ನೇನಾ |
 ರಾಯಣನ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿದ ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಹಳಬರನಾ |
 ನಾಳೆ ಪಾಳೆ ಕೊಡದಿದ ಓಳಿ ಆಡೀವಂತಹೇಳಿ ಅವಂದೇನ
 ಬಿಸಾಟ ಮಳ್ಳೆ ಕುರಬಂದಾ ಜಾಸ್ತಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾತಾಡಿದ್ರ
 ಎಳತಿ ಅವನಾ |

ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಹಳಬರಿಗೆ ಕೈಮುಗದ ಹೇಳತಾನ ರಾಯಾ
 ಮಾಡಬ್ಯಾಡ್ರಿ ನಮ್ಮನ್ನ ಅಬರುಗೇಡಾ |
 ಮನಿಯಾಗ ಅದಾವ ಚಲೋಹೋರಿ ಜೋಡಾ
 ನಾಳೆ ಕಿತ್ತೂರ ಸಂತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆತುರದಿಂದಲೆ ಮಾರಿ
 ತರತೀವೆಪ್ಪ ಅಣ್ಣ ತೋಡ ಜೋಡಾ ||

ಇನ್ನ ಬಾಳ ಮಾತಾಡಿದ್ರ ಅಲ್ಲ ಪಾಡಾ
 ಕಣ್ಣೀರ ಉದರಸುತರಾಯಾ ಎರಡು ಹೋರಿ ಕನ್ನಿಬಿಟ್ಟ
 ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಕತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿದ ನಡಾ
 ನೋಡಿ ತಾಯಿ ಅಂತಾಳ ಮಗನೆ ಹೋಗ ಬೇಡೆ
 ಕೂಡ ಸುಮ್ಮನಿರು ಹಡದವ್ವ ನೀನಾ |
 ಹೆಮ್ಮೆ ಬಹಳ ಕುಲಕರಣಿದು ಪಾಳೆದ ರೂಪಾಯಿ ಹೋರಿ
 ಮಾರಿ ಕೊಡುವೆನ ತುರ್ತಾ |

ಹಿಂದುಗಡೆ ಅವನ ಬನವಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿದು ತುರ್ತಾ
 ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಸಂತಿಗೆ ಹೊಡಕೊಂಡು ಹೋದ ಸಮರ್ಥ
 || ಪುಂಡಕಿತ್ತೂರ ||

೨ ನೆಯ ನುಡಿ

ಹಳಬರೋಗಿ ಕುಲಕರ್ಣಿಗೆ ಹೇಳ್ಯಾರ ರಾಯಣಾಡಿದ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲಾ |
 ಪಾಳೆದ ರೂಪಾಯಿ ಹೋರಿ ಮಾರಿ ಕೊಡತೀನ ತಂದಾ |
 ನಿಮ್ಮ ಮ್ಯಾಲ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಕರಕರ ಹಲ್ಲ ತಿಂದಾ |
 ನಮ್ಮ ಹುಜೂರ ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಕಿತ್ತೂರ ಸಂತಿಗೆ ಹೋದಾ |

ಬಿಟ್ಟರ ಕುಲಕರ್ಣಿ ನಿಂದಿಗೆ ಉಟ್ಟಂಗ ಹೆಂಗಸರ ಸೀರಿ
 ತೊಟ್ಟಂಗ ಕುಬ್ಜಸವೆಂದು ನಿಷ್ಟುರ ಹೇಳಿದಾ |
 ಭಂಟ ಭರಮಣ್ಣನ ಹೊಟ್ಟಿಲೆ ಹುಟ್ಟಿ ಇರಬಾರದೆಂದಾ |

ಊರ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಬರದಾನ ವಾರಂಟ ಪುತ್ತಾರಾ
 ವಾಯಿದೆ ಮಾರಿತೆಂದಾ |

ರಾಯಣ್ಣನ ಮನೆಗೆ ಸೆಮನಾಸ ಹಚ್ಚಿದಾ
 ರಾಯಣ್ಣನ ತಂದಿ ಭರಮಣ್ಣ ನೋಡಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ನೀರತಂದಾ |
 ನಾಳೆ ಪಾಳೆ ಕೊಡಲೀನ ತಂದ ಕುಲಕ ಪಾದ ಹಿಡದಾ |
 ಕರುಣ ಬರಲಿಲ್ಲ ಹಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಕುರುಕುರಿಯಿಂದ
 ಜೋರಿಲೆ ನೂಕೂತ ಚಾವಡಿಗೆ ಒಯ್ದಾ ||

ಚಂಡಬಾಗಿಸಿ ಡುಬ್ಬದ ಮ್ಯಾಲ ಕಲ್ಲ ಹೇರಿದಾ
 ಎರಡು ಹೋರಿ ಮಾರಿ ರಾಯಾ ಒಡಲೊಳು ತಳಮಳಿಸುತ್ತಾ
 ಚಿಂತಿ ಮಾಡುತಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಚೀಟಿ ಬರೆದ ಮುನ್ನೂರ
 ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪದರೊಳಗೆ ಕಟ್ಟಿದಾ.

ಸಂಜೆ ತಾಸೊತ್ತ ಇರತ ತನ್ನ ದಾರಿ ಹಿಡದಾ |
 ದೀಪಾ ಹಚ್ಚಿದ್ದಿಲ್ಲ ಇನ್ನೂ ಸಂಗೊಳ್ಳಿಯ ಸೀಮಿ ಕಂಡಾ |

ಮನಿಗೆ ಬಂದ ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ನೀರ ಕೊಡೆಂದಾ
 ಕೆಂಚವ್ವ ನೀರಕೊಟ್ಟ ಹೇಳ್ಯಾಳ ಕಂತ್ರಾಟ ಆದದ್ದು
 ಕೇಳಲಿಲ್ಲ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಹಿರಿಯನ ಗೋಳಮಾಡಿ
 ಒಯ್ದಿದಾರ ಹೇರಿದಾರ ಡುಬ್ಬದಮ್ಯಾಲ ಕಲ್ಲಾ ||

ಶಿವಶಂಕರ ವೇಳೆ ತಂದ ನಮ್ಮ ಮ್ಯಾಲ
 ರೂಪಾಯಿ ತಗೊಂಡ ಹೋಗಿ ರಾಯಾ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲಾ
 ಸರಕಾರ ಮಾಲೆಂದ ಪಾಳೆಕೊಟ್ಟ ಡುಬ್ಬದಮಾಲಿನ ಕಲ್ಲ
 ಕಡಿಕ ತಗದ ತಿಂದ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಮ್ಯಾಲ ಕ-ರ-ಕ-ರ ಹಲ್ಲತಿಂದಾ|
 ತಂದಿನ ಮನಿಗೆ ಕರಕೊಂಡ ಹೋಗಿ ವಂದನೆಮಾಡಿ ಹೇಳತಾನ

ರಾಯಾ |

ಇಂದಿಗಿ ಬಟ್ಟಬಿಡ್ರಿ ನನ್ನ ಹಂಬಲಾ |
 ನಿಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟಿಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪುತ್ರ ನಾಯೇನಲ್ಲಾ |
 ಮಡದಿ ಕೊರಳಾಗಿನ ಗುಳದಾಳಿ ಹರದ ನಡದಾನ
 ಕುಲಕರ್ಣಿ ಹೊಲಕಜೋಳ ಚಾಪಿಸಿದ ಅಗಣಿತ
 ಲಂಕಾ ಹಾರ್ಯಾಡಿದಂಗೊ ವೀರ ಹನುಮಂತ
 ವೈರಿ ಮನಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ-ನಡದಾನ ಹಿಡಿರಂತ

|| ಪುಂಡ ಕಿತ್ತೂರ..... ||

೩ ನೆಯ ನುಡಿ

ಜೀವದ ಗೆಳೆಯಾ ಬಿಚ್ಚಗತ್ತಿ ಚನಬಸುನ ಹಂತೇಲಿ ಹೋಗಿ
 ರಾಯಣ್ಣ ಕರದ ಹೇಳತಾನ ಏಕಾಂತ ತಳ್ಳಿಮಾಡಿ ಬಂದಿನ ಕುಲಕರಿ
 ಬಾಳ್ಯಾನಮ್ಯಾಗ
 ದೇಹ ಜೀವದ ಕಬರ ಇಲ್ಲೊ ಎಳ್ಳಿನಷ್ಟು ನನಗ |
 ಚನಬಸು ಅಂತಾನ ಗೆಳೆಯಾ ಸುಸ್ತಿ ಮಾಡಬ್ಯಾಡ ಸದ್ಯ
 ಶಿವಗುತ್ತಿ ಅರಸನ ಹಂತೇಲಿ ಹೋಗಬೇಗ
 ಒಬ್ಬ ಪುಂಡ ಅಂದಾನಂತ ಅವನ ದಂಡಿನೊಳಗ |
 ಸೂರರಾಯ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ಅವನ ಪ್ರಾಣಾಗೆದ್ದ
 ತರಬೇಕಂತ.

ಎದ್ದಾನ ಆಗಿಂದಾಗ ಕತ್ತಿಡಾಲ ಪೋಶೇಕಶಿಸ್ತಹಿಡದ ನಡದಾನ
 ಕೈಯಾಗ

ಚನಬಸಣ್ಣನವರ ನಿಮ್ಮ ಕೃಪಾ ಇರಲಿ ನನ್ನ ಮ್ಯಾಗ |
 ಅರಸನ ಹಂತೇಲಿ ನಿಂತಹೋಗಿ ಸರಸದಿಂದ
 ಮುಜರಿ ಹೊಡೆದ ಕರಸರಿ ಅಂತಾನ ರಾಯಾ ನಿಮ್ಮ ಬಂಟಗ
 ನಾನು ಬಹದ್ದೂರ ಮಲಸರ್ಜನ ಹಳಬ ಕಿತ್ತೂರ ನಾಡಾಗ |

ಕಣ್ಣಿಲಿ ನೋಡಿ ಕುಸಿಬಂದ ಮನ್ನಿಸಿ ಕರದಕೂಡ್ರಿ ಸ್ನಾನ ಅರಸ
 ಸಣ್ಣವ ಕಾಣಸತಿ ಲಡಾಯ ಮಾಡುವದ್ದೆಂಗ

ಅವನ ಕಯಾಗ ಪ್ರಾಣಹೊಂದಿ ಸುಮಾರ ಮಾಡಿ ನನಗ
ಮಡಿದಂಗ ಆದಿತೋ ಅಭಿಮನ್ಯು ಚಕ್ರಭೀಮರ ಕೋಟ್ಯಾಗ
ಗೊಬ್ಬರಕ್ಕೊಗದಂಗ ಆದಿತೋ ಬೆಂಕಿ
ಅಬ್ಬರಲಿ ಅಂತಾನ ರಾಯಾ ಇಬ್ಬರನು ಕಾದಬಿಟ್ಟನೋಡಿ
ಒಳತಂಗ ಸುಳ್ಳ ಅಬ್ಬರಲಿ ಮಾತಾಡಿದ್ರ ಏನಾತಂದ ||

ಚಾಲ

ಬಹಾದ್ದೂರ ರಾಯಣ್ಣನ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡ
ನಟ್ಟಿತೋ ಮನಕ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ಆಡಿದ ಮಾತಾ
ತನ್ನ ಪುಂಡನ ಕರಸಿದೊ ತುರತಾ |
ಬಂಡಾಯದ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿ ಕೆಂಡದಂಗ ಆದಣ್ಣಾ
ಮದ್ದು ಗುಂಡು ತುಂಬಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೋ ಸಿಸ್ತಾ ||

ಬಂದ ಕಾಲ ಕೆದರಿ ಮುಂಡಿ ಹೊಡೆಯುತ
ನಿಂತಕೂಡಿದಂಗ ಆದಿತೋ ದಶರಥನ ಮಿತ್ರಲಕ್ಷಣ
ಇಂದ್ರಜೀತಅರಸ ಇಟ್ಟ ಇಬ್ಬರ ತೆಲಿಮ್ಯಾಲ ಹಸ್ತ
ನಾಳಿಗೆ ಲಡಾಯಿ ಮಾಡಿರೆಂತ ವೀಳ ಕೂಟಾನ ಅರಸ |
ಜಾಳಿಗೆ ಹೊನ್ನ ಕೊಡುವೆನು ಮಾಣಿಕ ಮತ್ತು
ಮತ್ತು ಏನಬೇಕುಬೇಡಿ ನಿಮ್ಮ ಸನುಮಂತ
ವೀಳ್ಯೆಹಿಡಿದಾರೋ ನಗನಗತಏಕಾಗದಲ್ಲ ದಂತ |

|| ಪುಂಡಕಿತ್ತೂರ ||

ಳ ನೆಯ ನುಡಿ

ಮರುದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಾಗ ಶಿವಗುತ್ತಿ ಊರಹೊರಗ
ದಂಡುಕೂಡಿತ್ತೋ

ಒಂದು ಅಜಮಾಸ ಏಳು ಎಂಟು ಸಾವಿರಾ |
ಕರಾರ ಮಾಡ್ಯಾನ ಕತ್ತಿಯ ಮೂರು ಮೂರು ಭಾರಾ |
ನೋಡಲಾಕ ಕೂಡ್ಯಾರೊ ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡವರಾ |

ಬಂದಾನ ಶಿವಗು ಪುಂಡ ದುಂಡ ಗ್ಯಾಮಿ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡ
ಚಂದದಿಂದಲ್ಲಿ ತಿರುವ್ಯಾಡುತ್ತ ತನ್ನ ಹತಿಯಾರಾ |

ರಾಯಣ್ಣನ ಒಂದು ಗಳಿಗಾಗ ಹೊಡಿಯುವೆನೋಲಾರಾ ||

ರಾಯಣ್ಣ ರಣಗೂದಲ ಬಿಚ್ಚಿ ನಡಕಸುತ್ತಿದ ಬಿಚ್ಚಿ ನಗನಗುತ |

ನಿಂತಾನೋ ಶಿವಗುತ್ತೆವನ ಎದುರಾ |

ಟಣ ಟಣ ಜಿಗಿದ ವಗದ ಅಂತರಲಾಗಾ |

ಕಣ್ಣ ಮುಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣ ತೆಗೆಯುವದರೊಳಗ ಶಿವಗುತ್ತಿ

ಪುಂಡನ ಚಂಡ ಕಡಿಕ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಾರಾಯಾ |

ಬಾದೂರ ಅರಸ ಸಾಕ್ಷಾತ ನೋಡಿದೋ ತನ್ನ ಕಣ್ಣಾರಾ |

ಅರಸನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಸರಸದಿಂದ ರಾಯಣ್ಣನ

ಮೆರಿಸ್ಯಾರೋ ಇಲ್ಲಂತಇವನ ಹಂತವರಾ |

ಆಯಾರ ಮಾಡ್ಯಾರೋ ಕಡೆ ತೋಡೆ ಉಂಗರ ಉಡದಾರಾ |

ಡಂಗುರ ಹೊಡಿಸ್ತಾರೆ ಸತ್ತಂತ ಶಿವಗುತ್ತಿ ಶೂರಾ |

ಮುಜರಿ ಹೊಡೆದ ಮುಗಳನಗಿ ನಗನಗತ ಅಂತಾನ

ರಾಯಣ್ಣ ಬೇಡಿದ್ದ ಕೊಡತಿ ನಂಬು ಕರಾರಾ

ವಚನಂತೆ ದಂಡ ಕೊಡಿ ನನಗೊಂದು ಸಾವಿರಾ |

ಚಾಲ

ಕೊಟ್ಟಾನ ಒಂದು ಸಾವಿರ ದಂಡಾ ಬಿಟ್ಟು ರಾಯಣ್ಣ

ಮಾಡಿದಂತ

ಶ್ರೇಷ್ಠ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಹಿಕ್ಕಟ್ಟ ಮುಕ್ಕಟ್ಟ

ಇವನಂಥವನ ನೋಡಿಲ್ಲಂದಾ |

ಅಪ್ಪಣೆ ತಕ್ಕೊಂಡ ರಾಯಾ, ಶಿವಗುತ್ತಿ ಉರಬಿಟ್ಟ

ಹೊಂಟ

ಜೀವದ ಗೆಳೆಯನ ಹಂತೇಲಿ ಬಂದಾ ||

ನೋಡಿ ಚನಬಸು ಆದಾನೆ ಆನಂದ |

ವಡ್ಡರ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಏನ ಲಡ್ಡಿಯ ಹುಡುಗನಲ್ಲಾ ||

ಬಿಗವಲಿ ಚಡ್ಡಿ ತೊಟ್ಟಾನ ಅವಸರದಿಂದ |

ಬೆಟ್ಟಿಯಾದಾನೊ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಾ

ಕಿತ್ತೂರ ಮಲಸರ್ಜನ ಮೋಸಮಾಡಿದ ಇಂಗ್ರೇಜ ||

ಚನ್ನಮ್ಮನ ಗೂಡ ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಪಂಥಾ |

ತಾಯಿ ಕುಂತಾಳೊ ಮಗನ ಶೋಕ ಮಾಡುತಾ

ಲಡಾಯಿ ಮಾಡಿ ತಕ್ಕೊಂಡಾನೋ ಆತ ಪಿರಂಗಾನಂತ

|| ಪುಂಡ ಕಿತ್ತೂರ..... ||

೫ ನೆಯ ನುಡಿ

ಗೋದಳ್ಳಿ ಕೆರಿಯಮಾಲ ಇಳಿದಿತೋ ಸರಕಾರ

ದಂಡಾ ರಾಯಣ್ಣನ ಚಂಡಕಡದ ಜಯಯಲ-ದಕ ಸಾಯ್ತು

ಡೇರೆ ಹೊಡೆದ ಕುಂತಕೋಪತುಂಬಿ ಮನಕ ||

ಹತಿಯಾರ ಬಂದೂಕನೆಲ್ಲ ಗೂಡಹಚ್ಚಿ ಇಟ್ಟಾರ ನಡಕ |

ಕುದರಿ ಸ್ವಾರರು ಮತ್ತು ಚತುರಬಲ ಆರಂಭದಿಂದ

ಜಳಕಮಾಡಿ ಕುಂತಾರೋ |

ಎಲ್ಲರೂ ಉಣಲಾಕ ವರ್ತಮಾನ ಕೇಳಿ ರಾಯಣ್ಣ ಅಂದಾನ |

ಗಜವೀರ ರಾಯಣ್ಣ ಸಹಜವಾಗಿ ಹೊಂಟಾರ ಜೋಡಿ |

ತಜವಿಜ ಮಾಡಿ ಬರುನು ಸುಮ್ಮಕ ||

ಹೋದಾರೋ ಗೂಡ ಹಚ್ಚಿದ ಬಂದೂಕಿನ ಸನೇಕ

ಗಜವೀರ ಮರಿ ಆದಾನೋ ಬಿದರ ಮೆಳಿಯ ಬಲಕ

ಟುಬಕ್ಕಾಗ ಗುಂಡುಹಾಕಿ ಬಾಯಿಗೆ ಜರಜಾವಿಗಿ

ದಕ್ಕಿ ಕೊಟ್ಟ ಹೊಡೆದ ಸಾಯ್ತುಗ ಗುಂಡು ತಾಕಿ

ಬಿದ್ರೊ ನೆಲಕ |

ಹತಿಯಾರ ಬಂದೂಕನೆಲ್ಲ ವಯದ ಜಿಗಿದಾನೋ

ದೊಡ್ಡ ಮಡಕ |

ಅಲಿಮಾನ ಕತ್ತಿಯ ಹಿರಿದು ಆರಾರಸಿ ಕಡದ

ಅರ್ಧ ಚಂಡರುಂಡ ಆಗಿ ಬಿದ್ದಾವ ತುಣಕ |

ಕುರಿಹಿಂಡಿನ್ಯಾಗ ಮುರಿದಂಗಾತೋ ಹೆಬ್ಬುಲಿ ಹೊಕ್ಕು ||

ತಿರಿವಾಡಿ ಕಡದಾನೋ ಕಬರ ಹಾರಿ ತಪ್ಪಿತೋದಿಕ್ಕಾ
 ಚಾಪಹಾಸಿದ ಲೋಪಮಾಡಿದ ಕಲಿದೀಪ ಭೂಪ
 ರಾಯಣ್ಣನ ಕೌತುಕ |
 ಒಬ್ಬನ ಮಾಪ ಮಾಡಿಸಿ ಇಟ್ಟಾನ ಸುದ್ದಿ ಹೇಳುದಕ
 ಇದರ ಬದರಾ ನಿಂತು ತಾರಾ ಬಾರಾ ಕಾದುವಾಗ ಹಾರತಾವ
 ಗೋರಾ ಜನರ ತಲಿ |
 ಬಿದ್ದ ಗೋರಾ ತಾ ಬಕ್ಕಬಾರಲಿ ಸಾಯ ಕೇಳಿಕೊಂಡ |
 ತನ್ನ ಮುಂಗೈ ಕಡಕೋಂಡ |

ಮತ್ತು ದಂಡ ಸಂಹಾರ ಮಾಡ್ಯಾನ ಹುಲಿ |
 ತಾಪಾಸ ಮಾಡರಿ ಹಾಕೋಣ ಅದಾನೆಲ್ಲಿ |
 ರಕ್ತದೊಳಗೆ ಬಟ್ಟಹಾಕಿ ಹಣಿಮಾಲ ಇಟಕೊಂಡ
 ಚಟ್ಟನ ಹೋದಾನ ಮೈತರ ಬದಿಯಲ್ಲಿ |
 ರಣರಂಗನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದನೋ ಖಾಲಿ
 ಸಿಂದಿ ಸೆರೆ ತರಸಿ ಬಹಳ ದುಂದದಿಂದಲ್ಲಿ
 ಕುಡಿದಾಡಿ ಚಂದದಿಂದ ಹೊಂಟಾರೋ ತಮ್ಮ ಸೈನ್ಯಸಹಿತಾ |
 ಬಾಳಿಗುಂದಿ ಗುಡ್ಡದ ದಾರಿ ಹಿಡದ ನಡೆಯುತ
 ಆರ್ಯಾಣದಾಗ ಇಳಿದಾರೋ ರಾತ್ರಿ ಇತ್ತೊ ಸರವತ್ತಾ |
 ||ಪುಂಡ ಕಿತ್ತೂರ.....||

೬ ನೆಯ ನುಡಿ

ಬಹದ್ದೂರ ಇಂಗ್ರೇಜನ ದಂಡ ಬಂದಿತೋ ಮತ್ತೊಂದು
 ಕೇಪ ಬಾಳಿಗುಂದಿ ಗುಡ್ಡಕ_ಹಾಕ್ಕಾರೋ ಮುತ್ತಿಗೆ
 ಅದರ ಸೂಚನಾ ಮುಟ್ಟಿತೋ ರಾಯಣ್ಣಗ ಹೋಗಿ.
 ಅವನ ಕಲ್ಪನಾ ತಿಳಿಯಲಾಕ ಇಲಿಯಾರಾರಿಗಿ |
 ಗುಡ್ಡದೊಳಗೆ ಇರುವಂಥ ಕಂಟಿಗಿಡಗಳನ್ನೆಲ್ಲ
 ಮಂಡಮಾಡಿ ಅರವಿ ಸುತ್ತಿ ಹಚ್ಚಾರೋ ಬ್ಯಾಗಿ |
 ರಾಯಣ್ಣನ ದಂಡ ಇಳಿದ ಮಾಡತತಿ ಅಣ್ಣ ಅಡಗಿ |
 ಉರಿಯ ನೋಡಿ ಅದಾರೆಂದು ಬಿಗಿಲ್ ಮಾಡಿ

ಬಂದಾರೆ ಲಗು, ಗುರಿಯಹೂಡಿ, ಹೊಡೆದಾರ

ಕತ್ತಲಗವದಿತಹೋಗಿ |

ಕೂಗಹೊಡದ ರಾಯಣ್ಣನ ದಂಡ ಬಂತ ಮಾರಾಗಿ

ಎಳಎಳದ ಕೊಂದಾ ರಣಾಧೀರಾ |

ತುಳತುಳದ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನಾ ಹೊರಹೊರಳಿಸಿ ತರದಾರ |

ಕತ್ತಿಮಿಂಚಿನ ಪರಿಯಾಗಿ ತಪ್ಪಿಸಿ ಉಳುಳದ

ಹೋದಾರೋ ಕಂಟಿಯ ಮರಿಗಿ |

ಗಿತ್ತಾ ಬೆತ್ತ ಬಲ್ಲಾಂಗ ಕಲಿ ಕಡಿದಾನ,

ಸುತ್ತ ಕತ್ತರಿಸಿ ಬಿದ್ದಾವ ರಕ್ತ ಹರಿದಿತೋ ಧರಿಗಿ |

ದಿಕ್ಕ ತಪ್ಪಿ ಕಾಳಗವಾಡೋ ಅವರ ಇದರಿಗಿ |

ಸುತ್ತಗಟ್ಟಿ ಹೊಡೆದೋ ಒಬ್ಬರು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ ತಿರುಗಿ |

ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಕ್ತಮಾಂಸ ತಿನ್ನಲಾಕ

ಸುತ್ತಕಡೆ ಮುತ್ತಿದಾವೋ ಹದ್ದು ಕಾಗಿ

ತೋಟಿ ಇಲ್ಲದ ಮಾಡಿದಂಗ ಆತೋಹಬ್ಬ ಆನಂದವಾಗಿ |

ಅನಂತ್ರ ಅರಣ್ಯದೊಳು ಸ್ವಾತಂತ್ರ ತಪ್ಪಿತು

ಅದಕ್ಕೆ ತಂತ್ರ ಹೇಳುವಷ್ಟು ಇಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ

ಹತಿಯಾರ ಧೈರ್ಯ ಪ್ರಭೋ ಶಕ್ತಿ, ಊಟಾಬಸಿ

ಮಾಡಿ ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ದಿನ್ನ ಅಂತ

ಜಿಗಿದಾರೋ ಅಲಿನತಾಲಾ||

ಸರ್ವರೂ ಕಾದಿದಾರೋ ರಣಗೂದಲಾ |

ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಆದ ಹುಟ್ಟಿದಂತ ವೇಳೆ

ಜೀವದ ಆಶಿಬಿಟ್ಟಿದಾರ ಯೆಲ್ಲಾ ಇರ್ಸತೋಟ್ಟಿದಾರ

ಏರುಣಂತ ಹಲ್ಲಾ

ಬಾಲಿ, ಬಾಕ, ಕೈ ಚೂರಿ, ಪಿಸ್ತೂಲಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಡಾಲ

ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದ ನಡದಾನೋ ತುರತಾ ||

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿ ಸುಲಗಿ ಮಾಡುವವನತಗದ ಬಂದನೋಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ||
|| ಪುಂಡಕಿತ್ತೂರ.....||

೭ ನೆಯ ನುಡಿ

ಕ್ಯಾಟೆ ಕಿಲ್ಲೆ ಹಳ್ಳದ ಮ್ಯಾಲೆ ಕಳಿವ್ಯಾಳ ಚೇಟೆ
ರಾಯಣ್ಣನಗ ಚನ್ನಮ್ಮಗ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಿ
ಬರಬೇಕಂತ ಕಿತ್ತೂರಿಗೆ ಹೊಂಟ |
ಹೊಲಸಿದ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕ್ಯಾವಿಯ ಗುಂಡಿಗೆ ಚನ್ನಾ ತೋಟಾ ||
ಮಾಲೆ ಬಂದುಬಸ್ಯಾ |
ಸುತ್ತಿದಾನ ಸೀಮಿ ನಡಕಟ್ಟಾ
ತನ್ನ ಹಂದೇಲಿ ಸಾವಿರ ದಂಡಿಗಿ ಹಸದಂಗ ಉಟಾ
ಮಾಡಿಕಾರ ಸ್ವಸ್ತಾ ಇರಬೇಕಂತ ಹೇಳಿ ತಾಕಿತಕೊಟ್ಟಾ ||
ಹೇಳಿ ಚನ್ನವ್ವನ ಬೆಟ್ಟಗಿ ಹೊಂಟಾನ ಗೋಪಾಲ |
ಚೆನ್ನವ್ವ ರಾಯಣ್ಣನ ಮುಂದ ಇನ್ನೇನು ಅತೀಅಂತಾಳ ಮಗನ ||
ಮೊನ್ನೆ ಮಲಸರ್ಜ ಹೋದಾನ ಕೈಬಿಟ್ಟ ಘನ ಘಾತುಕರು
ಕೆಂಪಸೋಜರುಕೊಟ್ಟ ||

ಇಷ್ಟು ಮನ್ನಿಸಿ ಕೇಳಿ ಹಳಬರಾಯಾಗ ಬಂದಿತೋಸಿಟ್ಟ
ಹಲ್ಲ ತಿಂದ ಅಂತಾನ ದೊರಿ ಮಲಸರ್ಜ ಹೋದ ಬಳಿಕ
ಎಲ್ಲಾನು ಕಚೇರಿ ಬಿಡತೀನ ಸುಟ್ಟಾ |
ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನಡಿದಾಂಗ ಮಾಡತೀನ ಇಂಗ್ರೇಜನ ಆಟ ||
ಹೊಳ್ಳಿಬಂದ ಸಾವಿರದಂಡ ಸಂಗಾಟ ತಕ್ಕೊಂಡ
ಬೀಡಿ ಸಂಪಗಾಂವ ಕಚೇರಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟಾ ||
ರಾಣಿ ಪೌಜ ಹಿಡಿಲಾಕಬಂತೋ ಕಡಿದ ಕಡಿವ್ಯಾರೋದಿಟ್ಟ ||
ಇಂಗ್ರೇಜಿ ನಡಿಸಿದಾರೋ ವಳವರ್ತಿ ಆಗ ಪಿತೂರಿನಾಟಾ |
ನೇಗಿನಾಳ ನಿಂಗನಗೌಡ ಋದಾನಪುರ ಯಂಕನಗೌಡಗ
ಮಸಲೊತ್ತು ಮಾಡಿ ತಿಳಿಸ್ಯಾನ ಇಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬ ||
ಚಿಂತಿ ಬಿಡ್ರಿ ಹಿಡಿದುಕೊಡತಿನಿ ತಿಂಗಳ ಮುದ್ದ ತಕೊಟ್ಟಾ ||
ಸಾಹೇಬ ಕೊಡತಿನ ಅಂತಾ ಸಹಿ ಹಾಕಿದ ಕಾಗದ ಮ್ಯಾಲ
ಕಡೆಗೆ ಕೂತು ಉಣ್ಣುವಂತ ಹೊಲಾ |

ಯಂಕುನಗೌಡ ನಿಂಗನಗೌಡ ಆದಾರೋ ಖಬುಲಾ |
 ಜಳಕವಾಡಿ ರಾಯಣ್ಣ ಕ್ಯಾವಿ ಗುಂಡಗಿ ತೊಡುವಾಗ |
 ಬಂದ ಮೋಸಮಾಡಿ ಕರಿಕಂಬಳಿ ಒಗಿದಾರ ಮಾರಿಮ್ಯಾಲ
 ಜಾಲ |

ಪಿತುರಿನ ಸಾಹೇಬರಿಗಲ್ಲಾ ಆತುರದಿಂದಲಿ ಹೋಗಿಕಟ್ಟೆ
 ಬಿಗಿದ ಒಗಿದಾರ ಕೈಕಾಲಾ |

ಆಗ ಶಂಕರ ಮುನದಾನ ರಾಯಣ್ಣನ ಮ್ಯಾಲ |
 ನಂದಗಡದ ಊರಹೊರಗ ಕೂಡಿ ಸರ್ವರೆಲ್ಲಾ ಆಗ ನಿಂತನೋಡಿ
 ಮಾತಾಡತಾರೋ ರಾಯಣ್ಣನ ಸೂರತಾ

ಕೇವಲ ಎಷ್ಟು ಪರಮೇಶ್ವರನ ಮಗ ಇದ್ದಾಂಗ ಮನ್ಮಥಾ
 ಮನಹೌಸದಿಂದ ಬಂದ ಮೌನಿವೆರ್ಥಾ
 ||ಪುಂಡಕಿತ್ತೂರ.....||

೮ ನೆಯ ನುಡಿ

ಹೆಬ್ಬುಲಿ ಹಿಡಿದೊಯ್ಯುವಾಗ ಹಬ್ಬಿಸಿ ನೋಡುವಮಂದಿ ಬಾಳಾ |
 ಸಾಬ ಸುಬೇದಾರ ಪಾರಾ ಅವನಮ್ಯಾಲಾ |
 ಸಬ್ಬದಂಡೆಯಲ್ಲಾ ನಿಂತಾರ ಅವನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೆ ||
 ಮೈ ಉಬ್ಬಿಸ್ಯಾನ ಕಟ್ಟಿರುವ ಹಾಗ್ಗಾಕಿತ್ತವ ಮಿಗಿಲಾ |
 ಹನ್ನೆರಡಾಳ ಉದ್ದಗೋಡಿ ಓಡಿ ಬಂದ ಜಿಗಿದ ಹೋದ
 ಹದಿನೆಂಟು ಮಂದಿ ಪಾರಾ |

ಸಿಪಾಯರು ಅವನಮಾಲ ಮತ್ತಮುತ್ತಗಿ ಹಾಕಿ
 ಹಿಡಿದಾರ ಅವನ ಒತ್ತರದಿಂದಲಿ |

ಹಿಡಿದವರ ಪೌರುಷ ಬೆಳಸಿ ಪತ್ರಬರೆದ ಕಳುಹಿದಾರ |
 ಬಿತ್ತಾರದಲಿಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟಿತ ರಾಣಿಯವರ ಕರದಲ್ಲಿ |
 ಓದಿನೋಡಿ ಆದ್ರೆ ಬಹಳ ಹರುಷದಲ್ಲಿ |

ಇಂಥಾ ಒಬ್ಬ ಬಹಾದ್ದೂರ ಇರಲಿ ನಮ್ಮ ದಂಡಿನಲ್ಲಿ
ತಿರುಗಿ ಉತ್ತಾ ಕಳುಹಿದಾರ ಜಕಮ ಏನುಮಾಡಬಾರದು
ಜೋಕುಮ ಇಲ್ಲದ ತಕೊಂಡುಬರಿ ||

ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರ ಮರ್ಜಿ ಅತಿ-
ರಾಯಣ್ಣನ ನೋಡುದ ಇಲ್ಲಿ |

ಹಿಂದಾ ಉತ್ತರ ಓದಿ ನೋಡಿ ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮ ಜೀವದಸುತ್ತ
ಮುಳವ ಉಳಿದೀತಂತ |

ಚಿಂತಿಮಾಡುತ್ತಲಿ ಯಂಕನಗೌಡ ನಿಂಗನಗೌಡ ಅಂಜಿದಾರ
ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಳಗಿಂದ ಒಳಗ |

ಬೇತನಡಿಸಿದಾರ ತಿಳಿಯದಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕುತಪ್ಪಿ
ಓಡ್ಯಾಡುತ್ತಾರ ಧಕ್ಕ ಅಂತ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗ
ಏಕದಮ್ಮ ಬಿಡಬ್ಯಾಡಿ ಅಂದಾರ ಹೋಗಿ
ಸಾಹೇಬರಂತೆಲ್ಲಿ ಎಂದಿದ್ದರ ಒಂದಿನಾ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರ
ನಮ್ಮತೆಲಿ ||

ಜೋರು ಹುಕುಂ ನಡಿಸ್ಯಾರ ದೂರ ತನಕ ಜಾಹಿರಹೋತು ||
ನೋಡಲಾಕ ಕೂಡಿಸ್ಯಾರ ಜನ |
ಗಲ್ಲಿಗೇರಸತಾರ ಸೋಮಾರ ದಿನ |
ಮುಸಕಿಲೆ ಹಗ್ಗಾ ಹಿಡದಾ ವೀರರಾಯಾ |
ಜಿಗದನಿಂತ-ಹಾರಿಹೋದಿತ ಹೌಸೀನಾ |
ರಾಯಣ್ಣ ನೆನಸತಾನ ವೀರನಾರೋತನ
ಮಾರುತಿ ಲೋಕದ ಗಂಡ ಪುಂಡ ಅರ್ಜುನ
ನಂತರ ಹೋದ ಮುಳುಗಿ ಹೋದಿತೋ ರತನಾ |
ದೇವರಾ ಮಾಡಿ ಪೂಜಿಸತಾರೋ ಆತನ್ನಾ |
ಶಾಹಿರ ಶಾಮರಾವ ಬಾರೋ ಜಾಹಿರ ಕರ್ನಾಟಕದೊಳು |
ತಯಾರ ಮಾಡ್ಯಾರೋ ಚಂದ ಚಂದ ಕವಿತಾ |
ತಾಯಿ ಕ್ಷೀರ ಕುಡಿದಂಗ ಆತೋ ಹಸಿಗೂಸಿಗೆ ಹಿತಾ

ಬೈಲಹೊಂಗಲ ಶಹರಾ ಬಲಭೀಮನದಯಾ ಪೂರ್ತಿ ||
ಕುಲಕರ್ಣಿ ದೆಸೆಯಿಂದ ವೈಲೆ ಕದನಹುಟ್ಟಿ
ಊರಬಿಟ್ಟ ಸುತ್ತೆಲ್ಲ ಹಾವಳಿಮಾಡಿದ ವಿಪರೀತಾ |
ಬಂಟನಿದ್ದರನಿರಬೇಕ ರಾಯಣ್ಣ ಪುಂಡ ಪ್ರಖ್ಯಾತಾ ||
||ಪುಂಡಕಿತ್ತೂರ ||

* * *

೩.ಕೆರೆಗೆ ಹಾರ (ಕಥನ ಗೀತೆ)

ಕಲ್ಲನಕೇರಿಯ ಮಲ್ಲನಗೌಡರು ಊರಿಗೆ ಕೆರೆಯ ಕಟಿಸ್ಯಾರ |
ಊರಿಗೆ ಕೆರೆಯ ಕಟಿಸ್ಯಾರ ಗೌಡರು ಬೊಗಸಿ ನೀರು ಅಲ್ಲಿ ಬರಲಿಲ್ಲ ||ಪ||

ಗೌಡರು ಕೇಳ್ಯಾರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ತೆಗೆಸಿ |
ಹಾರ ಆಗಬೇಕು ಮಲ್ಲವ್ವನ ಹಿರಿಸಿ |
ಕಡ್ಡಿ ಮುರದಂಗ ಗುಡುಗೀತು ಜ್ಯೋತಿಷಿ ||೦||

ಹಿರಿಸೊಸಿ ಕೊಟ್ಟರ ಹಿರಿತನಕ ಯಾರಿಲ್ಲ |
ಕಿರಿಸೊಸಿ ಭಾಗೀರತಿನಾರ ಕೊಡಬೇಕ |
ಗೌಡಗೌಡತಿ ಕಲೆತು ಮಾತನಾಡ್ಯಾರ ||೧||

ಭಾಗೀರತಿ ಬಲಿಯ ಮಾಡ್ಯಾರ ನಿರ್ಧಾರ |
ಅವರಾಡಿದ ಮತಸ ಭಾಗೀರತಿ ಕೇಳ್ಯಾಳ |
ಕೆರೆಗೆ ಹಾರ ಆಗಲು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡ್ಯಾಳ ||೨||

ಊರಕೇರಿಯ ಸುಖಕ ತ್ಯಾಗವ ಬಯಸಿ |
ತನ್ನ ಸುಖವನ್ನು ಕಡಿಯಾಗಿ ಎಣಿಸಿ |
ದುಃಖ ಮರೆತು ತುಟಿಯಲಿ ಸವಿನಗುವ ಸೊಸಿ ||೪||

ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ತವರ ನೋಡಲು ಬಯಸಿ ||
ಮನಸು ಕಣ್ಣೀರ ಒಳಗೊಳಗ ಪುಟಿಸಿ |
ತಾಯಿನ್ನ ನೋಡಾಕ ಸಾಗ್ಯಾಳ ಅರಸಿ ||೫||

ಭಾಗೀರತಿ ಊರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಹಡದವ್ವ |
ಎಂದಿಲ್ಲದ ಭಾಗೀರತಿ ಇಂದ್ಯಾಕ ಬಂದೆವ್ವ |
ಬಾಡಿದ ಸಾಹ್ಯಾಕ ಕಣ್ಣಾಗ ನೀಗ್ಯಾಕ ||೬||

ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಕೇಳ್ಯಾಳ ಮಾತ |
ನಮ್ಮ ಮಾವ ನಮ್ಮ ಬ್ಯಾರೆ ಇಡತಾರಂತ |
ಭಾಗೀರತಿ ಉಸರ್ಯಾಳ ತಾಯಿಗೆ ಹೀಗಂತ ||೭||

ಇಟ್ಟರೆ ಇಡಲೇಳು ಹೊಲಮನಿ ಕೊಡತೀನಿ |
 ಹೊಲಮನಿ ಒಯ್ದು ಹೊಳೆದಂಡ್ಯಾಗ ಹಾಕವ್ವ |
 ದುಃಖದಿ ಭಾಗೀರತಿ ಉಮ್ಮಳಿಸಿ ನುಡಿದಾಳ ||೮||

ಎಲ್ಲಾರಿಗೊಂದೊಂದು ಹೇಳಿ ಸುಳ್ಳನ್ನ |
 ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಒಳ ದುಃಖವನ್ನ |
 ತಡೆಯದಲೆ ಸೆರಗಿಂದ ಒರಿಸ್ಯಾಳ ಕಣ್ಣ ||೯||

ಗೆಳತಿಯ ಕಾಣಲು ಭಾಗೀರತಿ ಮರಳ್ಯಾಳ |
 ಅವಳನ್ನು ಕಂಡು ನಿಜವನ್ನ ಹೇಳ್ಯಾಳ |
 ವಿಷಯ ಕೇಳಿ ಗೆಳತಿ ಕಣ್ಣೀರ ತಗದಾಳ ||೧೦||

ತಾಯಿ ಗೆಳತಿ ಕಂಡು ಭಾಗೀರತಿ ಮರಳ್ಯಾಳ |
 ಅತ್ತಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಂತ ಆಗ್ಯಾಳ |
 ಕೆಲಸ ಬೊಗಸಿಯೊಳಗ ದಿನಗಳ ನೂಕ್ಯಾಳ ||೧೧||

ಹಾರ ಕೊಡುವ ದಿನವು ಬಂತು ಮೆಲ್ಲಗ |
 ಮನಿಯೊಳಗ ಸಡಗರ ಭಾಗೀರತಿ ಮುಜಗರ |
 ಭಾಗೀರತಿ ಮುಜಗರ ಮನಿಯೊಳಗ ಸಡಗರ ||೧೨||

ತಳಿರು ತೋರಣದಿಂದ ಸಿಂಗರಿಸಿ ಮನೆಯನ್ನ |
 ಸಿಹಿಯೂಟ ಹಪ್ಪಳ ಶ್ಯಾವಿಗಿ ಅನ್ನ |
 ಜಳಕಕ ಬಿಸಿ ನೀರ ಹಾಕ್ಯಾರ ಮುನ್ನ ||೧೩||

ಘಮಘಮ ವಾಸನೆಯ ಅಡಗಿಯ ಮಾಡ್ಯಾರ |
 ಮಾಡಿದ ಅಡಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೆರಿ ಏರಿ ಹತ್ತ್ಯಾರ |
 ಬೆರಗುಗಣ್ಣಿಂದ ಬರಿಕೆರಿಯ ನೋಡ್ಯಾರ ||೧೪||

ಭಾಗೀರತಿ ಮುಂದ್ವಾಳ ಕೊನೆಯ ದಿವಸ |
 ಬಿಲ್ವ ಪತ್ರಿ ಹೂವು ಸೀರಿಸ ಕುಬಸ |
 ನೀರಿಲ್ಲ ಕೆರಿ ಪೂಜಿ ಏನು ಸೊಗಸ ||೧೫||

ತಂದ ಬುತ್ತಿ ಬಿಚ್ಚಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸವಿದಾರ |
 ಭಾಗೀರತಿ ಕಣ್ಣು ಮಂಜು ಮುಸುಕಿದರ |
 ನಗುತ ಕೆಲೆಯುತ ಉಟ ಸೂರಿ ಮಾಡ್ಯಾರ ||೧೬||

ಕಾಲ ಮೆಲ್ಲಗ ಸರಿಸರಿದು ಬರತಿತ್ತ |
 ಸೂರ್ಯ ಪಡುವಣದಿ ಇಳಿಯುವ ಹೊತ್ತ |
 ಉಂಡ ಜನಗಳ ಮನಸು ಬಂಡಿಯತ್ತ ||೧೭||

ಬಂಗಾರದ ಬಟ್ಟಲ ಬೇಕೆಂದೇ ಮರತಾರ |
 ಗಂಗಾ ನೀ ಹೋಗು ನೀ ಹೋಗ ಗೌರಾ |
 ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಕೈಬೆರಳ ತೋರಿಸ್ಯಾರ ||೧೮||

ಅತ್ತಿಸ ಸೊಸಿಯನು ಕರೆದು ತರಲದನು ಹೆಳ್ಳಾರ |
 ಕೆರೆಗೆ ಮುಖ ಮಾಡಿಸಿ ಸಾನ್ನಿ ಹೊರಟಾಳ |
 ಕೆರೆಯನ್ನು ಇಳಿದು ಬಟ್ಟಲ ಹಿಡಿದಾಳ ||೧೯||

ತನ್ನಂತೆ ತಾನೆ ಕೆರೆಕಟ್ಟೆಯೊಡೆದಾಗ |
 ನೀರಿನ ರಭಸದಲಿ ಕೆರೆತುಂಬಿತು ಮ್ಯಾಗ |
 ಭಾಗೀರತಿ ಇನ್ನಿಲ್ಲ ಮುಳಗ್ಯಾಳ ನೀರೊಳಗ ||೨೦||

ದಂಡೊಳಗೆ ಇದ್ದ ಭಾಗೀರತಿ ಪತಿರಾಯ |
 ಕಾಣಲಿಲ್ಲ ಪತಿ ಅವಳ ಕೊಲಿಸಮಯ |
 ನಿಷ್ಕರುಣಿ ನುಂಗಿದ್ದ ಜಲದಲ್ಲಿ ಯಮರಾಯ ||೨೧||

ಮಹಾದೇವರಾಯ ಭಾಗೀರತಿ ಗಂಡ |
 ಏನು ಅರಿಯದಲೇ ಮಲಗಿದ್ದ ಉಂಡ |
 ಭಾಗೀರತಿ ಕನಸು ಕೆಟ್ಟ ಸಾವನು ಕಂಡ ||೨೨||

ಅಡಬಡಿಸಿ ಏರಿದ ಬತ್ತಲ ಕುದರಿಯ |
 ವಾಯುವೇಗದಲಿ ಓಡಿಸಿದ ತೇಜಿಯ |
 ಮನಿಯ ಮುಂದು ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ರಾಯ ||೨೩||

ತಾಯಿನ್ನ ಕೇಳ್ಯಾನ ಎಲ್ಲೆವ್ವ ಭಾಗೀರತಿ |
 ಗೆಳತಿಯ ಕಾಣಲು ಹೋಗ್ಯಾಳ ನಿನ್ನ ಸತಿ |
 ಅವಳ ದನಿಯೊಳಗ ದುಗುಡ ತುಂಬೈತಿ ||೧೪||

ಹನಿಗಣ್ಣ ತಾಯಿ ಸುಳ್ಳ ಉಸುಯ್ಯಾಳ |
 ಮಗನ ಹೊಟ್ಟಿಯಲಿ ಏನೋ ತಳಮಳ |
 ಏನೋ ಹಳಹಳಿ ದುಃಖ ಕಳವಳ ||೧೫||

ಮಹಾದೇವರಾಯ ಕುದರಿಯ ಏರಿದ |
 ಗೆಳತಿಯ ಕಂಡು ಅವಳನ್ನೆ ಕೇಳಿದ |
 ಹೇಳು ತಂಗಿ ನೀನು ಭಾಗೀರತಿ ನೋಡಿಸಿದ್ಯಾ ||೧೬||
 ಮುಖ ಮರೆಸಿ ದುಃಖದಲಿ ತೊದಲಿದಳು ಗೆಳತಿ |
 ಇಲ್ಲ ಅಣ್ಣ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಸತಿ |
 ಉಸುರಿದಳು ಗೆಳತಿ ಹೇಳಬಾರದ ಕತಿ ||೧೭||

ನಿಜವ ತಿಳಿದ ರಾಯ ಹುಚ್ಚನಂತಾದ |
 ದಿಕ್ಕುಗೆಟ್ಟವನಾಗಿ ನೇರ ಕೆರೆಗೆ ಬಂದ |
 ಕಾಣದಾಯಿತು ಕಣ್ಣು ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ||೧೮||

ತುಂಬಿದ ಕೆರೆಯ ನೀರನ್ನು ನೋಡಿ |
 ಒಡೆಯಿತು ಅವನ ಕಣ್ಣೀರ ಕೋಡಿ ||
 ಒಡೆದಿತ್ತಲ್ಲಿ ಅವನ ಬಾಳಿನ ಜೋಡಿ ||೧೯||

ಸಾವಿರ ವರಹ ಕೊಟ್ಟರು ಸಿಗಲಾರದ ಸತಿ ನೀನು |
 ಸಿಗಲಾರದ ಸತಿ ನೀನು ನನ್ನ ಬಿಟ್ಟೆಲ್ಲಿ ಹೋದೆ |
 ಮುನ್ನೂರು ವರಹ ಕೊಟ್ಟು ಮುತ್ತಿನೋಲೆ ಮಾಡಿಸಿದ್ದೆ |
 ಮುತ್ತಿನೋಲೆ ಇಟಕೊಳೊ ಮುತ್ತೈದೆ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದೆ ||೨೦||

ಕೆರೆಯ ನೀರಲ್ಲಿಯೂ ಭಾಗೀರತಿ ನಕ್ಕಾಂಗ |
 ಭಾಗೀರತಿ ರಾಯರ ಹಿಡಿದಿತ್ತ ಅವಳ ಗುಂಗ |
 ಹಿಡಿಸಿದ ಮನದಾಗ ತಾನೇ ತಾನಾಗ ||೨೧||

ಕುದರಿಯ ಬಿಟ್ಟು ಹಾರಿದ ಕೆರೆಗೆ |
ಮುಳುಗಿದ ನೀರಾಗ ಭಾಗೀರತಿ ಒಳಗೆ |
ಭಾಗೀರತಿ ಒಳಗೆ ರಾಯನು ಒಳಗೆ || ೩೨ ||

ಕಲ್ಲನ ಕೇರಿಯ ಮಲ್ಲನಗೌಡರು ಊರಿಗೆ ಕೆರೆಯ ಕಟ್ಟಿಸ್ಯಾರ |
ತುಂಬೈತಿ ನೀರು ಭರಪೂರ ಕೆರಿಯಾಗ |
ಜೊತೆಗೆ ಗೌಡ ಗೌಡತಿ ಕಣ್ಣಾಗ || ೩೩ ||

* * *

೪. ಮೃಗ ಮತ್ತು ಸುಂದರಿ(ಕಥೆ)

- ಪಿ. ಲಂಕೇಶ್

ಆತ ಮೃದು ಸ್ವಭಾವದ ವರ್ತಕನಾಗಿದ್ದ. ಧರ್ಮವಂತನಾಗಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ಮೂವರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಹಿರಿಯರಾದ ಇಬ್ಬರು ಬಿಂಕ, ಬಡವಾರದ ಹುಡುಗಿಯರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ಫ್ಯಾಷನ್, ಪಾರ್ಟಿಗಳು, ಗೆಳೆಯರೆಂದರೆ ಪಂಚಪ್ರಾಣ. ತಂದೆ ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ತಕನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ತೊಂದರೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಕಾಟ ತಡೆಯಲಾರದೆ ಹಣ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ಮೂರನೆಯ ಹುಡುಗಿ ಮಾತ್ರ ತಂದೆಯಷ್ಟೇ ಮೃದು ಸ್ವಭಾವದ, ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯದ ಹುಡುಗಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಆಕೆಗೆ ತಂದೆ ನೆಮ್ಮದಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ಬೇಸರವಾದರೆ ಈಕೆ ಬಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ರೂಪವತಿಯಾಗಿದ್ದ ಆಕೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಸುಂದರಿ ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೀಗಿದ್ದಾಗ ವರ್ತಕನ ಕಷ್ಟಗಳು ಶುರುವಾದವು. ಅವನ ವ್ಯಾಪಾರ ಕುಸಿದು ಬಿತ್ತು. ಬರಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಹಡಗುಗಳು ಹಿಂದಿರುಗದಷ್ಟು ದಿವಾಳಿಯಾದವು. ವ್ಯಾಪಾರ ಜೋರಾಗಿದ್ದಾಗ ಮಾಡಿದ್ದ ಸಾಲಗಳು ಅವನನ್ನು ಬಾಧಿಸತೊಡಗಿದರು ಇದ್ದ ಬದ್ಧ ಸ್ಥಿರಾಸ್ತಿ, ಚರಾಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾರಿ ಸಾಲ ತೀರಿಸಿ ಉಳಿದ ಪುಟ್ಟ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿ ಕಡೆ ಒಂದು ಮನೆ ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದ, “ಮಕ್ಕಳೆ, ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿ ನಿಮಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿದಿರಬಹುದು. ನಾವಿನ್ನು ನಗರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ದಯಮಾಡಿ ಸಹಕರಿಸಿ, ದೂರದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುವ ಅನೇಕ ಹಡಗುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ಸುದ್ದಿ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಅದಾದರೂ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಬರುವುದೆಂದು ನೆಚ್ಚಿಕೂರಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವೆಲ್ಲ ನನ್ನ ದುರಂತದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬರಬೇಕು” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಮೊದಲ ಇಬ್ಬರು ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ಆಘಾತ, ನಿರಾಶೆ, ಕೋಪವೆಲ್ಲ ಬಂದವು. ಮೊದಮೊದಲು ತಾವು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಸುತಾರಾಂ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹಟ ಹಿಡಿದು ಕೂತರು, ಮೂರನೆಯ ಹುಡುಗಿ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಬಟ್ಟೆ ಬರೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಡಲು ಅಣಿಯಾದಳು. ಆಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದು ಕಂಡು ಮತ್ತು ಹೋಗಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಇಬ್ಬರು ಅಳುತ್ತ, ಕೂಗಾಡುತ್ತಾ ಹೊರಟರು.

ಬಡತನದಿಂದ ವರ್ತಕನಿಗೆ ಮತ್ತು ಸುಂದರಿಗೆ ಅಷ್ಟೇನೂ ತೊಂದರೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಜೀವನ ಸರಳವಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ಹಿರಿಯ ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ಬದುಕು ಅಸಹನೀಯ ಅನ್ನಿಸಿತ್ತು. ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದ, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸರಸವಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹುಡುಗರು ಅವರತ್ತ ಸುಳಿಯಲಿಲ್ಲ; ತಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡರು. ಸುಂದರಿ ಮಾತ್ರ ತಂದೆಯ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಾ, ಆತನ ಬೇಸರವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತಾ ಬದುಕಿನಿಂದ ಹೆಚ್ಚೇನನ್ನೂ ಬಯಸದೆ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಹೀಗಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ದಿನ ವರ್ತಕನ ಅಳಿದುಳಿದ ಹಡಗು ಬರುವ ಸುದ್ದಿ ಬಂತು. ಹಿರಿಯ ಹುಡುಗಿಯರು ಹಿಗ್ಗಿ ಕುಣಿದಾಡಿದರು; ವರ್ತಕ ಹಡಗನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ನಗರಕ್ಕೆ ಹೊರಟೊಡನೆ ಆತ ತಮಗೆ

ತರಲೇಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನೇ ನೀಡಿದರು. ಬಟ್ಟೆ, ಒಡವೆ, ಅಲಂಕಾರದ ವಸ್ತುಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಅದಾಗಿತ್ತು. ತಾನು ಏನನ್ನೂ ಕೇಳದಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ಅಕ್ಕಂದಿರು ತನ್ನನ್ನು ತಪ್ಪು ತಿಳಿಯುವರೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದಳು. ತನ್ನ ತಂದೆ ತನಗೊಂದು ಗುಲಾಬಿ ಹೂಗಳ ಗೊಂಚಲುತರಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು.

ವರ್ತಕ ಹಡಗು ಬರುವ ದಿನ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹಡಗಿಗಾಗಿ ಕಾದ. ಆದರೆ ಅದು ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅದು ಮುಳುಗಿಹೋಯಿತೆಂದು ಕೆಲವರೂ, ಅದು ಬರುವ ಬಗ್ಗೆ ವರ್ತಕನಿಗೆ ಯಾರೋ ಪುಂಡರು ಸುಳ್ಳು ಸುದ್ದಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೆಲವರೂ ಹೇಳಿದರು. ನಿರಾಶವಾದ ವರ್ತಕ ತನ್ನ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೊರಟು. ಆತನಲ್ಲಿ ಗಾಡಿಗೆ ಕಾಸು ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟ. ತನ್ನ ಹಿರಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಬರಿಗೈಲಿ ಬಂದ ತನ್ನನ್ನು ಛೇದಿಸಬಹುದೆಂದು ಅವನಿಗೆ ವ್ಯಥೆಯಾಯಿತು. ಚಿಕ್ಕಮಗಳು ಸುಂದರಿಗೆ ಗುಲಾಬಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಕೊಳ್ಳಗಾಗದ ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಮರುಗಿದ.

ಹೀಗೆ ನಡೆದು ಬರುತ್ತ ವರ್ತಕ ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಗತೊಡಗಿದ. ಹೊತ್ತು ನೆತ್ತಿಗೆರೆತ್ತು. ಹಸಿವಿನಿಂದ ಬಳಲಿದ್ದ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಕಾಡಿನ ನಡುವೆ ಭವ್ಯ ಬಂಗಲೆಯೊಂದು ಗೋಚರಿಸಿತು. ಅದನ್ನವನು ಎಂದೂ ಗಮನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಚಕಿತನಾಗಿ ಆ ಬಂಗಲೆಯತ್ತ ಬರುತ್ತ ಅದೊಂದು ಮನೋಹರ ಅರಮನೆಯೆಂಬುದು ತಿಳಿಯತೊಡಗಿತು. ನಿರ್ಜನವಾಗಿತ್ತು. ಮೌನವಾಗಿತ್ತು. ಕಾವಲುಗಾರರು ಕೂಡ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಅಂಜಿಕೆಯಾದರೂ ಕುತೂಹಲ ತಾಳಲಾರದೆ ಅರಮನೆಯ ಪುಷ್ಪವನ ನೋಡುತ್ತ ಅರಮನೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸುವರ್ಣಖಚಿತ ಸ್ತಂಭಗಳು, ವಿಶಾಲ ಕೋಣೆಗಳು, ಮೊಗಸಾಲೆಗಳು, ಭಯದಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದರೂ ವರ್ತಕ ಎಲ್ಲವನ್ನೂನೋಡುತ್ತ ಸಾಗಿದ. ಅಲ್ಲೊಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ಯ ಭೋಜ್ಯಗಳನ್ನು ಇಡಲಾಗಿತ್ತು. ಹೂವು, ಪನ್ನೀರುಗಳ ಸುಗಂಧ ಪ್ರಸರಿಸಿತ್ತು. ಸಂಗೀತ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಲೆ ಇತ್ತು. ಈಗತಾನೆ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಅಣಿಮಾಡಿದಂತಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಕಂಡ ವರ್ತಕ ತನ್ನ ಹಸಿವೆ ತಾಳಲಾರದೆ ಉಣ್ಣತೊಡಗಿದ. ಜಿಹ್ವೆಗೆ ಆನಂದ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ತಿನಿಸುಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಸಂಗೀತ ಸವಿದು ಹೊರಬಂದ. ಅಲ್ಲೂ ಯಾರೂ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಪುಷ್ಪವನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಗುಲಾಬಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ. ತನ್ನ ಹಿರಿಯ ಮಗಳು ಸುಂದರಿ ಹೂಗೊಂಚಲು ತರಲು ಹೇಳಿದ್ದು ನೆನಪಾಯಿತು. ನಳನಳಿಸುವ ಒಂದು ಗೊಂಚಲು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಸಿಡಿಲು ಹೊಡೆದಂಥ ಶಬ್ದವಾಯಿತು. ವರ್ತಕ ಬೆಚ್ಚಿ ನೋಡುತ್ತಾನೆ ಭೀಕರ ಮೃಗವೊಂದು ಉಗ್ರ ಕೋಪದಿಂದ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿತು.

“ಅಯ್ಯೋ ದೇವರೇ ಕಾಪಾಡು! ಅಯ್ಯಾ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಡ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕರುಣೆದೋರು!” ಎಂದು ವರ್ತಕ ಬೇಡಿಕೊಂಡ.

“ನಾನು ಅಯ್ಯೋ ದೇವರೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಅಯ್ಯಾನೂ ಅಲ್ಲ! ನಾನು ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲ, ಮೃಗ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕರುಣೆ ಇಲ್ಲ. ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ: ನಿನ್ನನ್ನು ಸೀಳಿ ತಿಂದುಹಾಕುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಕತ್ತು ಹಿಸುಕತೊಡಗಿತು.

“ಕೊಲ್ಲಬೇಡ! ನನ್ನ ಮಗಳಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಗೊಂಚಲು ಗುಲಾಬಿ ತಗೊಂಡಿದ್ದು ಅಪರಾಧವೆ?” ಅಂದ.

“ತಿಂದಿದ್ದಿ; ತೇಗಿದ್ದಿ: ಗುಲಾಬಿ ಕಿತ್ತಿದ್ದೀ.” ಎಂದು ಅಬ್ಬರಿಸಿತು ಮೃಗ: ಉಗ್ರ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ, “ಕೇಳು! ನಿನ್ನ ಬದಲಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮುದ್ದು ಮಗಳನ್ನು ತಂದು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ” ಅಂದಿತು.

ಭಯದಿಂದ ವರ್ತಕ ಮಾತನಾಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

“ನೀನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ. ಈ ಬುಟ್ಟಿ ತೆಗೆದುಕೋ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಹೋಗು, ನಾಳೆ ಸಂಜೆಯೊಳಗೆ ನೀನು ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕರೆತಂದು ನನಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ!” ಅಂದಿತು.

ಪ್ರಾಣ ಉಳಿದದ್ದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನಗೊಂಡ ವರ್ತಕ ಮೃಗ ನೀಡಿದ ಬುಟ್ಟಿಯೊಂದಿಗೆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತ ತನ್ನ ಮಗಳು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸಿ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾದ. ಬರಿಗೈಲಿ ವಾಪಾಸ್ ಬಂದ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಹಿರಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಟೀಕಿಸಿ ರಾದ್ದಾಂತ ಮಾಡಿದರು. ವರ್ತಕನ ತಲೆತುಂಬ ಮೃಗದ ಆಜ್ಞೆ ಇತ್ತು. ಮೂವರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದು ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದದ್ದು ಹೇಳಿದ. ಮೊದಲ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳನ್ನು ಮೃಗಕ್ಕೆ ಕೊಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಿದ ತಂದೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕೋಪಗೊಂಡು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರು. ಚಿಕ್ಕಮಗಳು ಸುಂದರಿ ಮಾತ್ರ “ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ” ಅಂದಳು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ತಂದೆ ಇನ್ನೂ ವ್ಯಥೆಗೊಂಡು ತಾನೇ ಹೋಗುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪದ ಸುಂದರಿ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧಳಾದಳು; ತಂದೆಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಕಳಿಸಿಬರಲು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದಳು.

ವರ್ತಕ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಕಾಡಿಗೆ ಕರೆತಂದು ಮೃಗ ಕೋಪದಿಂದಲೇ ಕಾಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ “ಶಾಭಾಸ್” ಎಂದು ವರ್ತಕನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದ ಮೃಗ ನೀನಿನ್ನು ಹೋಗು” ಅಂದಿತು. ವರ್ತಕ ಭಾರದ ಎದೆಯೊಂದಿಗೆ ಊರಿಗೆ ಹೋದ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮೃಗ ಕೊಟ್ಟ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ತೆರೆದು ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ತೆರೆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ವಜ್ರ ವೈಡೂರ್ಯಗಳೂ, ಮುತ್ತುರತ್ನಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಸುಂದರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದ ವರ್ತಕನಿಗೆ ಸಂತೋಷವೇನೂ ಆಗದಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆ ಮಾಡುವುದೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ.

ಇತ್ತ ಸುಂದರಿ ಮೃಗವನ್ನು ಕಂಡು ಕೂತಲ್ಲಿಂದ ಚಲಿಸಲಾರದಷ್ಟು ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅರಣ್ಯದ ಒಂದೊಂದು ಸದ್ದು ಅವಳನ್ನು ಬೆಚ್ಚಿ ಬೀಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮೃಗ ಭೀಕರವಾಗಿತ್ತು. ಕೋರೆಹಲ್ಲು, ಹಂದಿಯ ದೇಹ, ತೋಳದ ಚಲನೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ಮೃಗ ಆಕೆಯ ಎದುರು ಕೂತುಕೊಂಡಿತು. ಆಕೆಯನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ, ನೋಡುತ್ತ, “ನೀನು ಸ್ವಸಂತೋಷದಿಂದ ಬಂದೆಯೋ?” ಅಂದಿತು. ಏನೆಂದು ಹೇಳುವುದೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಮೃಗಕ್ಕೆ ಕೋಪ ಬರಿಸದಿರಲು ಭಯವಾಗಿ, “ಹು.... ಹು- ಹೂ” ಅಂದಳು “ಒಳ್ಳೆಯದು! ನೀನು ಒಳ್ಳೆಯವಳು!” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮೃಗ ಒಳಗೆ ಹೋಯಿತು.

ಭಯ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಸುಂದರಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಅರಮನೆಯನ್ನು ನೋಡಲು ಚಲಿಸತೊಡಗಿದಳು. ಒಂದು ಕೋಣೆಗಿಂತ ಇನ್ನೊಂದು, ಒಂದು ಕಿಟಕಿಗಿಂತ ಇನ್ನೊಂದು

ಚೇತೋಹಾರಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲೊಂದು ಕೋಣೆಯ ಮೇಲೆ 'ಸುಂದರಿಯ ಗೃಹ' ಎಂದು ಬರೆದಿತ್ತು. ತನ್ನ ಹೆಸರಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡ ಸುಂದರಿ ಕ್ಷಣ ಅಚ್ಚರಿಪಟ್ಟು ಗೃಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು:

ಆಗ ಹಾಡೊಂದು ಕೇಳಿಬಂತು:

ಸುಂದರಿ, ಸುಂದರಿ, ಸುಂದರೀ

ಇದು ನಿನ್ನ ಮನೆ;

ಹೂವೆ, ಫಲವೆ, ಒಡವೆಯೆ

ಬೇಕಾದ್ದೆಲ್ಲವ ನೀನು ನೆನೆ;

ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕೊಡುವೆವು ಸುಂದರಿಯೆ,

ಭೂಮಿಯ ಸೌಭಾಗ್ಯದ ಸಿರಿಯೇ

ಆ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಸುಂದರಿಯ ನೆಚ್ಚಿನ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರ ಇತ್ತು ಇಡೀ ಗೃಹ ಸಂಗೀತದ ಇಂಪಿನಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು. “ಅಂದಮೇಲೆ ನನ್ನನ್ನು ಈ ಮೃಗ ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿಡುವಂತಿಲ್ಲ” ಎಂದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸಿದಳು. ಆತ ಈಗ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು ಎಂದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದೊಡನೆ ಅದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನೆ, ತನ್ನ ತಂದೆ. ಅಕ್ಕಂದಿರು ಕಾಣಿಸಿದರು. ತಂದೆ ದುಗುಡದಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದ; ಅಕ್ಕಂದಿರು ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ದುಃಖಿಸಿದವರಂತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಆಮೇಲೆ ಆನಂದದಿಂದ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಊಟಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಅಹ್ವಾನಿಸಲಾಯಿತು. ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನ ಸವಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸುಂದರಿಗೆ ಕರ್ಕಶ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು; ಗೊಗ್ಗರು ಧ್ವನಿ. ಅದು ಮೃಗದ ಧ್ವನಿಯೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಮರೆಯಿಂದಲೇ ಮೃಗ ಕೇಳಿತು. “ಸುಂದರಿ, ನೀನು ಉಣ್ಣುವುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಬಹುದೇ?” ಎಂದಿತು. ದಿಗಿಲಿನಿಂದಲೇ ಸುಂದರಿ, “ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದರೆ” ಎಂದು ತೊದಲಿದಳು. “ಹಾಗೇನಿಲ್ಲ ಸುಂದರಿ, ನೀನು ಈ ಮನೆಯ ಒಡತಿ, ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದರೆ ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಕೂರಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಬಹುದು. ಬೇಡವೆಂದರೆ ನಾನು ಹತ್ತಿರ ಕೂಡ ಸುಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ” ಅಂದಿತು. “ನೀನು ತುಂಬ ಒಳ್ಳೆಯವನಂತಿದ್ದೀ?” ಅಂದಳು. “ಅದಿರಲಿ, ನಿನಗೆ ನಾನು ತುಂಬ ಕುರೂಪಿ ಅನಿಸುತ್ತದೆಯೇ?” ಅಂದ. ಸುಂದರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಭಯವಾಯಿತು. ಅಂಜುತ್ತಲೇ “ನಾನು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಲಾರೆ! ನೀನು ಕುರೂಪಿ” ಅಂದಳು, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ ಮೃಗ, “ನನಗೆ ಗೊತ್ತು, ನಾನು ಕುರೂಪಿ. ದಯವಿಟ್ಟು ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಗಮನಿಸ ಬೇಡ. ಸಂತೋಷವಾಗಿರು” ಅಂದಿತು. “ನೀನು ತುಂಬಾ ಒಳ್ಳೆಯವನಂತಿದ್ದೀ. ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞಳಾಗಿದ್ದೇನೆ” ಅಂದಳು. “ನನ್ನ ಹೃದಯ ಒಳ್ಳೆಯದಿರಬಹುದು, ಆದರೂ ನಾನು ಮೃಗ, ಕುರೂಪಿಯಾದ ಮೃಗ” ಅಂದಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಸುಂದರಿ, “ಮೃಗ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೃದಯ ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ಮೃಗದ ಆಕಾರ ಹೊಂದಿರುವುದು ಸಹಜ-ಆದರೆ ಜಗತ್ತಿನ ಅನೇಕ ಮನುಷ್ಯರು ಸುಂದರ ಆಕಾರ ಪಡೆದು ಮೃಗದ ಹೃದಯ

ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ” ಅಂದಳು, “ನನಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ- ಆದರೆ ನಾನು ದಡ್ಡ, ರಾಕ್ಷಸ ಜಡವಾದ ಮೃಗ” ಅಂದಿತು.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಮಾತು ಆಗುವುದರಲ್ಲಿ ಮೃಗ ಸುಂದರಿಯ ಎದುರು ಕೂತಿತ್ತು. ಆತನ ಭಯಾನಕ ಆಕಾರಕ್ಕೆ ಸುಂದರಿ ನಡುಗತೊಡಗಿದಳು. ಮೃಗಕ್ಕೆ ಸಿಟ್ಟು ತರಿಸದಿರಲು ಸುಂದರಿ ಅವನನ್ನು ಹೊಗಳಿದ್ದಳು. ಸುಂದರಿ ಊಟ ಮುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮೃಗ ಕೇಳಿತು. “ಸುಂದರಿ, ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವೆಯಾ?”

ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸುಂದರಿ ಮೂರ್ಛೆ ಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿದ್ದಳು. ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಂಪಿಸಿ ತೊಡಗಿದಳು, ಮೃಗ ಉತ್ತರಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಸುಂದರಿ ತೊದಲಿದಳು, “ಇ-ಇ-ಇಲ್ಲ!” ಆಕೆಯ ಉತ್ತರದಿಂದ ನಿರಾಶನಾದ ಮೃಗ ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಟ್ಟಿತು. ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಬುಸುಗುಟ್ಟಿದೊಡನೆ ಇಡೀ ಅರಮನೆ ಅದುರ ತೊಡಗಿತು. ಮೃಗ ಎದ್ದು, “ಸರಿ ಸುಂದರಿ, ನಮಸ್ತೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟಿತು. ತನ್ನ ಕೋಣೆ ತಲುಪುವವರೆಗೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ತಿರುಗಿ ಅವಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಮರುದಿನ; ಅದರ ಮರುದಿನ ಸುಂದರಿ ಮೃಗವನ್ನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಊಟ, ಓದು, ಸಂಗೀತದ ರಂಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದಳು. ಮೂರನೆಯ ದಿನ ಮೃಗ ಬಂತು. ಅವಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಬೇಸರವಾಗದಂತೆ ಮಾತಾಡಿತು. ಅವಳು ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೇಳಿತು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ “ಸುಂದರಿ, ನನ್ನ ಮದುವೆಯಾಗುವೆಯಾ?” ಅಂದಿತು ಸುಂದರಿ “ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ” ಅಂದಳು.

ಇದು ಅನೇಕ ದಿನ ನಡೆಯಿತು. ಮೃಗ ಕೊಂಚ ಬಸವಳಿದಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು' ಅದರ ಭೀಕರತೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದು ದಿನ ಸುಂದರಿಗೆ ತನ್ನ ಮಾತಿನಿಂದ ಬೇಸರವಾದೀತೆಂದು ಅವಳು ಊಟ ಮಾಡುವ ಜಾಗಕ್ಕೂ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಬಂದು ಅವಳ ದಿನಚರಿಯ ಬಗ್ಗೆ, ಅವಳ ಇಷ್ಟದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹೋಗುವಾಗ ಮರೆಯದೆ “ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗು” ಅನ್ನುತ್ತಿತ್ತು. ಸುಂದರಿ ಕತ್ತು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ 'ಇಲ್ಲ' ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಹೀಗಿದ್ದಾಗ ಸುಂದರಿಗೆ ಮೋಜನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂಗೀತ ಹೊಮ್ಮುವ ದಿವಾನ ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳೇ ಕೂತು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮೃಗ ಬಾರದಿದ್ದರೆ 'ಏಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಕುತೂಹಲವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನೋಡುವ ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಒರಟು ಮಾತು, ತಿಕ್ಕಲು ನಡವಳಿಕೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ನಗು ತರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆತನ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ನೆನೆದು ಮನ ಕರಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಆಕೆಗೆ ತಂದೆಯ ನೆನಪು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಲೇ ಹೋಯಿತು. ಒಂದು ದಿನ ಮೃಗ, “ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದದ್ದು ಕೇಳು-ಕೊಡುತ್ತೇನೆ” ಅಂದಿತು. ಸುಂದರಿ, 'ನಾನು ನನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಮಾತನಾಡಿಸಬೇಕು-ಎರಡು ದಿನ ಕಳಿಸಿದರೆ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ' ಅಂದಳು.

ಮೃಗ ಯೋಚಿಸಿತು, ಮೌನ ಮುರಿದು ಹೇಳಿತು, “ನಿನ್ನ ಮುಖ ನೋಡದೆ ನಾನು ಬದುಕಲಾರೆ. ನೀನು ಕೇವಲ ಎರಡು ದಿನ ಹೋಗಬೇಕು. ನಾನೇ ಕಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ” ಅಂದಿತು ಅವಳು ಸಂತೋಷದಿಂದ 'ಬರೀ ಎರಡು ದಿನ' ಅಂದಳು ಅವಳಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಿದ ಮೃಗ ಅವಳನ್ನು ಅವಳಿಗೆ

ಬೇಸರವಾಗದಂತೆ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವಳ ತಂದೆ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರ ಇಳಿಸಿ ಮಾಯವಾಯಿತು.

ವರ್ತಕನಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು. ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅಳತೊಡಗಿದನು. ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ನೇವರಿಸಿದನು. ಸುಂದರಿ ಅಕ್ಕಂದಿರನ್ನು ಕರೆದು ಎಲ್ಲರಿಗೆ ತಾನು ಎರಡು ದಿನದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಎರಡು ದಿನದ ಬದುಕು ಶುರುವಾಯಿತು. ತಂದೆ ಶೋಕದಿಂದ ಬಸವಳಿದಿದ್ದ. ಮನೆ ಮಾತ್ರ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು, ಅಕ್ಕಂದಿರಿಬ್ಬರೂ ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬಳು ಸ್ವರದ್ರೂಪಿಯಾದ ಶ್ರೀಮಂತನಾದ ಹುಡುಗನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದಳು; ಆದರೆ ಆತ ತನ್ನ ರೂಪು ಆಕರ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದು ಅಕ್ಕನನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸಿ ಮಾತಾಡಿಸಿ ಗೋಳು ಹೊಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಎರಡನೆಯ ಅಕ್ಕ ಚತುರ ಮಾತಿನ ಚಾಣಾಕ್ಷನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದಳು. ಆತ ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯ ಮರೆಯಲು ಮಾತಿನ ಚಕಮಕಿಗಳಿದು ಅಕ್ಕನನ್ನು, ಎಲ್ಲರನ್ನು ಅವಮಾನಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲೇ ಸುಖಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅಕ್ಕಂದಿರ ಸಣ್ಣತನ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು; ಭಾವಂದಿರ ಸ್ವಾರ್ಥ ಅಪರಿಮಿತವಾಗಿತ್ತು. ಅವರೆಲ್ಲರ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ಇರುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು. ಬಹುದಿನಗಳ ಬಳಿಕ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಸುಂದರಿ ಕೂಡ ಒಪ್ಪಿ ಮೂರನೆ ದಿನ. ನಾಲ್ಕನೆ ದಿನ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಹತ್ತನೆಯ ದಿನ ಆಕೆಗೆ ಅಳುಕು ಶುರುವಾಯಿತು. ಮೃಗ ಎಂದೂ ತನ್ನ ವಚನ ಮುರಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಂದೂ ಮನನೋಯಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಭಾವಂದಿರಂತೆ ಕ್ರೂರ ಹೃದಯದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನನ್ನು ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿಡುವುದೇ ಅದರ ಸುಖವಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ಮುಖ. ಚಲನವಲನ ನೆನಪಾದವು-ಅದನ್ನು ಮತ್ತೆ ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆ ತೀವ್ರವಾಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ತಂದೆಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟಳು. ಅರಣ್ಯದ ಅರಮನೆಯ ಸುಖಕ್ಕಿಂತ ಮೃಗದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸು ತುಂಬಿತ್ತು. ಅರಮನೆ ತಲುಪಿ ಮೃಗಕ್ಕಾಗಿ ಹುಡುಕಾಡಿದಳು ಅದು ಇರಲಿಲ್ಲ ಪುಷ್ಪವನದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಳು, ಅಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ತನಗೆ ಬೇಸರವಾಗಬಾರದೆಂದು ದೂರದಲ್ಲಿ, ಅರಮನೆಯ ಆಚೆಗಿದ್ದ ಬಂಡೆಯಮೇಲೆ ಕೂರುತ್ತಿದ್ದುದು ನೆನಪಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಳು ಮೃಗ ನೆಲಕ್ಕೂರಗಿತ್ತು. ಅದು ತೇಲುಗಣ್ಣು ಮೇಲುಗಣ್ಣಾಗಿ ಮಲಗಿತ್ತು. ಅದರ ದೇಹ ಬಡವಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಆತ ಸತ್ತೇಹೋಗಿರಬಹುದೆಂದು ಭಯವಾಯಿತು. ಮೂಗಿನ ಹತ್ತಿರ ಬೆರಳಿಟ್ಟು ನೋಡಿದಳು. ಉಸಿರು ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ದುಃಖದಿಂದ ಅಪ್ಪಿ, “ನೀನು ನನ್ನವನು, ನೀನು ಸಾಯಬಾರದು, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದು ಕಂಬನಿಗರೆದಳು.

ಮೃಗ ಕ್ರಮೇಣ ಉಸಿರಾಡತೊಡಗಿತು. ಕಣ್ಣೀರು ಚಿಮುಕಿಸಿ ಸಂತೈಸಿದ ಸುಂದರಿಯ ಕೈಗಾಗಿ ತಡಕಾಡಿ ಎದ್ದು ಕೂತಿತ್ತು. ಬಂದೆಯಾ?” ಎಂದು ಸಂತೋಷಗೊಂಡಿತು.

“ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಇರಲು ಋಷಿ ಪಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ” ಅಂದಳು ಸುಂದರಿ.

“ನೀನಿಲ್ಲದೆ ನನಗೆ ಊಟ ಸೇರಲಿಲ್ಲ, ನಿದ್ರೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನನ್ನು ನೆನೆದುಕೊಂಡು ಕೂತುಬಿಟ್ಟೆ. ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ತೊಂದರೆ ಕೊಡಲೂ ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸುಂದರಿ, ನಿನಗೆ ನಾನು ಇಷ್ಟ ಎಂಬ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳು, ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳು” ಅಂದಿತು ಮೃಗ.

ಸುಂದರಿ ಕಂಬನಿದುಂಬಿ ನುಡಿದಳು. “ಪ್ರೀತಿಸುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತೇನೆ.”

ಮೃಗ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಹಿಗ್ಗಿತು. ಅದರ ಆಕಾರವೇ ಬದಲಾಗತೊಡಗಿತು. ಮೃಗ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಸುಂದರ ರಾಜಕುಮಾರನಾಗಿ ಬದಲಾಯಿತು. ರಾಜಕುಮಾರ ಹೇಳಿದ, “ದೇವತೆಯೊಬ್ಬಳು ನನ್ನ ಸ್ವಪ್ನಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ನೋಡಿ ಮೃಗವಾಗಿಸಿ ‘ನಿನ್ನನ್ನು ಕನ್ಯೆಯೊಬ್ಬಳು ಮನಸಾರೆ ಒಪ್ಪಿ ಪ್ರೀತಿಸುವವರೆಗೆ ಮೃಗವಾಗಿಯೇ ಇರು’ ಎಂದು ಶಾಪ ಹಾಕಿದ್ದಳು. ನನ್ನ ಮೃಗತ್ವ ನಿನ್ನಿಂದ ಕರಗಿತು. ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಜೀವಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ” ಅಂದ.

“ಅದು ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಕರಗಿತು” ಎಂದಳು ಸುಂದರಿ. ರಾಜಕುಮಾರ ತನ್ನ ಮಂತ್ರದಂಡದಿಂದ ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆದ. ಅರಮನೆ ಇನ್ನೂ ಮೋಹಕವಾಗಿ ಝಗಝಗಿಸತೊಡಗಿತು. ಸುಂದರಿ ಮತ್ತು ರಾಜಕುಮಾರ ಮದುವೆಯಾಗಿ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ರಾಜ್ಯಭಾರ ನಡೆಸತೊಡಗಿದರು.

[ಮೇಲಿನ ಫೇರಿ ಕತೆ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಮತ್ತು ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ - ಸುಮಾರು ಇನ್ನೂರು ವರ್ಷದಿಂದ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. “ಬ್ಯೂಟಿ ಅಂಡ್ ದಿ ಬೀಸ್ಟ್” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಈ ಕತೆ 'ಸಿಂಡರೇಲಾ' ಕತೆಗಿಂತ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಕೀರ್ಣವೂ ವಾಸ್ತವತೆಗೆ ಹತ್ತಿರವೂ ಆಗಿದೆ. ನಿಜವಾದ ಪ್ರೇಮದ ಘಟ್ಟಗಳನ್ನು, ಗುಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಈ ಕತೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಓದುಗರು ಗಮನಿಸಬೇಕು ಎನ್ನಿಸಿ ಇದನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹೇಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದೇವೆ. - ಪಿ. ಲಂಕೇಶ್]

* * *

ಓದು ಪಠ್ಯ :

ಮೂರ್ಖರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ(ಕಥೆ)

- ಸಂ : ಎ.ಕೆ. ರಾಮಾನುಜನ್

ಮೂರ್ಖರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮೂರ್ಖರಾಜ ಮತ್ತು ಮುಟ್ಟಾಳ ಮಂತ್ರಿ ಇದ್ದರು. ಅವರ ಆಡಳಿತದ ವೈಖರಿ ಬಲು ವಿಚಿತ್ರ. ಅವರು ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಹಗಲು, ಹಗಲನ್ನು ರಾತ್ರಿ ಮಾಡಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ರಾತ್ರಿ ಎಚ್ಚರವಾಗಿರಬೇಕು, ಕತ್ತಲಾದ ಮೇಲೆಯೇ ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟು ನಡೆಸಬೇಕು. ಸೂರ್ಯ ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆಯೇ ನಿದ್ರೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಈ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಯಾರು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಮರಣ ದಂಡನೆ ವಿಧಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದರು. ಪ್ರಾಣ ಭಯದಿಂದ ಜನ ರಾಜಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಿದರು. ಜನ ತಮ್ಮ ಮಾತಿಗೆ ಬೆಲೆ ಕೊಟ್ಟು ನಡೆದುಕೊಂಡದ್ದು ರಾಜ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಗೆ ಸಂತಸ ಉಂಟುಮಾಡಿತು.

ಒಂದು ದಿನ ಒಬ್ಬ ಗುರು ಮತ್ತು ಅವನ ಶಿಷ್ಯ ಸುಂದರವಾದ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಬಂದರು. ಹಾಡೇ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಜನರ ಸುಳಿವೇ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಹಗಲಿನಲ್ಲೇ ಗೊರಕೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಇಲಿಕೂಡ ಓಡಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ದನಕರುಗಳು ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಿಸುವುದನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿವೆ. ಗುರು ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಸಂಜೆಯವರೆಗೆ ಅವರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿದರು. ಸಂಜೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ನಗರಕ್ಕೆ ನಗರವೇ ಎಚ್ಚತ್ತುಕೊಂಡು ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿತು.

ಗುರು-ಶಿಷ್ಯ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಹಸಿವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೊಳ್ಳಲು ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋದರು. ಏನಾಶ್ಚರ್ಯ? ಒಂದು ಸೇರು ಅಕ್ಕಿ ಅಥವಾ ಒಂದು ಗೊನೆ ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಏನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡರೂ ಒಂದು 'ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟರಾಯಿತು. ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ಖುಷಿಯಾಯಿತು. ಇಂಥ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅವರೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ತಿಂಡಿ ತೀರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡರು.

ಇಬ್ಬರೂ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿ ಉಂಡರು. ಇದು ಮೂರ್ಖರ ರಾಜ್ಯ. ಈ ಮೂರ್ಖ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ ಎಂದು ಗುರು ಭಾವಿಸಿದ. "ಈ ಜಾಗ ನಮ್ಮಂಥವರಿಗೆ ಹೇಳಿಸಿದ್ದಲ್ಲ. ನಾವಿನ್ನು ಹೋಗೋಣ" ಎಂದು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದ. ಆದರೆ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಆ ನಗರ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಅಗ್ಗ. ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದುದು ಅಗ್ಗದ ಬೆಲೆಯ ಆಹಾರ. ಇವರೆಲ್ಲ ಮೂರ್ಖರು. ಹೀಗಾಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಅಗ್ಗದ ಬೆಲೆಗೆ ತಿಂಡಿ ತಿನಿಸು ಸಿಗಲಾರದು. ಈ ಮೂರ್ಖರು ನಾಳೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗದು" ಎಂದ ಗುರು.

ಆದರೆ ಶಿಷ್ಯ ಗುರುವಿನ ಬುದ್ಧಿ ಮಾತು ಕೇಳಲು ತಯಾರಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ. ಗುರು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದರೂ ಶಿಷ್ಯ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದೆ ಗುರು "ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೋಚಿದಂತೆ ಮಾಡು. ನಾನಂತೂ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೋದ. ಶಿಷ್ಯ ಅಲ್ಲೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡು

ಅನ್ನ,ತುಪ್ಪ, ರೊಟ್ಟಿ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿರಿಯುವಂತೆ ತಿಂದು ಬೀದಿ ಬಸವನಂತೆ ಬೆಳೆದ.

ಒಂದು ದಿನ ಶ್ರೀಮಂತ ವ್ಯಾಪಾರಿಯೊಬ್ಬನ ಮನೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳ ಕನ್ನ ಕೊರೆದು ಒಳಗೆ ನುಸುಳಿ ಲೂಟಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಆಗ ಆ ಹಳೆ ಮನೆಯ ಗೋಡೆ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿ ಅಲ್ಲೇ ಸತ್ತ. ಅವನ ತಮ್ಮ ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿ "ಮಹಾರಾಜರೇ, ನನ್ನ ಅಣ್ಣ ತೀರ ಪ್ರಾಚೀನ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿರುವಾಗ ಒಂದು ಗೋಡೆ ಕುಸಿದು ಸತ್ತ. ನನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಸಾವಿಗೆ ಈ ವ್ಯಾಪಾರಿಯೇ ಕಾರಣ. ಮನೆಯ ಗೋಡೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರಬೇಡವೇ ? ನೀವು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿ, ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೊಳಗಾದವರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಬೇಕು" ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಂಡ. "ನೀನೇನೂ ತಲೆ ಬಿಸಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ನ್ಯಾಯ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ನುಡಿದ ರಾಜ ಕೂಡಲೇ ವ್ಯಾಪಾರಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿ ಅವನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ.

"ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು ?" ವ್ಯಾಪಾರಿ ಹೆಸರು ಹೇಳಿದ.

"ಸತ್ತವನು , ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳತನ ವಾಡುವಾಗ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದೆಯಾ?"

"ಹೌದು ಮಹಾರಾಜ, ಅವನು ಕನ್ನ ಕೊರೆದು ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗಿದ; ಗೋಡೆ ಗಟ್ಟಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವನ ಮೈಮೇಲೆ ಜರಿದು ಬಿದ್ದಿತು."

"ನಿನ್ನ ಮನೆಯ ಗೋಡೆ ಜರಿದು ಬಿದ್ದು ಅವನು ಸತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನೀನೇ ಅವನನ್ನು ಕೊಂದದ್ದು, ನಾವು ನಿನಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಲೇಬೇಕು." ಅಸಹಾಯಕ ವ್ಯಾಪಾರಿ `ಪ್ರಭೂ, ಗೋಡೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವನು ನಾನಲ್ಲ. ಉಪ್ಪಾರನದೇ ತಪ್ಪು. ಅವನು ಸರಿಯಾಗಿ ಗೋಡೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಹೀಗಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನೀವು ಅವನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡ.

"ಯಾರು ಆ ಉಪ್ಪಾರ ? ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ ಅವನು ?"

"ಮಹಾರಾಜರೇ, ನನ್ನ ತಂದೆ ಬದುಕಿದ್ದಾಗ ಆ ಗೋಡೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದು. ಉಪ್ಪಾರನ ಗುರ್ತು ನನಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅವನೀಗ ಮುದುಕನಾಗಿದ್ದಾನೆ."

ರಾಜ ಉಪ್ಪಾರನನ್ನು ಕರೆತರಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದ. ದೂತರು ಅವನನ್ನು ಹೆಡೆಮುರಿ ಕಟ್ಟಿ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದರು.

"ನೀನು ಇವನ ಅಪ್ಪನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವನ ಮನೆ ಗೋಡೆ ಕಟ್ಟಿದೆಯಾ ??"

"ಹೌದು ದಣಿಗಳೇ."

"ನೀನೆಂಥ ಗೋಡೆ ಕಟ್ಟಿದೆಯೋ ? ಅದು ಒಬ್ಬ ಬಡಪಾಯಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಅವನು ಸತ್ತ, ನೀನೇ ಅವನನ್ನು ಕೊಂದೆ. ನಾವು ನಿನಗೆ ಮರಣದಂಡನೆ ವಿಧಿಸುತ್ತೇವೆ."

ರಾಜ ಮರಣದಂಡನೆಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಬೇಕೆನ್ನುವಾಗ 'ಮಹಾರಾಜರೇ, ನೀವು ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸುವ ಮೊದಲು ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳಿ, ಗೋಡೆ ಕಟ್ಟಿದವನು ನಾನೇ; ಅದು ಗಟ್ಟಿಯಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಆಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬೇರೆಲ್ಲಾ ಇತ್ತು. ಒಬ್ಬಳು ಸೂಳೆ ಕಾಲಂದುಗೆಯ ಫಲ್ ಫಲ್ ಸದ್ದು ಮಾಡುತ್ತ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳನ್ನು ನೋಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಮೈಮರೆತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು ಆ ಸೂಳೆಯನ್ನು ಕರೆಸಿ, ಅವಳೆಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು" ಎಂದ.

"ನೀನು ಹೇಳುವುದು ಸರಿ, ಯಾಕೋ ಈ ಪ್ರಕರಣ ಜಟಿಲವಾಗುತ್ತಿದೆ. ನ್ಯಾಯ ನಿರ್ಣಯ ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಆದರೂ, ನಾವಿದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲೇಬೇಕು. ಆ ಸೂಳೆ ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತನ್ನಿ." ಮುದಿಸೂಳೆ ನಡುನಡುಗುತ್ತಾ ರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

"ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಈ ಮನುಷ್ಯ ಗಾರೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ನೀನು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ಹೋದದ್ದುಂಟೋ ? ನೀನು ಇವನನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೀಯಾ ?"

"ಹೌದು ಪ್ರಭೋ ! ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿದೆ."

"ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ನಿನ್ನ ಕಾಲಂದುಗೆಯ ಫಲ್ ಫಲ್ ಸದ್ದು ಮಾಡುತ್ತಾ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿದ್ದೀ ಎಂಬುದು ನಿಜ. ಆಗ ನೀನು ತರುಣಿಯಾಗಿದ್ದಿ. ನಿನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯ ಅವನನ್ನು ಉದ್ರೇಕಿಸಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವನು ಸರಿಯಾಗಿ ಗೋಡೆ ಕಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಆ ಗೋಡೆ ಒಬ್ಬ ಬಡಪಾಯಿ ಕಳ್ಳನ ಮೇಲೆ ಜರಿದು ಬಿದ್ದು ಅವನು ಸತ್ತ, ಓರ್ವ ಅಮಾಯಕನ ಸಾವಿಗೆ ನೀನೇ ಕಾರಣ. ನಿನಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಲೇಬೇಕು." ಅವಳು ಅರೆಗಳಿಗೆ ಯೋಚಿಸಿ 'ದೊರೆಗಳೇ, ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೆಯಿರಿ. ಆ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನಾನೇಕೆ ಅತ್ತಿತ್ತ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದೆ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿದೆ.' ಅಕ್ಕಸಾಲಿಯ ಬಳಿ ಒಡವೆ ಮಾಡಿಸಲು ಹಾಕಿದ್ದೆ. ಅವನೋ ಸೋಮಾರಿ ಸೂಳೆಮಗ ಈಗ ಕೊಡ್ತೇನೆ, ಆಗ ಕೊಡ್ತೇನೆ ಎಂದು ಇಡೀ ದಿನ ಸತಾಯಿಸಿದ. ಅವನ ಮನೆಗೆ ನಾನು ಹತ್ತಾರು ಬಾರಿ ಅಲೆದೆ. ಆಗ ಈ ಉಪ್ಪಾರ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿರಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಪ್ಪೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆ ದರಿದ್ರ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಯದ್ದೇ ತಪ್ಪು" ಎಂದಳು.

"ಪಾಪ, ಅವಳು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲೂ ಅರ್ಥವಿದೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದ ರಾಜ "ಕೊನೆಗೂ ನಿಜವಾದ ಅಪರಾಧಿ ಯಾರೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಹೋಗಿ, ಅಕ್ಕಸಾಲಿ ಎಲ್ಲೇ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿರಲಿ - ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ತನ್ನಿ" ಎಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ.

ಅಂಗಡಿಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವಿತ್ತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಯನ್ನು ರಾಜಭಟರು ಹಿಡಿದು ತಂದರು. ತನ್ನ ಮೇಲಿರುವ ಆಪಾದನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗೆ ಬೇರೆಯೇ ಕತೆ ಹೇಳಿದ.

'ಮಹಾಪ್ರಭುಗಳೇ, ನಾನೊಬ್ಬ ಬಡಪಾಯಿ ಅಕ್ಕಸಾಲಿ, ಈ ಸೂಳೆಯನ್ನು ಎಂಟು ಹತ್ತು ಸಲ ನನ್ನ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದು ನಿಜ. ಶ್ರೀಮಂತ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯ ಗಡಿಬಿಡಿ;

ತುರ್ತಾಗಿ ಅವರ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ನಾನು ಇವಳ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ವಾಯಿದೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಗದೆ ಸತಾಯಿಸಿದೆ.”

“ಈ ಬಡ ಹೆಂಗಸಿನ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ನೀನು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಡದೆ ಅವಳನ್ನು ಹತ್ತಾರು ಬಾರಿ ಅಲೆದಾಡಿಸಿದೆ. ಗಡಿಬಿಡಿ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಮಂತ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಯಾರು ? ಇವಳ ಅಲೆದಾಟದಿಂದ ಉಪ್ಪಾರನ ಗಮನ ಬೇರೆಡೆ ಹರಿಯಿತು. ಸರಿಯಾಗಿ ಗೋಡೆ ಕಟ್ಟಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅದು ಮುಗ್ಧನೊಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಜರಿದು ಬಿದ್ದು ಅವನು ಸತ್ತುಹೋದ. ಯಾರು ಆ ಶ್ರೀಮಂತ ವ್ಯಾಪಾರಿ ? ಅವನ ಹೆಸರು ಹೇಳು.”

ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗ ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ಹೆಸರು ಹೇಳಿದ. ಅವನು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಅಲ್ಲ ಗೋಡೆ ಜರಿದು ಬಿದ್ದ ಮನೆಯ ಮಾಲಿಕನೇ ! ಈಗ ನ್ಯಾಯ ಚಕ್ರ ಒಂದು ಸುತ್ತು ಪೂರ್ತಿ ತಿರುಗಿದಂತಾಯಿತು. ಮತ್ತೆ ಅವನನ್ನು ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಎಳೆದು ತರಿಸಿದರು. ಅವನು “ಒಡವೆ ಮಾಡಿಸಲು ಹಾಕಿದವನು ನಾನಲ್ಲ ನನ್ನಪ್ಪ, ಅವನು ಸತ್ತು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ನಾನು ನಿರಪರಾಧಿ” ಎಂದು ಕೂಗಿದ.

ಆದರೆ ರಾಜ ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಯ ಜೊತೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಿ “ನಿನ್ನ ತಂದೆಯೇ ನಿಜವಾದ ಕೊಲೆಗಾರ ಎಂಬುದು ಸತ್ಯ. ಅವನು ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಬದಲಿಗೆ ಬೇರೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಲೇಬೇಕು. ನಿನ್ನ ಅಪರಾಧಿ ತಂದೆಯ ಆಸ್ತಿ ಪಾಸ್ತಿ, ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ ಎಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಮೊದಲು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿದಾಗ ನೀನೇ ಈ ಘೋರ ಅಪರಾಧದ ಮೂಲಪುರುಷ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಹೊಳೆದಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ನೀನು ಸಾಯಲೇಬೇಕು” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ವ್ಯಾಪಾರಿಯನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೆರಿಸುವ ಸಿದ್ಧತೆಗಳಾದವು. ಸೇವಕರು ಶೂಲಗಳನ್ನು ಹರಿತಗೊಳಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಶ್ರೀಮಂತ ವ್ಯಾಪಾರಿ ತೀರ ಸಣಕಲ, ಅವನನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಶೂಲಕ್ಕೆರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಮಂತ್ರಿಗೆ ಹೊಳೆಯಿತು. ಅವನು ರಾಜನಿಗೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಈ ವಿಷಯ ಕೇಳಿ ರಾಜ ಚಿಂತಿತನಾದ.

“ಏನು ಮಾಡುವುದು ?” ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಸಣಕಲನ ಬದಲಿಗೆ ಓರ್ವ ಲೋಕಪನನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೆರಿಸಬಹುದೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಹೊಳೆಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ರಾಜಭಟರು ನಗರದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಓರ್ವ ಧಡೂತಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗಾಗಿ ಹುಡುಕಾಡಿದರು. ಹುಡುಕಿ ಹುಡುಕಿ ಕೊನೆಗೆ ಅವರ ಕಣ್ಣು ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಅನ್ನ, ರೊಟ್ಟಿ, ತುಪ್ಪ ತಿಂದು ಕೊಬ್ಬಿದ ಗೂಳಿಯಂತಾಗಿದ್ದ ಶಿಷ್ಯನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಅವರು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದರು.

“ನಾನೇನು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದೆ ? ನಾನು ಮುಗ್ಧ ! ನಾನೋರ್ವ ಸನ್ಯಾಸಿ” ಎಂದು ಅವನು ಕಿರುಚಿದ.

“ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಶೂಲಕ್ಕೆರಿಸಲು ತಕ್ಕುದಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆಯಿರಿ ಎಂದು ರಾಜಾಜ್ಞೆಯಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಭಟರು ಅವನನ್ನು ದಂಡನೆ ವಿಧಿಸುವ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ಅವನು “ಇದು ಮೂರ್ಖನ ನಗರ, ಅವರು ನಾಳೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿರುವುದು ಬೇಡ” ಎಂದು ಗುರುಗಳು ಹೇಳಿದ ವಿವೇಕದ ನುಡಿಗಳನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡ. ಸಾವಿನ ಗಳಿಗೆಯನ್ನು ಎಣಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನು ಮನದಲ್ಲಿ ಗುರುವನ್ನು

ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ. ಗುರು ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಗಮನಿಸಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಾಕತನದಿಂದ ಈ ದುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಪಾರು ಮಾಡಲು ಕೂಡಲೆ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದ.

ಅವನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೊಡನೆ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಬೈದು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಉಸುರಿದ. ಆಮೇಲೆ ಅವನು ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ “ಅತ್ಯಂತ ವಿವೇಕಿಯಾದ ರಾಜನೇ, ದೊಡ್ಡವರು ಯಾರು ? ಗುರುವೋ ? ಶಿಷ್ಯನೋ ?” “ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಗುರುವೇ ದೊಡ್ಡವನು. ಯಾಕೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ?” “ಹಾಗಾದರೆ ಮೊದಲು ನನ್ನನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೆರಿಸು; ಆಮೇಲೆ ನನ್ನ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು.

ಈ ಮಾತು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಶಿಷ್ಯ “ನನ್ನನ್ನು ಮೊದಲು ಶೂಲಕ್ಕೆರಿಸಿ. ನೀವು ಮೊದಲು ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತಂದಿರಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಮೊದಲು ಶೂಲಕ್ಕೆರಿಸಿ' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡ.

ಯಾರನ್ನು ಮೊದಲು ಶೂಲಕ್ಕೆರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಈಗ ಗುರುಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ನಾನು ತಾನು ಎಂದು ಜಗಳ ಶುರುವಾಯಿತು. ರಾಜ ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿಯಾದ. ಅವನು “ಶೂಲಕ್ಕೆರುವುದಕ್ಕೆ ಧಡೂತಿ ಮನುಷ್ಯ ಬೇಕೆಂದು ನಾವು ನಿಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದೆವು. ನೀವೇಕೆ ಸಾಯಲು ಬಯಸುತ್ತೀರಿ ?” ಎಂದು ರಾಜ ಗುರುವನ್ನು ಕೇಳಿದ. “ನೀನು ಇಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಕೇಳಕೂಡದು. ಮೊದಲು ನನ್ನನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೆರಿಸು.”

“ಯಾಕೆ ? ಇದರಲ್ಲೇನೋ ರಹಸ್ಯವಿದೆ. ನೀವು ವಿವೇಕಿಗಳು. ನನಗೆ ಇದರ ಮರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.”

“ನಾನು ಆ ಮರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೆರಿಸುವೆನೆಂದು ಮಾತು ಕೊಡುವೆಯಾ ?”

ಎಂದು ಗುರು ಕೇಳಿದ. ರಾಜ ಮಾತುಕೊಟ್ಟ. ಆಗ ಗುರು ರಾಜನನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಹೇಳಿದ. “ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಈಗ ಸಾಯಬೇಕೆಂದು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಯಾಕೆ ಗೊತ್ತಾ? ನಾವು ದೇಶದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಇಂಥ ಒಂದು ನಗರವನ್ನಾಗಲಿ, ನಿನ್ನಂಥ ರಾಜನನ್ನಾಗಲಿ ಈವರೆಗೆ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಇದು ನ್ಯಾಯದೇವತೆಯ ಶೂಲ, ನವೋನವವಾದ ಈ ಶೂಲದಿಂದ ಯಾವ ಅಪರಾಧಿಗೂ ಈವರೆಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾವಾತನು ಮೊದಲು ಈ ಶೂಲಕ್ಕೆರಿ ಸಾಯುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಈ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜನಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟಿ ಬರ್ತಾನೆ. ಅವನ ಹಿಂದೆ ಶೂಲಕ್ಕೆರುವವನು ಈ ರಾಜ್ಯದ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಾನೆ. ನಮಗೆ ಈ ಸನ್ಯಾಸ ಜೀವನ ಸಾಕಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ರಾಜ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಯಂತೆ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಆಸೆ, ರಾಜನೆ, ಈಗ ನೀನು ಕೊಟ್ಟ ಮಾತನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊ. ನಮ್ಮನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೆರಿಸು. ಮೊದಲು ನನ್ನನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೆರಿಸು.”

ರಾಜ ಗಾಢಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ. ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲೂ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯ ಬೇರೆಯವರ ಕೈಗೆ ಹೋಗುವುದು ಅವನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಮರಣದಂಡನೆಯನ್ನು ಮರುದಿನಕ್ಕೆ ಮುಂದೂಡಿ ಮಂತ್ರಿಯ ಜೊತೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿದ. “ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲೂ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಾವೇ ಶೂಲಕ್ಕೆರೋಣ, ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲಿ ನಾವೇ ರಾಜ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ

ಹುಟ್ಟಿ ಬರ್ತೇವೆ. ರಾಜ್ಯ ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲೇ ಉಳಿಯುತ್ತೆ. ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.” ರಾಜನ ಮಾತನ್ನು ಮಂತ್ರಿ ಅನುಮೋದಿಸಿದ.

ರಾಜ ಶೂಲಕ್ಕೆರಿಸುವವರನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದ “ನಾವು ಅಪರಾಧಿಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಈ ರಾತ್ರಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇವೆ. ಮೊದಲು ಬಂದವನನ್ನು ಮೊದಲು ಶೂಲಕ್ಕೆರಿಸಿ. ಆಮೇಲೆ ಎರಡನೆಯವನನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೆರಿಸಿ. ಇದು ರಾಜಾಜ್ಞೆ ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಲೋಪವಾಗಕೂಡದು.”

ರಾತ್ರಿ ರಾಜ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಸೆರೆಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಗುರು ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿ ತಾವೇ ಅಪರಾಧಿಗಳ ವೇಷ ಧರಿಸಿದರು. ಮೊದಲೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ರಾಜ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ವಧಾಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಶೂಲಕ್ಕೆರಿಸಲಾಯಿತು. ಕಾಗೆ ಹದ್ದುಗಳಿಗೆ ಆಹಾರವಾಗಿ ಎಸೆಯಬೇಕೆಂದು ಹೆಣಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಿದಾಗ ಜನ ಗಾಬರಿಯಾದರು, ರಾಜ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಯ ಹೆಣಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಭಯಭೀತರಾದರು. ನಗರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಗೊಂದಲ ಹಬ್ಬಿತು.

ರಾಜ್ಯದ ಜನತೆ ರಾತ್ರಿಯಿಡೀ ಶೋಕಾಚರಣೆ ಮಾಡಿ ಮುಂದೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಿತು. ಗುರು ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ ನಗರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲು ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೆಲವರು ಅವರ ಬಳಿ ಬಂದು “ನಮಗೆ ಒಬ್ಬ ರಾಜ ಹಾಗೂ ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿ ಬೇಕು ಎಂದರಲ್ಲದೆ ಗುರು ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯನನ್ನೇ ರಾಜ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಯಾಗುವಂತೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ಶಿಷ್ಯ ಬೇಗನೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ. ಆದರೆ ಗುರು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಹಳೆಯ ಕಾನೂನು ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ತಾನು ಮುಟ್ಟಾಳ ಮಂತ್ರಿ ಹಾಗೂ ಮೂರ್ಖ ರಾಜನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಲು ಸಿದ್ಧ ಎಂದು ನುಡಿದ. ಜನ ಇದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿ ಸೂಚಿಸಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ರಾತ್ರಿಯೇ, ಹಗಲು ಹಗಲೇ, ಒಂದು ದುಡ್ಡಿಗೆ ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಅಗ್ಗಕ್ಕೆ ಸಿಗುವ ಪರಿಪಾಠ ನಿಂತು ಹೋಯಿತು.

* * *

III ಪ್ರಕೃತಿ

ಆಶಯ :

ಗುಡ್ಡಗಳು ಬರಿದಾದವೋ!

ಉತ್ತರಾಂಚಲದ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಒಂದು ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ: ಅದು ಅಲ್ಲಿನ ಕಡೆಯ ರೈಲು ನಿಲ್ದಾಣ. ಅಲ್ಲಿಂದಾಚೆಗೆ ದುರ್ಗಮ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಗಳು ಶುರುವಾಗುತ್ತವೆ. ಅದರ ಹೆಸರು ಕಾಟ್ ಗೋದಾಮ್ ಎಂದಿದೆ. ಕಾಟ್ ಗೋದಾವರ್ ಅಂದರೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಗೋದಾಮು ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಉತ್ತರಾಂಚಲದಲ್ಲಿ ಕಡಿದುರುಳಿಸಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಸ್ಮಶಾನ ಯಾತ್ರೆಯೇ, ಈ ಕಾಟ್ ಗೋದಾಮಿನಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತಿತ್ತಂತೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ವಿಚಿತ್ರ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ ಆ ಊರಿಗೆ, ಈಗ ವೃಕ್ಷಗಳ ಮಾರಣಹೋಮ ನಿಂತಿದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಗಡವಾಲಿನ ಗುಡ್ಡಗಳು ಬರಿದಾಗಿವೆ. ಇಂದು ಉತ್ತರಾಂಚಲದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಾಡಿದವರಿಗೆ, ಕಳೆದ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದ, ವೃಕ್ಷಗಳ ಮಾರಣಹೋಮದ ಅರಿವಾಗದೆ ಇರದು.

ರಸ್ತೆಗಳು ಏನನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಸಾಗಣೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ, ವಾಹನಗಳು ಏನನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಸಾಗಣೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ: ಪಾಪವನ್ನೂ ಸಾಗಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಪುಣ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತದೆ: ಕಳ್ಳರನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಪೊಲೀಸರನ್ನೂ ಸಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆಡಳಿತಗಾರರು ತಿಳಿದಿರುವುದು, ಅದು ಪ್ರಗತಿಯ ಸಂಕೇತವೆಂದು ಮಾತ್ರ.

೧ . ವರ್ಷ ಭೈರವ

- ಕುವೆಂಪು

ಕದ್ದಿಂಗಳು ; ಕಗ್ಗತ್ತಲು ;
 ಕಾರ್ಕಾಲದ ರಾತ್ರಿ.
 ಸಿಡಿಲಿಂಚಿಗೆ ನಡುಗುತ್ತಿದೆ
 ಪರ್ವತ ವನಧಾತ್ರಿ.
 ತುದಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮೊದಲಿಲ್ಲದೆ
 ಹಿಡಿದಂಬರವನು ತಬ್ಬಿದೆ
 ಕಾದಂಬಿನಿ ರಾಶಿ ;
 ನಿರ್ದಯ ಕಠಿನಾಘಾತದಿ

ಕುಂಭಿನಿಯನು ಅಪ್ಪಳಿಸಿದೆ
 ಘೀಳಿಟ್ಟುರೆ ಭೋರೆನ್ನುತೆ
 ಬಿರುಗಾಳಿಯು ಬೀಸಿ !

ಹೊಂಬಳ್ಳಿಯು ಹೊಮ್ಮಿದವೊಲು
 ಥಳನೆ ಮುಗಿಲಂಚು,
 ಇರುಳಲಿ ಹಗಲಿಣಿಕಿದವೊಲು
 ಹಾವ್ನಾಲಗೆ ಮಿಂಚು
 ನೆಕ್ಕುತ್ತಲಿದೆ ಕತ್ತಲೆಯನು ;
 ಕುಕ್ಕುತ್ತಲಿದೆ ಬುವಿಗಣ್ಣನು
 ಮಿಂಚ್ಚಕ್ಕಿಯ ಚಂಚು !

ಆಕಾಶವೆ ನೀರಾಯ್ಕನೆ
 ಸುರಿಯುತ್ತಿದೆ ಭೂಭೋರನೆ
 ಮುಂಗಾಕ್ಕಳೆ ಧಾರೆ ;
 ಲಯ ಭೀಷಣ ಮಳೆಭೈರವ
 ಮೈದೋರಲು ಮರೆಯಾಗಿವೆ
 ಭಯದಲಿ ಶಶಿತಾರೆ !

ಲಯ ರುದ್ರನ ಜಯ ಡಿಂಡಿಮ
 ಘನ ವಜ್ರದ ರಾವ ;
 ಭವ ವಿಘ್ನಕರ ಭೈರವ
 ವರ ತಾಂಡವ ಭಾವ !
 ದಿಗ್ಗಿಕ್ಕಿಗೆ ಅದೊ ಹೊಕ್ಕಿದೆ
 ಕಾರಿರುಳಿನ ಕೇಶ !
 ಸಿಡಿಲ್ಮಿಂಚಲಿ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದೆ
 ಮಳೆ ಭೈರವ ರೋಷ !
 ಮಳೆ ಎಂಬುದು ಬರಿ ಸುಳ್ಳಿದು!
 ಮಳೆಯಲ್ಲಿದು ! ಮಳೆಯಲ್ಲಿದು !
 ಪ್ರಲಯದ ಆವೇಶ !

* * *

೧. ಸೃಷ್ಟಿ ನೋಂತು ನಿಂತಿದೆ

- ಚನ್ನವೀರ ಕಣವಿ

೦

ಗಿಡದ ರೆಂಬೆ ಕೊಂಬೆಗಳಲಿ ಚಿಗುರು ಕಣ್ಣ ತೆರೆದಿದೆ
 ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಚೆಲುವು ಗೆಲ್ಲುಗಂಬ ನಿಲಿಸಿದೆ
 ಹೊಸತು ಆಸೆ ಮೂಡಿದೆ
 ಹರುಷ ಲಾಸ್ಯವಾಡಿದೆ
 ಓ ! ವಸಂತ ನಿನಗನಂತ ಆಲಿಂಗನ ಸಂದಿದೆ
 ಸೃಷ್ಟಿ ನೋಂತು ನಿಂತಿದೆ.

೧

ಎಂದೊ ಆಗಲಿ ಹೋದ ನಿನಗೆ ನಮ್ಮ ನೆನಪು ಬಾರದೆ ?
 ಮಾಗಿ ಕೊರೆದ ಗಾಯವಿನ್ನು ಇಹುದು ಮನದಿ ಮಾಯದೆ
 ಜೀವ ಕುಲವು ತಪಿಸಿದೆ
 ನೂರು ಬಾರಿ ಶಪಿಸಿದೆ
 ಪಾದರಸದ ತೆರೆದಿ ಜಾರಿ ಕಂಡ ಕಡೆಗೆ ಹರಿದಿದೆ
 - ತನ್ನ ತನವ ಮರೆದಿದೆ.

೨

ತಳಿರ ತಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ದು ಕೋಗಿಲೆಯದೊ ಕುಳಿತಿದೆ
 ಅದರ ಉದರದೆಂದು ಉಸಿರು ಹಾಸಿ ಬೀಸಿ ಬರುತ್ತಿದೆ;
 ಓಹೋ !
 ಎಲ್ಲೊ ಕಂಡ ಹಾಗಿದೆ
 ಆಹಾ !
 ಎಂದೊ ಕೇಳಿದಂತಿದೆ
 ಇಂದು ಜಾಡ್ಯ ಹರಿದು ಇಳಿಗೆ ರೋಮಾಂಚನ ತಂದಿದೆ
 -ಸಮರ ತೂರ್ಯದಂತಿದೆ !

೪

ಏನು ಆಂದ ಬಿಸವಂದವೊ ನಿನ್ನ ಮಧುರ ಮೈತ್ರಿಯು !
 ನೃತ್ಯ ಹಾಡು, ಸೊಗದ ಕೋಡು _ ಧನ್ಯಳೀ ಧರಿತ್ರಿಯು !
 ಹೇಮಂತನ ತ್ಯಾಗವೂ
 ಈ ವಸಂತಭೋಗವೂ
 ಬದುಕಿಗಂದೆ ಬಿಜಯಗೈಯೆ ಪ್ರೀತಿ ಸಮಾಯೋಗವು
 -ಹಾಗು ಹೀಗು ಹೇಗೆಯು.
 ಬನದ ಬಯಕೆ ಮಾಗಿದೆ
 ಚೈತ್ರೋದಯವಾಗಿದೆ
 ಬಾ ವಸಂತ ನಿನಗನಂತ ಆಲಿಂಗನ ಸಂದಿದೆ
 - ಸೃಷ್ಟಿ ನೋಂತು ನಿಂದಿದೆ !

* * *

೩. ಚೈತ್ರ

- ಎಂ. ಆರ್. ಕಮಲ

ಎಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುತ್ತಾನೋ
 ಈ ಚಿಗುರು ಚೈತ್ರ ?
 ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಎದೆ ಕದವ
 ತೆರೆದು ಒಳ ಜಾರುತ್ತಾನೆ.
 ಬಂಜೆಯೊಡಲಲ್ಲಿ
 ಬಸಿರ ಸಂಭ್ರಮ,
 ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಘಮ
 ತುಂಬಿ ಪುಲಕಿಸುತ್ತಾನೆ.
 ಬದುಕ ಶೂನ್ಯವ ಹೊತ್ತು
 ಬೆತ್ತಲಾದ ಎದೆಗೆ
 ಹಸಿರುಡಿಸಿ ಸೀಮಂತ
 ನಡೆಸುತ್ತಾನೆ.
 ಈ ಬಿಸಿಲ ಧಗೆಗೆ
 ಮುರುಟಿ ಹೋಗದ ಹಾಗೆ
 ಮೈತುಂಬ ಹೂ ಮುಡಿಸಿ
 ಕಿಲಕಿಲಿಸುತ್ತಾನೆ,
 ತಾಯ್ತನದ ಜೀವಕಳೆ
 ಮೈ ಮನದಲ್ಲಿ ಹರಿಸಿ
 ಹೇಗೋ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

* * *

೪. ಬೇಟೆ

- ಅಂಬಳಿಕೆ ಹಿರಿಯಣ್ಣ

ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕೊರವ ಜನಾಂಗವೊಂದು ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರಾವ ಜನಾಂಗವೂ ಬೇಟೆಯನ್ನೇ ಪ್ರಧಾನವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿಲ್ಲ. ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನೇ ಪ್ರಮುಖ ಕಸಬಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಒಕ್ಕಲಿಗ ಮತ್ತು ಈಡಿಗ ಜನಾಂಗದವರು ತಮ್ಮ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಸಮಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಗಾಗ ಬೇಟೆಗೆ ಹೋಗುವ ಹವ್ಯಾಸವಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಮಲೆನಾಡಿಗರಿಗೆ ಆದಿವಾಸಿ ಬೇಟೆ ವಿಧಾನಗಳ ಪರಿಚಯ ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ. ಇವರು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವುದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅದದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಧನ ಸಲಕರಣೆಗಳ ಕುಮ್ಮಕ್ಕನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹಕ್ಕಿ, ಮೀನುಗಳ ಬೇಟೆ, ಕೈಬಲೆಗಳಿಂದ ಪಾರಿವಾಳಗಳ ಬೇಟೆ, ಮೊಲಗಳನ್ನು ಬಲೆಗೆ ಸಿಲುಕಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ನಾಯಿಗಳ ಸಹಾಯವನ್ನು ಇವರು ಯಾಚಿಸುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿಹೊಡೆಯುವ ವಿಧಾನ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ತರುಬಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಂದೂಕದಿಂದ ಹೊಡೆಯುವ ತಂತ್ರವೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕರಂತೆ ಜಿಂಕೆ ಚರ್ಮವನ್ನೋ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಪ್ರಾಣಿಚರ್ಮವನ್ನೋ ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು ಮುಂಗಾಲಿನಿಂದ ನೆಲ ಕೆರೆಯುತ್ತ ಮೇಯುವ ಹಾಗೆ ನಟಿಸಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುವ ವಿಧಾನದ ಪರಿಚಯವೂ ಇದೆ. ಬೇಟೆಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳಂತೆಯೇ ಕೂಗುತ್ತಾ ಅವುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಸೆಳೆಯುತ್ತಾ ಮರಳುಮಾಡಿ ಕೊಲ್ಲುವ ತಂತ್ರವೂ ಇವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ.

ಮಲೆನಾಡಿನ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಮೂರೂ ಹೌದು: ಮಣ್ಣಿನ ಮಕ್ಕಳು, ಪಶುಸಂಗೋಪಕರು ಮತ್ತು ಬೇಟೆಗಾರರು. ಇವರು ಬೇಟೆಯಾಡಿಯೇ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವುದಿಲ್ಲವಾದರೂ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಒಂದು ಉಪಕಸಬನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆಯುವ ಗಿಡಗಂಟೆಗಳಂತೆ ಇವರು ಸದಾ ಉದ್ಯೋಗಶೀಲರು ; ಅಷ್ಟೇ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳು. ಅತಿವೃಷ್ಟಿ, ಅನಾವೃಷ್ಟಿ, ಕ್ಷಾಮ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪ ಪೀಡೆಗಳಿಗೆ ಜಗ್ಗದೆ ಪ್ರಕೃತಿಯೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುವ ಕಷ್ಟ ಜೀವಿಗಳು. ತೀರ ಸಂದಿಗ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಒದಗಿ ಬಂದಾಗ ಬೇಟೆಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿ ಬದುಕು ಸಾಗಿಸುವ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಜನಾಂಗವಿದು.

ಬಹುಪಾಲು, ಆದಿವಾಸಿಗಳು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬೇಟೆಯ ತಂತ್ರಗಳನ್ನೇ ಅನುಕರಿಸುವಂತೆ ಕಂಡುಬಂದರೂ ಮಲೆನಾಡಿಗರು ತಮಗೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಕೆಲವು ತಂತ್ರವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪೈರು 'ಹೊಡೆಬರುವ' ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಡುಮೃಗಗಳ ಹಾವಳಿ ಹೆಚ್ಚು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೃಗಗಳ ಹಾವಳಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪೈರು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನುರಿತ ಬೇಟೆಗಾರರನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿ ಮೃಗಬೇಟೆಯನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಿಗೆ ಪೈರು ಮುರಿದು ತಿಂದುಹೋದ ಪ್ರಾಣಿಯ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಗುರುತನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಪ್ರಾಣಿ ಹೋಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಊಹಿಸುವರು. ಈ ಊಹೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಟೆ ನುಗ್ಗ ಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಿ ಊರಿನ ಎಲ್ಲ ಬೇಟೆಗಾರರಿಗೂ ಒಂದು ಗೊತ್ತಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರುವಂತೆ ಸುದ್ದಿ ಕಳಿಸಲಾಗುವುದು.

‘ಶಿಕಾರಿ’ ಎಂಬ ಸೊಲ್ಲು ಕೇಳುವುದೇ ತಡ-ಬೇಟೆಗಾರರ ಉತ್ಸಾಹ, ಸಂಭ್ರಮಗಳು ಎಲ್ಲೆ ಮೀರುತ್ತವೆ. ಜರೂರಾಗಿ ಅಡಿಗೆ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಲು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ತಮಗೂ, ತನ್ನ ಸಂಗಡ ಬರುವ ನಾಯಿಗೂ ಬುತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಬಂದೂಕವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿ ಚರೆ, ಮಸಿ, ನಾರು ಕೇಪುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ‘ಈಡ’ ದುಂಬಿ ಗಂಧದ ಧೂಮವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುವುದು.”

ಊಟೋಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ನಿಯಮಿತ ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿಹೆಗಲಮೇಲೆ-ಕಂಬಳಿ ಹೊದ್ದು, ಬಂದೂಕನ್ನು ಏರಿಸಿ ಕೊವಿ. ಚೀಲವನ್ನು ನೇತುಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಸಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಯಾಗಿ ಹೊರಟು ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ ‘ಶಿಕಾರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರ್ತೀನಿ’ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗೆ ವಂದಿಸಿ ಶಕುನ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಸಂಗಡ ನಾಯಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ.

ಬೇಟೆಗಾರರಲ್ಲರೂ ನಿಶ್ಚಿತ ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕಲೆಯುವರು. ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ನಿಪುಣನೂ, ಹೆಸರು ಮಾಡಿದವನು ಎಂದೆನಿಸಿದ ಬೇಟೆಗಾರ ಬಂದೂಕುಧಾರಿಗಳು, ‘ಸೋವಿನವರ’ನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಪೈರು ಕಬಳಿಸಿ ಹೋದ ಪ್ರಾಣಿಯ ನೆಲೆ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮಪರಿಚಯ ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಬಂದೂಕಗಳ ಎಣಿಕೆ ಮಾಡಿ ಬೇಟೆ ನುಗ್ಗಬೇಕಾದ ಅರಣ್ಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಬಿಲ್ಲುಗಳು ಬೇಕಾಗಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ಊಹಿಸಿ ಬಂದೂಕುಧಾರಿಗಳಿಗೆ ನಿಯೋಜಿತ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಕೂರಲು ಆದೇಶ ಕೊಡುವನು. ನಿಯೋಜಿತ ಸಂಚಿನ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಿದ್ದರೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ (ಬಂದೂಕುಧಾರಿಗಳ ಸುಳಿವು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಪ್ರಾಣಿಗಳು) ಜೀವದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಬಲಾಸೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ನೇರವಾಗಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಓಡಿಹೋಗುವ ಬದಲು ಪ್ರಾಣಭಯದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗದಿರುವಂತೆ ಹಿಂಬಿಲ್ಲನ್ನೂ ಕೊಡಲಾಗುವುದು.

ಬಂದೂಕುಧಾರಿಗಳು ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನಂತರ ಸೋನುಗಾರರು ತಲಾ ಒಂದು ಕತ್ತಿ, ಒಂದು ಸಳ್ಳೆಕೋಲು ಹಿಡಿದು ಕಾಡಿನ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಹತ್ತು - ಹದಿನೈದು ಅಡಿಯ ಅಂತರಕ್ಕೊಬ್ಬರಂತೆ ಸೋವಿಗೆ ನುಗ್ಗಲನುವಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವರು, ಸೋವುಗಾರರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣತನೆನಿಸಿದವನು ನಿಯಮಿತ ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸೋಯಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಸೋನುಗಾರರು, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವಾಸನೆ ಹಿಡಿದು ಮುಂದೆಸಾಗುವ ಬೇಟೆನಾಯಿಗಳನ್ನು ‘ಚೂ’ ಬಿಡುತ್ತಾ ಹಿಡ್ಡೊ ಹಿಡ್ಡೊ ಹಿಡ್ಡೊ ಕೂ...ಹೋ..., ಎಂದೂ ಕೂಗುತ್ತಾ ಕಿರುಚುತ್ತಾ ಸಿಳ್ಳೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಕೋಲು, ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಪೊದೆಗಳನ್ನು ಬಡಿದು ಸದ್ದು ಮಾಡುತ್ತಾ ಸೋಯಲಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಅಬ್ಬರ ಆರ್ಭಟಗಳಿಂದ ಹುರುಪುಗೊಂಡ ಬೇಟೆನಾಯಿಗಳು ತಮ್ಮ ಘಣೀಂದ್ರಿಯರ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಣಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಜಾಡನ್ನು ಅರಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ

ಬೋಗಳಲಾರಂಭಿಸುತ್ತವೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೋವಿನರು ಕಾಡೆಲ್ಲ ಗುಡುಗುವಂತೆ ಗದ್ದಲವೆಬ್ಬಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಣಿ, ಪ್ರಾಣಭಯದಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತದೆ. ಸೋವುಗಾರರು ಒಣಗಿದ ಬಿದಿರು ಹಿಂಡಿಲು, ಹುಲ್ಲು, ಮರಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತಿಸುತ್ತಾ ಕೂಗಿ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಿ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಭೀತಿಗೊಳಪಡಿಸಿ ನಿಯೋಜಿತ ಸಂಚಿನ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ತರುವಿಕೆಂದು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಗಾಬರಿಯಿಂದ ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಓಡುವ ಪ್ರಾಣಿ ಅರಣ್ಯದ ಎಡಬಲಕ್ಕಾಗಲೀ ಹಿಂದಕ್ಕಾಗಲೀ ಓಡಿಹೋಗದಂತೆ ಜಾಗ್ರತೆ ವಹಿಸುವರು. ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಣಿ ಬೇಟೆಗಾರರ ನಿಯೋಜಿತ ಸಂಚಿನ ಸ್ಥಳದತ್ತ ನುಗ್ಗುತ್ತದೆ. ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಯ ಆಗಮ ನಾಕಾಂಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣಾಗಿ ಬಂದೂಕುಹಿಡಿದು ಕುಳಿತಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ನೇರಬಂದ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಗುಂಡಿಟ್ಟು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಒಂದೇ ಗುರಿಗೆ ಪ್ರಾಣಿ ಸಾಯದಿದ್ದರೆ ಪಕ್ಕದ ಬಿಲ್ಲುಗಾರ ತನ್ನ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕ ನೋಡಿ ಈಡುಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಾಣಿ ನೆಲದಮೇಲೆ ಉರುಳುತ್ತದೆ.

ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದ ಬಿಲ್ಲುಗಾರರು ಸೋವುಗಾರರು ಪ್ರಾಣಿ ಉರುಳಿದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಪ್ರಾಣಿಯ 'ಹಸಿಗೆ' ಕಾರ್ಯ ಆರಂಭವಾಗುವುದು. ಕಲ್ಲು ನೀರಿನ ಸೌಕರ್ಯವಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಒಯ್ಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಿಯ ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡೆ ಕಟ್ಟಿ ಇಬ್ಬರು ಅಥವಾ ನಾಲ್ವರು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಹಸಿಗೆಯ ಒಂದೊಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು, ಸೌದೆ ತರಲು ಒಬ್ಬರು, ಬೆಂಕಿ ತರಲು ಒಬ್ಬರು ; ಬಾಳೆ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಇಬ್ಬರು, ಸೌದೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತಿಸಿ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಸುಡುವ-ತೊಳೆಯುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಾಲ್ವರು-ಹೀಗೆ.

ಪ್ರಾಣಿಯ ದೇಹವನ್ನು ಸೀಳಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಮಾಂಸ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಪಾಲು ಬಿಡುವ ಕೆಲಸ. ಬಂದೂಕು, ನಾಯಿ ಮತ್ತು ಶಿಕಾರಿದಾರ-ಹೀಗೆ ಪರಿಗಣಿಸಿ ಮಾಂಸವನ್ನು ಪಾಲುಬಿಡಲಾಗುವುದು. ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಕೊಂದವನಿಗೆ ಪ್ರಾಣಿಯ ತೊಡೆ,ತಲೆ, ಒಂದು ಬೀವು, ಐದು ಬದಿ ಜಿಗ್ಗು ಮತ್ತು ಹಿಂದಲೆಯನ್ನು ಒಂದು ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ತೆಗೆದಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ 'ಮರಿಈಡು' ಹೊಡೆದವನಿಗೆ ಒಂದು ಬೀವು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಹೊತ್ತವರಿಗೆ, ಸುಟ್ಟ ವರಿಗೆ, ಹಂಪು ಹಾಸಿದವರಿಗೆ, ಪಾಲು ಬಿಟ್ಟವರಿಗೆ ಮುಂತಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಒಂದೊಂದು ವಿಶೇಷ ಪಾಲು ಕಟ್ಟುವರು.

ಪ್ರಾಣಿಯ ಮೃದು ಮಾಂಸವನ್ನು ಉಪ್ಪು ಖಾರ ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ಒಂದು ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಯಿಸಿ 'ಹುರಿತುಂಡು' ಮಾಡುವರು. ಇನ್ನು ಬೇಟೆರಂಗನ ಪೂಜೆ, ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಕೊಂದವನು ತನ್ನ ಪಾಲಿನ ಮಾಂಸವನ್ನು ಒಂದು ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿರಿಸಿ ತನ್ನ ವಂಶದ ಐದು ಕುಲಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಐದು ಜಾತಿಯ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಸಿ ಒಂದೊಂದು ಎಲೆಗೂ ಒಂದೊಂದು ಉಪ್ಪು ಸವರದೆ ಸುಟ್ಟ ಕರಕಲಕಡ್ಡಿ ತೊಳ್ಳೆಗಳನ್ನು ಬಡಿಸುವವನು. ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದ ಬಂದೂಕನ್ನೂ ಮಾಂಸದ ಬುಟ್ಟಿಯ ಮತ್ತು ಲಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲೂ ಯಾವ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗಳಿಲ್ಲದೆ ಬೇಟೆ ಒದಗಲಿ ಎಂದು ಬೇಟೆ ರಂಗನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನೆನೆಯುತ್ತಾನೆ. ಶಿಕಾರಿದಾರರೆಲ್ಲರೂ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಬೇಟೆರಂಗನಿಗೆ

ವಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪೂಜೆ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಪ್ರಾಣಿಕೊಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಬಂದೂಕನ್ನು ಆಕಾಶದತ್ತ ಗುರಿಮಾಡಿ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸುವುದು ಪದ್ಧತಿ.

ಎಲ್ಲರೂ ಕುಳಿತು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹುರಿತುಂಡು ತಿಂದು ಮಾಂಸವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲೇ ಪಾಲು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಂತೆ ಬಂದೂಕ, ನಾಯಿ, ಜನಕ್ಕೊಂದು ಪಾಲಿನಂತೆ ಮಾಂಸವನ್ನು ವಿತರಣೆಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ 'ಹಂಪುಕೊಚ್ಚುವುದು'. ಊರಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗುವ ಮುನ್ನ ಹಂಪು (ಬಾಳೆ ಎಲೆ) ಹಾಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹಂಪು ಕೊಚ್ಚಬೇಕು. ಬಾಳೆ ಎಲೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಮಾಡಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಒಂದು ಉರಿಯುವ ಕೊಳ್ಳಿಯ ಮೇಲೆ ಕೊಚ್ಚುಮರವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಮೂರುಬಾರಿ ಬೇಟೆ ಬೋ ಬೇಟೆ ಬೋ ಬೇಟೆ ಬೋ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಬಾಳೆ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಆತನ ಹಿಂಭಾಗದಿಂದ ಬಂದು 'ಇವತ್ತು ಹಿಡಿ, ನಾಳೆ ಹೊಡಿ' ಎಂದು ಗುದ್ದು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಮೇಲೆ ನಿರೂಪಿಸಿದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿಧಾನದ ಬೇಟೆಯಲ್ಲದೆ ಬಲೆಬೇಟೆ, ಕದ್ದಿಂಗಳ ಬೇಟೆ, ಉಳ್ಳ ಹಾಕುವುದು, ಶಿಸ್ತು ಕಟ್ಟುವುದು-ಇನ್ನು ಮುಂತಾದ ಬೇಟೆ ವಿಧಾನಗಳು ಈ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚುರದಲ್ಲಿವೆ.

ಬಲೆಬೇಟೆ

ಮಾನವ ಬೇಟೆಯಾಡಲು ನಾಯಿಗಳ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಬಲೆಬೇಟೆ ವಿಧಾನ ಪ್ರಚುರದಲ್ಲಿತ್ತು. ಇದು ತುಂಬಾ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಬೇಟೆ ವಿಧಾನ. ಈ ಬಗೆಯ ಬೇಟೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಇದ್ದಷ್ಟೂ ಅನುಕೂಲ. ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ಆಡುವ ಬೇಟೆ ಇದು.

ಬೇಟೆ ಕಸಬಿನಿಂದಲೇ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವವರು ಬಲೆ ಮುಂತಾದ ಸಾಧನ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಂತ ಆಸ್ತಿಯಂತೆ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡಿತ್ತಾರೆ. ಸಲಕರಣೆಗಳು ಹಾಳಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕೌಶಲವೂ ಅವರಿಗಿರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸುಳಿವು ಇದ್ದಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಲೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಒಂದೊಂದು ಬಲೆಯ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಬೇಟೆಗಾರ ಅವಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮಿಕ್ಕವರು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿ ದೊಣ್ಣೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಗಿಡಗಂಟೆ, ಪ್ರಪಾತಗಳಿಗೆ ಕಲ್ಲೆಸೆದು ಶಬ್ದ ಮಾಡುತ್ತಾ ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಾ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಬಲೆಯ ಕಡೆಗೆ ತರುಬಿಕೊಂಡು ಸೋಯುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಮೊಲ, ಕುರಿ ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಪ್ರಾಣಭಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ನೆಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋಗಿ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಬಲೆಯ ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿ ದೊಣ್ಣೆಯಿಂದ ಲಡಾಯಿಸಿ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಈ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೋವಿಯ ಬಳಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ಕೊಂದ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಹಸಿಗೆ ಮಾಡಿ ಮಾಂಸವನ್ನು ಬಲೆ, ಜನ, ಮನೆ-ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಒಂದೊಂದು ಪಾಲುಬಿಟ್ಟು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಕಡ್ಡಿಂಗಳ ಬೇಟೆ

ಹೆಸರೇ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಇದು ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ನಡೆಸುವ ಬೇಟೆ. ಈ ವಿಧಾನದ ಬೇಟೆಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳಕು-ಬಂದೂಕುಗಳು ಬೇಕು. ಜನ ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ಮೂವರು ಸಾಕು. ಮೇಲಿನ ಬೇಟೆಗಳಲ್ಲಿನಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಸದ್ದು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಮೌನದಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಚಲಿಸಿದಷ್ಟೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿದೆ. ಇದು ಒಂದು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳ ಬೇಟೆಯೇ ಮೋಸದಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದೇ ಈ ವಿಧಾನದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಕಪ್ಪನೆಯ ಕಂಬಳಿಯ ಹೊದಿಕೆ_ಬರಿಗಾಲು ನಡಿಗೆ, ತುಟಿ ಪಿಟಕ್ಕೆನ್ನದೆ ಬಂದೂಕುಧಾರಿಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವುದು-ಇವಿಷ್ಟೇ ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ಹೋದವರು ಪಾಲಿಸಬೇಕಾದ ನಿಯಮಗಳು. ಇದು ಬಹುಪಾಲು ಮಕ್ಕುಬೇಟೆಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ.

ಉಳುಹಾಕುವುದು

ಉರುಳುಹಾಕುವುದು ಎಂಬುದು ವಾಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಳುಹಾಕುವುದು ಎಂದಾಗಿದೆ. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಸುಲಭ ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಾನವಲ್ಲದ ಬೇಟೆ ವಿಧಾನ, ಮೊಲ, ಕಬ್ಬೆಕ್ಕು, ಕಾಡುಕೋಳಿ, ಪಕ್ಷಿಗಳು-ಇನ್ನು ಮುಂತಾದ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಈ ತಂತ್ರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಾಣಿ ದಾಟುವಂತಹ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗೂಟ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಪ್ರಾಣಿದಾಟುವಷ್ಟೇ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಚೌಕಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗೊಂದು ಮೇಲೊಂದು ಗೂಟಗಳನ್ನು ಅಡ್ಡ ಕಟ್ಟಿ ಹಿಂಭಾಗದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಗೂಟವನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಗೂಟವನ್ನು 'ಸಬೆಗೂಟ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚೌಕಾಕಾರದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಗೂಟದ ಕಿಂಡಿಯ ಒಳಗೆ ಸಬೆಗೂಟದಿಂದ ಒಂದು ದಾರವನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿ ಆ ಕಿಂಡಿಯ ಗಾತ್ರದಷ್ಟೇ ಆಕಾರದ ಒಂದು ಉರುಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಿಡಿಯುವ ಸಬೆಗೂಟಕ್ಕೂ ಉರುಳಿನ ಹಿಂಭಾಗಕ್ಕೂ ಜೋಡಿಸಿ ಒಂದು ಹುರಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಣಿಯು 'ಮೆಟ್ಟು ಕಡ್ಡಿ'ಯನ್ನು ತುಳಿದು ಚೌಕಾಕಾರದ ಗೂಟದ ಕಿಂಡಿಯ ಒಳಗೆ ತಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದಾಗ ಮೆಟ್ಟುಕಡ್ಡಿ ಸರಕ್ಕನೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹಾರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಸಬೆಯ ಮೂಲಕ ಉರುಳು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಆ ಕಡ್ಡಿಗಳಿಗೆ ತಡೆಯಾಗಿ ನಿಂತುಬಿಡುವುದು. ಅಡ್ಡ ಕಡ್ಡಿ ಮೇಲ್ಮುಖವಾಗಿ ಹೋಗದಂತೆ ಉರುಳು ಸಿಕ್ಕು ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಿಯ ಕೊರಳು ಉರುಳಿನ ಒಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದು ಉಸಿರು ಬಿಗಿದು ಪ್ರಾಣಿ ಸತ್ತು ಹೋಗುವುದು.

ಶಿಸ್ತು ಕಟ್ಟುವುದು

ದುಷ್ಟ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹಾವಳಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಪೈರನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟವಾದಾಗ-ಗ್ರಾಮದ ನಿಪುಣ ಬೇಟೆಗಾರರನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲು ಅಶಕ್ತರಾದಾಗ ಈ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಬೇಟೆಗೆ ಬೇಟೆಗಾರರೇ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಶಿಸ್ತುಕಟ್ಟುವ ಕ್ರಮ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ ಸಾಕು. ಆದರೆ ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದ ವಿಧಾನ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯ-ಜಾನುವಾರುಗಳ ಓಡಾಟವಿಲ್ಲದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಫಸಲನ್ನು ಲೂಟಿಗೈಯುವ ದುಷ್ಟ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕಳ್ಳ ತಿರುಗಾಟವಿರುತ್ತದೆ. ಅವು ಫಸಲು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಸೊಂಪಾಗಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ತಾಣಕ್ಕೆ

ದಿನನಿತ್ಯವೂ ಬಂದು ಲೂಟಿಗೈದು ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ರೈತ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮೊದಲು ಪ್ರಾಣಿ ಬಂದುಹೋಗುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮವನ್ನು ಹೆಚ್ಚೆ ಗುರುತಿನಿಂದ ಗುರುತಿಸಿ ಸತತವಾಗಿ ಮೂರು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಒಂದೇ ಜಾಗದಲ್ಲಿಳಿದು ಬಂದು ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಆ ಜಾಗಕ್ಕೆ 'ಶಿಸ್ತು ಕಟ್ಟುವುದು' ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಟ್ಟುವ ವಿಧಾನ ಪ್ರಾಣಿಯ ಎತ್ತರ ಗಾತ್ರಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಶಿಸ್ತು ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪೈರು ತಿಂದು ಹೋಗುವ ಪ್ರಾಣಿ ಕಾಡು ಹಂದಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಆ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದೂಮುಕ್ಕಾಲು ಅಡಿ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಮೂರು ಕಂಬಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಗುವುದು: ಮುಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹಿಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಎರಡು, ಹಿಂಭಾಗದ ಕಂಬಗಳ ಮೇಲೆ ಒಂದು 'ಅಡ್ಡ ಬಲಗು' ಇಡುವರು. ಗುರಿ ನೋಡಿ ಕೋವಿಯ 'ಚಾಪ'ನ್ನೆಳೆಯಲು ಬಂದೂಕಿನ ಹಿಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗೂಟದ ಸಬೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ಸಬೆಗೆ ಒಂದು ದಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಬಂದೂಕನ್ನು ಕಂಬದ ಮೇಲೆ ಹೇರಿಟ್ಟು ಹಿಂದು ಮುಂದಿನಿಂದ ಬಲವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ, (ಬಂದೂಕು ಇಟ್ಟ ಜಾಗದಿಂದ ಪ್ರಾಣಿ ದಾಟುವ ಕಿಂಡಿಗೆ) ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಅಡಿ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಗೂಟವೊಂದನ್ನು ಬಂದೂಕಿನ ನೇರಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನೆಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. 'ಸೂತ್ರಬಳ್ಳಿ'ಯೊಂದನ್ನು ಒಂದೇ ಎಳೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಗೂಟದಿಂದ ಬಂದೂಕಿನವರೆಗೆ ಎಳೆದುತಂದು, ಬಂದೂಕಿನ 'ಆಟಮಲ್ಲರಿ'ಗೆ (ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು) ಉಂಗುರದಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ಬಂದೂಕಿನ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೂಳಿರುವ ಸಬೆಗೆ ಸೂತ್ರಬಳ್ಳಿಯ ಕೊಂಡಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೋವಿಯ 'ಚಾಪ'ನ್ನು ಏರಿ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದೂಕು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗೋಚರಿಸದಂತೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಮಳೆ, ಇಬ್ಬನಿ ತಗಲದಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಅಗಲವಾದ ಹಾಳೆಯೊಂದನ್ನು ಹೊದಿಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಸೊಪ್ಪಿನ ತುಂಡೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಎಂದಿನಂತೆ ಪ್ರಾಣಿ ಅದೇ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನು ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ (ಬಂದೂಕಿನ ಚಾಪಿಗೆ ಎಳೆದು ಕಟ್ಟಿರುವ) ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದಾಗಲೀ ಸೊಡ್ಡಿನಿಂದಾಗಲೀ ಎಳೆಯುತ್ತದೆ, ಇಲ್ಲವೆ ತಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆಗ ಸೂತ್ರಬಳ್ಳಿ ಆಗ ಸೂತ್ರಬಳ್ಳಿ ಸಡಿಲುತ್ತದೆ, ಸಬೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಳಸುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಜಾರುತ್ತದೆ. ಸಬೆಯ ದಾರವನ್ನು 'ಆಟಮಲ್ಲರಿ'ಗೆ ಕಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಸಬೆ ಸಿಡಿದು ಹಾರಿದಾಗ ಬಂದೂಕು ಈಡಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಗುಂಡು ತಗಲಿ ಅಲ್ಲೇ ಉರುಳುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶಿಸ್ತು ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕತ್ತಲಾದ ಮೇಲೆಯೇ. ಏಕೆಂದರೆ ಹಗಲು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜನ-ಜಾನುವಾರುಗಳ ಓಡಾಟ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಆ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಯಾರಾದರೂ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದರೆ ಅನಾಹುತಗಳಾಗಬಹುದೆಂಬ ಭೀತಿಯಿಂದ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮಯವಾದ ಬಳಿಕವೇ ಕಟ್ಟುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಒಂದು ವೇಳೆ ಪ್ರಾಣಿ ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಹೋಗಿರದಿದ್ದರೆ. ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಶಿಸ್ತು ಕಟ್ಟಿ ಹೋಗಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸುಯೋಧಯಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಬಂದು ಬಂದೂಕನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಬಂದೂಕಿನ ಹಿಂಭಾಗದಿಂದಲೇ ಹೋಗಿ ಬಿಚ್ಚಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿದೆ. ಒಬ್ಬರಂತೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಶಿಸ್ತು

ಕಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬರು ಕಟ್ಟಿದ ಕ್ರಮ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಬಹಳ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಹೋಗಿ ಬಂದೂಕನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ತರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಿಸ್ತು ಕಟ್ಟುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಅನುಸರಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗದ್ದೆ ಫಸಲು ಹೊಡೆ ಬರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾವಣದಿಂದ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದವರೆಗೆ ಶಿಸ್ತು ಕಟ್ಟುವುದು ರೂಢಿ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮೃಗಬೇಟೆಯನ್ನು ಒಂದು ಹವ್ಯಾಸವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಜನಾಂಗ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಹೊಸ ಹೊಸ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತಂತ್ರವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದೆ.

* * *

ಓದುಪಠ್ಯ:

ಕುಮಾರ ಪರ್ವತ; ನಾವು ಐದು ಅಡಿ ಚಿಲ್ಲರೆ

ಕಾದಂಬರಿ: ಬೆಟ್ಟದ ಜೀವ (ಆಯ್ದು ಭಾಗ)

- ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ

ರಾತ್ರೆಯ ಕನಸು ಮುಗಿಸಿ, ಬೆಳಗ್ಗೆ ಏಳುವಾಗ-ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನಾನು ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿವಾಸಿಸಿ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳಾದಂತೆ, ಆ ಮನೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಂಬವೂ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದಂತೆ, ತೋಟದ ಗಿಡ ಮರಗಳ ಪರಿಚಯವಿದ್ದಂತೆ, ಅಂಗಳದ ಮುಂದಿನ ದಂಬೆಯಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಕಾಲು ತೊಳೆದಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಮನೆಯ ಸುತ್ತಲನ್ನು ಆವರಿಸಿದ ಯಾವ ಹಿಮದ ಪೀಡೆಯೂ ಈ ದಿನ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಮನೆ ಮುಂಗಡೆಯ ಬೆಟ್ಟದ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಸೂರ್ಯನು ಉದಯಿಸುವಾಗ, ಆ ಬೆಟ್ಟದ ಆಚೀಚಿನ ಬಾನು ಹೊನ್ನಾಗಿ ಹೊಳೆದು, ಎದುರಿನ ಗುಡ್ಡದ ಶಿಖರವನ್ನು ಕಂಚಿನ ಕಡೆಗೋಲಂತೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿತ್ತು. ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಅದೇ ಬೆಟ್ಟ ನನಗೆ ಮೊಸರುಗಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತ ನೀಲ ಕಡೆಗೋಲಿನಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತ್ತು. ಇಂದು ಆ ಹಿಮದ ಮೊಸರಿರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನೆದುರಿನ ಬೆಟ್ಟ ತನ್ನ ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ, ಔನ್ನತ್ಯದಿಂದ, ನನ್ನಂತಹ ಎಷ್ಟೆಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಎದೆಯನ್ನು ಭೀತಿಗೊಳಿಸಿ ತಲ್ಲಣಿಸಿರಬೇಕೋ ತಿಳಿಯೆ!

ಬಾನಿನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ತುಸುವಾಗಿ ಮೇಲಕ್ಕೇರುತ್ತಾನೆ-ಎಂದಂತೆ ಒಮ್ಮೆಗೇ ಅವನ ರಶ್ಮಿಗಳು ಬೆಟ್ಟದ ತೆಂಕು ಮಗ್ಗಲಿನ ಹಸುರನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆಳಕಿಂದ ತೊಯಿಸಿಬಿಟ್ಟುವು! ಆ ಅಪೂರ್ವದ ನೋಟವು ಎಂದೂ ಮರೆಯುವಂಥದಲ್ಲ. ಆ ತನಕ-ಕಠಿಣವೂ ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವೂ ಆಗಿ ನಿಂತ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಮೃದುವಾದ ಹೃದಯವಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡಿತು. ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತಂತೆ, ಕೆಂಪಡರಿದ ಬಾನಿನ ಕಣ್ಣು ಕ್ರೂರವಾಗುತ್ತ ಬೆಂದ ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನು ಕರಗಿಸಲು ಬಂದಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಆ ಬಾನಿನ ಮುಂದೆ, ಬೆಟ್ಟವು ಗಂಡುಗಲಿಯಂತೆ ಈ ತನಕ ಕಂಡುದು, ನಮ್ಮತೆಯ ಮುದ್ದೆಯಾದ ಹೆಣ್ಣಾಯಿತು. ಹಸುರು ಕವಚದ ಮೇಲೆ ನೀರ ಸೀರೆ ತೊಟ್ಟು ಬೇಟಕ್ಕೆ ನಿಂತ ಅಂಗನೆಯಾಯಿತು. ಆದರೆ ದಿಗಂಗನೆಯ ಧಿಮಾಕಿನ ಮುಂದೆ ಬೆಟ್ಟದಂಗನೆ, ಅತ್ತೆಯ ಮುಂದೆ ನಾಚಿಕೊಂಡು ನಿಂತ ಸೊಸೆಯಾದಳು.

ನಾನು ಆ ಚೆಲುವಿನಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತು, ಬಯಲಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಿ, ಬೆಳಗ್ಗಿನ ಕಾಫಿ ಪಾರಾಯಣದ ಸಲುವಾಗಿ ಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿದೆ. ನನ್ನ ಬರವನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗೋಪಾಲಯ್ಯ "ಏನು ಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಡಾರ ಮಾಡಿದಿರಾ?" ಎಂದು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿದರು.

ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನಿಮ್ಮ ಬಯಲಿನ ಹಸುರು, ಬೆಟ್ಟದ ನೀಲ, ಬಾನಿನ ಬೆಡಗುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮೋಡಿ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಿಂತರೆ ಬಟ್ಟನ ಹೊಟ್ಟೆಯಂತೆ ನಾನೂ ಪ್ರಸವಪ್ರಾಪ್ತಿ ಪಡೆದೇನೋ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

“ಭಟ್ಟರೇ, ಈ ದೆವ್ವನ ಹಾಗಿರುವ ಮರಗಳು, ಅವುಗಳನ್ನು ನುಂಗುವಂತೆ ಕಾಣುವ ಈ ಬೆಟ್ಟಗಳು- ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಎಷ್ಟು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ! ಅಲ್ಲವೇ? ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಓಡಾಡುವ ಆನೆ ಸಹ ಇರುವೆಯೇ ಅಲ್ಲವೇ! ನನಗೆ ಈ ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿ, ನೋಡಿ-ನನ್ನ ಕಿರಿತನದ ನೆನಪು ಬರುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯ ಎಷ್ಟರವನು-ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲೇ ಹೀಗಿದ್ದರೆ, ಹಿಮಾಲಯ ಹೇಗಿರಬೇಡ! ನಿಮ್ಮ ಕುಮಾರ ಪರ್ವತ, ಏನು ಐದು ಸಾವಿರ ಅಡಿ ಎತ್ತರ ಇದೆಯೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದು ಐದು ಸಾವಿರವಾದರೆ, ನಾವು ಐದಡಿ ಚಿಲ್ಲರೆ! ಹಿಮಾಲಯ ಇರುವುದು ಇಷ್ಟತ್ತೊಂಬತ್ತು ಸಾವಿರ. ಅದರೆದುರು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಇರುವೆಯ ಸ್ಥಾನವೂ ಸಿಗಲಾರದು!”

ಭಟ್ಟರು ನಗುತ್ತ “ಏನು! ಇರುವೆ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಾಣಿಯೇನು! ತನ್ನ ಗಾತ್ರದ ಹತ್ತರಷ್ಟು ಹೊರೆಯನ್ನು ಅದು ಹೊರಲಾರದೇ? ಆಳು ಚಿಕ್ಕದಾದರೇನು? ಮೂರ್ತಿ ಸಣ್ಣದಾದರೂ ಕೀರ್ತಿ ದೊಡ್ಡದು ಎಂಬ ಹಾಗಿದೆ ಇರುವೆ. ನೀವು ಹಿಮಾಲಯ ಎಂದಿರಿ-ನಾನು ಅದರ ಹೆಸರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೇಳಿದವನು. ಕಣ್ಣಿಂದ ಕಾಣಲೂ ಇಲ್ಲ, ಈಗ, ನನ್ನ ತಲೆಯೇ ಹಿಮವಾದ ಮೇಲೆ, ಅದನ್ನು ಕಾಣುವ ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನಗೆ ನಮ್ಮೂರಿನ ಈ ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನು ಕಂಡಷ್ಟು ಸಂತೋಷ, ಇಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಿದರೆ ಆಗುವಂಥ ಸಂತೋಷ-ನಿಮ್ಮ ಪುತ್ತೂರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮೈಸೂರಿನ ಹಾಗೆ ಇರುವ ಬಯಲುಸೀಮೆಗೆ ಹೋದರಂತು, ಅಲ್ಲಿನ ನೆಲ ತೀರ ಬರಡು ನೆಲವಾಗಿ ನನಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ನೋಡಿ, ಬೆಟ್ಟಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಸುತ್ತಲೂ ಗಂಡುತನ ಹೊಳೆದು ಹೊಮ್ಮುವ ಹಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಯಲು ಹೆಣ್ಣು, ಬೆಟ್ಟ ಗಂಡು. ಅವಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟು ಅಂತರವಿದೆ.”

ಭಟ್ಟರ ಉಪಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ನಗು ಬಂದಿತು.

ನನ್ನ ನಗುವನ್ನು ಕಂಡು “ಚೇಷ್ಟೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡಿ-ನನಗೆ ಈ ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಆಗುವಷ್ಟು ಹಿತ, ಬಯಲನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏನೋ ನಾನು ಸಣ್ಣವನಿರುವಾಗಲೆಲ್ಲ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಬಂದು, ತೋಟವನ್ನು ದಾಟಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಆ ಎದುರಿನ ಗುಡ್ಡಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಲ್ಲುವುದುಂಟು. ಅಲ್ಲಿಂದ ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ‘ಅಕ್ಕಿರಾಶಿ’ಯನ್ನು* ಕಾಣುವುದುಂಟು. ಅಲ್ಲಿಂದ ನಾನು ಕುಮಾರ ಪರ್ವತದ ಕುದಿಯ ಮೇಲೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ನಾನು, ಅಡಿಕೆ ಮರದಷ್ಟು ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಊಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗಲೆ ಮಕ್ಕಳಾಟಿಕೆ. ನಿತ್ಯವೂ ಒಂದೊಂದು ಗುಡ್ಡದ ತುದಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿ, ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗ ನನ್ನ ಅಮ್ಮ “ಅಯ್ಯೋ ಮಾಣಿ, ಒಬ್ಬನೇ ಹಾಗೆಲ್ಲ ತಿರುಗಾಡಬಾರದು; ಕಾಟಿಯೋ, ಆನೆಯೋ ಎದುರಾದರೆ!” ಎಂದು ಬಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಮ್ಮ ಬಟ್ಟ ನಮ್ಮ ಮೂಲದವನು; ನಾನು ಅವನನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ಬೆನ್ನಿಗೆ

ಕರೆದುಕೊಂಡು, ತಿರುಗಲು ಗುಡ್ಡಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿತ್ತು. ಹಾಗಿದ್ದರೂ-ಏಕೆ ಕುಮಾರ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ನಾನು ಈ ಮೊದಲೇ ಹೋಗಲಿಲ್ಲವೋ ತಿಳಿಯಿ. ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ 'ಹೋಗುವ' ಎಂದು ಮನಸ್ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು. 'ಬಟ್ಟು, ನಾವಿಬ್ಬರೇ ಅಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ಆಗದೇ' ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಾನು ಮೈಲಿಗೆಯವ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ಹೇಗೆ? ಅಲ್ಲಿ ದೇವರು ಇದ್ದಾರಂತೆ; ಸಿದ್ಧರುಗಳು ಇದ್ದಾರಂತೆ. 'ಕುಮಾರ ಲಿಂಗವುಂಟಂತೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನನ್ನು ನಿರಾಶೆಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ನಾನು ಇದೇ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅಮ್ಮನ ಹತ್ತಿರ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ.

* ಕುಮಾರ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಕಿರಿಯ ಶಿಖರ.

ಅಮ್ಮ ಒಮ್ಮೆ ನನ್ನನ್ನು ಬೆದರಿಸಿಯೂ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು: 'ಮಗು, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದವರು ಹಿಂದೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ. ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ಋಷಿಗಳೂ, ಸಿದ್ಧರೂ ಇದ್ದಾರಂತೆ. ಒಂದು ಸಾರಿ ನರ ಮನುಷ್ಯರು ಮೇಲೆ ಹೋದರೆ, ತಿರುಗಿ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ' ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೀಗಾಗಿ ನನ್ನ ಉತ್ಸಾಹ ತಗ್ಗಿರಬೇಕು. ಈಗಲ್ಲ ಆ ಮಾತುಗಳು ಬರಿಯ ಕತೆ ಎನಿಸುತ್ತವೆ. ಈಗ ವರ್ಷ, ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿ ಬರುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ."

"ಆದರೆ, ನೀವೇನೂ ಹೇಳಿ, ಅಂಥ ಎತ್ತರದ ಗುಡ್ಡದ ತುದಿಯನ್ನೇರಿದರೆ-ಕುಮಾರ ಪರ್ವತ ಬೇಡ, ನಮ್ಮ ಮನೆ ಎದುರಿನ ಗುಡ್ಡವಾಗಲೀ, ಮೊನ್ನೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹೋದೆವಲ್ಲ, ಆ ಗುಡ್ಡವಾಗಲಿ, ಅವನ್ನು ಏರಿ ನಿಂತಿದ್ದಾದರೆ-ಮನಸ್ಸಿಗೊಂದು ಎದ್ದು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ನನ್ನಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವನ್ಯಾರು-ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ನೂರಾರು ಕಿರಿಯ ಜನರನ್ನು ಮೀರಿ ನಿಂತ ಹಾಗೆ, ಮನಸ್ಸಿಗೊಂದು ಹೆಮ್ಮೆ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ?"

ನನ್ನ ಅವರ 'ಕವಿಜೀವ'ಗಳು ಈ ರೀತಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ, "ಏನು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯುವ ಯೋಚನೆ ಬೇಡವೇ?" ಎಂದು ಶಂಕರಮ್ಮ ಕರೆದಳು. ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ನಮ್ಮ ಮಾತುಕತೆಗಳು ಹುಲಿಯ ಆರ್ಭಟಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸ್ತಬ್ಧವಾದಂತೆ, ನಮ್ಮ ಈಗಿನ ಕಾವ್ಯ ಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ಕಾಫಿಯ ಕರೆ ಸ್ತಬ್ಧಗೊಳಿಸಿತು!

ಇಬ್ಬರೂ ಹೋಗಿ ಕಾಫಿಯನ್ನು ಕುಡಿಯಲು ಕುಳಿತೆವು. ದಿನೇ ದಿನೇ ಮನೆಯ ಕಾಫಿ ತಿಂಡಿಗಳು ಬೀಗುತ್ತಿದ್ದುವೋ ಎನಿಸುತ್ತಿತ್ತು ನನಗೆ. ನಾವು ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವ ಹುಳಿ, ದೋಸೆಯಲ್ಲೂ ಇದೇ ಬಡಾವಣೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅತ್ತ ಪರಸ್ಪರ ಮಾತಿನ ಗಲಭೆಯಲ್ಲಿ, ನನಗೆ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಯಜಮಾನ ನಾನು ಎಂಬುವ ನೆನಪೂ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ನಡುವೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಗೋಪಾಲಯ್ಯ "ಹೋಯ್, ತಹಶೀಲ್ದಾರರೇ, ನೀವು ಬೇಸಿಗೆಗೆ ಒಂದು ಸಾರಿ ಬರಬೇಕು-ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ, ಈ ನಮ್ಮ ತೋಟದ ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿಂದು ನೋಡಬೇಕು; ಯಾವ ಹಣ್ಣು ಆಗದಂಥ ಬರಿ ದರಿದ್ರದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿರಿ ಒಂದು ಹಣ್ಣಿಲ್ಲ; ಹಂಪಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಬಂದರೆ, ನೀವು ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಎಂದೂ ತಿಂದಿರಲಾರದಷ್ಟು ರುಚಿ ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನಬಹುದು. ಅದರಲ್ಲೂ, ನಾನು ಆಮೇಲೆ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ, ಆ ಮರದ ಹಣ್ಣು-ಅದರ ತೊಳೆ ಒಂದೊಂದು ತಿನ್ನುವುದೂ ಸಮ, ಒಂದು ಕುಡಿತೆ

ಹೆಚ್ಚೇನು ಕುಡಿಯುವುದೂ ಸಮ; ಹೆಚ್ಚೇನೂ ಸುಳ್ಳು; ಅದರ ಮುಂದೆ ದಾಸ ಕಬ್ಬಿನ ಬೆಲ್ಲವೂ ಸುಳ್ಳು! ಎಷ್ಟು ರುಚಿಯೆನ್ನುತ್ತೀರಿ!”

“ಇರಬಹುದು, ಒಂದೊಂದು ಹಣ್ಣು ಬಹುರುಚಿ ಇರುವುದುಂಟು.”

“ಭಾರಿ ರುಚಿಯೆಂದರೆ-ನೀವು ಖಂಡಿತಕ್ಕೂ ತಿಂದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಅಂಥ ರುಚಿಯ ಹಣ್ಣನ್ನು. ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಹಣ್ಣು ಸಿಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಹಣ್ಣೆಂದರೆ ಹೇಗೆ? ಒಂದು ಆಳಿಗೆ ಒಂದು ಹೊರೆ! ನೀವು ನಡುವುದಾದರೆ ನಾನು ಗಿಡವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅದರ ಒಂದೊಂದು ಗಿಡ ಇದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ನಡುವ ಸಮಯವಲ್ಲವಷ್ಟೆ. ಮಳೆಗಾಲದ ಶುರುವಿಗೆ ನಡಬೇಕು. ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ನೀವು ಗಡದ್ದಾಗಿ ಒಂದು ಲಗ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪುತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಿಡಾರ ಮಾಡಿ, ನಾನೇ ಖುದ್ದಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಎರಡು ಗಿಡಗಳನ್ನು ನಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಆರು ಏಳು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಯಿಯಾದೀತು. ಇದೇನು ನಮ್ಮ ಮುತ್ತಜ್ಜ ನಟ್ಟಂಥ ಗಿಡವಲ್ಲ. ನಾನೇನು ಎಲ್ಲೋ ತಿಂದು, ಅದರ ರುಚಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ, ಬೀಜವನ್ನು ತಂದು ನಟ್ಟಿದ್ದು. ಈಗ ನಾನೇ ಅದರ ಫಲ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

“ಆಗಲಿ-”

“ಆದರೆ ಅದನ್ನು ನಿಮಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ, ಈ ಬೇಸಿಗೆಗೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಬಂದು, ಅದನ್ನು ತಿಂದು ನೋಡಿ, ಅದರ ರುಚಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಪಾಯಸ ಮಾಡಬೇಕು.”

“ಹೋ ಅದು ಜೀರ್ಣವಾಗುವ ಜಾತಿಯ ಹಣ್ಣಾದರೆ, ಬಂದೂ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ; ಬಂದು ತಿಂದೂ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.”

“ಏನು, ನಮ್ಮ ಊರಲ್ಲಿ ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿಂದರೆ ಜೀರ್ಣ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ಜ್ವರ ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುತ್ತೀರಾ? ಅದೆಲ್ಲವೂ ಸುಳ್ಳು. ಬಂದು ನೋಡಿ-ಯಾವುದನ್ನೂ ಅಳತೆ ಮೀರಿ ತಿಂದದ್ದಾದರೆ, ಜೀರ್ಣವೂ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ; ಜ್ವರವೂ ಬಂದೀತು. ಹಾಗೆ ತಾಪತ್ರಯವಾಗಲು, ಘಟ್ಟದ ಊರೇ ಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೆ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಸೀಮೆಯೂ ಒಂದೇ, ಕರಾವಳಿಯ ಕುಂಬಳ ಸೀಮೆಯೂ ಒಂದೇ. ನಮ್ಮ ಶೂದ್ರರಿಗೆ ನೋಡಿ-ಮಳೆಗಾಲಕ್ಕೆ ಊಟಕ್ಕಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಕ್ಕಿ, ರಾಗಿ ಉಳಿಸಲಿಕ್ಕೇಂದು ಅವರು ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಅಳತೆ ಮರತು, ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ತಿಂದರೆ ಎಂಥ ಜೀವಕ್ಕೂ ಅಜೀರ್ಣವಾದೀತು. ಜ್ವರ ಎಂಬುದು ಅಜೀರ್ಣದ ಮರಿ.”

“ಈಗ ನೀವು 'ರ' ಅನ್ನುತ್ತೀರಲ್ಲವೆ; ಅದೇನು ವಿಶೇಷ? ಇನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ. ನೀವು ನನಗೆ ಮೂರೇ ಮೂರು ದಿನ ಸರಕಾರದ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕೊಡಿಸಿಬಿಡಿ. ನಮ್ಮ ಹಿತ್ತಿಲುತೋಟಗಳ ಹದ್ದಿಗೆ ತಾಗುವ ಯಾವತ್ತು ಕಾಡನ್ನು ಕಡಿದು ಹಾರಿಸಿ, ಜ್ವರದ ಹೆಸರನ್ನು

ಅಡಗಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಅದರ ದಾರಿಯಿಲ್ಲ ಗೊತ್ತಿದೆ; ಆದರೆ ಸರಕಾರ, ಫೋರೆಷ್ಟು ಎರಡೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಕಾಡನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿ ನಮ್ಮ ಜೀವವನ್ನೇ ತಿನ್ನುತ್ತವೆ.”

ಗೋಪಾಲಯ್ಯನ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ದುಡುಕಿತ್ತು. ಅವರ ವಯಸ್ಸು ಅರುವತ್ತನ್ನು ಎರುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಮಾತು, ದುಡುಕುಗಳು ನಡುಹರೆಯದವರದೇ ಆಗಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಆಯುಷ್ಯ ಕಾಲವನ್ನು ತೀರ ಎಚ್ಚರವಾಗಿ ಕಳೆದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಿತ್ಯ ಜೀವನದ ಅಜ್ಞಾನ ಅವರನ್ನು ಆವರಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರೂ ತಮ್ಮ ಆವರಣಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾದವರಲ್ಲೊಬ್ಬರು.

ನಮ್ಮ ಕಾಫಿ ಸೇವನೆ ಮುಗಿದು ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದೆವು. “ಹೂಂ, ಹೇಳಿ; ಇವತ್ತು ತಹಶೀಲ್ದಾರರು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ? ಬಟ್ಟನನ್ನೂ ನಾರಾಯಣನನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಲೇ ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ? ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಗ್ರಾಮ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ. ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರೆ ಚಳಿ ಹಿಡಿದೀತು; ಶನಿವಾರದ ತನಕ ಇರಲು ಒಪ್ಪಿದವರು ಇಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನವೇ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟಿರಿ. ಅಲ್ಲದೆ, ಇಲ್ಲಿ ಮದ್ದಡವಾಗಿ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟರೆ ಮಾತ್ರ ಜ್ವರ ಗಿರ ಯಾವುದೂ ಬರಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು. ಶ್ರಮಗಾರರಿಗೆ ಜ್ವರದ ಕಾಟ ಇಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ; ಕಡಿಮೆ.”

“ಹೌದು, ನಾನು ಹೇಗೂ ನಿಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಊರಿನ ಯಾವ ಮೂಲೆಯನ್ನೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ ಎಂದಾಗುವುದು ಬೇಡ” ಎಂದೆ ನಾನು.

“ಹಾಗಾದರೆ ಬಟ್ಟ ಬರುತ್ತಾನೆ ನಿಮ್ಮ ಜತೆಗೆ, ಬೇಡ, ನಾರಾಯಣ ಬಂದರೆ ಸಾಕು, ನನಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಅಡಿಕೆಯ ಕುಸ್ತಿಯುಂಟು; ಶನಿವಾರ ಗಾಡಿಗೆ ಸಿದ್ಧತೆ ಆಗಬೇಕಲ್ಲ.”

“ಅವರಿಗೆ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲವೇ?”

“ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಬರಬಹುದಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ನೀವು ಒಬ್ಬರೇ ತಿರುಗಾಡಲು ಹೋದರೆ ದಾರಿ ಸಿಕ್ಕಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ತಿರುಗಿ ಉಟದ ವೇಳೆ ಸಮನಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.”

“ಹಾಗಾದರೆ, ನೋಡಿ ಬಿಡುವ, ಇವತ್ತು ನನ್ನ ಜತೆಗೆ ಯಾರೂ ಬೇಡ; ನಾನೊಬ್ಬನೇ ನಿಮ್ಮ ಊರನ್ನು ತಿರುಗಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ.”

“ಎಲ್ಲಿ-ಸವಾರಿ ಕಾಟುಮೂಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆಯೇ? ಅಥವಾ ನಿನ್ನೆ ಹೋದ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೋ?”

“ಹೋದಲ್ಲಿಗೇ ಹೋದರೆ ಏನು ಪರಾಕ್ರಮವಂತೆ? ಬೇರೆಲ್ಲಾದರೂ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಏನಾಗಬೇಕು-ಸವೆದ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಆಯಿತು; ಅಷ್ಟು ನಿರುಪಾಯನೇ ನಾನು?”

“ಹಾಗೆ ಹೋಗಿ, ಹೋಗಿ, ಕಾಟಿ, ಕಾಡಾನೆಗಳ ದಾರಿಗೆ ಕೂಡಿದರೆ?”

“ಒಂದು ಹೊಸ ಅನುಭವ ಬರುತ್ತದೆ.”

“ಹೌದೋ?”

“ಹೌದು.”

“ಹಾಗಾದರೆ ಒಂದು ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ; ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿರಲಿ, ಬಿಗಿಲ್ಲ ಸವರಲಿಕ್ಕಾದೀತು. ಒಂದು ಕೋವಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ; ಈ ಊರಲ್ಲಿ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಗಿಯುನ್ಸ್ ಗಳು ಬೇಡ. ಸರ್ಕಾರದ ಯಾವ ಭೂತವೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಅದು ನಿಜ. ಆದರೆ ನಾನು ಕೋವಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡರಾಯಿತೇ? ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರಬೇಡವೇ?”

“ಅಷ್ಟೆಯೇ! ಪೇಟೆಯವರದು ಬಾಯಿಗುಂಡು ಮಾತ್ರವೋ” ಎಂದು ಪರಿಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿದರು.

ನಾನು ಸ್ಪರ್ಧೆ ನಿಜವೆಂದು ಹೊರಟೆ. ತೋಟ ಇಳಿದು, ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡುತ್ತ, ಅದರ ಅಂಚಿನ ಮೇಲೆಯೇ ಕಾಲಿರಿಸುತ್ತ ಮುಂದುವರಿದೆ. ನದಿ ಬಂದಿತ್ತು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಭಟ್ಟರ ತೋಟದ ಮೂಲೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನಾನು ನದಿಯ ಆ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಲೇ, ಈ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಲೇ ಎಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡತೊಡಗಿದೆ. ನದಿಯ ನೀರಿನ ತಂಡಿಯನ್ನು ನೆನೆದೇ, “ನೀರನ್ನು ದಾಟದೆ, ನೇರಾಗಿ ಬಯಲಿನ ಸೆರಗನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಬಯಲು ಬರಿಯ ಎರಡು ಫರ್ಲಾಂಗಿನೊಳಗಾಗಿ ಕಾಡನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡಿತು. ಅಲ್ಲಿಯ ತನಕವೂ ಹೋದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಬಯಲಿನ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಬೀಳಲಿನ ಬೇಲಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ಕಣ್ಣು ಮಿಟಿ ಮಿಟಿ ಮಾಡುತ್ತ ನಿಂತೆ, ‘ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿಯಿದೆ; ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲು, ಕೊಂಬೆ ಕಡಿದು ಗುರುತು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೋದರೆ-ಬರಲು ಕಷ್ಟವಾಗದು’ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ಹಾಗೇನೇ ಬೇಲಿಯನ್ನು ಏರಿ, ದಾಟುವ ಗಲಭೆಯಲ್ಲಿ ಪಂಚೆಯನ್ನು ಹರಿದುಕೊಂಡು, ಇಳಿದು ತಿರುಗಿ ಏರಿ, ಬೇಲಿಯಾಚೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ದಾರಿಯೇನಾದರೂ ಇದೆಯೇ ಎಂದು ಅರಸತೊಡಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ನನ್ನ ಬಲಮಗ್ಗಲಿಗೆ, ತುಸು ದೂರದಲ್ಲಿ ದನಕರುಗಳು ಮೇಯುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡಿತು. ಅವುಗಳ ಮರದ ಘಂಟೆಗಳು ಧ್ವನಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕವಲೊಡೆಯುವ ಒಂದು ಹಾದಿಯಿಂದ ಮುಂದುವರಿದೆ. ತಿರುಗಿ ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ತಂಡಿಯಾದ ಹಾಳು ನದಿ ಬರಬೇಕೆ? ಅದರ ಆ ಕಡೆಯ ದಾರಿಯ ಕುರುಹೇನೋ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಶೀತವಾದ ನೀರಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡಬೇಕಲ್ಲ!” ಎಂದು ನಿಂತು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ, “ಹಾಂ, ನಾನು ಬರುವುದರೊಳಗಾಗಿಯೇ ನೀವು ಹೊರಟಾಗಿತ್ತು” ಎಂಬ ನಾರಾಯಣಪ್ಪನ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಸಿತು.

“ನಾರಾಯಣಯ್ಯ, ನೀವು ಏತಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಿ? ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಈವತ್ತು ದಿಗ್ವಿಜಯಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ನಿಮಗೆ ಇವತ್ತು ಅಡಿಕೆ ಸುಲಿಯುವ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ ನಾನು.

“ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಹಿಂದಿರುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಪಂಥದ ಕಥೆಯನ್ನು ಮಾವಯ್ಯ ಹೇಳಿ ನಕ್ಕರು. ಕಡೆಗೆ ‘ನೀನು ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸು. ಎಲ್ಲಾದರೂ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದರೆ ನನಗೊಂದು ಅಪಕೀರ್ತಿ ಬಂದೀತು’ ಎಂದರು. ನೀವು ಆ ಬೇಲಿಯನ್ನು ಏರಿ, ಇಳಿದು, ಅನುಮಾನಿಸಿ, ಹಿಂದಿರುಗಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡ ಮೇಲೆ, ನಾನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದೆ.”

“ಏ ಮಹಾರಾಯರೇ, ನನ್ನ ಮರ್ಯಾದೆಯು ಚೂರೂ ಉಳಿಯದ ಹಾಗೆ ನೀವೊಬ್ಬರು ಸಾಕ್ಷಿಯೋ?”

“ಈ ದಾರಿ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ-ಹೇಳಿ ನೋಡುವ.”

“ಅದೇ? ಅದರಲ್ಲೇ ಹೋಗುವ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೋದರೆ, ಮಾವ ನದಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ತಾವು ಸಿಗುತ್ತದೆ. ನೀವು ಅದನ್ನು ಅವಶ್ಯ ನೋಡಬೇಕು. ಇನ್ನೂ ಅವರ ಕೆಲಸ ತೊಡಗಿದ ವರ್ಷ ಹಾಕಿಸಿದ ನೂರು ತೆಂಗಿನ ಸಸಿಗಳಿವೆ. ಈಗ ಅವೆಲ್ಲ ದನಕರುಗಳು ತಿಂದು ಹಾಳಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಆರೈಕೆ ಮಾಡುವವರಿದ್ದರೆ, ಹೇಗಾಗುತ್ತಿದ್ದು ವೋ! ನೂರು ಮರಗಳಿಂದ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಕಾಯಿಗಳಿಗೆ ಮೋಸವಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.”

“ಹಾಗಾದರೆ ಯಾಕೆ ಅದನ್ನು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟರು? ಗೋಪಾಲಯ್ಯ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಗೆದ್ದವರು. ಇದೊಂದರಲ್ಲಿ ಸೋತ ಹಾಗಿದೆ ಅಲ್ಲವೇ?”

“ಅವರು ಹಾಗೆ ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಸೋಲುವುದಿಲ್ಲವಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಸಮನಾದ ಒಕ್ಕಲು ಮಕ್ಕಳು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ನೋಡಿ, ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಬಂದಿರಲಿಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟ ಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಬಂದರೂ ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ, ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅಡಿಕೆ ತೋಟದ ಆಳುಗಳ ಹಣೆಯ ಬರಹವೇ ಹಾಗೆ. ಕಾಯಂ ನಿಲ್ಲುವವರು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ, ಹತ್ತು ಒಕ್ಕಲು ಮನೆಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಇದು ಮಾವನಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದೇ ಜಾಗ. ನೋಡಿದರೆ ಆ ಬಯಲಿನ ತಟ್ಟು ವಿಸ್ತಾರ ಕಂಡರೆ, ಯಾವುದೋ ರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ತುಂಬ ವಸತಿ ಇದ್ದಿತ್ತು-ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಈಗ ನೋಡಿ, ನಮ್ಮ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದ ಸುತ್ತ ಆರುನೂರೋ, ಏಳುನೂರೋ ಮನೆಗಳಿದ್ದುವಂತೆ. ಈಗ ಐವತ್ತು ಅರವತ್ತು ಮನೆಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದೇ ಮನೆ ಹಾಳು ಬೀಳುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದೆಯೇ ಹೊರತು, ಹೊಸ ಕುಟುಂಬಗಳು ಒಂದು ಹೊಸ ಮನೆಮಠಗಳು ಏಳುವುದೆಂಬುದಿಲ್ಲ.”

ನಾರಾಯಣಭಟ್ಟರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ, ಅಲ್ಲಿನ ಜನರ ಜೀವನ ನೆನೆಯುತ್ತ ನದಿಯಾಚೆಗೆ ಹೋದೆವು. ಮಾತಿನ ಸವಿಯಲ್ಲಿ ಮೈ ಮರೆತ ನನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ನದಿಯ ನೀರು ಅಂಟಲೇ ಇಲ್ಲ ಎನಿಸಿತು. ನಾವು ಹೊಳೆ ದಾಟಿ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿಗೆ ಕಾಲಿರಿಸಿದೆವು. ಅದೇ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಮೇಯುತ್ತಿದ್ದ ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಕಂಡೆವು.

“ಇವು ಯಾರವು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ ನಾನು.

“ಇವು ಮಾವನದ್ದೇ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಾಲ್ಕು ದೇರಣ್ಣನವೂ ಇವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇಲ್ಲೇ ಆಚೆ ಮಾನಗೌಡನ ಮನೆಯ ಸಂದೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಅವು ನೋಡಿ, ಅವನ ಎತ್ತುಗಳು; ಕಳೆದ ವರ್ಷ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವು. ರೂಪಾಯಿ ಇನ್ನೂರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನಂತೆ. ಮಾನಗೌಡನಿಗೆ ಜಾನುವಾರಂದರೆ ಜೀವ. ಅವನು ಈ ದೇರಣ್ಣನ ಹಾಗಲ್ಲ: ದುಡ್ಡಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಹುಡಿ ಹಾರಿಸಿಯಾನು. ಆದರೆ ಮಾತ್ರ ದರ್ಬಾರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಅನುಕೂಲತೆ ಇಲ್ಲದೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಾನೆ.”

ಅಲ್ಲಿಂದ ತುಸು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಲೇ, ತಿರುಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕಿರಿಯ ಕಾಡು ಬಂದಿತು. ನಡುವೆ ಅಗಲವಾದ ಗಾಡಿ ರೋಡು* ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ, “ಇದು ಮಾನಗೌಡನ ಗಾಡಿ” ಎಂದು ಉಹಿಸಿ “ಹಾಗಾದರೆ, ಶನಿವಾರ ಮಾನಗೌಡನ ಗಾಡಿಯೇನು ಹೋಗುವುದು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

“ಒಂದು ಗಾಡಿ ಅವನದ್ದೇ ಬರಲೂಬಹುದು. ಇನ್ನೊಂದು ಗಾಡಿಯೂ ಜತೆಗೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಾನಗೌಡ ಷಷ್ಠಿಗೆ ಮೊದಲು ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ನೊಗಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುವ ರಿವಾಜಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಇವನ ಗದ್ದೆ ಸಾಗುವಳಿ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಯುವುದೆಂದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಾವನ ಕೆಲಸ ಎಂದಾದರೆ, ಅವನು ಸಹ ಕರೆದಾಗ ಬಂದಾನು” ಹಾಗೇನೆ ನಾವು ಗಾಡಿ ರೋಡಿನಿಂದ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಅಡ್ಡ ತಿರುಗಿ, ಬೇರೊಂದು ನೀರಿನ ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವಂತಾಯಿತು.

“ಇದು ಯಾವ ಹೋಳೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ ನಾನು.

“ಇದೋ? ನಾವು ದಾಟಿ ಬಂದದ್ದೇ, ಈ ಉರಲ್ಲಿರುವುದು ಇದೊಂದೇ ಹೋಳೆ, ನಾವು ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಡಿನ ಏರಿನಿಂದ ಬಂದೆವು. ಹೋಳೆ ಮಾತ್ರಾ ಕೇರೆ ಹಾವಿನ ಹಾಗೆ, ಸುತ್ತಿ ಸುತ್ತಿ ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬರುತ್ತದೆ. ನೋಡಿ! ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ; ಇಲ್ಲೇ ಸಮೀಪವಿದೆ-ಮಾವ ನೀರ್ಕಟ್ಟೆ ಮಾಡಲು ಯಿತ್ತಿಸಿದ ಜಾಗ” ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ನದಿಯ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದನು.

*ರೋಡು- 'ರೋಡ್'ನ ತದ್ಭವ, ಕಚ್ಚಾ ರಸ್ತೆ.

ಅಲ್ಲಿ ನದಿ ತುಂಬ ಅಗಲದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಇಕ್ಕೆಡೆಗಳಲ್ಲೂ “ಹಾಯಾಗಿ ಮಲಗುವ” ಎಂಬಷ್ಟು ಮರಳು ಹಾಸಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಉರುಟು, ಉರುಟು ಬೆಣಚುಕಲ್ಲುಗಳು ಹರವಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದುವು. ನಾವು ಅವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹಾರಿಸುತ್ತ, ಮರಳು ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಹುಮ್ಮಸದಿಂದ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತ, ಆಡುತ್ತ ಸಾಗಿದೆ. ಒಮ್ಮೆಗೇ ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ನಾಲ್ಕಾರು ಬೀಳಲಿನ ಕಂಬಗಳು ಕಾಣಿಸಿದುವು. ಆ ವಿಚಿತ್ರ ಬೀಳಲಿನ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿ “ಅವೇನು!” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

“ಅವೇ, ಮಾವಯ್ಯನ ಕಾರುಭಾರಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಕಂಬಗಳು, ನೋಡಿ, ಇವೆಲ್ಲ ಬೀಳಲಿಂದ ಮಾಡಿದುವು. ಒಳಗೆ, ನೀವು ಈಗ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿರುವಂತಹ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಸಿ ಈ ಕಂಬ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳ ಆಧಾರಕ್ಕೆ ಕಂಬದಿಂದ ಕಂಬದ ನಡುವೆ ತುಂಬ ಸೊಪ್ಪು, ಸಲಿಕೆಗಳ ಬೇಲಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಹೊರ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ದಂಡ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟು, ಒಳಗಡೆ ನೀರು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ, ನೂರು ಎಕ್ರೆ ಬಯಲು ಸಾಗುವಳಿಯಾದೀತು. ಮೇಲಿರುವುದು ಸಮತಟ್ಟಾದ ಬಯಲು.” ಹೀಗೆಂದು ಆಚೇಚೆ ನದಿ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಶಿಲೆಯ ದಂಡೆಗಳನ್ನು, ಅವರು ಕಡಿಸಿದ, ನೀರನ್ನು ಬಯಲಿಗೆ ತಿರುಗಿಸಲು ಮಾಡಿದಂಥ ಕಾಲುವೆಯನ್ನು, ಅಲ್ಲಿನ ದಂಡೆ ಅಂಚುಗಳಲ್ಲಿ ನಟ್ಟ ನೂರಾರು ತೆಂಗಿನ ಮರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು.

ಆ ಬಳಿಕ ನಾವು ಬಯಲನ್ನು ಸೇರಿದೆವು. ಎಷ್ಟು ವಿಫಲ ಪ್ರಯತ್ನ! ನಾರಾಯಣನೆಂದಂತೆ ನೂರು ಎಕ್ರೆ ಜಮೀನು, ಬತ್ತವನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅದನ್ನು ಉಣ್ಣುವಂಥ ಯೋಗವಿರಲಿಲ್ಲ.

“ಮಾವನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಎಕ್ರೆಯನ್ನಾದರೂ ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆಯಿಸಬೇಕು, ಆಲೆ ಹಾಕಿ ಇನ್ನಿಲ್ಲದಂಥ ಬೆಲ್ಲ ಮಾಡಿಸಬೇಕು-ಎಂದಿತ್ತು. ಎರಡು ವರ್ಷ ಹಾಗೆ ಕಬ್ಬನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿ, ಬೆಲ್ಲ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಆದರೆ ತುಂಬಾ ದೊಡ್ಡದಾಯಿತು ಆ ಜಾಗ. ಒಂದೊಂದೇ ಒಕ್ಕಲು ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಕಾಡುಮೃಗಗಳ ಹಾವಳಿ ಅತಿಯಾಗಿ, ಅದನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದ್ದಕ್ಕೆ ಆ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕಾಯಿತು.”

“ಒಂದು ವರ್ಷ ಅವರು-‘ನಾರಾಯಣ, ನೀನು ಮನೆಯ ತೋಟ, ನನ್ನ ತೋಟ ಎರಡನ್ನೂ ಕಾಣುವುದಾದರೆ, ನಾನು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಉರ್ಜಿತಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಲಾಗ ಹೊಡೆದಾದರೂ ಇದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಅಗಟು, ಬೇಲಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಇಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಲು ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಬತ್ತ, ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆಯಿಸಿ, ‘ಇನ್ನಿಲ್ಲ ಇಂಥ ಜಮೀನು’ ಎಂದು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈಗ ಇದೆಲ್ಲವೂ ದಂಡದ, ಸರಕಾರದ ಹಣ ತೆರುವುದಕ್ಕಾಯಿತು” ಎಂದರು. ನನಗೆ ಅಷ್ಟು ಧೈರ್ಯ ಸಾಲದಪ್ಪ” ಎಂದೆ.

“ನೋಡಿ, ನಮ್ಮ ಮಾವನ ಧೈರ್ಯ! ಅದು ನನಗೆ ಬಂದೀತೇ? ಅವರು ಒಂದು ದಿನ ಮೈ ಕೊಡವಿದರೆ ಆಗುವ ಕೆಲಸ, ನನ್ನಿಂದ ನಾಲ್ಕು ದಿನ ದುಡಿದರೂ ಆಗಲಾರದು. ಅವರಿಗೆ ಜ್ವರ ಕುದಿದು, ಚಳಿ ಗಡಗುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ದಿನದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಂದು ದಿವಸವಾದರೂ ಮಲಗಿದವರಲ್ಲ. ಅವರ ಸಾಹಸವೂ ನನ್ನದೂ ಸಮವಾದೀತೇ?”

“ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರೋಣ” ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದೆ. ಆ ವಿಶಾಲ ಬಯಲನ್ನೂ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲನ್ನೂ ಕಂಡು ಹಾಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ತಲೆದೂಗುತ್ತ ಮಲಗಿಬಿಡೋಣ ಎನಿಸಿತು ನನಗೆ. ಎನಿಸಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ತಲೆಗೆ ಸುತ್ತಿದ್ದ

ಪಂಚೆಯೊಂದನ್ನು ಹಾಸಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿದೆ. ಕೊನೆಗೆ 'ಇಂಥ ಸುಂದರ ಹಸುರು ಹುಲ್ಲಿರುವಾಗ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಪಂಚೆಯನ್ನು ಹಾಸುವುದೇ' ಎನಿಸಿತು. ಅದನ್ನು ತೆಗೆದು, ಬರಿಯ ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದೆ.

ನಾರಾಯಣ "ಆ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡಿ, ನೋಡುವ ಇಲ್ಲೇನಾದರೂ ಫಲಾಹಾರದ ಏರ್ಪಾಡು ಇದೆಯೋ ಎಂದು" ಎಂದ.

"ಇಲ್ಲೇನು ಫಲಾಹಾರ? ಇಲ್ಲಿ 'ಹುಲ್ಲಾಹಾರ ಮಾತ್ರವೇ. ನಮ್ಮ ಊರಿನ ಬರಡು ದನಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಂದು ಯಾರಾದರೂ ಸಾಕಬಹುದಿತ್ತು' ಎಂದೆ."

"ಹುಲಿ ಒಯ್ಯಲಿಕ್ಕಲ್ಲವೇ?" ಎಂದು ನುಡಿದು ಅವನು ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ. "ಇಲ್ಲೇನು ಸಿಕ್ಕಿತು? ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾವೇ, ಹಲಸೇ? ನೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಯೇ?" ಎಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ "ನೋಡಿದಿರಾ, ಮಾವಯ್ಯನ ಕೆಲಸ? ಇದೀಗ ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು. ಈ ಪೇರಳೆ ಗಿಡವನ್ನು ಅವರು ಹಾಕಿದ್ದು, ಎಷ್ಟು ಇದೆ ಎನ್ನುತ್ತೀರಿ? ಪೇರಳ ಕಾಯಿ ಅರ್ಜೀಣ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಒಂದೊಂದು ತಿಂದರೆ ಏನಾಗಲಿಕ್ಕಲ್ಲ" ಎಂದು ಹೇಳಿ, ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಹತ್ತೆಂಟು ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ತಂದಿರಿಸಿ, ತಾನೂ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

ನಮ್ಮ ಫಲಾಹಾರ ನಡೆಯಿತು. ನನಗೆ ಬಹಳ ಹಸಿವು ಆಗಿತ್ತು. ಬಿಸಿಲು ಮೇಲಿಂದ ಬಿದ್ದರೂ, ದಣಿವು ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ತಲ್ಲೀನನಾಗಿ ಸುತ್ತೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಆಗ ನಾರಾಯಣನು "ನಾನು ಬಂದದ್ದು ಒಂದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ; ಮಾತನಾಡುವ ಕೆಲಸ ಇದೆಯೆಂದಿದ್ದೆನಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೆ ತಾವು ಬೇಸರ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ" ಎಂದ.

ಪೇರಳೆಕಾಯಿ ಚೂರು ನನ್ನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಆಚೀಚೆ ಉರುಳುತ್ತಿದ್ದುವು. ಹಲ್ಲಿನ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಬೀಜಗಳು ನುಗ್ಗುನುರಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದುವು. ಅದರೆಡೆಯಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನ ಸಮಸ್ಯೆ ಇದಿರಾಯಿತು. 'ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ಈತ?' ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ನನಗೆ. ನಾನು 'ಆಗಲೆ'ದು ಹೇಳಿ, ಅವನ ಮಾತಿನ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತೆ. ಆದರೂ ನಾರಾಯಣಯ್ಯ ಮಾತನಾಡಲು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನಂದೆ: "ಏನು ವಿಷಯವೋ ಅದನ್ನು ಹೇಳಿ; ನೀವು ಹೇಳದೆ ನನಗೆ ಏನೇನೂ ತಿಳಿಯುವ ಸಂಗತಿಯಿಲ್ಲ. ನನ್ನಿಂದ ಏನಾದೀತೋ ಅದನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಬಹುದು" ಎಂದೆ.

ನಾರಾಯಣ "ನಿಮಗೆ ನಮ್ಮ ಮಾವನ ಮಗನ ವಿಚಾರ ಏನಾದರೂ ತಿಳಿದಿದೆಯೇ-ಅವನು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ, ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ-ಎಂಬ ವಿಷಯ?"

"ನನಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು?" ಎಂದೆ ನಾನು.

“ಅಲ್ಲ; ನೀವು ಬಹಳ ಊರುಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿದವರಂತೆ, ನಿಮಗೆ ನೂರಾರು ಜನಗಳ ಪರಿಚಯವಂತೆ; ಅಂದರೆ ನಿಮ್ಮ ತಿರುಗಾಟದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಕಂಡಿರಬಹುದು ಎಂದು-ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದೆ.”

“ಕಂಡಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು, ಇಲ್ಲವಾದರೂ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ, ಕಂಡಾಗ ಅವನು ಇವರ ಮಗ ಎಂದು ಹೇಗೆ ತಿಳಿದಿರಬೇಕು? ಈಗ ನಾನೇ ಯಾರನ್ನೋ ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ, ಕಂಡ ನೆನಪಿದೆಯಲ್ಲ-ಎಂದು ತಲೆ ತುರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇತ್ತ ನನಗೆ ಸಮನಾಗಿ ಕಂಡಂಥ ನೆನಪೂ ಆಗುತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕಂಡಿದ್ದೇನಲ್ಲ ಎಂದೂ ಅನಿಸುತ್ತದೆ” ಎಂದೆ.

“ನೀವು ಮುಂಬಯಿಗೆ ಹೋದವರಲ್ಲವೇ, ಅವನು ಅಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.”

“ನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟರೇ, ಮುಂಬಯಿ ಎಂದರೆ ನಿಮ್ಮ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದ ಪೇಟೆಯೆಂದು ತಿಳಿದಿರಾ? ಅಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಮಿಕ್ಕಿದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ಈಚೆ ಮನೆಯವರ ಗುರುತು ಆಚೆ ಮನೆಯವರಿಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನಾನು ಮುಂಬಯಿಗೆ ಹೋದರೆ, ಅವನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಾನೋ ಎಂದು ತಿಳಿದೇನು; ಈಗ ನನಗೆ ತಿಳಿಯುವ ಆಸೆಯಾಗಿದೆ. ಆ ತಾಯಿಯ ವ್ಯಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ಕಣ್ಣೀರು ಬರುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಅವನು ಬಂದು, ಅವರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿ, ಬಂದವ ಊರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾನು, ಇರಬೇಕು-ಎಂದು ನಿಮ್ಮ ಮಾವ ಎಣಿಸುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವನು ಯಾವ ಚಾಕರಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದಾನೋ, ಹಾಗೆ ಸೇರಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತಾನೋ ತಿಳಿಯದು. ಅಂತು, ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಊರಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದರೆ, ಅವನಿಗೆ ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟು ಉದಾಸೀನತೆ ಬಂದಿರಬೇಕು. ಹಾಗೇನಾದರೂ ಆಗಿರಲು ಕಾರಣವಿದೆಯೇ? ನಿಮಗೇನಾದರೂ ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆಯೇ?”

ನಾರಾಯಣಯ್ಯನ ಮುಖ ಸಣ್ಣಗಾಯಿತು: “ನಾನು ಅದನ್ನು ಹೇಳುವ ಎಂದಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ಫಕ್ಕನೆ ಹೇಳಬಾರದ ಸುದ್ದಿಯೊಂದನ್ನು ಹೇಳಿದಳಂತೆ, ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ತಿಳಿಸಿದಳು. ತಾವು ‘ದೇವರಾಣಿ ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ಅತ್ತೆಗೂ, ಮಾವನಿಗೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ’ ಎನ್ನಬೇಕು. ನಮಗೇಕೆ? ಏನೋ ಆಯಿತು, ಹೋಯಿತು. ಅವನು ಅನೇಕ ಸಾರಿ ನಾನಿಲ್ಲದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಲಿದ್ದ; ನನ್ನವಳಿಗೆ ಜೀವ ಬೇಡ ಅನಿಸುವಷ್ಟರ ತನಕವೂ ಉಪದ್ರವ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನ ಅಪ್ಪ ನನ್ನನ್ನು ಸಾಕಿದವರು, ನಾವು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದರೆ, ನಾಳೆ ನಾವೇ ಅನ್ಯಾಯಗಾರರೆನಿಸಬಹುದು. ಹೇಳದೆ ಹೋದರೆ ಸಹಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ” ಎಂದನು.

“ಅವರಿಗೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಿ, ಅವರ ಇದ್ದ ದುಃಖವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡಿ. ನೀವು ಆ ವಿಷಯವನ್ನು, ಅವರ ಕಿವಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಲೇ ಇಲ್ಲವೇ? ತಿಳಿಸಿದ್ದರೆ ಮಗುವನ್ನು ಗದರಿಸಿ, ತಿದ್ದಿಯಾದರೂ ತಿದ್ದುತ್ತಿದ್ದರು.”

“ಹೌದು; ಹಾಗೆ ನನಗೂ ಅನಿಸಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹೇಗೆ ಹೇಳಲಿ? ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಮಾಡಿದ- ಎಂದು ಅವರ ಹತ್ತಿರ ದೂರು ಹೇಳುವುದೇ? ಅತ್ತೆಯ ಹತ್ತಿರ ಹೇಳುವುದೇ? ನಾನು ಉಪಾಯ ಮಾಡಿದೆ. ಒಂದು ದಿವಸ ‘ಮಾವ ನಿಮ್ಮ ಪುಟ್ಟಮಾಣಿಗೆ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಸ ಬಾರದೆ? ಪ್ರಾಯವಾಯಿತು; ನಿಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಯಾರೂ ಕೊಟ್ಟಾರು. ಮುಂದೆ ಅವನು ಅಡ್ಡದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಬಾರದಲ್ಲ’ ಎಂದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ನಾನು ಅವರೊಡನೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾದೀತೇ?”

“ಹೌದು, ನೀವು ಸಮನಾದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಿರಿ. ಆದರೆ, ಅದರ ಒಳಗಿನ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅವರು ತಿಳಿಯದೆ ಹೋಗಿರಬೇಕು. ಅವನಾಗಿ, ಮದುವೆ ಬಯಸುವ ತನಕ, ಇವರು ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಸದೆ ಹೋದರು.”

“ಹೌದು; ಸಮಪ್ರಾಯದ ಮಗನನ್ನು ‘ನಿನಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸಲೆ?’ ಎಂದರೆ ಬೇಡವಂದೇ ಹೇಳಿಯಾನು ನನಗಾಗಿ ಮಾವ ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಕಿದಾಗ, ನಾನೂ ಬೇಡ ಅಂದಿದ್ದೆ. ಮದುವೆಯಾಗುವ ಆಸೆ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ತನಕ ಇದ್ದರೂ, ನಾಚಿಕೆಯೆಂಬುದು ಇದೆಯಲ್ಲ!”

ಅದರಲ್ಲೂ ಅವನೋ! ಪುಟ್ಟ ಮಾಣಿಯೋ! ತಂದೆಗೆ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ ಕಾರುಬಾರು ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ. ಅದೆಲ್ಲವನ್ನು ತಂದೆ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಅವನನ್ನು ಕಡಿದುಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರೋ ಏನೋ! ನಮ್ಮ ಮಾವನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬರುವುದೇ ಕಡಿಮೆ, ಬಂದರೆ ಅವರನ್ನು ತಡೆಯುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಆಗ ಏನು ಮಾಡಿಯಾರು, ಏನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲಾರೆ. ಇದು ತಂದೆಗೆ ತಿಳಿದಿರಬೇಕು-ಎಂದು ಅವನಿಗೇನೆ ಅನುಮಾನ ಬಂದು, ಅವನು ಊರಿಗೆ

ಬರುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರಬೇಕು-ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.”

“ಅಂದರೆ ನೀವು ಯಾರಾದರೂ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಹೇಳಿರಬಹುದು ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ಬಂದಿತ್ತೇ?

“ಕೊನೆಕೊನೆಗೆ ನನ್ನನ್ನೂ, ಅವಳನ್ನೂ ಕಂಡರೆ ಅವನು ಕಿಡಿ ಕಾರುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು, ಹಾಗೆ ಅನುಮಾನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಿಂದಲೇನೆ ನನಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆದರಿಕೆಯೂ ಬರುತ್ತಿದೆ.”

“ಏನದು ಸಂಗತಿ?”

“ನೀವು ಈ ನಾರಾಯಣ ಎಂಥ ಸ್ವಾರ್ಥಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೀರೋ?”

“ಸ್ವಾರ್ಥವಿಲ್ಲದವರು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಅದು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಇಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯ ಬದುಕುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

“ಹಾಗೆಂದೇ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ-ನೀವು ಮೊನ್ನೆ, ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಏತಕ್ಕೋ ‘ಏನು, ಈ ಜಾಗ ನಿಮಗೆ ಗೇಣಿಯೇ?’ ಎಂದು ಕೇಳಿದಿರಿ. ಈ ತನಕ ನನಗೆ ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏನು ಅನ್ನುವುದಕ್ಕೂ ಧೈರ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ತನಕ ನಾನೂ ಮಾವನೂ ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳ ಹಾಗೆ ಇದ್ದೇವೆ. ಕೈಪತ್ರ ಬೇಕು ಎಂದು ಅವರು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ;

ನಾನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಗೇಣಿಯ ಒಕ್ಕಲಾಗಿ ತಿಳಿದರಲ್ಲವೆ ಅಷ್ಟೆಲ್ಲ ? ಆದರೆ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ, ಒಂದೊಂದು ಗಳಿಗೆಗೆ ನನಗೂ ಅನಿಸುತ್ತದೆ....”

“ಏನೆಂದು?”

“ಹೇಗೂ ದೇವರು ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಸಾವಿರ ಉಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮಾವ ಇರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ- ಬೇರೆಯಲ್ಲಾದರೂ ಒಂದು ಚೂರು ಜಾಗವನ್ನು ಮೂಲ ಗೇಣಿಗೋ, ಕ್ರಯಕ್ಕೋ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇರಿಸುವ ಎಂದು.

“ಏನು ಮಾವನನ್ನು ಇಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಮರೆತುಬಿಡುತ್ತೀರಾ? ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮಗನು ಬಳಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ದುಃಖ, ಅಲ್ಲದೆ ತಾನು ಸತ್ತರೆ ಇಲ್ಲವೆ ಅವಳು ಸತ್ತರೆ, ಒಬ್ಬಂಟಿಗರ ದಿನ ಹೇಗೆ ಹೋದೀತು-ಎಂಬ ವ್ಯಥೆಯಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೆ ವಯಸ್ಸಾಯಿತು. ಈ ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅಂಥ ಯೋಚನೆಗಳು ಬರುವುದು ಸಹಜ. ಅವರು ಸಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಹೆದರುವವರಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಬ್ಬರೇ ಬದುಕುವುದಕ್ಕೆ ಹೆದರುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದೆಂದರೆ?”

“ನನಗೂ ಹಾಗೆಯೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಅವಳಿಗಾದರೂ-ಅತ್ತೆಯ ಕೊನೆಗಾಲದಲ್ಲಿ, ಅವರ ಪಾದಸೇವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇ ಅವರ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಆದರೆ ನೋಡಿ-ಅವರ ಮಗನು ಈಗ ಪರವೂರಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು. ಹೇಗೂ ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ನಾಳೆ, ಅವರು ತೀರಿಕೊಂಡ ಗಳಿಗೆಗೆ ಊರಿಗೆ ಬಾರದೆ ಇರುತ್ತಾನೆಯೇ? ಆಗ ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ, ಇಷ್ಟು ಕಾಲ ನಾನು ಪಟ್ಟ ಶ್ರಮದ ನೆನಪು ಇಲ್ಲದವರಂತೆ 'ಹೋಗು' ಎಂದರೆ, ಹಲ್ಲು ಕಳಚುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಜಾಗ ಹುಡುಕುತ್ತ ಹೋಗುವುದೇ ನಾನು? ಅದನ್ನು ನೆನೆದಾಗ ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ಹೆದರಿಕೆ ಬರುತ್ತದೆ.”

“ಹಾಗೆ, ಅವರ ಮಗ ಶಂಭು ಅಲ್ಲವೋ ಅವನ ಹೆಸರು, ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಯಾನೆ?”

“ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಹಗೆಗಳೇ, ಏತಕ್ಕೆಂದು ನಿಮಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನನಗಂತು ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲ ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನವಳು ಮಾವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಣಂತಿತನಕ್ಕಿದ್ದಾಗ, ಅವನು ಮಾಡಿದ ರೇಗಾಟ ಸ್ವಲ್ಪವಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ತಂದೆಯ ಕಿವಿಗೂ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. 'ನೀನು ಮನುಷ್ಯನೇ ಏನು?' ಎಂದು ಅವರೂ ಅಂದಿದ್ದರು. ಅವರಂಥ ದೇವರ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಈ ತೆರನ ಮಗ ಹುಟ್ಟಿದ ಎಂದರೆ-“

ನಾನೆಂದೆ - "ನೀವು ಹಾಗೆ ಉರು ಬಿಡುವುದಾದರೂ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸದೆ ಹೋಗುವ ಹಾಗಿಲ್ಲವಲ್ಲ.”

“ಹಾಗೆ ಹೋಗುವಂತಿದ್ದರೆ ಈ ಕಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಜಾಗಕ್ಕೆ ಜಾಗವನ್ನೂ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ತುಸು ಪಡುವಣಕ್ಕೆ ಪಂಜದ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಸುಲಭಕ್ಕೆ ಸಿಗುವ ಆಸ್ತಿಯಿದೆ ಒಂದು. ಅದನ್ನು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಕೊಳ್ಳುವ ಎಂದಿದೆ. ಮಾವನಿಗೆ ಹೇಳಿ, ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಹೋಗಲಿ; ಆ ಜಾಗ ಈ ಗಳಿಗೆಗೆ ಆಗದೆ ಹೋದರೂ, ನಾಳೆ

ಆಪತ್ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾದೀತಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಂತು ಈಗಲೇ ಹೋಗುವುದು ಸಮವೇ, ಬರಿದೆ ಜಾಗವನ್ನು ಕೊಂಡಿಡುವುದು ಸಮವೇ-ಎಂದು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯೋಚನೆ ಕೇಳಿದೆ.”

“ಜಾಗವನ್ನು ಕೊಂಡರೆ ಅಪರಾಧವೇನಿಲ್ಲ; ನಾಳೆ ಆಪತ್ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾದೀತು, ಆದರೂ ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ.”

“ಕೇಳಿದರೆ ಅವರು 'ನಾರಾಯಣ, ಅಷ್ಟು ದೂರದ ಊರಲ್ಲಿ ಯಾತಕ್ಕೆ ಭೂಮಿ ನಿನಗೆ? ನಿತ್ಯ ಹೋಗಿ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಗದಲ್ಲಿ, ದೂರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಭೂಮಿಯಿದ್ದರೇನು?' ಎಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ! ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ, ಗೇಣಿ ಕೊಡುವ ಜಮೀನಾದರೂ ಸರಿಯೇ, ಸ್ವಂತ ಸಾಗುವಳಿ ಭೂಮಿಯಾದರೂ ಸರಿಯೇ ನಿತ್ಯವೂ ಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನನಗೆ, ನಾನು ಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಜಾಗ ನಾಳೆಯಾದರೂ ಶಂಭುವಿನ ಹಂಗಿನಿಂದ ದೂರದಲ್ಲರಬೇಕು ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಅನಿಸುತ್ತದೆ.”

“ಹಾಗಾದರೆ ನಾನಿರುವಾಗಲೇ, ಇವತ್ತೇನೆ, ಈ ಆಸ್ತಿಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ನಾನು ನಡುವ ಮಾತನಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಮಾವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಎಷ್ಟಕ್ಕೂ ಅವರನ್ನು ನೀವು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಡಿ; ಅದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ನಷ್ಟವಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ.”

“ಹೌದಪ್ಪ ಅವರಿಬ್ಬರ ಋಣ ತೀರಿಸಲು ನಾವು ಮೂರು ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ದುಡಿದರೂ ಸ್ವಲ್ಪವೇ. ಅತ್ತೆಯೂ ಹಾಗೆ, ಮಾವನೂ ಹಾಗೆ, ದೇವರೇ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ.”

“ಅಲ್ಲ; ನಾರಾಯಣಯ್ಯ, ನಿಮ್ಮ ಮಾವನನ್ನು 'ಮಾವ, ನಿಮ್ಮ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಹೇಗೋ ನಡೆಯಿತು; ನಿಮ್ಮ ಮಗನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ತೊಂದರೆ ಬಾರದಂತೆ ಕಾಟುಮೂಲೆಯನ್ನು ಮೂಲಗೇಣಿಗಾದರೆ ನನಗೆ ಮಾಡಿಕೊಡಿ' ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಏನು? ಅವರು ಮಾತಾಡಿದ ರೀತಿಯಿಂದ 'ಅದು ತಮ್ಮ ದುಡಿತದ್ದು; ನಾರಾಯಣ ಅದನ್ನು ನಂಬಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ' ಎಂಬ ಮಾತು ಬಂದಿತ್ತು. ನೀವು ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನೆತ್ತಿದರೆ ಯಾವ ತೊಡಕಿಲ್ಲದೆಯೆ

ನಿಮಗೇನೇ ಸಿಕ್ಕಿತು.”

“ಅದೇ ತುಂಬ ಕಷ್ಟದ ಸಂಗತಿ. ಬೇರೆಯವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವಂತೆ ನಾನು ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಮಾತನಾಡುವ ಹಾಗಿದೆಯೇ? ಅಲ್ಲದೆ, ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನಿದ್ದೀತಂದು ಅವರಾಗಿಯೇ ಹೇಳುವ ತನಕವೂ, ನಾನಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಕೇಳುವ ಧೈರ್ಯ ಬಂದೀತೇ? ಅದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ನನಗೂ ಉಭಯ ಸಂಕಟವಾಗಿದೆ.”

ನಾದೆಂದೆ “ನನಗೆ ಅವರ ಗುರುತು ಇದೇ ಮೂರು ದಿವಸಗಳದ್ದು. ನಾನು ಹೊಸಬನಾಗಿ ಅವರ ಮನೆವಾರ್ತೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಮಾತನಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಹೋದರೂ ಅಧಿಕ ಪ್ರಸಂಗ, ಏನೋ ಅವರು, ಬೇಸರಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಹತ್ತೆಂಟು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಅವರ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಪಾತ್ರನೋ ದೇವರಿಗೇ ಗೊತ್ತು.”

“ಇಲ್ಲ; ಮಾವನ ಸ್ವಭಾವವೇ ಹಾಗೆ, ಅವರಲ್ಲಿ ಕಪಟ ಎಂಬುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಂದು, ಸಿಕ್ಕಿದವರ ಹತ್ತಿರ ಅವರು ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಒಬ್ಬನ ಗುಣ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿದುಬಿಟ್ಟರೆ, ಹಿಡಿದೇ ಹಿಡಿಯಿತು. ಆ ಕ್ಷಣದಿಂದಲೇ ಅವನು ಅವರ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮನ ಹಾಗೆ. ಗುಣ ಹಿಡಿಯದೆ ಹೋದರೆ-ಸುಮ್ಮನೆ ಉಪಚಾರಕ್ಕೆ ಹಾಗೆ ಹೀಗೆ ಎಂದು ಮಾತನಾಡುವವರಲ್ಲ.”

“ಅದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ; ಅವರ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡುವಾಗಲೇ ಕಾಣುತ್ತದೆ.” ಈ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅವರೊಡನೆ ನನ್ನ ಹೊಗಳಿಕೆಯೂ ಸೇರಿಕೊಂಡುದರಿಂದ ನನಗೆ ತುಸು ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು. ನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟರ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ನಾನು ಥಟ್ಟನೆ ಏನೊಂದೂ ಉತ್ತರ ಹೇಳದಾದೆ. ನನಗಿಂತ ಅವರೇ ಏನಾದರೂ ತಾವಾಗಿಯೇ ತಿಳಿದು ಮಾಡಲು ಶಕ್ತರೆಂದು ನನಗೆ ಅನಿಸಿತು. ಆದರೆ ನಾರಾಯಣನ ಸ್ವಭಾವ ಚಂಚಲವಾದುದು; ಅವನು ಕೈಯವಿಲ್ಲದ ಜೀವ. ಆಶ್ರಯ ಬಲವಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಬದುಕುವ ಧೈರ್ಯ ಅವನಿಗೆ ಬಂದೀತೇ ವಿನಾ, ತಾನಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಹೇಳಿದಷ್ಟು ಮಾಡುವ ಆಳು ಅವನು-ಎಂಬುದಾಗಿ ನನಗೆ ತೋರಿತು.

ನಾರಾಯಣಯ್ಯ ಮಾತನಾಡಿದ ಮೇಲಿಂದ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಅವನ ಪತ್ನಿ ತೀರ ಹಳ್ಳಿಯ ಹೆಂಗುಸಾದರೂ, ಅವಳ ಯೋಗ್ಯತೆ ಮತ್ತೂ ಹೆಚ್ಚಿನದೆಂದು ಕಂಡಿತು. ಬಲವಾದ ದೂರದರ್ಶಿತ್ವ, ದಿಟ್ಟತನ, ಧೈರ್ಯ-ಎಲ್ಲವೂ ಅವಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಅವಳ ಧೈರ್ಯದಿಂದಲೇ, ಕಾಟುಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಆನೆಗಳ ಹಾವಳಿಯ ನಡುವೆ, ಅವರು ನೆಲೆಸಿರಬೇಕು ಎನಿಸಿತು. ಅದರ ನೆನಪಾಗಿ “ಭಟ್ಟರೇ, ನಿಮಗೆ ದೂರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವಿದ್ದರೆ ನೀವು ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ರಾತ್ರಿ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಹೋಗುವುದುಂಟೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

“ಹೋಗುತ್ತೇನೆ; ಹೋಗುವುದು ಕಡಿಮೆ; ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದಿಲ್ಲ.” ನಾರಾಯಣ ತಾನಾಡುವ ಮಾತು ಸರಿಯೇ ಅಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಅನುಮಾನಿಸಿ ಮಾತಾಡಿದಂತೆ ಆಡಿದನು. ಮುಂದೆ ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವಂತೆ- “ಹೌದು, ಸುತ್ತಲೂ ಆನೆಯ ಉಪದ್ರವ, ಕಾಡು ವಟಾರ; ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಷ್ಟವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದಾದರೆ, ಯಾರಾದರೂ ಮನೆಗೆ ಕಾವಲು ಬಂದು ಮಲಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೂ ನಾನು ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿಲ್ಲ-ಎಂದು ಹೇಳಲಾರ. ಒಂದೆರಡು ಸಾರಿ, ಫಕ್ಕನೆ ಹೊರಗೆ ಹೋದವನು ಅಲ್ಲೇ ಉಳಿಯಬೇಕಾಯಿತು. ಆಗ ಅವಳು ಧೈರ್ಯಕ್ಕೆ ಒಕ್ಕಲನ್ನು ಕರೆಯುವ ಗೊಡವೆಗೂ ಹೋಗದೆ, ಒಬ್ಬಳೇ

ಇದ್ದುದುಂಟು. ಎಲ್ಲಾದರೂ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವಾಗ 'ಬಟ್ಟನನ್ನು ಬರಹೇಳಲೇ' ಎಂದರೆ, ಏನು ಹುಲಿ ಬಂದು ಬಾಗಿಲು ಮುರಿಯುತ್ತದೆಯೇ' ಅನ್ನುತ್ತಾಳೆ."

"ಹೂಂ, ಧೈರ್ಯವಂತೆಯಪ್ಪ" ಎಂದ ನಾನು.

"ಹಾಗೆ ಹೇಳಿಹೋದರೆ, ಅವಳಿಗಿರುವ ಧೈರ್ಯ ನನಗಿಲ್ಲ."

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ಮುಂದಿದ್ದ ಪೇರಳೆಯ ಚುರುಗುಳು ಖರ್ಚಾಗಿದ್ದವು. ನಾನು "ನಾರಾಯಣಯ್ಯ, ಹೋಗುವ ಮನಗೆ, ಹೊತ್ತಾಗಬಹುದು. ಹೋಗುತ್ತ ನಿಮ್ಮ ಮಾವನ ಕಬ್ಬಿನ ಹಿತ್ತಿಲನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಸುಮ್ಮನೆ ತೋಡು ದಾಟಿ, ಕಟ್ಟ ನೋಡಿ, ಪೇರಳಕಾಯಿ ತಿಂದು ಹೋದರೆ ವ್ಯರ್ಥವಲ್ಲವೇ?" ಎಂದೆ.

ನಾರಾಯಣಯ್ಯನಿಗೆ ಅದೇ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ಉದ್ದಕ್ಕೂ ನನ್ನನ್ನು ಹೊಳೆ ದಂಡೆಯ ಮೂಲಕ ನಡೆಯಿಸಿ, ಈ ವಿಶಾಲ ಭೂಮಿಗೆ ಸುತ್ತ ತರಿಸಿ ಅವರು-ಕಡಿಸಿದ ಮೇಲು ಕಣಿ, ಹಾಕಿಸಿದ ದರ, ಅಗೆಯಿಸಿದ ಗದ್ದೆ, ತೆಗೆಯಿಸಿದ ಕಾಲುವೆ-ಎಲ್ಲವನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿಂದ ತೋರಿಸಿದ. ನಟ್ಟು, ನೀರೆರೆಯದೆ ಬಿಟ್ಟ ತೆಂಗಿನ ಮರಗಳ ಸಾಲು ನನ್ನ ಗೋಚರಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತ, ಅಲೆದಾಡುತ್ತ ಆಯಾಸವೂ ಆಯಿತು. ನಾನು ಅವರ ಸಾಹಸವನ್ನು ಕಂಡು ಬೆರಗಾಗಿ "ಎಷ್ಟು ವರ್ಷ ನಿಮ್ಮ ಮಾವ ಇಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿನ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿದರು?" ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

"ಎರಡು ವರ್ಷವೋ, ಮೂರು ವರ್ಷವೋ, ಅದರ ನೆನಪಿಗೆ ನಾವು ಈ ತಾವನ್ನು 'ಕಬ್ಬಿನ ಆಲೆ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಆದ ಕಬ್ಬು, ಬೆಲ್ಲ ಈ ವರ್ಷಾರಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೇನು ಹೇಳಿ-ಒಂದು ವರ್ಷ ಆನೆಯ ಹಿಂಡು ಹೊಕ್ಕು, ಮೂರು ಎಕರೆ ಕಬ್ಬನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡಿತು. ಅವಕ್ಕೇನು! ನಟ್ಟ ಒಳ್ಳೆ ರುಚಿಯಾದ ದಾಸಕಬ್ಬು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ, ಇನ್ನೆಲ್ಲಿ ಹೋದಾವು? ಕಾವಲಿದ್ದ ಒಕ್ಕಲುಗಳು ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋದರು. ತಿರುಗಿ ಮರು ವರ್ಷವೂ ಕಬ್ಬು

ಮಾಡಿಸಿದರು. 'ಹೋಗಲಿ, ಈ ವರ್ಷ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಕಣಿ ತೆಗೆಯಿಸುತ್ತೇನೆ' ಅಂದರು. ಕಬ್ಬಿನ ತೋಟದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಏನೇನೋ ಮಾಡಿದರು. ಬೇಲಿ, ಕಣಿ ಎಲ್ಲವೂ-ಆಯಿತು. ಆದರೆ ಆನೆಗಳು ಹೊಳೆಯಿಂದಲೇ ಇಳಿದು ಬಂದು, ಮೇಲಕ್ಕೇರಿ ಎಲ್ಲ ಧ್ವಂಸ ಮಾಡಿದುವು. ಕಾಯಲು ಅಟ್ಟಳಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ನಮ್ಮ ಬಟ್ಟನ ಮಗನನ್ನು ಒಂದು ದಿನ ಅವು ಕೊಲ್ಲದಿದ್ದು ಪುಣ್ಯ. ಬಂದರೆ ಅವು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಬರುತ್ತವೇನು? ಹಿಂಡಿಗೆ ಹಿಂಡೇ ಬರುತ್ತವೆ!"

"ಆ ವರ್ಷವೇ ಕೊನೆಯದೆನ್ನಿ-ಆ ಮೇಲೆ ನಾವು ಬತ್ತವನ್ನೇ ಆಗಲಿ, ಕಬ್ಬನ್ನೇ ಆಗಲಿ-ಇಲ್ಲಿ ನಡಲಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ, ಆನೆಗಳ ಹೆದರಿಕೆಗೆ ಯಾವ ಒಕ್ಕಲೂ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಕಿದರೆ ಒಂದು ಆರು ಒಕ್ಕಲು

ಮನೆಗಳನ್ನಾದರೂ ಹಾಕಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆನೆಗಳು ನೇರಾಗಿ ಆಚೆಯ ಕಾಡಿನಿಂದಲೇ ಇಳಿಯಬಹುದು. ಹಾಗೆ ಇಳಿದು, ನದಿಯ ಸಾಲನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಬಯಲಿಗೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಯಾವುದೂ ಉಳಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೆಂದರೂ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ಬಹಳ ದೂರವಾಯಿತಲ್ಲ.”

“ಪಾಪ, ಭಟ್ಟರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ವ್ಯಥೆಯಾಗಿರಬಹುದೋ! ಮಾಡಿದ್ದೆಲ್ಲ ಹಾಳಾಗುವಾಗ!”

“ಎಂಥವನಿಗೂ ಆದೀತು. ನಾನು ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಡಿದುಕೊಂಡೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಂದು ಮುಡಿ ಜಾಗದಷ್ಟು ಕಬ್ಬು ಹಾಕಿಸಿದ್ದೆ. ಅನಂತರ ಮಾತ್ರ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರವೇ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅದು ಬರಿಯ ಮನೆಯ ಖರ್ಚಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ನಾನು ಅಷ್ಟು ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಡಿದುಕೊಂಡೆನೆಂದು ಅವರೂ 'ಹೋದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಲೇಬಾರದು' ಎಂದು ಮರೆತರು. ಅತ್ತೆ ಹೇಳಿದರು: 'ಅವರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಏಣಿ ಇಡುವ ಯೋಚನೆ. ಅಷ್ಟೆಲ್ಲ ದುಡ್ಡು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಏನು ಫಲ ಬಂತು? ಅದು ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರವಾದರೆ ಒಂದು ಲೆಕ್ಕ. ಆ ಬಯಲು ಇದೆ ದೂರದಲ್ಲಿ' ಎಂದು. ಮಾವ ನಕ್ಕು, 'ನಮ್ಮ ಋಣದಲ್ಲಿದ್ದುದು ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು; ಆನೆಗಳ ಋಣದಲ್ಲಿದ್ದುದು ಅವಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು' ಎಂದರು.”

“ಅತ್ತೆಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದು, ಕೂಡಲೇ 'ಒಂದು ವರ್ಷ ಅದು ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ, ಇನ್ನೂ ತಿರುಗಿ ಬೆಳೆಯಿಸಿದ್ದು ಯಾಕೆ? ನಮ್ಮ ಋಣ ಸೊನ್ನೆಯೆಂದು ತಿಳಿದ ಮೇಲೆಯೂ?' ಎಂದರು.”

“ಇವರು ನಕ್ಕು ಹೌದು ಶಂಕರೀ, ನಮ್ಮ ಋಣ ಸೊನ್ನೆಯೆಂದು ನಾವು ಎರಡೂ ವರ್ಷ ಕಬ್ಬನ್ನು ಬೆಳೆಯದೆ ಇದ್ದರೆ, ಆನೆಗಳ ಋಣ ಹೇಗೆ ಸಂದಾಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು?' ಎಂದರು.”

“ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೋಟ ಹೋದದ್ದಕ್ಕೆ ಬೇಸರವಾಗಲಿಲ್ಲ-ಎಂದಲ್ಲ; ಅವರಿಗೆ ನೋವಾದರೆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮರೆಯುವ ಗಡಸುತನ ಇದೆ.”

“ಆದರೆ ನನಗೆ ಹಾಗಲ್ಲ. ಕಾಡು ಬೆಕ್ಕು ತಿಂದು ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆ ಕಬ್ಬು ಹೋದರೆ ನನಗೆ ಮೂರು ದಿನ ನಿಡ್ಡೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದನು.

ಅಂದಿನ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ದುಡಿತವಾಯಿತೆಂದು, ನನ್ನ ಋಣ ಪಡೆಯಲು ಗೋಪಾಲಯ್ಯನ ಮನೆಗೆ ನಾರಾಯಣನ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟೆ.

* * *

ವಿರಹ / ಅಗಲಿಕೆ

ಆಶಯ :

ಕೃಷ್ಣ ಗೋಕುಲವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಮಧುರಗೆ ಹೊರಡುವ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಗೋಪಿಯರ ಹಾಡು:
 ಪೋಗದಿರೈ ಪೋಗದಿರೈ ಪೋಗದಿರಯ್ಯಾ
 ಮಾರಸುಂದರ ಗಿರಿಧರ ನೀ ಪೋಗದಿರಯ್ಯಾ
 ನಮ್ಮೊಲವಿನ ಪ್ರಾಣ ನೀ ನಮ್ಮಸುಳಿವೆಯಾ
 ನಮ್ಮ ಭವದ ತ್ರಾಣ ನೀ ನಮ್ಮ ತೊರೆವೆಯಾ
 ಮೀನನುಳಿವ ನೀರಿನಂತೆ
 ತೆರೆಯ ತೊರೆವ ಗಾಳಿಯಂತೆ ಪೋಗದಿರಯ್ಯಾ - ಪೋಗದಿರೈ
 ಮನವೆ ಇಲ್ಲದೊಲವಿನಂತೆ ಹರಿದು ಪೋಪೆಯಾ
 ನೇಹವಿರದ ಮೋಹದಂತೆ ಮರೆದು ಪೋಪೆಯಾ
 ಬಾಳ ಗುಡಿಯ ಪಾಳುಗಡವಿ
 ಬೆಳೆಯ ಬಿಡುತ ಮುಳ್ಳಿನಡವಿ ಪೋಗದಿರಯ್ಯಾ
 ನಮಗೆ ನಾವೆ ಸೇರದಂತೆ
 ಬೇಸರ ನಮೊಳುವಂತೆ ಪೋಗದಿರಯ್ಯಾ
 ಪೋಗದಿರೈ

ಗೋಕುಲ ನಿರ್ಗಮನ(ನಾಟಕ) - ಪು.ತಿ.ನ

೧. ಮೀಡಿಯ(ನಾಟಕ)

ಮೂಲ : ಯುರಿಪಿಡೀಸ್

ಅನು : ಕೆ. ಮರುಳಸಿದ್ದಪ್ಪ

ಪಾತ್ರವರ್ಗ

ದಾದಿ

ಶಿಕ್ಷಕ

ಮೀಡಿಯ

ಮೇಳದವರು

ಕ್ರೆಯಾನ್

ಜೇಸನ್

ಏಜಿಯಸ್

ದೂತ

ಮೀಡಿಯಳ ಇಬ್ಬರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು

ಮೀಡಿಯ

ಕಾರಿಂಥ್ ಪಟ್ಟಣ

(ಜೇಸನ್ ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ದೃಶ್ಯ)

ದಾದಿ : ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗದೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ !

ಅಗೋವಿನ ಧ್ವಜ ಪಟಗಳು ರೆಕ್ಕೆ ಬೀಸುತ್ತಾ, ಮಸುಕು ನೀಲಿಯ

ಬಂಡೆಗಳನ್ನು ಹಾಯ್ದು, ಕಾಲಿಚಸಿನತ್ತ ಮುನ್ನುಗ್ಗದಿದ್ದರೆ !

ಪೆಲಿಯಾಸನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಹೊನ್ನ ತುಪ್ಪಟದ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು

ತರಲು ಹೊರಟ ವೀರರ ಕೈಗೆ ಹುಟ್ಟು ಗೋಲಾಗಲು,

ಪರ್ವತದ ಇಳಿಜಾರಿನ ಪೈನ್ ವೃಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ಕೊಡಲಿಯ ಪೆಟ್ಟು

ತಾಗದಿದ್ದರೆ !

ಆಗ, ಕೋಟೆಯಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿದ ಅಯಾಲ್ಮಸ್ ಪಟ್ಟಣದ

ನನ್ನ ಒಡತಿ ಮೀಡಿಯಳು

ಎಂದೂ ಸಮುದ್ರಯಾನಕ್ಕೆ ತೊಡಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ;

ಅಥವಾ ಪೆಲಿಯಾಸನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು

ತಮ್ಮ ತಂದೆಯನ್ನು ಮೀಡಿಯಳ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ;

ಜೇಸನ್ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ

ಕಾರಿಂಥಿನಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಲು ನಾವು ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ದೇಶಭ್ರಷ್ಟಳಾಗಿ ಬಂದ ಆಕೆ,

ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಜೆಗಳ ಆದರಾತಿಥ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿದಳು ;

ಜೇಸನ್ನನಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಧೇಯಳಾಗಿದ್ದಳು.

ಗಂಡನ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಹೆಂಡತಿ ವಿಧೇಯಳಾಗಿ

ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಾಗ ದಾಂಪತ್ಯದ ಲೋಪದೋಷಗಳೆಲ್ಲ

ಮುಚ್ಚಿಹೋಗುತ್ತವೆ ತಾನೆ ?

ಆದರೆ, ಈಗ ಆಕೆಯ ಜೀವನ ಹಗೆತನದ್ದಾಗಿದೆ.
 ಎಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ಪ್ರೀತಿಯಿತ್ತೋ ಅಲ್ಲೇ ಸಂಕಟವಿದೆ.
 ಜೇಸನ್ ದ್ರೋಹಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ;
 ತನ್ನವೇ ಮಕ್ಕಳನ್ನು, ನನ್ನ ಒಡತಿಯನ್ನು, ರಾಜಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ,
 ಕಾರಿಂಧಿನ ರಾಜನೊಡನೆ ಸ್ನೇಹಕ್ಕಾಗಿ ಮೋಸಗೊಳಿಸಿದ್ದಾನೆ ;
 ಕ್ರಿಯಾನನ ಮಗಳಾದ ಗ್ಲಾಶಿಯನ್ನು ಆತ ಲಗ್ನವಾಗಿದ್ದಾನೆ.
 ಪಾಪ ! ಮೀಡಿಯ, ತಿರಸ್ಕಾರ ಅಪಮಾನಗಳಿಂದ
 ಹುಚ್ಚಳಂತೆ ಆರ್ಭಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ;
 ಜೇಸನ್ ತನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಆಣೆ ಪ್ರಮಾಣಗಳ
 ಸಾಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಮೊರೆಯಿಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ;
 ತನ್ನ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಕ್ಕೆ ದೂರತೆ ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು
 ಪರಾಂಬರಿಸುವಂತೆ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.
 ಅನ್ನಾಹಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದುಃಖದ ಭಾರದಲ್ಲಿ ಕುಸಿದುಬಿದ್ದಿರುವ
 ಆಕೆಯ ದಿನವೆಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣೀರಿನಲ್ಲಿ ಕರಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ.
 ಜೇಸನನ ದುಷ್ಟತನವನ್ನು ಆಕೆ ಮೊತ್ತಮೊದಲು ಕೇಳಿದ ಕ್ಷಣದಿಂದ
 ದೃಷ್ಟಿಯೆತ್ತಲಿಲ್ಲ;
 ಒರಟು ನೆಲದ ಮೇಲಿನಿಂದ ತನ್ನ ಮೃದು ಕೆನ್ನೆಗಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಲಿಲ್ಲ.
 ಹಿತೈಷಿಗಳು ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದರೆ ಕಗ್ಗಲಿನಂತೆ,
 ಕಡಲ ಅಲೆಯಂತೆ ಕಿವಿಗೊಡುತ್ತಾಳೆ;
 ತನ್ನ ಚೆಲುವಾದ ಮಂಡೆಯನ್ನು
 ಬೇರೆಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿಬಿಡುವುದರ ವಿನಾ ಮತ್ತೇನೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.
 ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಗೋಳಾಡುತ್ತಾಳೆ.
 ತನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಅವಮಾನಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಮನುಷ್ಯನಿಗಾಗಿ
 ಪ್ರೀತಿಯ ತಂದೆಯನ್ನು, ತವರನ್ನು ತಾಯ್ನಾಡನ್ನು
 ವಂಚಿಸಿ ತ್ಯಜಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದನ್ನು ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಬೇರು ಕಡಿದುಕೊಳ್ಳದವರು ಎಂತಹ ಅದೃಷ್ಟವಂತರೆಂದು
ಅನಾಥ ಮೀಡಿಯಳಿಗೆ ಇದೀಗ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದೆ.

ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನಾಕೆ ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ;

ಅವರ ಮುಖ ನೋಡುವುದೂ ಆಕೆಗೆ ಸಂತೋಷ ತರುತ್ತಿಲ್ಲ.

ನನಗೇನೋ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ;

ಯಾವುದೋ ಘೋರ ಸಂಕಲ್ಪವು ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ

ಮೂಡುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ.

ಆಕೆಯೊಬ್ಬ ಭಯಂಕರ ಹೆಂಗಸು.

ಅವಳೊಡನೆ ವೈರ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಯಾರೂ

ಸುಲಭವಾಗಿ ಪಾರಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಅಗೋ ಮಕ್ಕಳು ಬಂದರು!

ತಮ್ಮ ಆಟಪಾಠಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ!

ತಾಯಿಯ ಮೇಲೆ ಬಂದೆರಗಿದ ಕ್ರೂರ ಆಘಾತದ ಅರಿವು ಅವರಿಗಿಲ್ಲ.

ಸರಿ! ಅವರಿನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕವರು.

ಎಳೆಯ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ದುಃಖದ ಸಂಗತಿಗಳು ಜೊತೆಗೂಡುವುದಿಲ್ಲ.

(ಮೀಡಿಯಳ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಶಿಕ್ಷಕನ ಪ್ರವೇಶ)

ಶಿಕ್ಷಕ : ನನ್ನ ಯಜಮಾನಿಯ ಉಳಿಗದಲ್ಲಿರುವ ನುರಿತ ದಾದಿಯೇ,

ಹೊರಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ನಿಂತು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ?

ಒಬ್ಬಳೇ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಒಟಗುಟ್ಟುತ್ತಿರುವ ನೀನು

ಅನರ್ಥವನ್ನೇ ಆಲಾಪಿಸುತ್ತಿರುವೆ ತಾನೆ?

ಗಂಡ ಬಿಟ್ಟು ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಉಳಿದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಮೀಡಿಯ ಏನು

ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ?

ದಾದಿ : ಹಳೆಯ ಗೆಳೆಯಾ, ಜೇಸನ್ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಕನೇ-

ಒಬ್ಬ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಸೇವಕಿ, ಆಕೆಯ ಯಜಮಾನಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ

ಪೆಟ್ಟಿನ ನೋವನ್ನು ಹೃದಯಪೂರ್ವಕ ಅನುಭವಿಸಬೇಕು ತಾನೇ?

ಈ ಯಾತನೆ ಅತೀವವಾದುದು;

ನಾನದನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರೆ.

ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನನ್ನ ಯಜಮಾನಿಗಾದ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು

ನೆಲ ಮುಗಿಲುಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದರ ವಿನಾ ಅನ್ಯ ದಾರಿ ನನಗಿಲ್ಲ.

ಶಿಕ್ಷಕ : ಪಾಪದ ಹೆಣ್ಣು ! ಅವಳಿನ್ನೂ ಅಳುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಲ್ಲವೇ?

ದಾದಿ : ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು? ನನಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅಸೂಯೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಆಕೆಯ ದುಃಖ ಇದೀಗ ತಾನೆ ಹುಟ್ಟಿದೆ; ಅರ್ಥ ಕೂಡ ಬೆಳೆದಿಲ್ಲ.

ಶಿಕ್ಷಕ : ದುರದೃಷ್ಟದ ಅವಿವೇಕಿ -

ಆಕೆ ನನ್ನ ಒಡತಿ, ಆದರೂ ಈ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಬಾರದು;

ತನ್ನ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಆಕೆ ಇನ್ನೂ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಘೋರವಾದುದನ್ನು ಆಕೆಯಿನ್ನೂ ಕೇಳಿಲ್ಲ.

ದಾದಿ : ಘೋರವಾದುದು ? ಈಗ ಮತ್ತೇನು?

ನನ್ನಿಂದ ಬಚ್ಚಿಡಬೇಡ. ಏನಾಗಿದೆ ಹೇಳು?

ಶಿಕ್ಷಕ : ಯಾಕೆ? ಏನೂ ಆಗಿಲ್ಲವಲ್ಲ!

ನಾನು ಏನಾದರೂ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಕ್ಷಮಿಸು.

ದಾದಿ : ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು-ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಜೊತೆಗಾರ ಸೇವಕರು.

ನನ್ನನ್ನು ಕತ್ತಲಿನಲ್ಲಿಡಬೇಡ.

ಅದು ಅಂತಹ ದೊಡ್ಡ ರಹಸ್ಯವೇ?

ನನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ನಾನು ಬಿಗಿ ಹಿಡಿಯಬಲ್ಲೆ.

ಶಿಕ್ಷಕ : ದೊಡ್ಡವರು ಪಗಡೆಯಾಟವಾಡುವ

ಪವಿತ್ರ ಕಾರಂಜಿಯ ಸಮೀಪದ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೋಗಿದ್ದೆ.

ನನಗೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರು ತಿಳಿದಿರಬೇಕು;

ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ :

ಕಾರಿಂಧಿನ ರಾಜ ಕ್ರೇಯಾನ್ ಈ ಹುಡುಗರನ್ನು

ಮತ್ತವರ ತಾಯಿಯನ್ನು

ಇಲ್ಲಿಂದ ಗಡೀ ಪಾರು ಮಾಡಿಬಿಡಲು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಎಂದು!

ಈ ಕಥೆ ಸುಳ್ಳೋ ನಿಜವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಅದು ನಿಜವಲ್ಲದಿರಲಿ ಎಂದೇ ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ದಾದಿ : ಆದರೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಗಡೀಪಾರಾಗುವುದನ್ನು

ನೋಡುತ್ತಾ

ಜೇಸನ್ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದಿಲ್ಲ !

ಅವರ ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ವೈಮನಸ್ಯವಿದ್ದರೂ ಕೂಡ !

ಶಿಕ್ಷಕ : ಹಳೆಯ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಹೊಸ ಪ್ರೀತಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಹಾಕುತ್ತದೆ.

ಜೇಸನ್ ಈಗ, ಈ ಮನೆಗೆ ಗೆಳೆಯನೇನಲ್ಲ.

ದಾದಿ : ಈಗಿರುವ ಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗುವ ಮೊದಲೇ

ಹೊಸ ತೊಂದರೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡರೆ,

ಹೊಸ ಸಂಕಷ್ಟಗಳು ಸೇರುತ್ತಾ ಹೋದರೆ,

ನಾವು ಮುಗಿದಂತೆಯೇ ಆಯಿತು.

ಶಿಕ್ಷಕ : ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳು.

ಮೀಡಿಯಳಿಗೆ ಈ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿಸಲು ಇದು ಸಕಾಲವಲ್ಲ.

ನೀನು ಸುಮ್ಮನಿರು.

ದಾದಿ : ಮಕ್ಕಳೇ ಜೇಸನ್ ನಿಮಗೆ ಎಂತಹ ತಂದೆಯಾಗಿದ್ದಾನೆಂಬುದನ್ನು

ಕೇಳಿದಿರಾ?

ಹಾಳಾಗಲಿ-ಇಲ್ಲ!

ಅವನಿಗೆ ಶಾಪ ಹಾಕುವಂತಿಲ್ಲ. ಆತ ನನ್ನ ಒಡಯ.

ಆದರೂ ಅವನು ತಪ್ಪಿತಸ್ಥ.

ತನಗೆ ಹತ್ತಿರದವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರರನ್ನೂ ಅವನು

ಮೋಸಗೊಳಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಶಿಕ್ಷಕ : ಯಾರು ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರಲ್ಲ ?

ಇದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ನಿನಗೆ ಬಹುಕಾಲ ಬೇಕಾಯಿತು.

ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ನೆರೆಹೊರೆಯವರಿಗಿಂತ ತಮ್ಮನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚು
ಪ್ರೀತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಹುಡುಗರು ಅವರ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಏನೂ ಅಲ್ಲ.

ಅವನಿಗೆ ಪ್ರೇಮದ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ.

ದಾದಿ : ಒಳಗೆ ನಡೆಯಿರಿ, ಹುಡುಗರೇ ! ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

(ಮಕ್ಕಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಒಳನಡೆಯುತ್ತಾರೆ)

ಅವರ ಪಾಡಿಗೆ ಅವರು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿರುವಂತೆ ನೀನು ನೋಡಿಕೋ.

ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸು ಹೀಗೆ ಕರಾಳವಾಗಿರುವುದೋ

ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ

ಅವರನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಬಿಡಬೇಡ.

ನಾನು ಆಕೆಯನ್ನೂ ಅವರನ್ನೂ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಹುಚ್ಚೆದ್ದ ಗೂಳಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳಂತಿವೆ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳು.

ಅದೇನನ್ನೋ ಮಾಡಲು ಆಕೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟಿರುವಂತಿದೆ.

ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ;

ಅವಳು ತನ್ನ ಆಕ್ರೋಶಕ್ಕೆ ಬಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ

ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಆಕೆ ತನ್ನ ವೈರಿಗಳ ಮೇಲೆರಗಲಿ;

ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನುಳಿಸಲಿ ; ಎಂಬುದನ್ನು ದೇವರು ದಯಪಾಲಿಸಲಿ.

(ಮನೆಯ ಒಳಗಿನಿಂದ ಮೀಡಿಯಾಳ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ)

ಮೀಡಿಯ : ಅಯ್ಯೋ, ಅಯ್ಯೋ !

ಎಂತಹ ದುರವಸ್ಥೆ, ಎಂತಹ ಹತಭಾಗ್ಯೆ !

ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ? ನಾನು ಸತ್ತಾದರೂ ಹೋಗಿದ್ದರೆ !

ದಾದಿ : ಅಗೋ ! ಕೇಳಿಸುತ್ತಿದೆಯೇ ?

ಅದು, ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ;

ತನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಕೋಪದಿಂದ ಪರಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

ಬೇಗ, ಮಕ್ಕಳೇ, ಕೂಡಲೆ ಒಳನಡೆಯಿರಿ.
 ಅವಳ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೀಳಬೇಡಿ; ದೂರವಿರಿ.
 ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸು ಕ್ರೂರವಾಗಿದೆ.
 ಅವಳ ಸ್ವಭಾವ ಭಯಂಕರವಾದುದು.
 ಆಕೆಯ ನಿರ್ಧಾರ ಹರಿತವಾದುದು; ಪಳಗಿಸಲಾರದಂತಹುದು.
 ಈ ಕಡೆ ಬನ್ನಿ; ಇಬ್ಬರೂ ಬೇಗ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ,
 (ಮಕ್ಕಳು ಒಳಹೋಗುವರು, ಶಿಕ್ಷಕನೂ ಅವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವನು)
 ಅವಳ ಪ್ರಲಾಪದ ಕಪ್ಪು ಮೋಡ ಇದೀಗ ಮೊದಲಾಗಿದೆ.
 ಕೋಪ ಏರಿದಂತೆ ಅದು ಸಿಡಿಲಾಗಿ ಮಿಂಚುತ್ತದೆಯೆಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ.
 ಭಾವೋದ್ರೇಕದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಗಿರುವ ಅವಳು ದಯಾಮಯಿಯಲ್ಲ.
 ಅಪಮಾನದ ಇರಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಆಕೆ ಈಗ ಏನು ಮಾಡಬಹುದು ?

ಮೀಡಿಯ (ಒಳಗಡೆ) : ನಾನು ನರಳುತ್ತಿಲ್ಲವೇ ?

ನನಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿಲ್ಲವೇ ?
 ಮಕ್ಕಳೇ ನಿಮ್ಮ ಅಮ್ಮ ಹಗೆಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ.
 ನೀವು ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಿ ;
 ನಿಮ್ಮಷ್ಟನ ಜೊತೆಯಾಗಿ ನೀವೂ ಸತ್ತುಹೋಗಿ;
 ಅವನ ವಂಶ ನಿರ್ವಂಶವಾಗಲಿ.

ದಾದಿ : ಛೇ, ಏನನ್ಯಾಯ! ನಿನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ನಾನು ಮರುಗುತ್ತೇನೆ;

ಆದರೂ, ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು -
 ಅವರ ಅಪ್ಪನ ದುಷ್ಟತನಕ್ಕೆ ಅವರೇನು ಮಾಡಬೇಕು ?
 ಅವರ ಮೇಲೆ ನಿನಗೆ ಹಗೆ ಏಕೆ ?
 ಮಕ್ಕಳೇ, ನಿಮಗಾಗಿ ನಾನು ಹೆದರಿ ಕಂಗಾಲಾಗಿದ್ದೇನೆ;
 ಏನಾದೀತೆಂಬ ದಿಗಿಲು ನನ್ನನ್ನು ಮುತ್ತಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದೆ.
 ರಾಣಿಯ ಮನಸ್ಸು ಹೆದರಬೇಕಾದ ವಿಚಾರ.
 ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡುವುದು ಮಾತ್ರ ರಾಣಿಗೆ ಗೊತ್ತುಂಟು ;

ಅನುಸರಿಸುವುದು ಗೊತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಒಮ್ಮೆ ಭುಗಿಲೆದ್ದ ಅವಳ ಆಕ್ರೋಶ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಣಿಯುವುದಿಲ್ಲ,

ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ;

ವೈಭವದ ಬದಕು ನನಗೆ ಬೇಡ,

ಸಾಧಾರಣ ಮಟ್ಟದ ಜೀವನವೇ ಸಾಕು.

ವಯಸ್ಸಾದಂತೆ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ನೆಮ್ಮದಿ ನನಗೆ ಬೇಕು.

ಇತ್ತ ಶ್ರೇಷ್ಠವೂ ಅಲ್ಲದ ಅತ್ತ ಕನಿಷ್ಠವೂ ಅಲ್ಲದ

ಮಧ್ಯಮ ಮಾರ್ಗ ಅನುಸರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಹೆಸರಿಸುವುದಕ್ಕೆ

ಉತ್ತಮವಾದುದು.

ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರ, ಪರಮ ಸುಖವನ್ನೇ ತರುವುದಿಲ್ಲ,

ದೇವತೆಗಳ ಆಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದರೆ

ವೈಭವದಿಂದ ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವ ಮನೆತನಗಳೇ

ಹೆಚ್ಚು ನಿರ್ನಾಮವಾಗಿಹೋಗುತ್ತವೆ.

(ಮೇಳದ ಪ್ರವೇಶ : ಕಾರಿಂಥಿನ ಹೆಂಗಸರು)

ಮೇಳ : ಕಾಲ್ಪಿಸಿನ ಅನಾಥ ಹೆಣ್ಣಿನ ದನಿಯ ಕೇಳಿದೆ ನಾನು;

ಗೋಳನಾಲಿಸಿದೆ ನಾನು,

ಹೇಳು ತಾಯಿ ಶಾಂತವಾಗಲಿಲ್ಲವೆ ಆಕೆಯಿನ್ನೂ ?

ಜೋಡಿಬಾಗಿಲಿನ ಅರಮನೆಯ ಬಳಿ ನಿಂತು ನಾನು,

ಆಲಿಸಿದೆ ಒಳಗಿಂದ ಉಕ್ಕುವ ರೋದನದ ದನಿಯ;

ಗೋಳಿಡುತ್ತಿದೆ ನನ್ನ ಹೃದಯ,

ದೌರ್ಭಾಗ್ಯಕೇಡಾದ, ಈ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ.

ದಾದಿ : ಮನೆಯಂಬುದೇನೂ ಉಳಿದಿಲ್ಲ ;

ಅದರ ಕಥೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಮುಗಿದಂತೆಯೇ ಸರಿ.

ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಹಾಸುಗೆಯಲ್ಲಿ ಚೇಸನ್ ಸೆರೆಯಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ನಮ್ಮ ಒಡತಿ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಕಣ್ಣೀರಿನಲ್ಲಿ ಕರಗುತ್ತಾ

ಮುದುಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ,
 ಗೆಳೆತನದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಆಕೆ ಉತ್ಸಾಹಗೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ ;
 ಸಮಾಧಾನ ಹೊಂದುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಮೀಡಿಯ : ಆಕಾಶದಿಂದ ಸಿಡಿಲಾದರೂ ಎರಗಿ

ನನ್ನ ತಲೆ ಹೋಳಾಗಿಹೋಗಬಾರದೆ !
 ಬದುಕುವುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ
 ನನಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾದರೂ ಏನಿದೆ ?
 ಅಯ್ಯೋ, ನನಗೆ ಅಸಹ್ಯ ತರಿಸುವ ಈ ಜೀವನವೇಕೆ ?
 ಇದನ್ನು ಹಿಂದೆ ಬಿಟ್ಟು ಸಾಯುವುದೊಂದೆ ನನ್ನ ಮುಂದಿರುವ ಹಾದಿ.

ಮೇಳ : ಕೇಳಿದೆಯಾ ಸರ್ವಶಕ್ತ ಸ್ಯೂಸ್ ದೇವಾ !

ಓ ತಾಯಿ ಪೃಥ್ವಿ ! ಸ್ವರ್ಗವೇ !
 ಕೇಳಿದಿರಾ ಪರಿತ್ಯಕ್ತೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೊರೆಯು.

(ಬಾಗಿಲಿನತ್ತ ತಿರುಗಿ, ಮೀಡಿಯಳನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ)

ಓ ಅನಾಥ ಹೆಣ್ಣೇ ! ಬಯಸಬಾರದ ಕೊನೆಯನ್ನೇಕೆ
 ಕೂಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಿರುವೆ? ಸಾವಿಗಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುವುದಾದರೂ ಏಕೆ ?
 ಅದಕ್ಕಾಗಿ ದೇವರಿಗೆ ಮೊರೆಯಿಡುವುದ ನಿಲ್ಲಿಸು.
 ಹೊಸ ಪ್ರೀತಿಯೊಂದು ನಿನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಸೆಳೆದಿದ್ದರೆ,
 ನೀನು ಕೋಪಿಸುವುದಾದರೂ ಏಕೆ ?
 ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹೀಗಾಗುವುದೂ ಉಂಟು ; ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೋಯಬೇಡ.
 ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ -
 ದೇವರೇ ಕೊಟ್ಟಕೊನೆಯ ತೀರ್ಪುಗಾರ ಮತ್ತು
 ಸಂಗಾತಿಯೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡ.

ಮೀಡಿಯ : ಅಗಾಧ ಶಕ್ತಿಯ ಥೇಮಿಸ್ !

ರುದ್ರಭಯಂಕರ ಆಕ್ತಮಿಸ್ !
 ನನ್ನ ಪಾಪಿಷ್ಟ ಗಂಡನನ್ನು ನೋಡಿ !

ನನಗಾಗಿ ಆತನಿಟ್ಟು ಆಣೆಪ್ರಮಾಣಗಳ ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನೂ ಮೀರಿದ
ಅವನ ನಡತೆಯನ್ನೂ ನೋಡಿ !

ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ನನಗೆಸಗಿದ ದ್ರೋಹಕ್ಕಾಗಿ-ಜೇಸನ್ ಮತ್ತವನ
ವಧು, ಭಿನ್ನ ವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಅರಮನೆಯ ನೆಲದ ಮೇಲೆ
ಹೊರಳಾಡುವುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡುವಂತಾಗಬಾರದೆ ?
ಓ ನನ್ನ ತಂದೆಯೇ, ತಾಯ್ತಾಡೇ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ,
ಒಡಹುಟ್ಟಿದ ಸೋದರನನ್ನೇ ಕೊಂದು, ನಾನೆಂಥ ಅಪಮಾನ ಮಾಡಿದೆ !

ದಾದಿ : ಕೇಳಿದಿರಾ, ನನ್ನ ಯಜಮಾನಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು !

ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಕಿವಿಗೊಡುವ ಥೇಮಿಸ್‌ಗೆ,
ಮನುಷ್ಯರ ಆಣೆ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಸಂರಕ್ಷಕ ಸೂಸ್‌ಗೆ
ಮೊರೆಯಿಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನನಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೊತ್ತು.
ನನ್ನ ಒಡತಿಯ ಕ್ರೋಧ ಹೀಗೆ ಭುಗಿಲೆದ್ದಿರುವುದು
ಸಣ್ಣ ಸಂಗತಿಯಂತೂ ಅಲ್ಲ.

ಮೇಳ : ಆಕೆ ಹೊರ ಬಂದು ನಮಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ ;

ನಮ್ಮ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಿಷ್ಟು ಕೇಳಲಿ ;

ತನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವ ಕ್ರೋಧ

ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನಾಕೆ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿಡಲಿ.

ಗೆಳತಿಗೆ ನೆರವಾಗುವುದನ್ನು ನಾನೆಂದೂ ನಿರಾಕರಿಸಲಾರೆ.

ಆಕೆಯನ್ನು ನಾನು ನಿರಾಸೆಗೊಳಿಸಲಾರೆ. ಹೋಗು !

ಮನೆಯೊಳಗಿನಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಕರೆದು ತಾ ;

ಕ್ರೂರವಾದುದನ್ನೇನಾದರೂ ಆಕೆ ಮಾಡುವ ಮುನ್ನ

ಬೇಗ ಕರೆದು ತಾ !

ಅವಳ ಭಾವೋದ್ರೇಕ ಗರಿಷ್ಠ ಮಿತಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ.

ದಾದಿ : ಹೌದು ! ನಾನೀಗಲೇ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಆದರೂ ನನಗೆ ಗಾಢವಾದ ಅನುಮಾನವಿದೆ ;

ನನ್ನ ಯಜಮಾನಿ ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪುವಳೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು !
 ಏನಿದ್ದರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಾನಿದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ.
 ಧೈರ್ಯವಹಿಸಿ ತನ್ನತ್ತ ಬರುವ, ಮಾತನಾಡಲೆಳಸುವ ಸೇವಕರನ್ನಾಕೆ,
 ಈದ ಹುಲಿಯಂತೆ, ಸನ್ನಿ ಹಿಡಿದ ಗೂಳಿಯಂತೆ,
 ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಾಳೆಂಬುದನ್ನೂ ನಾನು ಮರೆತಿಲ್ಲ.
 (ದಾದಿ ಬಾಗಿಲಿನತ್ತ ಹೊರಟವಳು, ಮತ್ತೆ ತಿರುಗಿ)
 ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಬುದ್ಧಿಯಿರಲಿಲ್ಲ !
 ಅವರನ್ನು ಮೂರ್ಖರೆಂದು ಕರೆದರೂ ತಪ್ಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
 ಔತಣಗಳಿಗಾಗಿ, ಸತ್ಕಾರ-ಸನ್ಮಾನಗಳಿಗಾಗಿ,
 ಅದ್ವಾರಿಯ ಆಚರಣೆಗಳಿಗಾಗಿ
 ಮಧುರವಾದ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಅವರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು.
 ಆದರೆ ಜೀವನದ ನೋವಿನ ಕಡು ದುಮ್ಮಾನಗಳನ್ನು
 ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ,
 ಗೀತೆಗಳನ್ನೂ ಶ್ರುತಿ ಮಾಡಿದ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನೂ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು
 ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಆಲೋಚಿಸಲಿಲ್ಲ.
 ಸಾವಿನ ಅನರ್ಥಗಳಿಗೆ, ಕುಟುಂಬಗಳು ನಾಶವಾಗುವುದಕ್ಕೆ-
 ತೀವ್ರವಾದ ದುಃಖವೇ ನಿಜವಾದ ಕಾರಣವೆನ್ನಬೇಕು.
 ಸಂಗೀತವು ದುಃಖವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸುವುದಾದರೆ
 ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಬಂದೀತು !
 ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿರಿಯುವಂತೆ ತಿಂದ ಜನ-ಈಗಾಗಲೇ ಸಂತೋಷದಿಂದಿರುವಾಗ,
 ಸೊಗಸಾದ ಉಟವಾದ ಮೇಲೆ, ಸಂಗೀತದ ಅಗತ್ಯವಾದರೂ ಏನಿದೆ ?

(ಒಳ ನಡೆಯುವಳು)

ಮೇಳ : ಕಲೋರ ದುಃಖದ ಭಾರದಿಂದ ರೋಸಿಹೋದ

ಚೇತ್ಕಾರವೊಂದು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡೆ.

ತನ್ನ ದಾಂಪತ್ಯದ ಹಾಸುಗೆಯನ್ನು ಅಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸಿದವನ

ಶಪಿಸುತ್ತಾ ಆಕೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ದುಃಖಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

ಏಷ್ಯಾದಿಂದ ಹೆಲ್ಗಾಸ್‌ಗೆ ವಿಶಾಲ ಸಾಗರದ ಉಪ್ಪುದಾರಿಯಲ್ಲಿ

ರಾತ್ರಿಯ ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಕರೆತಂದ ಅವನು,

ಕೊಟ್ಟ ವಚನಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷೀಭೂತವಾಗಿದ್ದ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ-

ಥೇಮಿಸ್‌ಗೆ, ಸೂಸನ ಮಗಳಿಗೆ ಉತ್ಕಟವಾಗಿ

ಆಕೆ ಮೊರೆಯಿಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

(ಮೀಡಿಯ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಳು. ದುಃಖದ ಭಾರದಿಂದ ತತ್ತರಗೊಳ್ಳದೆ, ತಣ್ಣಗೆ

ಅಂತಹ್ಮಿಖಿಯಾಗಿರುವಂತಿದೆ, ಅವಳ ನೋಟ.)

ಮೀಡಿಯ : ಕಾರಿಂಥಿನ ಮಹಿಳೆಯರೇ,

ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಬಾರದೆಂದು ನಾನೀಗ ಹೊರಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

ಕೆಲವರು ಬಹಿರಂಗ ಅಂತರಂಗವೆರಡರಲ್ಲೂ

ದುರಭಿಮಾನಿಗಳಾಗಿರುವುದುಂಟು.

ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಬದುಕುವ ನನ್ನಂತಹ ಕೆಲವರು

ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಅಹಂಕಾರಿಯೆಂಬ ದೂಷಣೆಗೆ

ಬಲಿಯಾಗುವುದೂ ಉಂಟು.

ದೂಷಿಸುವವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ನ್ಯಾಯವೆಂಬುದು ಕಾಣುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ನಿಜವಾದ ಗುಣವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು

ಅವರಿಗೆ ತಾಳ್ಮೆಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ತಪ್ಪೆಣಿಸದಿದ್ದರೂ -

ಪ್ರಥಮ ನೋಟದಲ್ಲೇ ಅವರು ದ್ವೇಷಿಸತೊಡಗುತ್ತಾರೆ.

ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಹೊಸಬರು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಗ್ರೀಕ್ ಪ್ರಜೆಯಾದರೂ ಸಹ

ಮೂರ್ಖತನದಿಂದ ಒರಟಾಗಿ ತನ್ನ ಸಂಗಡಿಗರನ್ನು ಪೀಡಿಸುವಂತಿಲ್ಲ.

ನನ್ನ ಜಾಗವನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಆದರೆ, ನನ್ನ ಮೇಲೆರಗಿದ ಈ ಆಘಾತ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದುದು.

ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ಹೃದಯ ಜರ್ಝರಿತವಾಗಿದೆ.
 ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನನಗಿಂದು ಯಾವ ಸಂತೋಷವೂ ಉಳಿದಿಲ್ಲ.
 ಇಂದು ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು, ಸಾವು !
 ನನ್ನ ಇಡೀ ಬದುಕು ಜೇಸನನದಾಗಿತ್ತು;
 ಅದು ಅವನಿಗೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತು.
 ಈಗ ತಾನೊಬ್ಬ ಪರಮ ನೀಚನೆಂಬುದನ್ನು
 ಆತ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾನೆ.
 ವಿವೇಚನೆಯಿರುವ ಸಕಲ ಜೀವಂತ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ
 ಹೆಂಗಸರಾದ ನಾವೇ ತೀರಾ ದುರದೃಷ್ಟಶಾಲಿಗಳು.
 ದುಬಾರಿ ಬೆಲೆ ತೆತ್ತು ಒಬ್ಬ ಗಂಡನನ್ನು ಕೊಂಡ ಮೇಲೂ
 ನಾವು ಅವನಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಧೀನವಾಗಿರಬೇಕು.
 ನಮ್ಮ ದೇಹವನ್ನು ಅವನ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು.
 ಇದು ಅಕ್ರಮದ ಪರಮಾವಧಿಯೆನ್ನಬಹುದಲ್ಲವೇ?
 ಇದಲ್ಲದೆ, ನಾವು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಗಂಡ ಒಳ್ಳೆಯವನೇ ?
 ಕೆಟ್ಟವನೇ ? ಎಂಬುದಂತೂ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆ.
 ಗಂಡನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವುದು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಗೌರವ ತರುವ ವಿಚಾರವಲ್ಲ.
 ಗಂಡನನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಬರಗೊಡದಂತೆ ತಡೆಯುವುದೂ ಸುಲಭವಲ್ಲ.
 ಅದರಲ್ಲೂ ಒಬ್ಬ ವಿದೇಶಿ ಹೆಣ್ಣು
 ಹೊಸ ಕಾನೂನು ಕಟ್ಟಳೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಬದುಕುವುದಕ್ಕೆ
 ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಾಣ್ಮೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
 ತನ್ನ ಹಾಸುಗೆಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಮನುಷ್ಯನೊಡನೆ
 ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು
 ತೌರಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿತಿದ್ದನ್ನೂ ಮೀರಿ ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
 ಕಷ್ಟತರವಾದ ಈ ಹೆಣಗಾಟದಲ್ಲಿ
 ನಾವೇನಾದರೂ ಜಯಗಳಿಸಿದರೆ,

ಮದುವೆಯ ನೊಗಕ್ಕೆ ಹೆಗಲು ಕೊಟ್ಟ ನಮ್ಮ ಗಂಡ
 ಹೋರಾಡದೆ ಶಾಂತವಾಗಿದ್ದರೆ,
 ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಎಣೆಯಿಲ್ಲ.
 ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಾವು ಮೇಲು.
 ಗಂಡಸಿಗೆ ಮನೆಯ ಸಂಗಾತಿ ಬೇಸರವೆನಿಸಿದರೆ
 ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಬೇಸರ ನೀಗಿಸಿಗೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ.
 ಹೆಂಡಿರಾದ ನಮಗಾದರೋ ಮನೆಯ ಗಂಡನೊಬ್ಬನೇ ಗತಿ.
 ಇದಕ್ಕೆ ಗಂಡಸು ಹೇಳುವುದಾದರೂ ಏನು ?
 ನಾವು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಪಾಯವಿಲ್ಲದೆ
 ಕ್ಷೇಮವಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವುದಾಗಿಯೂ
 ಅವನು ಮಾತ್ರ ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಭಯದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ
 ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
 ಮೂರ್ಖರು ! ಒಂದು ಬಾರಿ ಮಗುವನ್ನು ಹೆರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ
 ಮೂರು ಬಾರಿ ಯುದ್ಧದ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರಲು ನಾನು ತಯಾರಿದ್ದೇನೆ.
 ಆದರೆ ನನ್ನ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ವಾದಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ತಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು
 ತೂಗಿ ನ್ಯಾಯ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ.
 ನಿಮಗೆ ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಊರಿದೆ ;
 ತಂದೆಯ ಮನೆಯಿದೆ ; ಗೆಳೆಯರ ಒಡನಾಟವಿದೆ.
 ಇವೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಬದುಕಿಗೆ ಸಂತೋಷ ತರಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.
 ನಾನಾದರೋ ಒಬ್ಬಂಟಿ, ಸ್ವಂತ ಊರಿನ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲ.
 ನನ್ನ ಗಂಡನೇ ನನ್ನನ್ನು ಈಗ ಅವಮಾನಿಸಿದ್ದಾನೆ.
 ಭೂಮಿಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ನಾಡಿನಿಂದ
 ನನ್ನನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ತರಲಾಯಿತು.
 ಸಂಕಷ್ಟದ ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಆಸರೆಯಾಗಿ
 ತಾಯಿಯಿಲ್ಲ, ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರಿಲ್ಲ,

ಅಥವಾ ಯಾವ ರಕ್ತಸಂಬಂಧಿಯೂ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಲ್ಲ.
 ಆದುದರಿಂದ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಒಂದು ಬೇಡಿಕೆಯಿದೆ.
 ಜೇಸನನು ಮಾಡಿದ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತೀಕಾರವಾಗಿ
 ನಾನು ಯಾವುದಾದರೂ ದಾರಿ ಹಿಡಿದರೆ
 ನೀವು ಮಾತ್ರ ಉಸಿರೆತ್ತಬಾರದು.
 ಹೆಣ್ಣು, ಬಹುಪಾಲು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ದುರ್ಬಲೆ ಮತ್ತು ಅಂಜುಬುರುಕಿ.
 ಆದರೆ ದಾಂಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಕ್ಕಿಗೆ
 ಚ್ಯುತಿ ಬಂದರೆ ಮಾತ್ರ ಅವಳ ಮನಸ್ಸು
 ಎಂತಹ ಕ್ರೌರ್ಯಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧವಾದೀತು !

ಮೇಳ : ನಿನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ನಾವು ನಡೆಯುತ್ತೇವೆ.
 ಜೇಸನನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದು ತೀರಾ ನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ.
 ಈ ಬಗೆಯ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ನೀನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ
 ತುಂಬಾ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

(ಕ್ರೆಯಾನ್ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ)

ಆದರೆ, ಇತ್ತ ನೋಡು ಮೀಡಿಯ !
 ಕಾರಿಂಧಿನ ರಾಜ ಕ್ರೆಯಾನ್ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.
 ಯಾವುದೋ ಹೊಸ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು
 ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸಲೆಂದೇ ಆತ ಬರುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ.

ಕ್ರೆಯಾನ್ : ಇತ್ತ ನೋಡು ಮೀಡಿಯ !

ಗಂಡನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೋಪದಿಂದ ಕೆಂಡಕಾರುತ್ತಿರುವ
 ನಿನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ;
 ನಿನ್ನ ಇಬ್ಬರೂ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ,
 ನನ್ನ ದೇಶ ಬಿಟ್ಟು ಈ ಕೂಡಲೆ ತೊಲಗಿ ಹೋಗು.
 ಹೊತ್ತು ಮಾಡಬೇಡ.
 ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆ ಕಾರ್ಯಗತವಾಗುವುದನ್ನು

ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಾಣಲೆಂದೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವೆ.

ದೇಶದ ಗಡಿಯಿಂದಾಚೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗುವವರೆಗೂ

ಅರಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಮೀಡಿಯ : ಅಯ್ಯೋ ! ನನ್ನ ದುರ್ದೈವದ ಜೀವನಕ್ಕೆ

ಇದೊಂದು ಕ್ರೂರ ಕೊನೆಯಾಯಿತಲ್ಲ !

ವೈರಿಗಳು ನನ್ನ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ.

ಸರ್ವನಾಶವಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಆಶ್ರಯವೇ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಆದರೂ ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ನಿನ್ನಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ;

ಗಡೀಪಾರು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ

ನಾನು ಮಾಡಿರುವ ಅಪರಾಧವಾದರೂ ಏನು

ಕ್ರೆಯಾನ್ : ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡರೆ ನನಗೆ ಭಯ. ಮುಚ್ಚುಮರೆಯೇಕೆ ?

ಸರಿಪಡಿಸಲಾರದಂತಹ ಅಪಾಯವನ್ನು

ನೀನು ನನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ತಂದೊಡ್ಡಬಹುದೆಂಬ ಹೆದರಿಕೆ ನನಗಿದೆ.

ಹಲವು ಅಂಶಗಳು ನನ್ನ ಈ ಸಂದೇಹಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿವೆ.

ನೀನೊಬ್ಬ ಜಾಣ ಹೆಂಗಸು. ಕರಾಳ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತ.

ಜೀವನ ಹಾಸುಗೆಯಿಂದ ವಂಚಿತಳಾಗಿರುವ ನೀನು ಕೋಪದಲ್ಲಿರುವೆ.

ಜೇಸನ್, ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಆಕೆಯ ತಂದೆಯಾದ ನನ್ನ ಮೇಲೆ

ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ

ನೀನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆಯೆಂಬ ವರದಿಗಳು ನನ್ನ ಕೈ ಸೇರಿವೆ.

ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಮೊದಲು ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತನಾಗುವೆ.

ಈಗ ಕನಿಕರಿಸಿ, ಬಳಿಕ ಕಣ್ಣೀರಿಡುವುದಕ್ಕಿಂತ

ಈಗಲೇ ನಿನ್ನ ವೈರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

ಮೀಡಿಯ : ಈಗ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಹಿಂದೆ ಹಲವು ಬಾರಿ-

ಜಾಣೆಯೆಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯ ಶಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ನಾನು ಹಾಳಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ತಮ್ಮ ಸಂಗಡಿಗರಿಗಿಂತ

ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಾಣತನ ತೋರಿಸಲು ವಿವೇಕಿಯಾದವರು
 ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದು. ಜಾಣತನದ ಫಲವೇನು ?
 ನಿನ್ನ ಸ್ವಂತ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸುತ್ತೀಯಿ;
 ನೆರೆಹೊರೆಯವರೆಲ್ಲ ನಿನ್ನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ.
 ಅಸಾಮಾನ್ಯ ವಿವೇಕವನ್ನು ನೀನು ಹೇಳಿದರೆ,
 ನಿನ್ನನ್ನು ಅಜ್ಞಾನಿಯೆಂದೂ ಅಪ್ರಯೋಜಕನೆಂದೂ
 ಮೂರ್ಖರು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.
 ತಾವೇ ಬುದ್ಧಿವಂತರೆಂದು ನಂಬಿರುವವರಂತೂ
 ನೀವು ಅವರಿಗಿಂತ ಜಾಣನೆಂದು ತಿಳಿದರೆ ಸಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
 ನಾನಿದನ್ನು ಅನುಭವದಿಂದ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.
 ಕೆಲವರು ಮಹಾ ಜಾಣೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿಸಿಕೊಂಡರೆ,
 ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ನಾನು ಅಂತಹ ಜಾಣೆಯಲ್ಲವೆಂದು
 ವಾದಿಸಿ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ.
 ನಿಜ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ನಾನು ಅಷ್ಟೇನು ಬುದ್ಧಿವಂತೆಯಲ್ಲ.
 ಕ್ರಿಯಾನ್, ನೀನಾದರೂ ಏಕೆ ಭಯಪಟ್ಟಿರುವೆ ?
 ನಿನಗೆ ನಾನು ಯಾವುದಾದರೂ ಅಪಾಯವುಂಟುಮಾಡಬಹುದೆಂದೇ ?
 ಈ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆದರಲು ನಿನಗೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ.
 ನನ್ನಂತಹ ಬಡ ಹೆಣ್ಣು ರಾಜನೊಬ್ಬನೊಡನೆ ಜಗಳವಾಡಲು
 ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಸಾಧ್ಯ ?
 ನೀನು ನನಗೆ ಯಾವ ತಪ್ಪನ್ನೂ ಎಣಿಸಿಲ್ಲವಲ್ಲ !
 ನಿನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾದವನನ್ನೇ ನೀನು ಆರಿಸಿರುವೆ.
 ನಾನು ನನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿರುವೆ ಎಂಬುದೇನೋ ಸತ್ಯ.
 ಆದರೆ, ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಮಾಡಲು
 ನಿನಗೆ ಹಕ್ಕಿದೆಯೆಂಬುದೂ ಸರಿ ತಾನೆ ?
 ಈ ನಿನ್ನ ಸಂತೋಷವನ್ನು ನಾನು ಕರುಬುತ್ತಿಲ್ಲ.

ನಿನ್ನ ಮಗಳೊಡನೆ ಅವನ ಲಗ್ನವಾಗಲಿ.

ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲಿ.

ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಾರಿಂಥಿನಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿರಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಿ.

ನನಗಾದ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಮೌನವಾಗಿ -

ಉನ್ನತ ಶಕ್ತಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿ - ಸಹಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಕ್ರಿಯಾನ್ : ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳೇನೋ ಮೃದುವಾಗಿವೆ;

ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ

ನೀನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರಬಹುದಾದ ಹಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ನೆನೆದರೆ

ನನ್ನ ರಕ್ತ ತಣ್ಣಗೆ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟುತ್ತದೆ.

ನಿಜ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಹಿಂದಿಗಿಂತ ನಿನ್ನನ್ನು ಈಗ ನಂಬುವುದೇ ಕಷ್ಟ.

ಉಗ್ರಕೋಪದ ಹೆಣ್ಣಾಗಲೀ ಗಂಡಾಗಲೀ

ತಣ್ಣನೆಯ ಕುಶಾಗ್ರ ಮತಿಯ ವೈರಿಗಳಂತೆ ಅಪಾಯಕಾರಿಗಳಲ್ಲ.

ಕಾರಣ, ಕೂಡಲೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ತೊಲಗು; ಹೆಚ್ಚಿನ ವಾದ ಬೇಕಿಲ್ಲ.

ನಾನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೇನೆ ; ನೀನು ನನ್ನ ವೈರಿಯೆಂದು.

ನಿನ್ನ ಯಾವ ಉಪಾಯಗಳಿಂದಲೂ

ಈ ನಗರದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವ ಮಾರ್ಗ ಸಿದ್ಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಮೀಡಿಯ : ಮೊಣಕಾಲೂರಿ ಬೇಡುತ್ತೇನೆ ;

ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗಳ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ ಬೇಡುತ್ತೇನೆ !

ಕ್ರಿಯಾನ್ : ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕಂಠಶೋಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ ;

ನನ್ನ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಬದಲಿಸಲು ನಿನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ.

ಮೀಡಿಯ : ಕರುಣೆಯನ್ನೂ ತೊಲಗಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಗಡೀಪಾರು ಮಾಡುವೆಯಾ?

ದಯವಿಟ್ಟು ಯೋಚಿಸಿ ನೋಡು !

ಕ್ರಿಯಾನ್ : ಹೌದು ; ನನಗೆ ನಿನ್ನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ

ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೀತಿ ನನ್ನ ಕುಟುಂಬದ ಮೇಲಿದೆ.

ಮೀಡಿಯ : ಹಾ ನನ್ನ ತಾಯ್ತಾಡೇ, ತವರು ಮನೆಯೇ !

ಈಗ ನನ್ನ ಆಲೋಚನೆ ಹೇಗೆ ನಿಮ್ಮತ್ತ ತಿರುಗುತ್ತಿದೆ !

ಕ್ರಿಯಾನ್ : ನಾನೂ ದೇಶಪ್ರೇಮಿಯೇ !

ಆದರೆ ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮೀಡಿಯ : ಅಯ್ಯೋ ! ಪ್ರೀತಿಯೆಂಬುದು ಮನುಷ್ಯರ ಬದುಕಿನಮೇಲೆ
ಎಷ್ಟು ಕಠೋರವಾಗಿದೆ.

ಕ್ರಿಯಾನ್ : ಅದು ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತಿರುತ್ತದೆ, ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ಮೀಡಿಯ : ಸ್ಯೂಸ್ ಪ್ರಭುವೇ, ಈ ಸಂಕಟಕ್ಕೆಲ್ಲಾ
ಯಾರು ಕಾರಣರೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡ !

ಕ್ರಿಯಾನ್ : ಹೊರಡು ದರಿದ್ರ ಹೆಂಗಸೇ,
ನನ್ನೆಲ್ಲ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಹೊತ್ತು ಹೋಗು.

ಮೀಡಿಯ : ಕಷ್ಟವೇನೆಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು !
ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನವುಗಳ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಕ್ರಿಯಾನ್ : ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ,
ಗಂಟು ಮೂಟೆ ಸಹಿತ, ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊರಹಾಕುತ್ತೇನೆ
ನೋಡುತ್ತಿರು ! ಯಾರಲ್ಲಿ ?

ಮೀಡಿಯ : ಬೇಡ, ಬೇಡ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಹೋಗುವುದು ಬೇಡ !

ಕ್ರಿಯಾನ್, ಒಂದೇ ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕೇಳಲೇ ?

ಕ್ರಿಯಾನ್ : ನನ್ನನ್ನು ತೊಂದರೆಪಡಿಸುವುದನ್ನು
ನೀನಿನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ, ಮೀಡಿಯ!

ಮೀಡಿಯ : ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ; (ಮತ್ತೂ ಗೋಗರೆಯುತ್ತಾ)
ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲೂ ನಾನು ಬೇಡುತ್ತಿರುವುದು !

ಕ್ರಿಯಾನ್ : ಮತ್ತಾವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ? ನೀನು ಯಾಕೆ ತೊಲಗಬಾರದು ?

ಮೀಡಿಯ : ಇದೊಂದು ದಿನ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಲು ಬಿಡು.

ದೇಶಭ್ರಷ್ಟಳಾಗಿ ಜೀವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಂತ ತಂದೆಯೇ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ನಿರಾಸಕ್ತನಾಗಿರುವ

ನನ್ನಿಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಏನಾದರೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.
 ದಯಮಾಡಿ ಕರುಣೆ ತೋರಿಸು.
 ನೀನೂ ಮಕ್ಕಳ ತಂದೆ ಅಲ್ಲವೇ ?
 ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ,
 ದೇಶಭ್ರಷ್ಟಳಾಗುವುದು ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿಯೇನಲ್ಲ.
 ಅವರಿಗಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರಿಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅವರ ದೈವ ತುಂಬ ಕ್ರೂರವಾಗಿದೆ.

ಕ್ರೆಯಾನ್ : ಸ್ವಭಾವತಃ ನಾನು ಕೆಟ್ಟವನಲ್ಲ.

ನನ್ನ ಮೃದು ಹೃದಯ ಹಲವು ಬಾರಿ ನನಗೆ ಕೈಕೊಟ್ಟಿದೆ.
 ಈಗ, ಹೀಗೆ ವರ್ತಿಸುವುದು ಮೂರ್ಖತನವೆಂದೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ.
 ಆದರೂ ನೀನು ಕೇಳಿದಂತೆ ಒಂದು ದಿನ ಉಳಿಯಗೊಡುತ್ತೇನೆ.
 ಆದರೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ !
 ನಾಳಿನ ಮುಂಜಾನೆ ನೀನಾಗಲೀ ಅವರಾಗಲೀ
 ನನ್ನ ಗಡಿಯೊಳಗೆ ಉಳಿದಿದ್ದರೆ,
 ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಿನ್ನ ಕಥೆ ಮುಗಿಯಿತೆಂದೇ ತಿಳಿ.
 ಇದು ನನ್ನ ಅಂತಿಮ ತೀರ್ಪು.
 ತೀರಾ ಅಗತ್ಯವೆನಿಸಿದರೆ ಇದೊಂದು ದಿನ ಇಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲು.
 ಕೇವಲ ಒಂದು ದಿನದ ನಾನು ಭಯಪಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು
 ನೀನು ಸಾಧಿಸಲಾರೆಯೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

(ಕ್ರೆಯಾನ್ ಹೋಗುವನು.)

ಮೇಳ : ಅಯ್ಯೋ ! ದುರ್ದೈವದ ಹೆಣ್ಣೆ !

ನಿನಗೀಗ ಯಾರು ದಿಕ್ಕು ? ನೆರವೆಲ್ಲಿದೆ ?

ಉಳಿದಿರಲು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ?

ವಿನಾಶದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ನಿನಗಾವ ದೇಶವಿದೆ ?

ವೈಭವದ ಆಕಾಶದತ್ತರದಿಂದ ನಿರಾಶೆಯ ಸಾಗರದಾಳಕ್ಕೆ

ಬೀಸಿ ಎಸೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮೀಡಿಯಾ !

ನಿನ್ನ ಅಳಲಿಗೆ ನಮ್ಮ ಅನುಕಂಪವಿದೆ.

ಮೀಡಿಯ : ಸುತ್ತಲೂ ಅಪಶಕುನಗಳೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿವೆಯೆಂಬುದೇನೋ ನಿಜ !

ಆದರೆ, ಸದ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೇ

ಎಲ್ಲವೂ ಮುಕ್ತಾಯವಾದೀತೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡಿ.

ನೂತನ ವಧೂವರರ ವಿಚಾರಣೆ ಇನ್ನೂ ಆರಂಭವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಅವರ ಸಮೀಪದವರೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿಲ್ಲ.

ನನ್ನ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು,

ನನ್ನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದರ ಹೊರತು,

ಈ ಮುದಿಯನೆದುರು ಲಲ್ಲೆಗರೆಯುವುದಕ್ಕೆ

ನನಗಿರುವ ಕಾರಣವಾದರೂ ಏನು ?

ಮುಟ್ಟುವುದಿರಲಿ, ಒಂದು ಮಾತನ್ನೂ ಆಡಿಲ್ಲ -

ಆದರೂ ಎಂತಹ ಮೂರ್ಖ ! ನನ್ನನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಗಡೀಪಾರು ಮಾಡಿದರೆ

ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಚೆವುಟಿಹಾಕಿದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು,

ಬದಲು ಒಂದು ದಿನದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಳಿಯಲು ನನಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

ಮೂವರು ವೈರಿಗಳನ್ನು ಇಂದು ನಾನು ಹೊಡೆದುರುಳಿಸುತ್ತೇನೆ ;

ತಂದೆ, ಮಗಳು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಗಂಡ.

ಅವರ ಸಾವಿಗೆ ಹಲವು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನಾಗಲೇ ಯೋಚಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಯಾವುದನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಅರಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿಯಿಟ್ಟು,

ಮದುವಣಿಗರ ಶಯ್ಯಾಗೃಹವನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಲೇ?

ಅಥವಾ ಅವರ ಮಂಚದಡಿ ನುಸುಳಿ,

ಹರಿತವಾದ ಚೂರಿಯಿಂದ ಇರಿದು ಹಾಕಲೇ?

ಒಂದೇ ಒಂದು ಹೆದರಿಕೆಯಿದೆ ;

ಅರಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಾಗ,

ಅಥವಾ ಕೊಲೆಯ ಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದಾಗ,

ನಾನೇನಾದರೂ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ಪಾಡು ನಗೆಪಾಟಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದುದು ನೇರ ಮಾರ್ಗ, ವಿಷವಿಟ್ಟು ಕೊಲ್ಲುವುದು.

ಇನ್ನು ಅವರು ಸತ್ತರೆಂದು ತಿಳಿ ;

ಮುಂದೆ ನನಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡುವ ನಗರವಾವುದು ?

ಯಾವ ಗೆಳೆಯ ನನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಬದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ?

ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸುವವರಾರು ?

ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಕಾಯಬೇಕು :

ಯಾವುದಾದರೂ ಅಭಯಹಸ್ತ ಚಾಚಿದರೆ,

ಈ ಕೊಲೆಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು

ಮೌನವಾಗಿ ಉಪಾಯವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ವಿಧಿ ಕೊನೆಗೂ ನನ್ನನ್ನು ಆಶ್ರಯ ವಿಹೀನಳನ್ನಾಗಿಸಿದರೆ,

ಹೃದಯವನ್ನು ಕಲ್ಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು,

ಕೈಯಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮುನ್ನುಗ್ಗಿ

ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ;

ಅದರ ಸಲುವಾಗಿ ನಾನು ಸತ್ತರೂ ಸರಿ.

ನನ್ನ ಇಷ್ಟ ದೈವವಾದ ಮಾಟ ಮಂತ್ರಗಳ ಕರಾಳ ಅಧಿದೇವಿ ಹೆಕೇಟಳು

ನನ್ನ ರಹಸ್ಯ ಪೂಜಾ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ

ಯಾವ ಗಂಡಸೂ ನನ್ನನ್ನು ಘಾಸಿಪಡಿಸಿ ಪಾರಾಗಲಾರ.

ನಾನು ತಯಾರಾಗಬೇಕು;

ಕಡು ದುಃಖ ಮತ್ತು ಸಂಕಟದಿಂದ ಅವರು ಪರಿತಪಿಸಬೇಕು.

ತಾವು ಮದುವೆಯಾದುದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮರಡೂ ಮನೆಗಳು ಒಂದುಗೂಡಿದ್ದಕ್ಕೆ

ನನ್ನನ್ನು ಗಡೀಪಾರು ಮಾಡಲೆತ್ತಿಸಿದುದಕ್ಕೆ

ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುವಂತಾಗಬೇಕು.

ಬಾ ! ನಿನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಚುಗಳ ಬಲೆ ಹರಡು ಬಾ ಮೀಡಿಯ,

ನಿನ್ನ ಚಾತುರ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಬಳಸಿ ಹಂಚಿಕೆ ಹಾಕು.

ನಿನ್ನ ಧೈರ್ಯದ ಒರೆಗಲ್ಲಾದ ಘೋರ ಕ್ಷಣಗಳತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡು.

ನೀನು ನಿಂತ ನೆಲದ ಅರಿವು ನಿನಗಿರಲಿ.

ಕೀರ್ತಿವಂತ ರಾಜನ ಮಗಳು ನೀನು.

ನಿನ್ನಜ್ಜ ಸೂರ್ಯದೇವ.

ಸಿಸಿಫಸ್ ವಂಶದ ಜೇಸನ್

ಮತ್ತವನ ಸಂಗಡಿಗರಿಂದ ನಗೆಗೀಡಾಗುವೆಯಾ?

ಮಾಡಲೇಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವೇನೆಂಬುದು ನಿನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು.

ಅದಲ್ಲದೆ, ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನಾವು-

ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಅಪ್ರಯೋಜಕರು ;

ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಧೂರ್ತತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರು.

ಮೇಳ : ಪುಣ್ಯ ನದಿಗಳು ಉಗಮದ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿವೆ !

ಜಗತ್ತಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬುಡ ಮೇಲಾಗುತ್ತಿದೆ !

ವಂಚನೆಯೇ ಪುರುಷರ ಮೂಲಮಂತ್ರವಾಗಿದೆ.

ಗಂಡಸರಿತ್ತ ಭಾಷೆ, ದೇವರಿಗಾದ ಅಪಚಾರ.

ಪುರಾಣಗಳೆಲ್ಲ ತಿರುಗು ಮುರುಗಾಗಿ ನಮಗೆ ಬೆಲೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಹಳೆಯ ತಾತ್ಕಾರದ ನಿಂದೆಗೆ ನಾವು ಬಗ್ಗಿ ನಡೆದ ಕಾಲ ಮುಗಿಯಿತು.

ಪ್ರಾಚೀನ 'ಪುರುಷ-ಕವಿ'ಗಳು ರಚಿಸಿ ಹಾಡಿದ

ಹಾದರಿಗಿತ್ತಿಯರ ಲಾವಣಿಗಳಿಗಿನ್ನು ಮನ್ನಣೆಯಿಲ್ಲ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಅರಿವಿಗನುಸಾರವಾದ ಕವಿತಾ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೆ

ಸಂಗೀತದ ಅಧಿದೈವ ಪೀಬಸ್ ಅನುಗ್ರಹವಿದ್ದಿದ್ದರೆ,

ಗಂಡಿನ ವಿರುದ್ಧ ಎಂದೋ ನಾವು ಪದ್ಯ ಬರೆಯಬಹುದಿತ್ತು.

ನಮ್ಮ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ಎದುರಿಸಬಹುದಿತ್ತು.

ಆದರೇನು ! ಕಾಲನೊಬ್ಬ ಪ್ರಾಚೀನ ಪುರುಷ.

ಆತನ ಉಗ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರುವ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ

ಗಂಡಿನಷ್ಟೇ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಿದೆ.

ಓ ಮೀಡಿಯ ! ಪ್ರೇಮದ ಅಮಲಿನಿಂದ ಹುಚ್ಚಾಗಿ
 ತಂದೆಯ ಮನೆಯನ್ನು ತೊರೆದು,
 ಪೂರ್ವ ಸಾಗರದ ಬಂಡೆಗಲ್ಲಿನ ದವಡೆದಾರಿಯ ಸವೆಸಿ
 ನೀನು ಬಂದೆಯಲ್ಲವೇ ?
 ವಿದೇಶಿ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವ ನೀನು,
 ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನದಿಂದ ವಂಚಿತಳಾಗಿ,
 ಒಬ್ಬಂಟಿಯಾಗಿ ಮಲಗುತ್ತಿರುವೆ.
 ನಿರಾಶ್ರಿತೆಯಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಗಡಿಯಿಂದಾಚೆ ಓಡಿಸಿ
 ಅವಮಾನಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ನಡೆದಿದೆ.
 ಪ್ರಮಾಣವಚನಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲ.
 ವಿಶಾಲ ಗ್ರೀಕ್ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದೆಯೆಂಬುದು
 ಮುಗಿಲಿನತ್ತ ಹಾರಿ ಹೋಗಿರುವಂತಿದೆ.
 ಆಸರೆಗಾಗಿ ನೀನು ಎತ್ತ ತಿರುಗುವೆ ?
 ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು ಭದ್ರವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿಹೋಗಿದೆ ;
 ಗಂಡನ ಹಾಸುಗೆಗೆ ಬೇರೊಬ್ಬ ಮಡದಿ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ ;
 ನಿನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ಹೊಸ ರಾಣಿಯೊಬ್ಬಳು ಆಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

(ಜೇಸನ್ ಬರುವನು)

ಜೇಸನ್ : ಲಂಗು ಲಗಾಮಿಲ್ಲದ ಕೋಪದಿಂದ

ಎಂತಹ ಅನರ್ಥಗಳು ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೆ
 ಎಂಬುದನ್ನು ಒಮ್ಮೆಯಲ್ಲ, ಹಲವು ಬಾರಿ ನಾನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನೆ.
 ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವವರ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ,
 ನೀನು ಈ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಉಳಿಯಬಹುದಿತ್ತು;
 ಕಾರಿಂಥಿನಲ್ಲೇ ಬದುಕಬಹುದಿತ್ತು.
 ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ನೀನು ಮೂರ್ಖಳಂತೆ ಮಾತಾಡಿದೆ;
 ಗಡೀಪಾರಿಗೆ ಗುರಿಯಾದೆ.

ನಿನ್ನ ಕೋಪದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ನಾನು ಕೆರಳುವುದಿಲ್ಲ.

ನಿನಗೆ ಎಷ್ಟು ಕಾಲ ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಕಾಲದವರೆಗೆ

ಜೇಸನನ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗು.

ಆದರೆ ರಾಜ ಮತ್ತು ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಬಯ್ಯು

ಕೇವಲ ಗಡೀಪಾರಿನ ಶಿಕ್ಷೆಪಡದೆಯೆಂಬುದು ಮಾತ್ರ ಅದೃಷ್ಟವೆಂದೇ ತಿಳಿ.

ಇಷ್ಟು ಕಾಲವೂ ಅವರನ್ನು ಸಂತೈಸಲು

ನಾನು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ.

ನೀನಾದರೋ, ರಾಜಮನೆತನದ ವಿರುದ್ಧ

ನಿನ್ನ ಅಸಂಬದ್ಧ ಧಾಳಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲೇ ಇಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ

ಗಡೀಪಾರಿಗೆ ಗುರಿಯಾದೆ.

ಆದರೂ ನಾನು ಗೆಳೆಯರನ್ನು ಕೈಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.

ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಬರಿಗೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ

ನಿನ್ನನ್ನೂ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ದೇಶಬಿಟ್ಟು ಕಳಿಸದಂತೆ

ತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಲು ನಾನು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

ಗಡಿಪಾರಿನೊಂದಿಗೆ ಕಷ್ಟಗಳ ಪರಂಪರೆಯೇ ಸಾಲುಗಟ್ಟುತ್ತವೆ.

ನಿನ್ನಿಂದೇಹವಾಗಿ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿರುವೆಯಾದರೂ

ನಾನು ಮಾತ್ರ ನಿನಗೆ ಕೇಡೆಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಮೀಡಿಯ : ಧೂ ದರಿದ್ರ ಹೇಡಿ ! ನಿನ್ನ ನಪುಂಸಕತನಕ್ಕೆ

ಸರಿಯಾದ ಇನ್ನೂ ಕೆಟ್ಟ ಶಬ್ದ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಅಂತೂ ಈಗ ಬಂದಿರುವೆ !

ನನ್ನ ಕಡುವೈರಿಯಾಗಿದ್ದೂ ಎದುರಿಗೆ ಬರುವುದು !

ವಿಶ್ವಾಸಘಾತ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕವೂ

ಗೆಳೆಯರ ಮುಖ ನೋಡುವ ಧೈರ್ಯವಹಿಸುವುದು,

ಖಂಡಿತಾ ಪೌರುಷವಲ್ಲ.

ಇದು, ಉದ್ಧಟತನವೂ ಅಲ್ಲ.

ಇದೊಂದು ರೋಗ.

ತೀರಾ ನಿಶ್ಯಕ್ತ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತಗುಲುವ

ನಾಚಿಗೆಗೆಟ್ಟ ಕೊಳಕು ರೋಗ.

ಅದೇನಿದ್ದರೂ ನೀನು ಬಂದದ್ದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು.

ನಾನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿರುವುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದರೆ

ನನ್ನ ಹೃದಯ ಹಗುರವಾಗುತ್ತದೆ;

ಕೇಳಿದ ನೀನು ಹೌಹಾರಿ ಬೆಚ್ಚಿ ಬೀಳಬಹುದು.

ಮೂಲದಿಂದಲೇ ಮೊದಲು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ,

ನಾನು ನಿನ್ನ ಜೀವವುಳಿಸಿದವಳೆಂಬುದು

ಅರ್ಗೊ ನೌಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದ

ಗ್ರೀಕರಿಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತಿದೆ.

ಬೆಂಕಿಯುಸಿರಾಡುವ ಗೂಳಿಗಳ ನೇಗಿಲಿಗೆ ಹೂಡಿ

ಸಾವ ತರುವ ಹೊಲವ ಬಿತ್ತಲೆಂದು ನಿನ್ನನ್ನವರು ಕಳುಹಿಸಿದಾಗ

ನಾನು ನಿನ್ನ ಜೀವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದೆ.

ಚಿನ್ನದ ತುಪ್ಪಟದ ಹೊದಿಕೆಗೆ ಕಾವಲಿದ್ದ ಸರ್ಪ

ಸುರುಳಿ ಸುರುಳಿಯಾಗಿ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಿಡುಗಣ್ಣಿನಿಂದ

ಕಾವಲು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ,

ಅದನ್ನು ಕೊಂದವಳು ನಾನು

ನಿನ್ನ ಜಯದ ದೀವಟಿಗೆಗೆ ಬೆಳಕಿತ್ತವಳು ನಾನು.

ಮನಸಾ ತಂದೆಯನ್ನು ವಂಚಿಸಿ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು

ಪೆಲಿಯಾನ್ ಪರ್ವತದ ಅಯಾಲ್ಕುಸ್ ನಾಡಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದೆ

ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ವಿವೇಕಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರೀತಿಯ ಕೈ ಮೇಲಾಗಿತ್ತು.
 ಮುಂದೆ ದೊರೆ ಪಲಿಯಾಸ್‌ನನ್ನು ಅವನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೇ
 ಕೈಯಾರೆ ಕೊಲ್ಲುವಂತೆ ಹಂಚಿಕೆ ಹಾಕಿ,
 ಇಡೀ ವಂಶವನ್ನೇ ನಾಶ ಮಾಡಿದೆ.

ಇದೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ನೀನು ಕೇಡಿಗನಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಹೊರದಬ್ಬಿದೆ.
 ನಿನಗಾಗಿ ನಾನು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆದಿದ್ದರೂ
 ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಡದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡೆ.
 ನಿನಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮದುವೆಗಾಗಿ ಹಾತೊರೆದುದನ್ನು
 ನಾನು ಕ್ಷಮಿಸಬಹುದಿತ್ತು.

ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ವಚನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾಚಿಕೆಬಿಟ್ಟು ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಿದೆ.
 ದೇವತೆಗಳ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ವಚನ ಕೊಟ್ಟು ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿರುವ ನೀನು,
 ಹಳೆಯ ದೇವತೆಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮುಗಿಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವೆಯಾ ?
 ಅಥವಾ ಹೊಸ ಕಾನೂನುಗಳು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿವೆಯೆ?
 ವಚನ ಭ್ರಷ್ಟತೆಯ ಆರೋಪ ನಿನ್ನ ಮೇಲಿದೆಯೆಂಬುದು
 ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿ.

ನೀನು ಆಗಾಗ ಅಮುಕುತ್ತಿದ್ದ ಈ ನನ್ನ ಬಲಹಸ್ತವೇ !
 ಹಾತೊರೆದು ಅಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದ ಮೊಳಕಾಲುಗಳೇ !
 ಈ ಮನುಷ್ಯನ ವಂಚನೆಯ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ
 ಹೇಗೆ ನಾವು ಮೋಸಹೋದವು !
 ನಮ್ಮ ಭರವಸೆಗಳೆಲ್ಲ ಮಣ್ಣುಗೂಡುವೆ.

ಬಾ, ನೀನೊಬ್ಬ ಗೆಳೆಯನೆಂಬಂತೆ ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿವಾದಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.
 ನಿನ್ನಿಂದ ನೆರವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿರುವೆನೆಂದಲ್ಲ;
 ಆದರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ

ನಿನ್ನ ನೀಚ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಬಯಲಿಗಳೆಯುತ್ತೇನೆ.

ನಾನೀಗ ಎತ್ತ ಹೋಗಲಿ ?

ನಿನ್ನೊಡನೆ ಬರುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಾನಾಗಿ ವಂಚಿಸಿದ ನನ್ನ ತೌರೂರಿಗೆ ?

ತಾಯ್ಯಾಡಿಗೆ ?

ಪೆಲಿಯಾಸ್‌ನ ಅನಾಥ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿರುವ ಅಯಾಲ್ಕುಸ್ಸಿಗೆ ?

ಅವರ ತಂದೆಯನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡಿಸಿದ ನನಗೆ,

ಅವರು ಎಂತಹ ಸ್ವಾಗತ ನೀಡಬಹುದು ?

ಹೀಗಿದೆ ನನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ;

ತೌರೂರು ಗೆಳೆಯರು ನನ್ನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ನಿನಗೆ ನೆರವು ನೀಡಲು ಹೋಗಿ

ವಿನಾಕಾರಣ ಕೆಲವರ ವೈರ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಬಹುಮಾನವೆಂಬಂತೆ ಹೆಲ್ಲಾಸ್‌ನ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ

ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೆರೆಸುತ್ತಿರುವೆ !

ನಿನ್ನಂತಹ ಗಂಡ ಇನ್ನೆಲ್ಲಿ ದೊರೆತಾನು ?

ಮಹಾ ನಂಬಿಗಸ್ತು ಬೇರೆ;

ನಿನ್ನ ಕರುಣೆಯಿಂದ, ಈಗ ನಾನು ಒಂಟಿಯಾಗಿ

ಅನಾಥ ಹಸುಗಳೊಡನೆ ದೇಶಭ್ರಷ್ಟಳಾಗಿ ಹೊರಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಹೊಸ ಮದುವಣಿಗನಾದ ನಿನಗೆ

ಇದೊಂದು ಮಹಾ ನಾಚಿಕೆಯ ವಿಚಾರವಲ್ಲವೇ ?

ನಿನ್ನ ಜೀವವುಳಿಸಿದ ಮಡದಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಬೀದಿ ಬೀದಿ ಅಲೆದು

ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಿ ಜೀವಿಸುವುದು !

ಓ ದೇವರೇ ! ಅಪ್ಪಟ ಚಿನ್ನ ಮತ್ತು ಖೋಟಾ ಚಿನ್ನವನ್ನು

ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಅರಿವನ್ನು

ನೀನು ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆ.

ಆದರೆ, ದುಷ್ಟರಿಂದ ಸಜ್ಜನರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು

ನಾವು ಬಯಸಿದರೆ ಗೊತ್ತಾಗುವಂತಹ ಸರಿಯಾದ ಚಿಹ್ನೆಯೊಂದನ್ನು
ಮನುಷ್ಯರ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಏಕೆ ಮೂಡಿಸಲಿಲ್ಲ ?

ಮೇಳ : ಅತಿ ಪ್ರೀತಿಯಿರುವಲ್ಲಿ ವಿರಸವಾದರೆ,
ಉಕ್ಕುವ ರೋಷಕ್ಕೆ ಮದ್ದಿಲ್ಲ.

ಜೇಸನ್ : ನಾನು ಮಾತನಾಡಲೇಬೇಕಾದ,
ಚತುರತೆಯಿಂದ ಮಾತಾಡಬೇಕಾದ ಕಾಲ ಬಂದಿರುವಂತಿದೆ.
ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿರುಗಾಳಿಯೆದುರಿಸುವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾವಿಕನಂತೆ,
ಈ ಆರೋಪದ ಅರ್ಭಟವನ್ನು ಚಾಣಾಕ್ಷತೆಯಿಂದ ನಿಭಾಯಿಸಬೇಕು;
ಹಡಗಿನ ಪಟವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುರುಳಿ ಸುತ್ತಿ
ಅಂಗುಲಂಗುಲ ಮುಂದುವರಿದು ಇದನ್ನು ದಾಟಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ.
ಮೊತ್ತ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ನೀನು ನನಗೆ ಮಾಡಿದ ಸೇವೆಯನ್ನು
ಅತಿ ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುವೆ.
ನನ್ನ ಕಡಲ ಪ್ರಯಾಣದ ಯಶಸ್ಸಿನ ಕೀರ್ತಿ
ದೇವಿ ಅವೋದಿತೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ;
ಉಳಿದ ಯಾವ ದೇವತೆಗಳೂ ಮನುಷ್ಯರೂ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಲ್ಲ.

ನೀನು ಬುದ್ಧಿವಂತೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ.
ಆದರೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮೋಹಾತಿರೇಕದಿಂದ ಹುಚ್ಚೆದ್ದ ನೀನು
ಎಷ್ಟು ಅಸಹಾಯಕಳಾಗಿದ್ದೆಯೆಂದರೆ -
ನನ್ನ ಜೀವವುಳಿಸಲು ಅದೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿತು.
ಈಗ ನೆನಪಿಸಿದರೆ ನಿನಗೆ ಕೋಪಬರುವುದರಿಂದ
ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೇ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.
ನನ್ನ ಹಿತವನ್ನು ಕಾಪಾಡಲೆಂದೇ ರಕ್ಷಿಸಿದೆಯೆಂದು
ಬೇಕಾದರೆ ಒಪ್ಪೋಣ.
ಆದರೆ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮರೆಯಬೇಡ;
ನೀನು ಕೊಟ್ಟುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನನ್ನಿಂದ ಪಡೆದಿದ್ದೀಯೆ.

ಅನಾಗರಿಕ ಬರ್ಬರ ನಾಡನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಗ್ರೀಸ್ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದೆ.
 ತೋಳಿನ ಬಲವೇ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲೆಂದು ಭಾವಿ ಸದ,
 ನ್ಯಾಯ ನೀತಿ ಕಾನೂನುಗಳಿರುವ ದೇಶಕ್ಕೆ ನೀನು ಬಂದೆ.
 ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಮನ್ನಣೆ ದೊರೆಯಿತು.
 ಇದರಿಂದ ನೀನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಳಾದೆ.

ಭೂಮಿಯ ಒಂದು ಅಜ್ಞಾತ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ನಾಡಿನಲ್ಲೇ
 ಇಂದಿಗೂ ಜೀವಿಸಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ಗುರುತಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.
 ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಬರಬಹುದಾದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ,
 ಭಾರಿ ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕಾಗಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಾನಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ
 ಮಧುರ ಕಂಠಕ್ಕಾಗಲೀ
 ನಾನು ಹಂಬಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ,
 ಸರಿ, ನನ್ನ ಸಮುದ್ರಯಾನ ಕುರಿತ ವಾದವನ್ನು ನೀನೇ ಆರಂಭಿಸಿದೆ;
 ನನ್ನ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.
 ರಾಜಮನೆತನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮದುವೆಯಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ
 ನಿನ್ನ ಕೀಳು ಅಣಕವನ್ನೂ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತೇನೆ.
 ನನ್ನ ನಡೆ ವಿವೇಕಪೂರ್ಣವಾದುದು;
 ಮೋಹಾತಿರೇಕದ ಅಂಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ;
 ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಹಿತಸಾಧನೆಯೇ-
 ಅದರ ಗುರಿ ಎಂದು ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ.
 ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಮ್ಮನಿರು!
 ದುರದೃಷ್ಟಿಗಳ ಧಾಳಿಯಿಂದ ಭಂಗಪಟ್ಟು ದೇಶಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ
 ಅಯ್ಯಾಲ್ಕುಸ್ಸಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ,
 ರಾಜನ ಮಗಳ ಕೈ ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಭಾಗ್ಯ
 ಮತ್ತೇನಿರಲು ತಾನೆ ಸಾಧ್ಯ ?
 ನಿನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಆಕರ್ಷಣೆ ಕಮ್ಮಿಯಾಗಿ

ಹೊಸ ಹೆಣ್ಣಿನ ಆಸೆಗೆ ಬಲಿಯಾದೆನೆಂಬ ನಿನ್ನ ಅಸಹನೆಗೂ ಆಧಾರವಿಲ್ಲ.
 ಹಲವು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲವೂ ನನಗಿಲ್ಲ.
 ನಮಗಿರುವ ಎರಡೇ ಮಕ್ಕಳು ನಮಗೆ ಸಾಕು.
 ನನಗದರಿಂದ ತೃಪ್ತಿ ಇದೆ.
 ಆದರೆ ನಾವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕು, ಬಡತನದಿಂದ ತೊಳಲಬಾರದು-
 ಎಂಬುದು ಮಾತ್ರ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಚಾರ.
 ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬಯಸಿದೆ.
 ಬಡವನನ್ನು ಅವನೆಲ್ಲ ಗೆಳೆಯರೂ
 ಹೇಗೆ ದೂರವಿಡುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ.
 ನನ್ನ ವಂಶಕ್ಕೆ ಭೂಷಣವೆನಿಸುವಂತೆ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕೆಂದೂ,
 ಬಳಿಕ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ -
 ಅಂದರೇ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನೂ - ಪಡೆದು,
 ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವ ಆಸೆಪಟ್ಟೆ.
 ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾದ ಸಮೃದ್ಧ ಮನೆತನವನ್ನು ಪೋಷಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆ.
 ನಿನಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಕ್ಕಳು ಬೇಕಿಲ್ಲ ತಾನೆ?
 ಆದುದರಿಂದ ಈಗಿರುವವರಿಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗುವಂತೆ
 ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರನ್ನು ಪಡೆದರೆ ತಪ್ಪೇನು?
 ಇದು ಕೆಡುಕಿನ ಆಲೋಚನೆಯೇ?
 ಪ್ರೇಮ ಮಾತೃತ್ವಕ್ಕೆ ಈಡಾಗದಿದ್ದರೆ ನೀನೂ ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದೆ.
 ಆದರೆ, ನೀವು-ಹೆಂಗಸರು-ಯಾವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿರುವಿರಂದರೆ,
 ನಿಮ್ಮ ರಾತ್ರಿಯ ಜೀವನ ಮಧುರವಾಗಿರುವವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ
 ಎಲ್ಲವೂ ಚೆನ್ನವೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.
 ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಉನವಾದರೂ ಜಗತ್ತೇ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ.
 ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸಿಹಿಯಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಕಹಿ ಎನಿಸತೊಡಗುತ್ತದೆ.
 ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಗತ್ಯವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಿದ್ದರೆ !

ಹೆಣ್ಣು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಇರದಿದ್ದರೆ,
ಮನುಷ್ಯನ ಬಾಳು ಎಲ್ಲ ದುಃಖಗಳಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ಮೇಳ : ಜೇಸನ್, ನಿನ್ನ ವಾದವನ್ನು
ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಮಂಡಿಸಿರುವೆ. ಆದರೂ ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ :
ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ನೀನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು ತಪ್ಪು ನಡವಳಿಕೆ !
ಬಹುಶಃ ಈ ಮಾತಿನಿಂದ ನಿನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಬಹುದೇ ?

ಮೀಡಿಯ : ಇತರರಿಂದ ನಾನು ಹಲವು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿರಬಹುದು.

ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ, ಒಬ್ಬ ದುಷ್ಟ-ವಾಚಾಳಿಯೂ ಆಗಿದ್ದರೆ,
ಮಹಾ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಹರಿತವಾದ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಅವನು ನಿಮ್ಮ ಕುತ್ತಿಗೆ ಕೊಯ್ದು,
ಮಧುರವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಕೊಲೆಯನ್ನು
ಮುಟ್ಟಿ ಮಾಯಿಸಬಲ್ಲ.

ಈತ ಅಂತಹ ಬುದ್ಧಿವಂತನೂ ಅಲ್ಲ.

ನೀನೀಗ ನಯವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ

ನನ್ನ ಮುಖ ನೋಡುವ ಧೈರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲವೇ?

ನನ್ನ ಒಂದು ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲು ಉತ್ತರ ಕೊಡು :

ನೀನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕನಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ

ನನ್ನನ್ನು ಮೊದಲು ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ;

ಹೀಗೆ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದ ಕದ್ದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಜೇಸನ್ : ನಿನ್ನ ಕೋಪವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕೂಡ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ

ತಡೆದು ಕೊಳ್ಳಲಾರದವಳು, ಮೊದಲ ಕೇಳಿದ್ದರೆ-

ಖಂಡಿತವಾಗಿ 'ಬಹಳ' ನೆರವು ನೀಡುತ್ತಿದೆ !

ಮೀಡಿಯ : ಆದರೆ ಅದು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ;

ನಿನ್ನನ್ನು ತಡೆದದ್ದು ಅದಲ್ಲ.

ವಯಸ್ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ಮನುಷ್ಯ ನೀನು;

ವಿದೇಶಿ ಹೆಂಡತಿ ನಿನ್ನ ಅಂತಸ್ತನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾರಳು
ಎನ್ನಿಸತೊಡಗಿತು ನಿನಗೆ.

ಜೇಸನ್ : ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದಿರು;

ಯಾವ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಲುವಾಗಿಯೂ ನಾನು
ಈ ರಾಜ ಮನೆತನದ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸಲಿಲ್ಲ. ನಾನೀಗಲೇ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ
ನಿನ್ನ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಮತ್ತು ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ
ರಾಜರಕ್ತದ ತಮ್ಮಂದಿರ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ-
ತನ್ಮೂಲಕ ನಾವೆಲ್ಲ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರಲು ಮಾತ್ರ ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದೆ.

ಮೀಡಿಯ : ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತ ನಿನ್ನ ಯೋಚನೆ

ನನಗೆ ವಾಕರಿಕೆ ಬರಿಸುತ್ತದೆ.

ದುಃಖದ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಬರುವ ಯಾವ ಸುಖವೂ ನನಗೆ ಬೇಡ.

ನೋವಿಗೆ ಆಸ್ವದವೀಯುವ ರಕ್ಷಣೆಯೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ.

ಜೇಸನ್ : ನಿನ್ನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯೋಚಿಸು ಮೀಡಿಯ !

ಇದರಿಂದ ನಿನಗೆ ವಿವೇಕ ಬಂದೀತು !

ಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ದುಃಖವನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಡ.

ಅದೃಷ್ಟವು ಎದುರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ನೋವಿನತ್ತ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಬೇಡ.

ಮೀಡಿಯ : ಆಗಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಅವಮಾನಪಡಿಸು !

ನಿನಗೆ ತಲೆಯ ಮೇಲೊಂದು ಸೂರಿದ.

ನಾನಾದರೋ ಒಬ್ಬಂಟಿ. ದೇಶಭ್ರಷ್ಟಳಾಗಿ ಹೊರಡಬೇಕಾದವಳು.

ಜೇಸನ್ : ಅದು ನೀನೇ ಆಯ್ದುಕೊಂಡದ್ದು; ಬಯ್ಯಬೇಡ.

ಮೀಡಿಯ : ನನ್ನ ಆಯ್ಕೆಯೇ ? ಹೇಗೆ ?

ನಿನ್ನನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ದ್ರೋಹ ಮಾಡಿದನೇ ?

ಜೇಸನ್ : ರಾಜ ಮತ್ತು ಅವನ ವಂಶವನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ ಶಾಪ ಹಾಕಿದೆ ನೀನು !

ಮೀಡಿಯ : ಹೌದು ! ನಿನ್ನ ಮನೆಯ ಮೇಲೂ

ನನ್ನ ಶಾಪ ಕ್ರೂರ ವಿಧಿಯಂತೆ ಕಾಡುತ್ತದೆ.

ಜೇಸನ್ : ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ವಾದವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ನನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲ.

ಮಕ್ಕಳ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ನಿನ್ನ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ

ನಾನು ಏನಾದರೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೇ ? ಹೇಳು!

ಸಂತೋಷದಿಂದ ನೀನು ಕೇಳಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಅಥವಾ ನೀನು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಡುವುದಾದರೆ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ

ಪರಿಚಯದ ಪತ್ರ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಅವರು ನಿನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳು : ಈ ನೆರವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದು ಹುಚ್ಚುತನ.

ಕೋಪವನ್ನು ನುಂಗಿಕೊಂಡರೆ ನಿನಗೆ ತುಂಬಾ ಲಾಭವಿದೆ.

ಮೀಡಿಯ : ಎಂತಹ ಕಷ್ಟ ಬಂದರೂ

ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಲಾರೆ :

ನಿನ್ನ ಸಹಾಯವೂ ನನಗೆ ಬೇಡ.

ಕೇಡಿಗನ ಉಡುಗೊರೆಯಿಂದ ಅದೃಷ್ಟವೇನೂ ಒಲಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಜೇಸನ್ : ಸರಿ. ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ನಿನಗಾಗಿ

ನಾನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಿಗೂ

ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವೆನೆಂಬುದನ್ನು

ದೇವರ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ದಯೆಗೆ ನೀನು ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಸ್ನೇಹದ ಹಸ್ತವನ್ನು ಹರದಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನೂಕಿರುವೆ;

ಇದರಿಂದ ನಿನಗೇ ಕೇಡಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೀಡಿಯ : ಆಗಲಿ, ನೀನಿನ್ನು ಹೊರಡು !

ಕೂಡಲೆ ಪ್ರಿಯತಮೆಯನ್ನು ಸೇರಲು

ನೀನೀಗ ತವಕಿಸುತ್ತಿರುವೆಯೆಂಬುದನ್ನು

ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ.

ಅವಳು ಮಲಗುವ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೊತ್ತು

ಕಾಲ ಕಳೆಯಬಾರದು !

ನವವಧುವನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸಿ ಸವಿಯಲು ಹೊರಡು.

ದೇವರ ಬೆಂಬಲವಿದ್ದರೆ ಈ ಮದುವೆಗಾಗಿ

ನೀನು ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುವ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಬಂದೀತು.

(ಜೇಸನ್ ಹೋಗುವನು)

ಮೇಳ : ಆಕ್ರಮಣಶೀಲವಾದ ಕ್ರೂರ ಪ್ರೇಮ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಹಿತಕಾರಿಯಲ್ಲ ;

ಅದು ಘನತೆ ಗೌರವವನ್ನು ತರುವುದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರೇಮದೇವಿಯ ಕರುಣೆ ಹಿತಮಿತವಾಗಿ ಆವರಿಸಿದರೆ,

ಅದು ತರುವ ಸಂತೋಷಕಣೆಯಿಲ್ಲ.

ಓ ದೇವಿ-ಅಪ್ರೋದಿತೆ !

ಗುರಿ ತಪ್ಪದಿಹ ನಿನ್ನ ವಿಷ ಲೇಪಿತ ಕಾಮಬಾಣವನೆಂದೂ

ನನ್ನೆಡೆಗೆ -ಕಳಿಸಬೇಡ.

ದೈವದ ಪರಮ ಅನುಗ್ರಹವಾದ ಮುಗ್ಧಗುಣ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬರಲಿ.

ಕ್ರೂರ ದೇವತೆಯೆಂದೂ ನನ್ನ ಈ ಕೋಪ ಮತ್ಸರಗಳತ್ತ ನೂಕದಿರಲಿ!

ಅನ್ಯ ಪ್ರೇಮದ ವಿಕಾರ ಹಂಬಲದತ್ತ ಸೆಳೆದು

ಕೊನೆಯಿರದ ವಾಗ್ಯುಧಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಸಿಲುಕಿಸದಿರಲಿ.

ಮಡದಿಯರ ಒಲವನ್ನಾಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಿ.

ಹೋರಾಟವಿರದ ಹಾಸುಗೆಯ ಶಾಂತಿಗೆ ಮೊದಲ ಮನ್ನಣೆಯಿರಲಿ.

ಓ ನನ್ನ ತಾಯ್ತಾಡೇ ! ನನ್ನ ಮನೆಯೇ !

ಎಂದೆಂದೂ ನಾ ನಿಮ್ಮನಗಲದಿರಲಿ !

ದಿನ ದಿನವೂ ಹೊಸ ದುಃಖಗಳ ತಂದೊಡ್ಡುವ

ನಿರ್ದಯದ ಕತ್ತಲ ಬಾಳಿಗೆ ನಾನು ತುತ್ತಾಗದಿರಲಿ.

ಈ ತೆರದ ಅಸಹಾಯಕ ಬಾಳಿಗಿಂತ ಸಾವು ಮೇಲು.

ಹೌದು ! ಮನೆ ತೊರೆದ ಬಾಳಿನ ವೇದನೆಗಿಂತ

ಸಾವು ನನ್ನನು ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ.

ತಾಯ್ಯಾಡ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಿಗಿಲಾದ ಕಡುದುಃಖವಿಲ್ಲ.

ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡಿರುವೆ ನಾನಿದನು.

ಕಿವಿಯಾರೆ ಕೇಳಿರುವೆ ಹೃದಯದಾಳದಿಂದ.

ಅಯ್ಯೋ ಮೀಡಿಯ !

ನಿನ್ನ ಮೇಲೆರಗಿದಘಾತದಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿ ಹೋದೆ.

ಕನಿಕರಿಸಬಲ್ಲ ಗೆಳೆಯರಾರೂ ಇಲ್ಲ, ಕಡುದುಮ್ಮಾನದ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ.

ಕಾರಿಂಥ್ ನಗರ ಕೃಪೆದೋರಲಿಲ್ಲ.

ಎದೆಯ ಕಲ್ಲು ಮಾಡಿ, ನಂಬುಗೆಯ ಘಾತಿಸುವ ಸ್ನೇಹ ದ್ರೋಹಿ,

ನಿರ್ನಾಮವಾಗಲಿ ಕತ್ತಲ ಕೂಪದಲ್ಲಿ.

ಗೆಳೆಯನಾಗಲಾರನೆಂದೂ ನನಗವನು.

(ಮೆಟ್ಟಿಲ ಬಳಿ ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಮೀಡಿಯ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ ವಿಜಿಯಸ್ ಪ್ರವೇಶ)

ವಿಜಿಯಸ್ : ಮೀಡಿಯ ! ನಿನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲಿ.

ಹಳೆಯ ಗೆಳೆಯರ ನಡುವೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ

ಉತ್ತಮವಾದ ಸ್ನೇಹ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ.

ಮೀಡಿಯ : ನಿನಗೂ ಒಳಿತಾಗಲಿ, ವಿಜಿಯಸ್ !

ವಿವೇಕಿ ಪಾಂಡಿಯನ್ ಕುವರನೇ, ನಿನ್ನ ಆಗಮನ ಎತ್ತಕಡೆಯಿಂದ ?

ವಿಜಿಯಸ್ : ಡೆಲ್ಟಿಯಿಂದ; ಪ್ರಾಚೀನ ದೈವವಾಣಿ ಅಪಾಲೋ ಕಡೆಯಿಂದ.

ಮೀಡಿಯ : ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿಯ ಕೇಂದ್ರವಾದ ಅಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ?

ವಿಜಿಯಸ್ : ನನಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ

ಎಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯಲು.

ಮೀಡಿಯ : ಯಾಕೆ ? ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳೂ ನಿನಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಲ್ಲವೇ?

ವಿಜಿಯಸ್ : ಹೌದು, ನನಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ. ಯಾವ ದೈವದ ಇಚ್ಛೆಯೋ ಏನೋ!

ಮೀಡಿಯ : ಮಕ್ಕಳಾಗುವ ಬಗೆಗೆ ದೈವವಾಣಿ ಏನು ನುಡಿಯಿತು ?

ವಿಜಿಯಸ್ : ಆ ನುಡಿಗಳು ಗೂಢವಾಗಿರುವುದರಿಂದ

ಮಾನವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಅತೀತವೆನಿಸಿವೆ.

ಮೀಡಿಯ : ನಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ಕೇಳಬಹುದು ತಾನೇ?

ಏಜಿಯಸ್ : ಖಂಡಿತವಾಗಿ ! ಈ ಒಗಟನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು

ನಿನ್ನಂತಹ ಸೂಕ್ಷ್ಮಮತಿಯೇ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು.

ಮೀಡಿಯ : ಹಾಗಾದರೆ, ಅದೇನು ಹೇಳು.

ಏಜಿಯಸ್ : 'ದ್ರಾಕ್ಷಾರಸದ ಚೀಲದ ಕಂಠವನ್ನು ಸಡಿಲಿಸಬಾರದು'

ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಯಾಗಿದೆ.

ಮೀಡಿಯ : ಎಷ್ಟು ದಿನ?

ಏಜಿಯಸ್ : ತಾಯ್ತಾಡಿಗೆ ನಾನು ಹಿಂದಿರುಗುವ ತನಕ.

ಮೀಡಿಯ : ಸರಿ! ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಕಾರಿಂಥಿನತ್ತ ಬಂದದ್ದಾರೂ ಏಕೆ?

ಏಜಿಯಸ್ : ಟ್ರೋಜನ್ನಿನ ರಾಜ ಪಿಥಿಯಸ್ಸಿನ ಕುವರ

ಪೆಲೋಪ್ಸನನ್ನು ಬಲ್ಲೆಯಾ?

ಮೀಡಿಯ : ಹೌದು! ಮಹಾ ಧರ್ಮಿಷ್ಠ.

ಏಜಿಯಸ್ : ಈ ದೈವವಾಣಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೇಳುವೆ.

ಮೀಡಿಯ : ಇಂತಹ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಆತ ತುಂಬಾ ಪರಿಣತ.

ಏಜಿಯಸ್ : ಅಲ್ಲದೆ ಆತ ನನ್ನ ಪರಮಸ್ನೇಹಿತನೂ ಕೂಡ

ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೂಡಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೇವೆ.

ಮೀಡಿಯ : ನೀನು ಬಯಸಿದ್ದೆಲ್ಲ ಸಿಕ್ಕಿ ಸುಖವಾಗಲೆಂದು

ನಾನು ಹಾರೈಸುವೆ, ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲಿ.

ಏಜಿಯಸ್ : ಆದರೆ ನೀನೇಕೆ ಹೀಗೆ ಕೃಶವಾಗಿ ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ?

ಕಾರಣವೇನು ?

ಮೀಡಿಯ : ಏಜಿಯಸ್, ನನ್ನ ಗಂಡನಂತಹ ಪರಮ ದುಷ್ಟ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಏಜಿಯಸ್ : ಯಾಕೆ ? ಏನಾಯಿತು ?

ನಿನ್ನ ದುಃಖವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳು.

ಮೀಡಿಯ : ನಿಷ್ಪಾಪಿಯಾದ ನನಗೆ ಜೇಸನ್ ದ್ರೋಹ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಏಜಿಯಸ್ : ಏನು ಮಾಡಿದ? ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿವರಿಸು.

ಮೀಡಿಯ : ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ;

ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಅವಳಿಗೆ ಯಜಮಾನಿ.

ಏಜಿಯಸ್ : ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಹೇಯವಾದ ಕೆಲಸ !

ಅವನಿಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಧೈರ್ಯ

ಮೀಡಿಯ : ಬಂದಿದೆ ! ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೇಮಿಸಿ,

ಈಗ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ.

ಏಜಿಯಸ್ : ನಿನ್ನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಬೇಸರ ಬಂದಿತೋ ?

ಅಥವಾ ಬೇರೆಡೆ ಪ್ರೀತಿಯುಂಟಾಯಿತೋ?

ಮೀಡಿಯ : ಅತಿ ಪ್ರೀತಿಯುಂಟಾಗಿದೆ !

ಗಳೆಯರು ನಂಬಲಾರದಂತಹ ಮನುಷ್ಯನಾತ.

ಏಜಿಯಸ್ : ಹೀಗಿದೆಯೋ ಸಮಾಚಾರ ;

ಅವನು ಅಷ್ಟು ಕೇಡಿಗನಾದ ಮೇಲೆ, ಹಾಳಾಗಲಿ ಬಿಡು.

ಮೀಡಿಯ : ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜತ್ವವನ್ನು ಆತ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವುದು.

ಏಜಿಯಸ್ : ಹೌದೇ ? ಯಾರು ಈ ಹುಡುಗಿಯ ತಂದೆ ?

ಮೀಡಿಯ : ಕ್ರೇಯಾನ್ ! ಕಾರಿಂಥಿನ ರಾಜ.

ಏಜಿಯಸ್ : ಹಾಗೋ ! ನಿನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ನಾನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆ.

ಮೀಡಿಯ : ನನ್ನ ಸರ್ವನಾಶವಾಗಿದೆ !

ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಗಡೀಪಾರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಏಜಿಯಸ್ : ಇದು ತೀರಾ ಅನ್ಯಾಯ-ಇಂಥದನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕೇಳಿಲ್ಲ.

ಯಾಕೆ ? ಯಾರು ನಿನ್ನನ್ನು ಗಡೀಪಾರು ಮಾಡಿದವರು?

ಮೀಡಿಯ : ಕ್ರೇಯಾನ್ ! ಕಾರಿಂಥಿನಿಂದ ಗಡೀಪಾರು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಏಜಿಯಸ್ : ಜೇಸನ್ ಇದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿದನೇ? ಎಂತಹ ನಾಚಿಕೆಗೇಡು !

ಮೀಡಿಯ : ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿಲ್ಲ ;

ತನಗೆ ಇದು ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಏಜಿಯಸ್ !

ನಿನ್ನ ದಾಡಿ ಹಿಡಿದು ದೀನಳಾಗಿ ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.
 ಕಾಲು ಮುಟ್ಟಿ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ,
 ಈ ಅನಾಥ ನಿರಾಶ್ರಿತಳ ಮೇಲೆ ಕನಿಕರವಿಡು.
 ಗಡೀಪಾರಿಗೆ ಗುರಿಯಾದವಳು ನಾನು.
 ನನಗೆ ಯಾವ ಗೆಳೆಯರೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬಂತಾಗುವುದು ಬೇಡ.
 ಅಥೆನ್ಸ್‌ಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೋ;
 ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸ್ವಾಗತವಿರಲಿ.
 ದೇವರು ನಿನಗೆ ಸಂತಾನವನ್ನು ಕೊಡಲಿ;
 ನಿನ್ನ ಬದುಕಿಗೆ ಸುಖಪ್ರಾಪ್ತಿಯುಂಟಾಗಲಿ.
 ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆದು ತಂದಿರುವ
 ಅದೃಷ್ಟದ ಮಹತ್ವವೇನೆಂಬುದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.
 ಬಂಜೆತನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು
 ಶಕ್ತವಿರುವ ಕೆಲವು ಮದ್ದುಗಳು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿವೆ.
 ನಿನಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗುತ್ತವೆಯೆಂದು ನಾನು ಭರವಸೆ ಕೊಡಬಲ್ಲೆ.

ಏಜಿಯಸ್ : ನಿನಗೆ ನೆರವಾಗಲು ನನಗೆ ಹಲವು ಕಾರಣಗಳಿವೆ ಮೀಡಿಯ;
 ಮೊತ್ತ ಮೊದಲು ದೇವರ ಸಲುವಾಗಿ ; ಬಳಿಕ,
 ಇದೀಗ ತಾನೆ ನನ್ನ ಸಂತಾನಹೀನತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ
 ನೀನು ಕೊಟ್ಟ ಭರವಸೆಯ ಸಲುವಾಗಿ,
 ನನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೆಲ್ಲ ಇಂಗಿ ಹೋಗಿದೆ ; ನಿರಾಶನಾಗಿದ್ದೇನೆ.
 ಹಾಗಾದರೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡೋಣ :
 ಅಥೆನ್ಸ್‌ಗೆ ನೀನು ಬರುವುದಾದರೆ, ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಬದ್ಧನಾಗಿ
 ನಿನ್ನನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟೂ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ.
 ಆದರೆ ಮೊದಲು ಈ ಸಂಗತಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರಲಿ ;
 ಕಾರಿಂಥಿನಿಂದ ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ
 ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ.

ನೀನಾಗಿ ಅಥೆನ್ಸ್‌ಗೆ ಬರುವುದಾದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಆಶ್ರಯವಿದೆ;

ಯಾರಿಗೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಕಾರಿಂಥನ್ನು-ಯಾವ ನೆರವೂ ಇಲ್ಲದೆ-ಮೊದಲು ತ್ಯಜಿಸು;

ಕಾರಿಂಥಿನವರೂ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರಲ್ಲವೇ?

ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ತಪ್ಪು ತಿಳಿಯುವುದು ಬೇಡ.

ಮೀಡಿಯ : ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ, ಈ ನಿನ್ನ ವಾಗ್ದಾನದ ಮೇಲೆ

ಆಣೆಯಿಟ್ಟು ದೃಢಪಡಿಸು;

ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಒಪ್ಪಂದವಾದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಏಜಿಯಸ್ : ಯಾಕೆ ? ಏನು ತೊಂದರೆ ? ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲವೇ?

ಮೀಡಿಯ : ನಿನ್ನನ್ನು ನಂಬುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನನಗೆ ವೈರಿಗಳಿದ್ದಾರೆ.

ಕ್ರಿಯಾನ್ ಒಬ್ಬನೇ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ,

ಪೆಲಿಯಾಸ್‌ನ ವಂಶಜರೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ವೈರಿಗಳು.

ಒಮ್ಮೆ ಆಣೆಯಿಟ್ಟು ಬದ್ಧನಾದೆಯಾದರೆ ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ,

ನನ್ನನ್ನವರು ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ನೀನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.

ನಿನ್ನ ಭರವಸೆ ಕೇವಲ ಬಾಯಿ ಮಾತಿನದಾದರೆ,

ದೇವರ ಮೇಲೆ ಆಣೆಯಿಡದಿದ್ದರೆ,

ಬಹುಶಃ ಅವರ ನಿರ್ಬಂಧಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ ನೀನವರ ಗೆಳೆಯನಾಗಿಬಿಡಬಹುದು.

ಅವರಿಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಜ ವಂಶದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿದೆ.

ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಯಾವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಉಳಿದಿಲ್ಲ.

ಏಜಿಯಸ್ : ನಿನ್ನ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಅಗಾಧವಾಗಿದೆ.

ನೀನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಾದರೆ ನನ್ನ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯೇನೂ ಇಲ್ಲ.

ದೇವರ ಮೇಲೆ ಆಣೆಯಿಟ್ಟರೆ, ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೂ ಕ್ಷೇಮ.

ನಿನ್ನ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು

ನನಗೊಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ನೆಪ ಸಿಕ್ಕಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ನಿನಗೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ರಕ್ಷಣೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ.

ಸರಿ ! ನಿನ್ನ ದೇವರನ್ನು ಹೆಸರಿಸು.

ಮೀಡಿಯ : ನಿನ್ನ ಕಾಲ ಕೆಳಗಿರುವ ಭೂಮಿಯ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ,
ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲಿರುವ ನನ್ನಜ್ಜ ಸೂರ್ಯನ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ,
ಮತ್ತೆಲ್ಲ ಸರ್ವದೇವರುಗಳ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಆಣೆಯಿಡು.

ಏಜಿಯಸ್ : ಆಣೆಯಿಡುವ ವಿಧಿನಿಷೇಧಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡು

ಮೀಡಿಯ : ಎಂದೂ ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲೆ ಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ

ನನ್ನನ್ನು ಗಡೀಪಾರು ಮಾಡಬಾರದು.

ನನ್ನ ವೈರಿಗಳೇನಾದರೂ ಹೊರಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದರೆ,

ನೀನು ಬದುಕಿರುವಾಗ-

ನೀನಾಗಿಯೇ ಎಂದೂ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬಾರದು.

ಏಜಿಯಸ್ : ಭೂಮಿತಾಯಿಯ ಮೇಲಾಣೆ,

ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕಿನ ಮೇಲಾಣೆ,

ಎಲ್ಲ ದೇವರುಗಳ ಮೇಲಾಣೆ-

ನೀನೀಗ ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ನಾನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಬದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಮೀಡಿಯ : ನನಗೀಗ ಸಂಪೂರ್ಣ ತೃಪ್ತಿಯಾಯಿತು.

ನೀನಿಟ್ಟು ಆಣೆಗೆ ತಪ್ಪಿದರೆ?

ಏಜಿಯಸ್ : ಎಲ್ಲ ಅಪರಾಧಿಗಳಂತೆ ನನ್ನನ್ನೂ ದೇವರು ಶಿಕ್ಷಿಸಲಿ.

ಮೀಡಿಯ : ನೀನಿನ್ನು ಹೊರಡು. ಹರ್ಷ ನಿನ್ನೊಂದಿಗಿರಲಿ, ಎಲ್ಲ ಸರಿಯಾಗಿದೆ.

ನನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿ ಗುರಿ ಮುಟ್ಟಿದೊಡನೆ,

ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಬೇಗ ನಿನ್ನ ನಗರವನ್ನು ಸೇರುತ್ತೇನೆ.

(ಏಜಿಯಸ್ ಅವಳ ಕೈ ಕುಲುಕಿ, ಅವಸರದಿಂದ ಹೋಗುವನು)

ಮೇಳ : ಪ್ರವಾಸಿಗಳ ದೈವ ಹರ್ಮಿಸ್ ನಿನ್ನ ಬೆಂಗಾವಲಾಗಿ ಮನೆಗೊಯ್ಯಲಿ.

ನಿನ್ನೆಲ್ಲ ಬಯಕೆಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣ ಈಡೇರಲಿ;

ಏಜಿಯಸ್, ನಿನ್ನ ಉದಾರ ಹೃದಯ

ನಮ್ಮ ಹಾರೈಕೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿತು.

ಮೀಡಿಯ : ಓ ಸ್ಯೂಸ್ ದೇವಾ ! ಸ್ಯೂಸ್ ಕುವರಿ ನ್ಯಾಯದೇವಿ !

ಅತಿಶಯದ ಸೂರ್ಯದೇವಾ! ನಾನೀಗ ವಿಜಯದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ.

ಭರವಸೆ ಇದೀಗ ತೋರುತ್ತಿದೆ.

ನನ್ನ ವೈರಿಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗುವುದನ್ನು

ನಾನೀಗ ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನನ್ನ ವಿನಾಶ ಆತ್ಯಂತ ಕರಾಳವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ-

ನನ್ನ ಆಸೆ ಗಳ ಬಂದರಿನಂತೆ- ಈ ಏಜಿಯಸ್ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ.

ಅಥೆನ್ಸ್ ನಗರದ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದೊಡನೆ

ಅವನ ಆಶ್ರಯದ ರೇವಿನಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ತಂಗಬಹುದು.

ಈಗ ನನ್ನೆಲ್ಲ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನೂ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವು ಸೊಗಸಾದ ಮಾತುಗಳೇನೂ ಅಲ್ಲ.

ಮೊದಲು ಆಳೊಬ್ಬನನ್ನು ಕಳುಹಿ ಜೇಸನನನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಬಳಿಕ, ಮೃದು ಮಾತಿನಿಂದ ಅವನನ್ನು ಸಂತೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಆತನ ಎಚ್ಚರದ ನಡೆ ನ್ಯಾಯವಾದುದೆಂದೂ,

ದೊರೆ ಮಗಳೊಡನೆ ಅವನು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಲಗ್ನ-

ನನಗೆ ದ್ರೋಹವಾದರೂ-

ಒಟ್ಟಾರ ವಿವೇಕದ ಆಲೋಚನೆಯಾಗಿದ್ದು

ಒಳ್ಳೆಯ ಹಿತವನ್ನೇ ತರುವುದೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯಗೊಡಲು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ನನ್ನನ್ನು ತಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಕಂಡ ಜನರ ನಡುವೆ

ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವಹೇಳನಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವುದು

ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶವಿದೆಯೆಂದಲ್ಲ;

ಕೇವಲ ಒಂದು ತಂತ್ರವಾಗಿ,

ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಸಲುವಾಗಿ

ಇದನ್ನು ಯೋಚಿಸುತ್ತೇನೆ.

ರಾಜಕುಮಾರಿಯಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ
 ತಮ್ಮನ್ನು ಗಡೀಪಾರಿನಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುವ
 ಮಕ್ಕಳ ಪುಟ್ಟ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಆಕೆಗಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಬೆಲೆಬಾಳುವ
 ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.
 ಚಿನ್ನದ ಜರತಾರಿಯಿಂದ ಹೆಣೆದ ಸೊಗಸಾದ ಈ ಉಡುಪನ್ನು
 ಮತ್ತು ಬಂಗಾರದ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಆಕೆಯೇನಾದರೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ
 ಮೈಮೇಲೆ ಧರಿಸಿದಳೋ-ಕೂಡಲೇ,
 ಅವಳು ಮತ್ತು ಆಕೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ಯಾರಾದರೂ
 ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ನರಳಿ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ.
 ಅಷ್ಟು ಉಗ್ರವಾದ ವಿಷವನ್ನು
 ಈ ಉಡುಗೊರೆಗಳಿಗೆ ಸವರಿಸುತ್ತೇನೆ.
 ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಾಕು.
 ಮುಂದೆ, ನಾನು ಮಾಡಲೇಬೇಕಾದುದನ್ನು ನೆನೆದರೇ
 ದುಃಖ ಒತ್ತರಿಸಿ ಬರುತ್ತದೆ.
 ನನ್ನಿಬ್ಬರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕುತ್ತೇನೆ.
 ನನ್ನಿಂದ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಯಾರೂ ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವಂತಿಲ್ಲ.
 ಜೇಸನನ ಇಡೀ ಮನೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲಗೊಳಿಸಿ,
 ನನ್ನ ಮುದ್ದು ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ತದಿಂದ ತೋಯ್ದು ಕೊಲೆಗಾತಿಯಾದ ನಾನು
 ಕಾರಿಂಥನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.
 ಹೌದು, ನಾನು ಎಂತಹ ಭಯಂಕರ ಕಳಂಕವನ್ನಾದರೂ ಸಹಿಸಬಲ್ಲೆ;
 ನನ್ನ ವೈರಿಗಳಿಂದ ನಗೆಪಾಟಲಿಗೆ
 ಗುರಿಯಾಗುವುದನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರೆ.
 ಆಗುವುದೆಲ್ಲ ಆಗಿಯೇ ಹೋಗಲಿ.
 ಬದುಕಿನಿಂದ ನನಗೇನು ಫಲ?
 ನಿಲ್ಲಲು ನೆಲೆಯಿಲ್ಲ ;

ಬದುಕಲು ಮನೆಯಿಲ್ಲ ; ದುಃಖಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯವಿಲ್ಲ.
 ಗ್ರೀಕನೊಬ್ಬನ ಸವಿಮಾತುಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿ
 ತಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ಎಂದು ದ್ರೋಹ ವೆಣಿಸಿದನೋ ಅಂದೇ
 ನಾನು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.
 ದೇವರ ದಯೆಯಿಂದ ಅವನನ್ನು ಈಗ ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ.
 ನನ್ನಿಂದ ಪಡೆದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು
 ಜೀವಂತವಾಗಿ ಅವನು ಮತ್ತೆಂದೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.
 ಹೊಸ ವಧುವಿನಿಂದಲೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆಯಲಾರ.
 ಏಕೆಂದರೆ, ಈ ಪಾಪದ ಹುಡುಗಿ ನನ್ನ ವಿಷಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿ
 ಭಯಂಕರ ಸಾವಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ.
 ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ದೀನ ದುರ್ಬಲಳೆಂದು
 ನನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ತಿಳಿಯದಿರಲಿ;
 ನನ್ನ ರೀತಿ ತದ್ವಿರುದ್ಧವೆಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಗಲಿ.
 ವೈರಿಗಳಿಗೆ ನಾನು ರುದ್ರ ಭಯಂಕರೆಯಾದರೆ,
 ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದಿರುವವಳು.
 ಇಂಥ ಜೀವನವೇ ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಯಾಗಿರುವುದು.

ಮೇಳ : ನೀನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ,
 ನಾವಿನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಗೆಳತಿಯರಾಗಿ ಉಳಿಯಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ,
 ಮಾನವ್ಯದ ಉನ್ನತ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು
 ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ,
 ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ; ಇದನ್ನು ಮಾಡಬೇಡ.

ಮೀಡಿಯ : ಇದನ್ನು ಹೊರತು ಮತ್ತೇನೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.
 ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.
 ಆದರೆ ನನ್ನಂತೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಯಾರೂ ನಡೆಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ.

ಮೇಳ : ಆದರೂ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನೇ ಕೊಲ್ಲುವುದು;

ಹೃದಯವನ್ನೇನು ಕಲ್ಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆಯಾ?

ಮೀಡಿಯ : ಜೇಸನನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆಳವಾದ ಗಾಯಮಾಡಲು,
ಇದೇ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗ.

ಮೇಳ : ಇದು ನಿನಗೂ ಕಡುತರವಾದ ಸಂಕಟವನ್ನೇ ತರುತ್ತದೆ.

ಮೀಡಿಯ : ತರಲಿ, ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೂಡುವವರೆಗೆ ಮಾತಿನಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ.

ದಾದಿ! ರಹಸ್ಯ ಸಂದೇಶಗಳಿಗೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನೇ ನಂಬಿರುವುದು.

ಕೂಡಲೆ ಹೋಗಿ ಚೇಸನನನ್ನು ಕರೆದು ತಾ.

ನನಗೆ ಮತ್ತು ಇಡೀ ಹೆಣ್ಣು ಕುಲಕ್ಕೆ ನೀನು ನಿಷ್ಠಾವಂತಳಾಗಿರುವುದಾದರೆ,

ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬಾಯಿ ಬಿಡಬೇಡ.

(ದಾದಿಯ ನಿರ್ಗಮನ)

ಮೇಳ : ಅಥೆನ್ಸ್ ಜನತೆ, ಎರೆಕ್ಡ್ಯೂಸ್ ವಂಶಜರು,

ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಶುಭದ ಸಂಪತ್ತುಗಳ ಆನಂದಿಸುತ್ತಿಹರು.

ಮುತ್ತಿಗೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಾಗದ ಪವಿತ್ರ ನೆಲದ,

ಪುಣ್ಯದೇವತೆಯ ವರಪ್ರಸಾದದಿ ಬೆಳೆದವರು.

ಜ್ಞಾನದುಣಿಸಿನ ವೈಭವಗಳಲಿ ವಿಹರಿಸಿದ ಆತ್ಮತ್ಯಪ್ತರು.

ಬೆಳಗುವಾಕಾಶದ ಕೆಳಗೆ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ನಡೆವವರು.

ಅಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲದ ಹಿಂದೆ, ಪಯೇರಿಯಾದ ಒಂಬತ್ತು ಕಲದೇವಿಯರು

ಹರ್ಮೋನಿಯಾಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರೆಂಬ ಪ್ರತೀತಿಯಿದೆ.

ಸೆಫಿಸಸ್‌ನ ಸಿಹಿಯಾದ ಶುಭ್ರ ತೊರೆಯಲ್ಲಿ

ಅಪ್ರೋದಿತೆಯು ತನ್ನ ಬಟ್ಟಲ ತುಂಬುವಳೆಂಬ ನಂಬುಗೆಯಿದೆ.

ಜೇನು ತುಂಬಿದ ಮಧುರ ಸುವಾಸನೆಯ ನಾಡಿನುದ್ದಕ್ಕೆ

ಪಸರಿಸುವ ದೇವಿಯಾಕೆ.

ಇಳಿಬಿದ್ದ ಮುಂಗುರುಳಿನಲಿ ಗುಲಾಬಿಯ

ಸುಗಂಧಮಾಲೆಗಳ ಧರಿಸಿದ ದೇವಿ;

ಜ್ಞಾನದೊಡನೆ ಒಲವನೂ ಗದ್ದುಗೆಗೆ ಏರಿಸುವಾಕೆ;

ಎಲ್ಲ ಕಲೆಗಳಲಿ ಅತಿಶಯವ ಸೃಷ್ಟಿಸುವಾಕೆ.
 ಪುಣ್ಯನದಿಗಳ ಸ್ವರ್ಶದಿಂದ ಪುನೀತವಾದಂಥ ನಗರ,
 ಕೆಳೆಯರಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ಆಶ್ರಯ ನೀಡುವ ನಾಡು;
 ಅಥೆನ್ಸ್! ಅದೆಂತು ನಿನ್ನ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡೀತು?
 ಹಸುಳೆಗಳ ಕೊಲೆಪಾತಕಿಯ ಇರವೇ ಅಪವಿತ್ರವಾಗಿರುವಾಗ!
 ಕಂದನ ಮೇಲೆರಗುವ ಹೊಡೆತದ ಆಘಾತವ ನೆನೆ;
 ನಿನಗೆ ಹತ್ತುವ ನೆತ್ತರ ಕಲಂಕವ ಯೋಚಿಸು;
 ನಿನ್ನ ಕಾಲು ಹಿಡಿದು ಬೇಡುತ್ತೇವೆ; ಆಣೆಯಿಟ್ಟು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ;
 ಮಕ್ಕಳ ಕೊಲೆಪಾತಕಿಯಾಗದಿರು ನೀನು.
 ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ವಿರುದ್ಧವೆಸಗುವ ಈ ಘೋರ ಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ
 ಕೈ ಬರುವುದೆಂತು? ಹೃದಯ ಕಲ್ಲಾಗುವುದೆಂತು ?
 ಅವರ ದಿಟ್ಟಿಸಿದ ನೀನು ಕಣ್ಣೀರುಗರೆಯದೆಂತು
 ಉಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ ! ಅವರನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲಲು ದೃಢವಾಗಿದೆಯೆ?
 ಕರುಣೆದೋರೆಂದವರು ನಿನ್ನ ಪಾದದಡಿ ಕುಸಿದಾಗ,
 ನಿನ್ನ ಕೈಗಳನವರ ನೆತ್ತರಲಿ ಅದ್ದಲಾರೆ.

(ಜೇಸನ್ ಬರುವನು)

ಜೇಸನ್ : ನೀನು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿದೆಯೆಂದು ಬಂದಿರುವೆ.

ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿರುವೆ.

ಆದರೂ ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಹೊಸ ಬೇಡಿಕೆಯೇನಾದರೂ ಉಂಟೆ? ಇದ್ದರೆ ಏನದು?

ಮೀಡಿಯ : ಜೇಸನ್, ನಾನು ದುಡುಕಿ ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು.

ನನ್ನ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಕೋಪವನ್ನು ನೀನು ಸಹಿಸಬೇಕು.

ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಹಲವು ಪ್ರೀತಿಯ ಗಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡವರು.

ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ಬಯ್ಯು ಕೊಂಡೆ;

'ನೀನೊಬ್ಬ ಮೂರ್ಖಳು', ಎಂದುಕೊಂಡೆ.

“ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕಾಗಿ ಜನ ಹಂಚಿಕೆ ಹಾಕಿದರೆ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ನಿನಗೆ

ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿರಬೇಕು.

ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ನೆರವಾಗುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನ ಗಂಡನೊಡನೆ

ಮತ್ತು ರಾಜನೊಡನೆ ಜಗಳವಾಡುವುದು ತರವಲ್ಲ.

ಆತನ ಮಡದಿ ರಾಜಕುಮಾರಿ;

ಅವಳ ಮಕ್ಕಳು ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಮ್ಮಂದಿರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಯಾಕೆ ಈ ಕೋಪವನ್ನು ಬಿಡಬಾರದು?

ದೈವಕೃಪೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲಿರುವಾಗ ಏನು ಅಡ್ಡಿ?

ಅಲ್ಲದೇ, ನಾನಿನ್ನೂ ಬೆಳಸಬೇಕಾದ ಎರಡು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಾರೆ.

ಗಡೀಪಾರಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ನಮಗೆ

ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಷ್ಟೂ ಗೆಳೆಯರಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ”.

ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತೂಗಿ ನೋಡಿದಾಗ,

ನನ್ನ ಮೂರ್ಖತನ ನನ್ನರಿವಿಗೆ ಬಂದಿತು.

ಕೋಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು.

ನಾನೀಗ ನಿನ್ನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಹೊಸ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ

ನೀನು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದಲೇ ವರ್ತಿಸಿರುವೆಯೆಂದು-

ತಪ್ಪೆಲ್ಲ ನನ್ನದೆಂದು- ಈಗ ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ.

ನಿನ್ನ ಉಪಾಯಗಳಿಗೆ ನಾನು ನೆರವಿಯಬೇಕಿತ್ತು.

ನಿನ್ನ ಮದುವೆಯ ಹಾಸುಗೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ

ನಿನ್ನ ವಧುವನ್ನು ಉಪಚರಿಸುವುದು

ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕಿತ್ತು.

ಆದರೆ, ನಾವು ಹೆಂಗಸರು-

ಕೆಟ್ಟವರೆಂದು ಹೇಳಲಾರೆನಾದರೂ ನಮ್ಮ ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಬೇರೆ!

ಆದರೆ ಜೇಸನ್, ನೀನು ನಮ್ಮ ಕೆಟ್ಟ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನನುಸರಿಸಿ

ತಪ್ಪಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ತಪ್ಪೆಣಿಸಬೇಡ.

ನಾನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಂಚೆ,

ನಾನು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದೆನೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಆಗಿನಿಂದಲೂ ನಾನು ವಿವೇಕಿಯಂತೆ ಆಲೋಚಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಮಕ್ಕಳೇ, ಮಕ್ಕಳೇ ! ಒಳಗಿದ್ದೀರಾ? ಹೊರಗೆ ಬನ್ನಿ !

(ಮಕ್ಕಳು ಹೊರಗೆ ಬರುವರು, ಅವರ ಶಿಕ್ಷಕನೂ ಒಂಬಾಲಿಸುವನು)

ನಿಮ್ಮಿಷ್ಟವನ್ನು ನನ್ನಂತೆಯೇ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ; ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಿ,

ನಮ್ಮ ಜಗಳವನ್ನು ಮರೆತು

ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯಂತೆಯೇ ಅವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿ.

ನಾವೀಗ ಸ್ನೇಹಿತರು; ಕೋಪವಿಲ್ಲ, ಇಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿ, ಅವನ ಕೈಕುಲುಕಿ.

(ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಒತ್ತರಿಸಿ ಬಂದ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಮರೆಸಲು ಮುಖ ತಿರುಹುವಳು)

ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು;

ಭವಿಷ್ಯದ ರಹಸ್ಯಗಳರ್ಥದಲ್ಲಿ

ಹುದುಗಿರುವ ದುಃಖವ ನೆನೆದೆ !

(ಜೇಸನ್‌ನನ್ನು ಅಪ್ಪಿ ವಂದಿಸಿದ ಮಕ್ಕಳು ಮೀಡಿಯಗಳಲ್ಲಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುವರು)

ಓ ಮಕ್ಕಳೇ! ನಿಮ್ಮ ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ

ಇದೇ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೈಚಾಚುವಿರಾ?

ಬಹುಕಾಲದ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯೊಡನೆ ಕಲಹವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿರುವ

ನನ್ನ ಸಂಕಟ ತುಂಬಿದ ಹೃದಯ,

ಭಯ ಮತ್ತು ತಲ್ಲಣದಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿ ಹೋಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿ !

ಈ ಹಸುಗಳೆಗಳ ಮುಖವನ್ನು ನಾನು ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ತೋಯಿಸಿ ಬಿಟ್ಟೆ.

ಮೇಳ : ನಿರ್ಮಲವಾದ ಕಣ್ಣೀರು ನನ್ನ ಕಣ್ಣನ್ನೂ ತುಂಬಿ ಬರುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ.

ಕೆಡುಕಿನ ದಾರಿ ಈ ಕ್ಷಣಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕಡಿದು ಬೀಳಲಿ;

ಮುಂದುವರಿಯಬೇಡ !

ಜೇಸನ್ : ನೀನು ಮನಸ್ಸು ಬದಲಾಯಿಸಿದ್ದು

ನನಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ, ಮೀಡಿಯ !

ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ನೀನು ತೋರಿದ ಅಸಹನೆಯನ್ನೂ

ನಾನು ತಪ್ಪು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

ತನ್ನ ಗಂಡ ಎರಡನೆಯ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ

ಯಾವ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಕೋಪ ಬರುವುದು ಸಹಜ.

ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವಾದರೂ ನೀನು ವಿವೇಕಿಯಂತೆ ಯೋಚಿಸಿರುವೆ;

ನ್ಯಾಯವಾದ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿರುವೆ

ಜಾಣ ಹೆಂಗಸಿನ ನಡೆಯಿದು.

ಮಕ್ಕಳೇ ನೀವು ಚಿಂತಿಸಬೇಡಿ;

ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆಳವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ದೇವರ ದಯೆಯಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಭದ್ರಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಕಾಲ ಬಂದಾಗ ನಿಮ್ಮ ತಮ್ಮಂದಿರೊಡನೆ

ನೀವೂ ಕಾರಿಂಥಿನ ನಾಯಕಮಣಿಗಳಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ದಷ್ಟು ಪುಷ್ಟವಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿರಿ.

ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಮತ್ತು ಆತನ ರಕ್ಷಕ ದೈವಗಳ

ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲವೂ ಇದೆ.

ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಕೊಬ್ಬಿ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ಯುವಕರಾಗಿ

ನೀವು ನನ್ನ ವೈರಿಗಳನ್ನು ತುಳಿದು ಹಾಕುವ ಕಾಲವನ್ನು

ನಾನು ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿರುವೆ.

(ಮೀಡಿಯಳೂ ದುಃಖದ ಕಣ್ಣೆಯೊಡೆದಂತ ಮತ್ತೆ ಅಳುವಳು)

ಏನಿದೂ? ಕಣ್ಣೀರಿನ ಧಾರಯೇಕೆ? ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವರೇಕೆ?

ನಾನು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗಲಿಲ್ಲವೇ?

ಯಾಕೆ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆ?

ಮೀಡಿಯ : ಏನಿಲ್ಲ. ಈ ಮಕ್ಕಳ ವಿಚಾರವನ್ನೇ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಜೇಸನ್ : ಅವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ; ಸಂತೋಷವಾಗಿರು.

ಮೀಡಿಯ : ಆಗಲಿ, ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅಪನಂಬುಗೆಯಿದೆಯೆಂದಲ್ಲ !

ಆದರೂ, ಹೆಂಗಸರು-ಹೆಂಗಸರೇ :

ನಮಗೆ ಕಣ್ಣೀರು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಜೇಸನ್ : ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾಕೆ ಅಷ್ಟು ದುಃಖಪಡುತ್ತೀಯೆ ?

ಮೀಡಿಯ : ನಾನವರ ತಾಯಿ.

ಅವರು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಬಾಳಲು ನೀನು ಈಗ ತಾನೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ,

ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾದೀತೆ- ಎಂದು ನಾನು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಿದ್ದೆ;

ಒಡನೆಯೆ ಸಂಕಟವಾಯಿತು.

ಅಲ್ಲದೆ ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿರುವುದರಲ್ಲಿ

ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿರುವೆ.

ಉಳಿದದ್ದು ಹೀಗಿದೆ :

ಕಾರಿಂಧಿನಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಗಡೀಪಾರು ಮಾಡಲು

ಕ್ರೈಯಾನ್ ನಿರ್ಧರಿಸಿರುವುದರಿಂದ,

ಈ ದಾರಿಯೇ ನನಗೂ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದೆಂದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ.

ನಾನಿಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಕಿರುಕುಳವಾಗಬಹುದು.

ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಹಗೆಯಿದೆಯೆಂದೇ ಜನ ನಂಬುತ್ತಾರೆ.

ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಹೋಗುವುದೇ ಸರಿ.

ಆದರೆ ಮಕ್ಕಳು-ಅವರು ನಿನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ

ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂಬುದು ನನ್ನ ಆಸೆಯಾಗಿದೆ.

ಅವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕ್ರೈಯಾನ್‌ನನ್ನು ಕೇಳಿಕೋ!

ಜೇಸನ್ : ಇದಕ್ಕೆ ಅವನನ್ನು ಒಡಂಬಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಲಾರೆ;

ಆದರೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮೀಡಿಯ : ಹಾಗಾದರೆ ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ

ಅವರನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ.

ಜೇಸನ್ : ಅದರಲ್ಲೇನು? ಖಂಡಿತವಾಗಿ;

ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ, ಅವಳು ಅವನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಮೀಡಿಯ : ಆಕೆಯೂ ಉಳಿದೆಲ್ಲರಂತೆ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ತಾನೆ?

ನಾನು ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡರಿಯದ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ಉಡುಗೊರೆಯೊಂದನ್ನು

ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹುಡುಗರ ಸಂಗಡ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಹೆಣ್ಣುಗಳೇ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಕೂಡಲೆ ಹೋಗಿ

ಚಿನ್ನದ ಕಿರೀಟ ಮತ್ತು ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ.

(ಸೇವಕಿಯರಲ್ಲೊಬ್ಬಳು ಒಳನಡೆಯುವಳು)

ಒಂದು ವಿಧದಲ್ಲಲ್ಲ! ಸಾವಿರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಸುಖವಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ!

ನಿನ್ನಂಥ ಸೊಗಸುಗಾರ ಗಂಡ ಅವಳ ಹಾಸುಗೆಯ ಪಾಲುದಾರ;

ಮೇಲೆ ಅದ್ಭುತವಾದ ಈ ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆಗಳು.

ನಮ್ಮಜ್ಜ ಸೂರ್ಯದೇವ ತನ್ನ ಸಂತತಿಯವರಿಗೆ

ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಈ ಉಡುಗೊರೆ ನೀಡಿದ್ದಾನೆ.

(ವಿಷ ಸವರಿದ ಉಡುಪು ಮತ್ತು ಕಿರೀಟವಿದ್ದ ಬುಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದ ಆಳಿನ ಪ್ರವೇಶ)

ಬನ್ನಿ ನನ್ನ ಕೂಸುಗಳೇ,

ಮದುವೆಯ ಉಡುಗೊರೆಯಿರುವ ಈ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಿ

ಅದೃಷ್ಟದ ವಧುವಾದ ರಾಜಕುಮಾರಿಗೆ

ಇವನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಅರ್ಪಿಸಿರಿ.

ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಾರದಂತಹ ಉಡುಗೊರೆಗಳಿವು.

ಜೇಸನ್ : ಹೀಗೆ ದುಡುಕಿ ಯಾಕೆ ಅವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೀಯಾ ?

ರಾಜನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಉಡುಪಿಗೆ,

ಚಿನ್ನಾಭರಣಗಳಿಗೆ ಅಭಾವವೆ?

ನೀನೇ ಇಟ್ಟುಕೋ.

ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಬೇಡ.

ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ನನ್ನನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪ್ರೀತಿಸುವುದಾದರೆ
ಚಿನ್ನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ.

ಮೀಡಿಯ : ಹಾಗೆನ್ನ ಬೇಡ ಜೇಸನ್ !

ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಉಡುಗೊರೆಗಳು ಗೆಲ್ಲುತ್ತವೆಯೆಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯಿದೆ.

ಇನ್ನು ಮನುಷ್ಯರಂತೂ ಮಾತಿಗಿಂತ ಚಿನ್ನದಿಂದಲೇ

ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಯಭಾರ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ.

ನಿನ್ನ ವಧು ಅದೃಷ್ಟವಂತೆ.

ದೇವತೆಗಳೇ ಅವಳಿಗೆ ಶುಭಾಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಆಕೆಯನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕವಳು ; ರಾಜಕುಮಾರಿ.

ಆದರೂ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗಡೀಪಾರಿನಿಂದ ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೆ

ಚಿನ್ನವನ್ನಲ್ಲ ; ನನ್ನ ಜೀವವನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟೆನು.

ಮಕ್ಕಳೇ, ವೈಭವದ ಅರಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ

ಇಬ್ಬರೂ ಜೊತೆಗೂಡಿ ನಡೆಯಿರಿ.

ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ ನೂತನ ವಧುವನ್ನು, ನನ್ನ ಒಡತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ,

ನಿಮ್ಮ ಗಡೀಪಾರನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡಿಸಲು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಈ ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನು ನೀವೇ ಅರ್ಪಿಸಿ.

ಅವಳೇ ಸ್ವಹಸ್ತದಿಂದ ಈ ಉಡುಪನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿ.

ಹೊರಡಿ, ಹಿಂಜರಿಯಬೇಡಿ. ನೀವು ಜಯಶಾಲಿಗಳಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ.

ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯು ಕಾತರಳಾಗಿ ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿರುವ

ಸಂತೋಷದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ತನ್ನಿ.

(ಜೇಸನ್, ಆಳು, ಮತ್ತು ಉಡುಗೊರೆಯ ಬುಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದ ಮಕ್ಕಳು ಹೋಗುವರು)

ಮೇಳ : ಮಕ್ಕಳ ಜೀವಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ಭರವಸೆಯಿಲ್ಲ !

ಈ ಕ್ಷಣದಿ ಅವರು, ಗುರಿಯಿಟ್ಟ ಕೊಲೆಯೆಡೆಗೆ ಸಾಗುತ್ತಿಹರು.

ಅದೃಷ್ಟಹೀನ ವಧು,

ಚಿನ್ನದ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಕೈಯಾರೆ ಕೊಂಡು, ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ,

ತನ್ನ ತಲೆಯ ಹೊಂಗೂದಲು ಸುತ್ತ ಅತಿ ಎಚ್ಚರದಿ ಕೂರಿಸುವಳು.

ಸ್ವರ್ಗನಮಾನ ಕಾಂತಿಯ ಮನೋಹರ ನಿಲುವಂಗಿಯ

ಸೆಳೆತವನೂ ತಡೆಯಲಾರಳಾಕೆ.

ಫಳಫಳನೆ ಹೊಳೆವ ಹೊನ್ನ ಜರತಾರಿ, ಮೋಡಿ ಹಾಕುವುದವಳ ಮೇಲೆ.

ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವಳದನು ತನ್ನ ಸುತ್ತ.

ಸಿಂಗಾರವಾದ ನವವಧು;

ಸತ್ತವರೊಡನೆ ವಾಸಿಸಲು ಹೊಸಮನೆಯ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಂತೆ,

ವಿಧಿನಿಯಮ ಉರುಳಾಗಿ ಸೆಳೆಯುವುದವಳ,

ಅನಿವಾರ್ಯ ಸಾವು ಕಾದಿರುವುದವಳಿಗಾಗಿ,

ಅದರ ಕ್ರೂರ ಹಿಡಿತವ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳಲಶಕ್ಯ.

ಅಂತೆಯೇ, ನೀನು ! ಓ ಪಾಪಿ ಮದುವಣಿಗ,

ರಾಜನಂಟನು ಬಯಸಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದವನೆ,

ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಎರಗುತ್ತಿರುವ ವಿನಾಶವ,

ನಿನ್ನ ಮಡದಿಯ ಕೊಳಲು ಕಾದಿರುವ ಘೋರ ಮೃತ್ಯುವ,

ಕಾಣಲಾರೆಯ ನೀನು? ನಿನ್ನ ಪತನಕೆ ಮರುಗುವೆನು ನಾನು.

ಬಳಿಕ ಕಣ್ಣೀರಿಡುವ, ಮನ ಕರಗಿಸುವಂಥ ತಾಯಿಗಾಗಿ,

ಕಣ್ಣೀರಿಡುವೆ ನಿನಗಾಗಿ, ಓ ಮೀಡಿಯ!

ಪ್ರೇಮಮತ್ಸರಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿ,

ಮಕ್ಕಳ ಕಗ್ಗೊಲೆಗೆ ಮನ ತೆತ್ತ ನೀನು;

ನ್ಯಾಯ ನಿಷ್ಠೆಗಳ ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಿ

ನಿನ್ನ ತ್ಯಜಿಸಿದ ಜೇಸನ್, ಬದುಕುತಿಹನು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಡದಿಯೊಡನೆ.

(ಎರಡೂ ಮಕ್ಕಳ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಅರಮನೆಯಿಂದ ಮರಳಿದ ಶಿಕ್ಷಕನ ಪ್ರವೇಶ)

ಶಿಕ್ಷಕ : ಇಬ್ಬರು ಹುಡುಗರಿಗೂ ಗಡೀಪಾರಿನಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ ಸಿಕ್ಕಿತು ತಾಯಿ!

ನಿನ್ನ ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನು ರಾಜಕುಮಾರಿ ಕೈಯಾರ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ

ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಳು. ಅವರಿಗಿನ್ನು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ವೈರಿಗಳಿಲ್ಲ.

(ಮೀಡಿಯ ಮೌನವಾಗಿರುವಳು)

ಅಯ್ಯೋ ದೇವರೇ ! ಅದು ಒಳ್ಳೆಯ ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲವೇ?

ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದವರಂತೆ ಏಕೆ ನಿಂತಿರುವೆ?

ಮೀಡಿಯ : (ಸ್ವಗತವೆಂಬಂತೆ) ಎಷ್ಟು ಕ್ರೂರ, ಅದೆಷ್ಟು ಕ್ರೂರ !

ಶಿಕ್ಷಕ : ನಾನು ತಂದ ಸುದ್ದಿಗೆ ಅದು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.

ಮೀಡಿಯ : ಜೀವನ ಎಷ್ಟು ಕ್ರೂರವಾಗಿದೆ !

ಶಿಕ್ಷಕ : ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಂತೆ ಭಯಂಕರವಾದುದನ್ನೇನಾದರೂ ಹೇಳಿದೆಯೇ?

ನನ್ನ ಸುದ್ದಿ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದೇ ತಿಳಿದಿದ್ದೆ.

ಮೀಡಿಯ : ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಇದೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ದೂಷಿಸಲಿಲ್ಲ,

ಶಿಕ್ಷಕ : ಹಾಗಾದರೆ ನೆಲವನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಾ

ಕಣ್ಣೀರುಗರೆಯುತ್ತಿರುವುದಾದರೂ ಏಕೆ?

ಮೀಡಿಯ : ಬಲವಾದ ಕಾರಣಗಳ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಅಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ನನ್ನ ದುಷ್ಟ ಹೃದಯದ ಸಂಚು ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳು

ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ನೂಕಿದ್ದಾರೆ.

ಶಿಕ್ಷಕ : ಮನಸ್ಸು ಹಗುರ ಮಾಡಿಕೋ ತಾಯಿ;

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಾರೆ.

ಮೀಡಿಯ : ಅದಕ್ಕೂ ಮುನ್ನ, ಕೆಲವರನ್ನು ನಾನು ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಅಯ್ಯೋ ದೇವರೇ ! (ಅಳುವಳು)

ಶಿಕ್ಷಕ : ಮಕ್ಕಳನ್ನಗಲುವ ತಾಯಿ ನೀನೊಬ್ಬಳೇ ಅಲ್ಲ.

ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಹುಲುಮಾನವರು.

ಅಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾಗಿ ದುಃಖವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ.

ಮೀಡಿಯ : ಆಗಲಿ ಗೆಳೆಯಾ, ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತೇನೆ,

ಈಗ ಒಳಗೆ ಹೋಗು. ಎಂದಿನಂತೆಯೇ

ಅವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತಿರು.

(ಶಿಕ್ಷಕನ ನಿರ್ಗಮನ, ಮೀಡಿಯಾಳು ಮಕ್ಕಳ ಆಗಮನ)

ಅಯ್ಯೋ ಮಕ್ಕಳೆ, ಮಕ್ಕಳೇ! ನಿಮಗೆ ಊರಿದೆ, ಮನೆಯಿದೆ;
 ನಾವು ಅಗಲಿದಾಗ, ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಅಲ್ಲಿ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಉಳಿಯುತ್ತೀರಿ;
 ನೀವು ತಬ್ಬಲಿಗಳಂತೆ, ನಾನು ದುಃಖಾರ್ತಳಾಗಿ,
 ನೀವು ಬೆಳೆಯುವುದನ್ನು, ವೈಭವದಿಂದ ಬಾಳುವುದನ್ನು
 ಕಣ್ತುಂಬ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನವೇ
 ದೇಶಭ್ರಷ್ಟಳಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ನಾಡಿಗೆ ನಾನು ಹೋಗಬೇಕು.
 ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡಿರನ್ನು ನಾನು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ.
 ನಿಮ್ಮ ಒಸಗೆ ಮನೆಯನ್ನಲಂಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
 ವಿವಾಹವಿಧಿಯ ದೀವಿಗೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ.
 ಆತ್ಮಪ್ರತ್ಯಯಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾದ ಬಡ ಪ್ರಾಣಿ ನಾನು,
 ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸಾಕಿ ಸಲಹಿದಂತಾಯಿತು.
 ಬಸಿರಲ್ಲಿಟ್ಟು ಬೇನೆ ತಿಂದು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಹಡೆದಂತಾಯಿತು.
 ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕರುಣೆಯಿರಲಿ ಮಕ್ಕಳೇ!
 ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನಾನು ತುಂಬಾ ಭರವಸೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದೆ.
 ಮುದಿತನದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಆಸರೆಯಾಗಿ,
 ಸತ್ತಾಗ ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಾರೆ ಸಂಸ್ಕಾರ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವಿರೆಂದು-
 ಎಲ್ಲರಂತೆ ನಾನೂ ಹಾರೈಸಿದ್ದೆ.
 ಆದರೆ ಈಗ, ನನ್ನ ಸುಂದರ ಸ್ವಪ್ನಗಳೆಲ್ಲಾ ಮುರಿದು ಬಿದ್ದಿವೆ.
 ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ನಾನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ
 ಉಳಿದ ಬದುಕನ್ನು ಸವೆಸುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ತಾಯಿಯನ್ನು
 ಮತ್ತೆಂದೂ ನಿಮ್ಮ ಸುಂದರ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡಲಾರಿರಿ.
 ಬದುಕಿನ ಮತ್ತೊಂದು ನೆಲೆಯನ್ನು ನೀವೀಗ ಸೇರಲಿದ್ದೀರಿ.
 ಏಕೆ ಹಾಗೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವಿರಿ ಮಕ್ಕಳೇ ?
 ನನ್ನ ಮುದ್ದು ಕಂದಮ್ಮಗಳ ಸಿಹಿ ನಗೆ ಏತಕ್ಕಾಗಿ ?
 ಅಯ್ಯೋ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ?

ಅವರ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸೂಸುತ್ತಿರುವ ಹರ್ಷವನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ
 ನನ್ನ ಹೃದಯ ಕರಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ.
 (ಮೇಳದತ್ತ ತಿರುಗಿ)
 ಅಯ್ಯೋ ಗೆಳತಿಯರೇ ನಾನದನ್ನು ಮಾಡಲಾರೆ....
 ನನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಚುಗಳಿಗೆ ಕೊನೆಯ ನಮಸ್ಕಾರ !
 ಈ ನಾಡಿನಿಂದ ನನ್ನ ಕಂದಗಳನ್ನು ನನ್ನೊಡನೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆ.
 ಅವರ ತಂದೆಯನ್ನು ನೋಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೇಕೆ ಘಾಸಿ ಮಾಡಲಿ ?
 ಇಮ್ಮಡಿಯಾದ ಸಂಕಟವನ್ನು ನನಗೆ ನಾನೇ ಏಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಲಿ ?
 ಇಲ್ಲ. ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.
 ನನ್ನ ಸಂಚುಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.
 ಆದರೆ-ಅಯ್ಯೋ ನನಗೇನಾಗುತ್ತಿದೆ?
 ನನ್ನ ವೈರಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಪಾರಾಗುವುದು
 ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲಾ!
 ಏನಾದರೂ ಇದನ್ನು ಕೊನೆ ಮುಟ್ಟಿಸಲೇಬೇಕು !
 ಎಂತಹ ಅಂಜುಬುರುಕಿ ನಾನು?
 ಮೃದುವಾದ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಎಡೆ ಕೊಡುವಷ್ಟು
 ದುರ್ಬಲಳಾಗಿಬಿಟ್ಟೆನಲ್ಲವೇ? ಮಕ್ಕಳೇ ಒಳಗೆ ನಡೆಯಿರಿ.
 (ಬಾಗಿಲಿನತ್ತ ಹೋದ ಮಕ್ಕಳು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ಅವಳನ್ನು
 ಕುತೂಹಲದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರುವರು)
 ನನ್ನ ಬಲಿದಾನವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಾಣುವುದು
 ನ್ಯಾಯವಲ್ಲವೆಂದುಕೊಳ್ಳುವವರು, ತಿಳಿಯಲಿ; ನನ್ನ ಕೈ ನಡುಗುತ್ತಿಲ್ಲ.
 ಅಯ್ಯೋ! ಅಯ್ಯೋ, ನನ್ನ ಹೃದಯವೇ! ಮಾಡಬೇಡ!
 ನತದೃಷ್ಟ ಹೃದಯವೇ, ಅವರು ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು!
 ನಿನ್ನ ಕಂದಗಳನ್ನು ಉಳಿಯಗೊಡು!
 ಅಥೆನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಜೀವಿಸೋಣ;

ನಿನ್ನನ್ನವರು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.
 ಇಲ್ಲ ! ಇಲ್ಲ ! ಇಲ್ಲ ! ಸೇಡಿನ ಅಧಿ ದೇವತೆಯ ರಾಣಿಯೇ;
 ಎಂದಿಗೂ ಹೀಗಾಗಕೂಡದು.
 ನನ್ನ ವೈರಿಗಳ ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮತ್ತು ಕ್ರೌರ್ಯಕ್ಕೆ
 ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಒಪ್ಪಿಸಲಾರೆ.
 ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅದು ಮುಗಿಯಿತು. ನನ್ನ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿದೆ.
 ಅವರು ಸಾಯುವುದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ,
 ಅವರ ತಾಯಿಯೇ ಅವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ.
 ನವವಧುವಿಗೆ ಇನ್ನು ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲ.
 ಕಿರೀಟವಾಗಲೇ ಅವಳ ತಲೆಯ ಮೇಲಿದೆ.
 ಉಟ್ಟ ಉಡುಗೆ ದೇಹದಿಂದ ಜೋತಾಡುತ್ತಿದೆ.
 ರಾಜವಧು, ಅರಸುಕುವರಿ ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ; ಅದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು.
 ಈಗ- ಕ್ರೂರ ಹಾದಿಯನ್ನು ನಾನು ತುಳಿಯಲಿದ್ದೇನೆ.
 ಅದಕ್ಕಿಂತ ಭಯಂಕರ ದಾರಿಗೆ ಅವರನ್ನು ನೂಕಿದ್ದೇನೆ.
 ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಷ್ಟು : ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಈಗ ಮಾತಾಡಬೇಕು.
 (ಮಕ್ಕಳತ್ತ ಕೈಚಾಚಿ ಕರೆಯುವಳು; ಅವರು ಬರುತ್ತಾರೆ)
 ಬನ್ನಿ, ಬನ್ನಿ, ನಿಮ್ಮ ಕೈಗಳನ್ನು ಕೊಡಿ ನನ್ನ ಮುದ್ದು ಮರಿಗಳೇ,
 ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಅಮ್ಮ ಮುದ್ದಿಸಲಿ.
 ಸುಂದರವಾದ ಪುಟ್ಟ ಕೈಗಳೇ, ಮುದ್ದು ತುಟಿಗಳೇ,
 ಅವುಗಳನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ಪ್ರೀತಿಸಿದ್ದೆ !
 ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳು ಎಷ್ಟು ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾಗಿ
 ಮುಗ್ಧವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿವೆ ! ನೇರವಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದೀರಿ !
 ನಿಮಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲೆಂದು ಹೃದಯಪೂರ್ವಕ ಹರಸುತ್ತೇನೆ.
 ಆದರೆ ಇಲ್ಲ. ಈ ನಾಡಿನಲ್ಲಲ್ಲ !
 ನಿಮ್ಮ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ...

ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಲು ಎಷ್ಟು ಸುಖ;
 ನಿಮ್ಮ ಕೆನ್ನೆಯ ನುಣುಪು ಎಷ್ಟು ಹಿತ;
 ನಿಮ್ಮ ಸವಿಯಾದ ಉಸಿರೆಷ್ಟು ಮಧುರ....
 ಇನ್ನು ನೀವು ಹೊರಡಿ; ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿ,
 ಇನ್ನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಲು ನನ್ನಿಂದಾಗುವುದಿಲ್ಲ.....
 ನನ್ನ ಯಾತನೆಯನ್ನು ನಾನು ಸಹಿಸಬಲ್ಲೆ.
 (ಮಕ್ಕಳು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗುವರು)
 ನಾನು ಹಂಚಿಕೆ ಹಾಕಿರುವ ಸಂಚು,
 ತರುವ ಕೆಡುಕಿನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅರಿವು ಈಗ ನನಗಿದೆ.
 ನನ್ನ ಕ್ರೋಧ, ಹೇಗೆ ನನ್ನ ವಿವೇಕಕ್ಕಿಂತ
 ಬಲಿಷ್ಠವಾದುದೆಂಬುದೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿದೆ.
 ಉಗ್ರ ಕೋಪವೇ ಮನುಷ್ಯನ ಎಲ್ಲ ದುಃಖಗಳಿಗೂ ಮೂಲ.
 (ಅರಮನೆಯತ್ತ ಆಕೆ ಹೊರಡುವಳು)

ಮೇಳ : ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ತರವಲ್ಲದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬಾರಿ ವಾಗ್ವಾದಕ್ಕೆಳಿಸಿದ್ದೇನೆ,
 ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತರ್ಕಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿ ಗಹನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೆದುರಿಸಿದ್ದೇನೆ.
 ಹೆಂಗಸರಾದ ನಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಒಬ್ಬ ದೇವಿಯ ಉಂಟು,
 ನಮ್ಮ ವಿವೇಕಕ್ಕೆ ದಾರಿ ದೀಪವಾಗಿ
 ಎಲ್ಲರಲ್ಲ; ಬಹು ಮಂದಿಯೂ ಅಲ್ಲ;
 ಆದರೂ ಕೆಲವರಿದ್ದಾರೆ, ವಿವೇಕಿ ಹೆಂಗಸರು.
 ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ :
 ಯಾವ ಗಂಡು ಅಥವಾ ಯಾವ ಹೆಣ್ಣು
 ಎಂದೂ ಸ್ವಂತ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯದೇ ಇರುವರೋ ಅವರು,
 ಬದುಕಿನ ಸುಖಸಂತೋಷಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳನ್ನು
 ಹೆತ್ತವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ.
 ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವರು, ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಸಂತೋಷ ತರುವರೇ,

ದುಃಖವುಂಟುಮಾಡುವರೇ ಎಂಬುದು ಎಂದೆಂದೂ ಗೊತ್ತಾಗದವರು,
 ಹಲವು ಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.
 ಮುದ್ದು ಮಕ್ಕಳಿರುವ ಮನೆಯವರ ಜೀವನ ಎಂತಹ ಚಿಂತೆಗಳಿಂದ,
 ಸೊರಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ.
 ಮೊತ್ತಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ,
 ಅವರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೊರಗುತ್ತಾರೆ.
 ಬಳಿಕ, ಅವರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು
 ಹಣಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲು ಹೆಣಗುತ್ತಾರೆ.
 ಆಮೇಲೂ-ತಮ್ಮೆಲ್ಲ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳ ಫಲವಾಗಿ
 ಮಕ್ಕಳು ಒಳ್ಳೆಯವರಾಗುವರೋ,
 ಇಲ್ಲವೇ ಹಾಳಾಗುತ್ತಾರೋ, ಎಂಬ ಕೊರಗು ಉಳಿದೇ ಇರುತ್ತದೆ.
 ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವೇ ಇಲ್ಲ.
 ಇನ್ನೂ ಒಂದು ತೊಡಕಿದೆ.
 ಮನುಷ್ಯ ಮಾತ್ರರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕೊನೆಯ ಚಿಂತೆ.
 ನೀವು ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಜೀವನಾಧಾರ ಕಲ್ಪಿಸಿದರೆನ್ನಿ;
 ಅವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ ಆಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳೋಣ;
 ಆಗಲೂ ವಿಧಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರೆ,
 ಸಾವು ಬಂದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಿಮ್ಮಿಂದ ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
 ಹಾಗಾದರೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವಾದಂತಾಯಿತು?
 ಮಕ್ಕಳ ಸಲುವಾಗಿ ದೈವ ನಮಗೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೊಡ್ಡಿ,
 ಕೊನೆಗೆ ಕಡುಕಷ್ಟತರವಾದ
 ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಕಟವನ್ನೂ ಸೇರಿಸುವುದಾದರೆ-
 ಇದಕ್ಕಿಂತ ದುರ್ವಿಧಿ ಮತ್ತೊಂದಿದೆಯೇ?
 (ಮೀಡಿಯ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರುವಳು)

ಮೀಡಿಯ : ಗೆಳತಿಯರೇ, ಬಹು ಹೊತ್ತಿನಿಂದಲೂ ಅರಮನೆಯ ಕಡೆಯಿಂದ

ಬರುವ ಸಂದೇಶವೊಂದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಮುಂದೇನು ? ಅಗೋ ಅಲ್ಲಿ,

ಜೇಸನನ ಆಳೊಬ್ಬ ಏದುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ !

ಭಯಂಕರ ಸುದ್ದಿಯನ್ನೇ ಅವನು ತರುತ್ತಿರಬಹುದಲ್ಲವೇ?

(ದೂತನ ಪ್ರವೇಶ)

ದೂತ : ಮೀಡಿಯ ! ತಕ್ಷಣ ಹೊರಡು, ತಲೆತಪ್ಪಿಸಿಕೊ!

ಅಯ್ಯೋ, ಎಂತಹ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೆ !

ಎಂತಹ ಪಾಪಕರವಾದ ಕ್ರೂರ ವಿಚಾರ !

ಹಡಗು, ರಥ, ಯಾವ ದಾರಿಯಾದರೂ ಸರಿ,

ಕೂಡಲೆ ಪಲಾಯನಮಾಡಿ, ತಪ್ಪಿಸಿಕೋ!

ಮೀಡಿಯ : ನಾನೇಕೆ ಓಡಿಹೋಗಿ, ತಲೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು?

ದೂತ : ಆಕೆ ಸತ್ತಿದ್ದಾಳೆ-

ರಾಜಕುಮಾರಿ, ಮತ್ತವಳ ಅಪ್ಪ ಕ್ರೈಯಾನ್ ಸಹ;

ಇಬ್ಬರೂ ಸತ್ತಿದ್ದಾರೆ; ನಿನ್ನ ವಿಷದಿಂದ.

ಮೀಡಿಯ : ನಿನ್ನ ಸುದ್ದಿ ಸೊಗಸಾಗಿದೆ.

ಇಂದಿನಿಂದ ನೀನು ನನ್ನ ಗೆಳೆಯ ಮತ್ತು ಉಪಕಾರಿ.

ದೂತ : ಏನು ? ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ನೆಟ್ಟಗಿದೆಯೋ?

ಅಥವಾ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದೆಯೋ?

ರಾಜ ಮನೆತನದ ವಿರುದ್ಧ ಇಂತಹ ಕ್ರೂರ ಅಪರಾಧ, ಮಾಡಿ,

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷ ಪಡುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ?

ಇದರಿಂದ ನಡುಕ ಹತ್ತಿಲ್ಲವೆ ನಿನಗೆ?

ಮೀಡಿಯ : ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬಲ್ಲೆ ಗೆಳೆಯಾ !

ಅದಿರಲಿ, ನೀನೀಗ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊ; ಹೇಳು, ಅವರು ಹೇಗೆ ಸತ್ತರು?

ಭಯಂಕರವಾಗಿ ನರಳಿ ಸತ್ತರೆಂದು ನೀನು ಹೇಳಿದರೆ,

ನನ್ನ ಸಂತೋಷ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ದೂತ : ನಿನ್ನ ಹುಡುಗರಿಬ್ಬರೂ ಕೈಕೈ ಹಿಡಿದು ತಮ್ಮ ತಂದೆಯೊಡನೆ,
 ಅರಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದು- ವಧುವಿನ ಕೋಣೆಯತ್ತ ನಡೆದಾಗ,
 ಆಳುಗಳಾದ ನಮಗೆಲ್ಲ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು.
 ನಿನಗಾದ ಗತಿ ಕಂಡು ನಾವೆಲ್ಲ ಮರುಗಿದ್ದೆವು.
 ಈಗ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಂದೊಬ್ಬರಿಗೆ ಸುದ್ದಿ ಹರಡಿತು-
 ಜೇಸನ್ ಮತ್ತು ನೀನು ರಾಜಿಯಾದಿರೆಂದು.
 ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು.
 ಒಬ್ಬ ಅವರ ಕೈಗಳನ್ನು ಮುದ್ದಿಸಿದರೆ
 ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಅವರ ಮುಂಗುರುಳು ಸವರಿದ.
 ನನಗೆ, ಎಷ್ಟು ಖುಷಿಯಾಯಿತೆಂದರೆ-
 ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಕೋಣೆಯವರೆಗೂ ಅವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದೆ.
 ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನಿ- ಈಗ ನಿನ್ನ ಜಾಗದಲ್ಲಿ
 ನಾವು 'ಯಜಮಾನಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿರುವವಳು-
 ನಿನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಾಣುವ ಮುನ್ನ,
 ಜೇಸನ್‌ನನ್ನೇ ತವಕದಿಂದ ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದವಳು,
 ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಕೆಳಗೆ ನೋಡುತ್ತಾ
 ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟಳು.
 ತನ್ನ ಕೋಣೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದವರನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳಿಗೆ ದಿಗಿಲಾಯಿತು;
 ಕೆನ್ನೆ ಬಿಳುಪೇರಿತು.
 ಅವಳ ಸ್ತ್ರೀಸಹಜ ಮುನಿಸನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಜೇಸನ್,
 ಕೂಡಲೆ ಸಂತೈಸಿದನು.
 “ನಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರನ್ನು ನೀನು ದೂರವಿರಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.”
 ಕೋಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇತ್ತ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸು.
 ನಿನ್ನ ಗಂಡ ಪ್ರೀತಿಸುವವರನ್ನು ನೀನೂ ಪ್ರೀತಿಸಬೇಕು.
 ಈಗ ಈ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೋ,

ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮಪ್ಪನನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಕ್ಕಳ ಗಡೀಪಾರಿಗೆ
 ವಿನಾಯಿತಿ ದೊರಕಿಸು - ನನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ!" ಎಂದು ಹೇಳಿದ.
 ಬಳಿಕ, ಆಕೆ ಮುದ್ದಾದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿದಳು.
 ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಕರಗಿತು. ಜೇಸನ್ ಕೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಪ್ಪಿದಳು.
 ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಅವನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರ ಹೋದ ಮೇಲೆ,
 ಕಸೂತಿ ಹಾಕಿದ ನಿಲುವಂಗಿಯನ್ನು ದೇಹದ ಸುತ್ತ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಳು;
 ಚಿನ್ನದ ಕಿರೀಟವನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು,
 ಹೊಳೆಯುವ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ
 ನಸುನಕ್ಕು ಕೂದಲನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸತೊಡಗಿದಳು. ಬಳಿಕ,
 ಮೇಲೆದ್ದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಸುಕುಮಾರವಾದ ಪಾದಗಳನ್ನಿಡುತ್ತಾ
 ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಓಡಾಡಿದಳು.
 ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಾ ಉಡುಪು ಹಿಮ್ಮಡಿಯವರೆಗೆ ನೇರವಾಗಿ
 ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಳು.
 ಆಗ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಘೋರವಾದುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದೆವು;
 ಬಣ್ಣಗಡತೊಡಗಿದ ಆಕೆ ಅತ್ತಿತ್ತ ತತ್ತರಿಸತೊಡಗಿ,
 ಕಾಲು ನಡುಗತೊಡಗಿತು.
 ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟು ಕುರ್ಚಿಯೊಂದರ ಮೇಲೆ ಒರಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು;
 ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮುಖ ಅಡಿಯಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಳು.
 ಕೂಡಲೇ, ಆಕೆಯ ಮುದಿ ಸೇವಕಿಯೊಬ್ಬಳು,
 ಇದು ಬಹುಶಃ, ಪ್ಯಾನ್ ಅಥವಾ ಮತ್ತಾವುದೋ ದೇವತೆಯ
 ಕಾಟವಿರಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡು ಆರಾಧನೆಯ ಮಂತ್ರ ಜಪಿಸಹತ್ತಿದಳು.
 ಆದರೆ ಹುಡುಗಿಯ ತುಟಿಯಿಂದ ಬಿಳಿಯ ನೊರೆ ಉಕ್ಕುತ್ತಿರುವುದನ್ನು,
 ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಗಳು ಮೇಲೆ ಹೋದದ್ದನ್ನು,
 ಚರ್ಮದಿಂದ ರಕ್ತ ಬತ್ತುತ್ತಿರುವುದನ್ನು,
 ಕಂಡ ಮುದುಕಿಗೆ ತನ್ನ ತಪ್ಪಿನ ಅರಿವಾಯಿತು.

ಮಂತ್ರ ಜಪಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೊಬ್ಬೆಹಾಕತೊಡಗಿದಳು.
 ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಕೂಡಲೆ ಕ್ರಿಯಾನನನ್ನು ಕರೆತರಲು ಓಡಿದರೆ,
 ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ಜೇಸನ್‌ನಿಗೆ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟಿಸಲು ಧಾವಿಸಿದಳು.
 ಅರಮನೆಯ ತುಂಬ ಅತ್ತಿತ್ತ ಅವಸರದಿಂದ ಓಡಾಡುವವರ
 ಶಬ್ದ ಮೊಳಗತೊಡಗಿತು.
 ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ನಡೆದದ್ದು, ಕೆಲವೇ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ;
 ಬಹುಶಃ ಉತ್ತಮ ಓಟಗಾರ ನೂರು ಗಜಗಳಷ್ಟು ಓಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ.
 ಅಲ್ಲಿ ರಾಜಕುವರಿ ಮಾತಿಲ್ಲದ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ.
 ಬಳಿಕ, ಅರೆಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರ ಎಚ್ಚರಾಗಿ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ನರಳಿದಳು.
 ಎರಡು ಬಗೆಯ ನೋವಿನೊಡನೆ ಆಕೆ ಸಣೆಸಾಡುವಂತಿತ್ತು.
 ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ತಲೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಕಿರೀಟ
 ಅಸಹಜ ಬೆಂಕಿಯ ಪ್ರವಾಹವನ್ನೇ ಚಿಮ್ಮಿ ಅವಳನ್ನು ನುಂಗುತ್ತಿತ್ತು.
 ಅದರೊಡನೆ, ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ನೀಡಿದ್ದ ಸೊಗಸಾದ ಉಡುಪು,
 ಪಾಪ, ನತದೃಷ್ಟ ಕುಡುಗಿಯ ಮಾಂಸವನ್ನೇ ಕಿತ್ತು ತಿನ್ನುತ್ತಿತ್ತು.
 ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಆಕೆ ಪೀರದಿಂದ ಬೆಂಕಿ ಸಮೇತ ಜಿಗಿದದ್ದು,
 ತನ್ನ ಮಂದೆಯನ್ನು ಕಿರೀಟ ಕಳಚಿ ಹೋಗುವಂತೆ-
 ಅತ್ತಿತ್ತ ಅಲ್ಲಾಡಿಸತೊಡಗಿದಳು.
 ಆದರೆ ಕಿರೀಟ ಮತ್ತು ಕಚ್ಚಿ ಹಿಡಿಯಿತು. ಅವಳ ಮುಡಿ ಅಲ್ಲಾಡಿದಂತೆ
 ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆ ಉಗ್ರವಾಗಿ ಇಮ್ಮಡಿಸಿತು.
 ಬಳಿಕ ಅಸಹಾಯಕತೆಯಿಂದ ಬಸವಳಿದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಕುಸಿದಳು.
 ತಂದೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅವಳನ್ನು ಮತ್ತಾರೂ ಗುರುತಿಸುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ.
 ಕಣ್ಣು, ಮುಖ, ಎಲ್ಲ -
 ದಾರುಣವಾಗಿ ಅಂದಗೆಟ್ಟು ವಿಕಾರಗೊಂಡಿದ್ದವು.
 ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಕರಗಿದಂತೆ
 ತಲೆಯಿಂದ ನೆತ್ತರು ತೊಟ್ಟಿಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಗೋಚರ ವಿಷಸರ್ಪದ ಕಚ್ಚುವಿಕೆಯಿಂದೆಂಬಂತೆ ಅವಳ
 ಮೂಳೆಗಳಿಂದ ಮಾಂಸ ಉಂಡುಂಡಯಾಗಿ ಕಿತ್ತು ಬರುತ್ತಿತ್ತು;
 ದೇವದಾರುವಿನ ತೊಗಟೆಯಿಂದ ಉಕ್ಕುವ ಗೋಂದಿನ ಹನಿಗಳಂತೆ.
 ಅದೊಂದು ಭಯಂಕರ ದೃಶ್ಯ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ,
 ಅವಳ ದೇಹವನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.
 ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡ ನೋಟವೇ ನಮಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಾಠ ಕಲಿಸಿತ್ತು.
 ಆದರೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಅವಳ ತಂದೆ ಕೋಣೆಯೊಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿದ.
 ತನ್ನ ಮಗಳ ಮೇಲೆರಗಿದ ಮೃತ್ಯು ಯಾವ ಬಗೆಯದೆಂಬುದು,
 ಪಾಪ ! ಆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.
 ಅವಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಗೋಳಾಡುತ್ತಾ ಮುದ್ದಿಸತೊಡಗಿದ.
 ತೋಳುಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಚಿ ಹಿಡಿದು ಅಳುತ್ತಾ
 “ಅಯ್ಯೋ, ಮುದ್ದು ಮಗಳೇ, ಯಾವ ದೈವ ನಿನ್ನ ಜೀವವನ್ನು
 ಇಷ್ಟು ಕ್ರೂರವಾಗಿ ನಾಶಗೊಳಿಸಿತು?
 ನನ್ನ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ಕಸಿದುಕೊಂಡವರಾರು ?
 ಗೋರಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿರುವ ಈ ಮುದುಕನಿಗೆ ಉಳಿದದ್ದೇನು ?
 ಅಯ್ಯೋ ಮಗಳೇ ! ನಾನೂ ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಸತ್ತು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ”
 ಎಂದೆನ್ನುತ್ತಾ, ಕಣ್ಣೀರೊರೆಸಿಕೊಂಡು
 ಮುದಿ ದೇಹವನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಏಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ.
 ಆಗ, ಲಾರಲ್ ಮರದ ಕೊಂಬೆಗಳಿಗೆ ಐವಿಯ ಬಳ್ಳಿ ತಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ,
 ಅವನು ಅವಳ ಉಡುಪಿಗೆ ಗಾಢವಾಗಿ ಮೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಕಾಣಿಸಿತು.
 ಭಯಂಕರ ಹೋರಾಟ ಆರಂಭವಾಯಿತು.
 ಕಾಲೂರಿ ಮೇಲೇಳಲು ಅವನು ಸೆಣಸಿದರೆ,
 ಆಕೆ ಜಗ್ಗಿ ಕೆಳಗೆಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವನು ಬಲವಾಗಿ ಎಳೆದರೆ
 ಅವನ ಮೂಳೆಗಳಿಂದ ಮುದಿ ಮಾಂಸ ಕಿತ್ತು ಬರುತ್ತಿತ್ತು.
 ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಕರುಣಾಜನಕವಾದ ಈ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು

ದೊರೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟ.

ಸಂಕಟದಿಂದ ನಿತ್ರಾಣನಾಗಿ ಸುಮ್ಮನಾದ;

ಉಸಿರು ನಿಂತು ಜೀವ ಹೋಯಿತು.

ಈಗ, ತಂದೆ ಮಗಳಿಬ್ಬರೂ ಸಾವಿನಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಮಲಗಿರುವ ಆ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕಂಡರೆ,

ಯಾರಿಗೆ ತಾನೆ ಅಳು ಉಕ್ಕಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ?

ಮೀಡಿಯ, ನಿನಗೆ ನಾನೇನೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರತೀಕಾರದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆಂಬುದು

ನಿನಗೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು.

ಮಾನವರ ಬದುಕೆಂಬುದು ಒಂದು ನೆರಳು;

ಎಂದೇ ನಾನು ಬಹುದಿನದಿಂದಲೂ ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.

ಹಿಂಜರಿಯದೆ ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ;

ಯಾರು ಮಹಾ ಬುದ್ಧಿವಂತರೆಂದು ಹೆಸರಾಗಿರುವರೋ,

ಯಾರು ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೂ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾರೋ,

ಅವರೇ ಮಹಾ ದುಃಖಗಳಿಗೂ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ: ನನ್ನನ್ನು ನಂಬಿ;

ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ, ಯಾರೂ ಸುಖಿಗಳಿಲ್ಲ.

ಸಿರಿ, ಇವತ್ತು ಒಬ್ಬನಿಗೆ, ನಾಳೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ಬಂದು,

ಅನುಕೂಲಗಳು ಹೆಚ್ಚಬಹುದು;

ನೆಮ್ಮದಿ ಮಾತ್ರ ಯಾರಿಗೂ ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ.

(ದೂತನ ನಿರ್ಗಮನ)

ಮೇಳ : ಇಂದು, ಜೇಸನನ ಮೇಲೆ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಿಂದ

ಆಘಾತಗಳ ಮೇಲೆ ಆಘಾತಗಳು ಬಂದು ಎರಗುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ.

ಅದು ಅವನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆ.

ಮೀಡಿಯ : ಗೆಲತಿಯರೇ, ಈಗ ನನ್ನ ದಾರಿ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿದೆ.

ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಬೇಗ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಂದು
 ಅಥೆನ್ಸ್‌ಗೆ ಓಡಿಹೋಗಬೇಕು.
 ತಡ ಮಾಡಿ, ನಿಷ್ಕರುಣೆಯಿಂದ ಕೊಲ್ಲುವ ಬೇರೊಬ್ಬರಿಗೆ
 ಅವರನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವಂತಿಲ್ಲ.
 ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಅವರ ಸಾವು ನಿಶ್ಚಿತ;
 ಅವರು ಸಾಯುವುದೇ ಆದರೆ
 ಜನ್ಮ ಕೊಟ್ಟ ನಾನೇ ಅವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ.
 ಹೃದಯವೇ ಕಲ್ಲಾಗು!
 ನೀನೀಗ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕೃತ್ಯ, ಘೋರವಾದುದು;
 ಆದರೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದುದು. ಅಂದಮೇಲೆ ತಡವೇಕೆ?
 ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ಹಸ್ತವೇ, ಬಾ ! ಖಡ್ಗವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೋ;
 ತೆಗೆದುಕೋ, ಕೇಡಿನ ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ನುಗ್ಗು;
 ಹೇಡಿತನ ಬೇಡ; ಕೋಮಲ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಅತ್ತ ನೂಕು.
 ಅವರನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೀನು ಪ್ರೀತಿಸಿದ್ದೆಯೆಂಬುದನ್ನು,
 ಬಸಿರಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕಾಪಾಡಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡು.
 ಬೇಗ ಮುಗಿವ ಒಂದು ದಿನದ ಮಟ್ಟಿಗೆ
 ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡು; ಬಳಿಕ ಅಳು.
 ನೀನವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವೆಯಾದರೂ, ಅವರು ನಿನ್ನ ಮಮತೆಯ ಮಕ್ಕಳು.
 ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನ ಬದುಕು ಎಷ್ಟು ಕಠೋರವಾಗಿದೆ!
 (ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಮೀಡಿಯಳು ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ)

ಮೇಳ : ಓ ಪೃಥ್ವಿಯೇ !

ಧಳಧಳಿಸಿ ಕೋರೈಸುವ ಸೂರ್ಯಕಿರಣಗಳೇ ! ನೋಡಿ !
 ಕೊಲೆಯ ಹಸ್ತವನ್ನಾಕೆ ಎತ್ತುವ ಮುನ್ನ,
 ತನ್ನ ಹಸುಳೆಗಳ ನೆತ್ತರನಾಕೆ ಚೆಲ್ಲಿ ಅಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುವ ಮುನ್ನ,
 ಪಾಪಿ ಹೆಣ್ಣನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ, ಕೆಳಗೆ ನೋಡಿ.

ಅವರು, ನಿಮ್ಮ ಹೊನ್ನ ಕುಲದ ಕುಡಿಗಳಲ್ಲವೇ?
 ದೇವಧಮನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿವ ನೆತ್ತರ ಚೆಲ್ಲುವುದು
 ನರರ ಪಾಲಿಗೆ ಘೋರ ಕೃತ್ಯವಲ್ಲವೇ?
 ಓ ಬಾನ ಬೆಳಕೆ ! ತಡೆ ಅವಳ, ನಿಲ್ಲಿಸು,
 ಹೇಯ ಸೇಡಿನ, ಘೋರ ಹಸ್ತದ ರಾಕ್ಷಸಿಯ ನೂಕಾಚೆ !
 ಅರಮನೆಯ ಪರಿಶುದ್ಧಗೊಳಿಸು.
 ಬಸಿರ ಬೇನೆಯ ತಿಂದು ನೀನವರ ಹಡೆದುದು ವ್ಯರ್ಥ !
 ಸಾಕಿ ಸಲಹಿ ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಲಾಲಿಸಿದುದು ವ್ಯರ್ಥ !
 ಬರ್ಬರ ಸಾಗರದ ನೀಲಬಂಡೆಗಳ ಸಿಂಪ್ಲಿಗೇಡಿನಿಕ್ಕಟ್ಟಾದ
 ಕಣಿವೆಯ ಹಾಯ್ಲು, ನೀ - ಬಂದುದಾದರೂ ಏಕೆ ?
 ಅಯ್ಯೋ, ಪಾಪಿ ಹೆಣ್ಣೆ! ಮೃತ್ಯು ಛಾಯೆಯಿಂದ ಕಪ್ಪಾದ
 ನಿನ್ನ ಆತ್ಮ, ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಭಿನ್ನವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದುದಾದರೂ ಹೇಗೆ?
 ಬಳಗದ ನೆತ್ತರು ಚೆಲ್ಲಿ, ಕಪ್ಪಿಟ್ಟ ನೆಲಕೆ ತರುವ ಬೆಲೆ ಅಪಾರ !
 ಅಪರಾಧವೆಸಗಿದ ಮನೆಯ ಮೇಲೆ, ಎರಗುವ ದೈವಶಾಪ ಭೀಕರ.
 (ಮನೆಯೊಳಗಿನಿಂದ ಮಗುವಿನ ಚೀರುವಿಕೆ ಕೇಳಿಸುವುದು)

ಮೇಳ : ಕೇಳಿ ! ಕೇಳುತ್ತಿರುವಿರಾ ? ಮಕ್ಕಳ ಚೀರಾಟ ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದೇ ?

ದ್ವೇಷತಪ್ಪ ಹೃದಯವೇ ! ಕೇಡಿಗಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದ ಹೆಣ್ಣೇ! (ಒಳಗೆ ಆಳು)

ಮೊದಲನ ಮಗ : ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ !

ಅಮ್ಮನ ಕೈಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಗೆ ಓಡಲಿ ? (ಗೋಳಾಟ)

ಎರಡನೆ ಮಗ : ನನಗೂ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ! ಅಣ್ಣಾ ನಮಗಿನ್ನಾರು ಗತಿ !

ಇಬ್ಬರೂ : ಅಯ್ಯೋ, ಅಮ್ಮ, ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು !

ನಮ್ಮನ್ನು ಸಾಯಿಸಬೇಡ ಅಮ್ಮ !

(ಚೀರಾಟ ನಡದೇ ಇರುವುದು)

ಮೇಳ : ನಾನು ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗಲೇ !

ಖಂಡಿತಾ ನುಗ್ಗಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು;

ಮಕ್ಕಳು ಕೊಲೆಯಾಗುವುದನ್ನು ತಡೆಯಬೇಕು.

(ಒಳಗಿನಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಕೂಗಾಟ)

ಮೊದಲನೆಯ ಮಗ : ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ ! ದೇವರಾಣೆ ಯಾರಾದರೂ ಬನ್ನಿ !

ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ ! ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ !

ಎರಡನೆಯ ಮಗ : ಬಂತು, ಹತ್ತಿರ ಬಂತು ! ಖಡ್ಗ ಮೇಲೆ ಎರಗುತ್ತಿದೆ !

ಮೇಳ : ಓ, ಕ್ಷುದ್ರ ಜನನಿ ! ನಿನ್ನ ಕುಡಿಯ ನೀನೇ ಚಿವುಟಿಹಾಕಲು,

ಬಸಿರ ಫಲವ ಕೈಯಾರೆ ಕೊಲ್ಲಲು

ಕಲ್ಲಾಗಿರಬೇಕು, ಇಲ್ಲವೇ ಉಕ್ಕಾಗಿರಬೇಕು-ನಿನ್ನ ಹೃದಯ!

ಬಹು ಹಿಂದೆ, ಓರ್ವಳಿದ್ದಳೆಂದು ಕೇಳಿರುವೆ,

ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ ಮೇಲೆ ಕೈಯೆತ್ತಿದಾಕೆ : ಐನೋ ಎಂಬಾಕೆ.

ದೈವಶಾಪಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ಸನ್ನಿ ಹಿಡಿದು,

ಸ್ಯೂಸ್ ಮಡದಿಯವಳ ತನ್ನ ಮನೆಯಿಂದಟ್ಟಿ, ಅಲೆಸಿದಾಗ,

ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಕೊಂದು, ಕೊಲೆಗೆ ಹೇಸಿ, ಹಾರಿದಳು

ಕಡಲ ಬಂಡೆಯ ನೆತ್ತಿಯಿಂದ ! ಸಾಗರವ ಸೇರಿ ಮುಗಿಸಿದಳು ಬದುಕೆ !

ಸಾವಿನಲಿ ಸೇರಿದಳು ತನ್ನೆರಡು ಹಸುಗಳೆಗಳ.

ಈಗ, ಇದಕ್ಕಿಂತ ಘೋರವಾದುದು ಇನ್ನೆಲ್ಲಿ ?

ಓ ಹೆಣ್ಣು ಹಾಸುಗೆಯೇ ! ದುಃಖ ಉದ್ರೇಕಗಳ ಚಿಲುಮೆಯೇ !

ಜಗದಿ ನೀ ಹರಡಿದ ದುಃಖ, ಅನರ್ಥಗಳಿಗೆ ಸರಿಸಾಟಿಯುಂಟೇ?

(ಏದುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ಜೇಸನ್ ಓಡಿ ಬರುವನು)

ಜೇಸನ್ : ಅಲ್ಲಿ, ಬಾಗಿಲ ಸುತ್ತ ನಿಂತಿರುವ ಹೆಣ್ಣುಗಳೇ !

ಮೀಡಿಯ ಇನ್ನೂ ಮನೆಯೊಳಗಿರುವಳೇ ? ದುಷ್ಟ ಕೊಲೆಪಾತಕಿ !

ಅಥವಾ, ಆಗಲೇ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋಗಿರುವಳೋ ?

ದೇವರಾಣೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ;

ಅರಮನೆಗೆ ಅವಳು ಎಣಿಸಿದ ಕೇಡಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾದ

ನನ್ನ ಸೇಡಿನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು,

ಭೂಮಿಯ ಗರ್ಭ ಸೇರಿದರೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ;
 ಆಕಾಶದ ಅನಂತಕ್ಕೆ ರೆಕ್ಕೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಹಾರಿದರೂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.
 ರಾಜ ಮತ್ತು ರಾಜಕುಮಾರಿಯರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಆಕೆ ಕೊಂದಿದ್ದಾಳೆ.
 ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗದೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಡಬಹುದೆಂದು ಆಕೆ ತಿಳಿದಿರುವಳೇ?
 ಸರಿ ! ನನಗೆ ಅವಳಿಗಿಂತ ಮಕ್ಕಳ ಚಿಂತೆಯೇ ಬಲವತ್ತರವಾಗಿದೆ.
 ಯಾರಿಗೆ ಅವಳಿಂದ ಕೇಡಾಗಿದೆಯೋ ಅವರು
 ಅವಳಿಗೆ ತಕ್ಕದ್ದು ಮಾಡಲಿ.
 ಮಹಿಳೆಯರೇ, ನಾನೀಗ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.
 ಅವರ ತಾಯಿಯ ಕ್ರೂರ ದುಷ್ಟತ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತೀಕಾರವಾಗಿ
 ರಾಜವಂಶದವರು ಅವರನ್ನು ಕೊಂದುಬಿಡಬಹುದು.

ಮೇಳ : ಜೇಸನ್, ನೀನು ಎಂತಹ ಮಹಾಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವೆಯೆಂದು
 ನಿನಗಿನ್ನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೀಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಜೇಸನ್: ಏನು ಕಷ್ಟ ? ನನಗೇನು ಕಷ್ಟ ಬಂದಿದೆ?

ಮೀಡಿಯ ನನ್ನನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿರುವಳೇನು ?

ಮೇಳ : ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿದ್ದಾರೆ ! ಅವರ ತಾಯಿಯೇ,
 ತನ್ನಿಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಕೊಂದುಹಾಕಿದ್ದಾಳೆ.

ಜೇಸನ್ : ಏನು ? ನನ್ನ ಎರಡೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಂದಳೇ?

ಈ ಶಬ್ದಗಳೇ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿವೆಯಲ್ಲಾ !

ಮೇಳ : ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿದ್ದಾರೆ.

ಜೇಸನ್ : ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ? ಅವರನ್ನಾಕೆ- ಹೊರಗೆ, ಇಲ್ಲಿ ಕೊಂದಳೇ?

ಅಥವಾ ಒಳಗೋ !

ಮೇಳ : ಆ ಬಾಗಿಲನ್ನು ನೂಕಿ ತೆರೆ; ರಕ್ತದ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ

ಬಿದ್ದಿರುವ ನಿನ್ನ ಕಂದಮ್ಮಗಳನ್ನು ನೋಡು.

ಜೇಸನ್ : ಆಳುಗಳೇ, ಬಾಗಿಲ ಚಿಲಕವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ನೂಕಿ ! ತೆರೆಯಿರಿ,

ಎರಡು ಘೋರ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಾನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಾಣುತ್ತೇನೆ;

ಸತ್ತ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು, ಮತ್ತು ನಾನು ಸಾಯಿಸಲಿರುವ, ಆ ಹೆಂಗಸು.

(ಜೇಸನ್ ಮತ್ತವನ ಆಳುಗಳು ಬಾಗಿಲನ್ನು ಒಡೆಯಲು ಮುನ್ನುಗ್ಗುವರು;

ಚಾವಣಿಯ ಮೇಲೆ ಮೀಡಿಯ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಳು. ರಕ್ತ ಮತ್ತು

ಉಗುರುಗಳಿರುವ ಮಹಾಸರ್ಪ (ಡೇಗನ್)ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ರಥದಲ್ಲಿ ಆಕೆ

ಕುಳಿತಿದ್ದಾಳೆ, ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಸತ್ತ ಮಕ್ಕಳ ಶವಗಳಿವೆ)

ಮೀಡಿಯ : ಜೇಸನ್ ! ಯಾಕೆ ಹಾಗೆ ಬಾಗಿಲು ಮುರಿಯಲೆತ್ತಿಸುತ್ತಿರುವೆ?

ಸತ್ತ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಕೊಂದ ನನ್ನನ್ನೂ ಕಾಣಬೇಕೇ?

ಈ ಗೊಂದಲವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸು.

ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ,

ನಿನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಏನಿದೆ - ಹೇಳು.

ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟಲೂ ಆರೆ ;

ವೈರಿಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಣೆಯಾಗಿ, ನನ್ನಜ್ಜ ಸೂರ್ಯದೇವ ಕಳಿಸಿರುವ

ಈ ರಥದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಜೇಸನ್ : ಥೂ ನೀಚ ಹೆಣ್ಣೆ ! ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ನನ್ನಿಂದ,

ಎಲ್ಲ ದೇವರುಗಳಿಂದ, ಒಟ್ಟು ಮಾನವ ಕುಲದಿಂದ

ತಿರಸ್ಕರಿಸಲರ್ಹಳಾದ ಒಬ್ಬಳೇ ಹೆಂಗಸು ನೀನು ! ನಿನ್ನವೇ ಆದ

ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಖಡ್ಗವೆತ್ತಬಲ್ಲ ನೀನು, ಒಬ್ಬ ತಾಯಿಯೇ?

ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನನ್ನ ಬಾಳು ಒಡೆದು ಚೂರಾಯಿತು.

ಘೋರ ಕೊಲೆಯ ಅಸಹ್ಯ ಪಾಪವನ್ನು ಹೊತ್ತು

ಸೂರ್ಯನನ್ನು, ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮುಖವೆತ್ತಿ ನೋಡಬಲ್ಲೆಯಾ?

ದೇವರು ನಿನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲಿ !

ತಾಯ್ಯಾಡಿಗೆ, ಹೆತ್ತ ತಂದೆಗೆ, ದ್ರೋಹವೆಣಿಸಿದ

ಜೀವಂತ ಶಾಪದಂತಿದ್ದ ನಿನ್ನನ್ನು,

ಬರ್ಬರ ನಾಡೊಂದರ ಅರಮನೆಯಿಂದ ಗ್ರೀಕ್ ಮನೆಗೆ.

ಕರೆತಂದಾಗ ನಾನು ಹುಚ್ಚನಾಗಿದ್ದೆ. ಈಗ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ನೆಟ್ಟಗಿದೆ.

ನಿನ್ನ ಪಾಪಕ್ಕೆ ದೇವತೆಗಳು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.
 ನನ್ನ ಚೆಲುವಾದ ಹಡಗಿನ ಮೇಲೆ ಕಾಲಿಡುವ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೆ,
 ನೀನು ನಿನ್ನ ಖಾಸಾ ಸೋದರನನ್ನು ಅವನ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕೊಂದಿದ್ದೆ.
 ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೊದಲಾಯ್ತು. ಬಳಿಕ ನೀನು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾದೆ;
 ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಹಡೆದೆ. ಈಗ, ಕೇವಲ ಕಾಮ ಸಂಬಂಧವಾದ
 ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚಿನಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕೊಂದಿರುವೆ.
 ಇಡೀ ಹೆಲ್ಲಾಸನ ಯಾವೊಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಇಂಥ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಾರಳು.
 ಆದರೂ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದೆ;
 ಸೇಡು ಮತ್ತು ಕೊಲೆಯ ಸಾಕಾರ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ನಿನ್ನನ್ನು
 ಮಡದಿಯಾಗಿ ಪಡೆದೆ.
 ಹೆಣ್ಣಲ್ಲ ನೀನು, ಹುಲಿ; ಕಡಲರಕ್ಕುಸಿ- ಇನ್ನೂ ಕ್ರೂರಿ.
 ಅಯ್ಯೋ, ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಇಡೀ ದಿನ ನಿನ್ನನ್ನು ಶಪಿಸಿದರೂ,
 ಚುಚ್ಚಿದರೂ, ನಿನಗೆ ನೋವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
 ನಿನ್ನ ಹೃದಯ, ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಹೊರತಾದದ್ದು.
 ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತೊಲಗು, ಅಪವಿತ್ರ ಪಿಶಾಚಿ ;
 ನನ್ನ ಮುದ್ದು ಹಸುಗಳ ಕೊಲೆಗಡುಕಿ !
 ನನ್ನ ದುರ್ವಿಧಿಗೆ ಕೊರಗಲು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡು.
 ನನ್ನ ನವ ವಧುವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡೆ;
 ನನ್ನಿಂದ ಜನ್ಮ ಪಡೆದು ಬೆಳೆದ ಇಬ್ಬರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳೂ ಇಲ್ಲವಾದರು.
 ಅವರನ್ನು ಮತ್ತೆ ಜೀವಂತವಾಗಿ ನಾನು ಕಾಣಲಾರೆ.

ಮೀಡಿಯ : ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ

ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.
 ಆದರೆ, ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನಗೆ ಮಾಡಿದ ಸೇವೆಯೇನು ?
 ಅದಕ್ಕೆ ನೀನು ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರತಿಫಲವೆಂಥದು ?
 ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ - ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಂದೆಯಾದ ಸರ್ವಶಕ್ತ ದೇವರು ಬಲ್ಲ ;

ನನ್ನ ಹಾಸುಗೆಯ ಪಾವಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿ,
 ಅಪಹಾಸ್ಯಗೊಳಿಸಿ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಬದುಕಬಹುದೆಂದು
 ನೀನು ತಪ್ಪು ತಿಳಿದಿದ್ದೆ. ರಾಜಕುಮಾರಿಯೂ ತಪ್ಪು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದಳು.
 ನನ್ನನ್ನು ಗಡೀಪಾರು ಮಾಡಲೆತ್ತಿಸಿದ
 ಕ್ರಿಯಾನ್ ಸಹ ತನಗೆ ಅಪಾಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಂಬಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ.
 ಈಗ ನಾನೊಂದು ಹುಲಿ; ಕಡಲ ರಕ್ಕಸಿ.
 ಹೇಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಕೂಗು !

ನಿನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ಮುಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ; ಅಷ್ಟು ಸಾಕು !
 ಜೇಸನ್ : ನೀನೂ ಸಂಕಟಪಡುವೆ. ನನ್ನಷ್ಟೇ ನಿನಗೂ ಕೇಡಾಗಿದೆ.
 ಮೀಡಿಯ : ಅದು ಸರಿ, ನಿನ್ನಿಂದ ಅಪಹಾಸ್ಯಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು
 ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾನು ತೆತ್ತ ಬೆಲೆ ಇದು.
 ಜೇಸನ್ : ಅಯ್ಯೋ, ಮಕ್ಕಳೇ....

ಎಂತಹ ಕೇಡಿಗ ತಾಯಿಯನ್ನು ವಿಧಿ ನಿಮಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿತು !
 ಮೀಡಿಯ : ಅಯ್ಯೋ ಮಕ್ಕಳೇ
 ನಿಮ್ಮೃಪ್ಪನ ವಿಶ್ವಾಸ ಘಾತಕತನದಿಂದ ನಿಮಗೆ ಸಾವು ಬಂದಿತು.
 ಜೇಸನ್ : ನಾನೇನೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೈಯಾರೆ ಕೊಲ್ಲಲಿಲ್ಲ.
 ಮೀಡಿಯ : ಇಲ್ಲ. ಕೈಯಾರೆ ಕೊಲ್ಲಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ನೀನು ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ನವವಧು ನನಗೆ ಮಾಡಿದ ಅಪಮಾನ?
 ಜೇಸನ್ : ಓ ಹಾಗಾದರೆ,
 ನಿನ್ನೊಡನೆ ಮಲಗುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟೆ ಎಂಬುದು ಇಷ್ಟೇ
 ಅವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ತಕ್ಕ ಕಾರಣವೆಂದು ನೀನು ಯೋಚಿಸಿದೆ ಅಲ್ಲವೆ ?
 ಮೀಡಿಯ : ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸಿಗೆ-ಅದೊಂದು ಸಣ್ಣ ನೋವಿನ ಸಂಗತಿ,
 ಎಂದು ತಿಳಿದಿರುವೆಯಾ ?
 ಜೇಸನ್ : ಹೌದು, ಒಬ್ಬ ಮರ್ಯಾದಸ್ತ ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಅದು ಸಣ್ಣ ವಿಚಾರ.
 ಆದರೆ, ನಿನಗೆ ಇಡೀ ಜಗತ್ತೇ ತಲೆಕೆಳಗಾದಂತೆ.

ಮೀಡಿಯ : ನಾನೂ ಚುಚ್ಚಬಲ್ಲೆ. ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿದ್ದಾರೆ !

ಜೇಸನ್ : ಸತ್ತಿದ್ದಾರೆ ? ಇಲ್ಲ !

ಅವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದ್ದಕ್ಕೂ ಜೀವಂತ ಸೇಡಿನಂತೆ ಕಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಮೀಡಿಯ : ಈ ಸೇಡು ಯಾರಿಂದ ಮೊದಲಾಯಿತು ? ದೇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ.

ಜೇಸನ್ : ಹೌದು, ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ, ನಿನ್ನ ಹೀನ ಹೃದಯವೂ ಗೊತ್ತಿದೆ.

ಮೀಡಿಯ : ಧೂ ಜುಗುಪ್ಸೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ! ನಿನ್ನ ಕೆಟ್ಟ ದನಿಯೋ-

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದರೇ ನನಗೆ ವಾಕರಿಕೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಜೇಸನ್ : ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡರೆ ನನಗೂ ಅಷ್ಟೇ ಜುಗುಪ್ಸೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ;

ಅದಕ್ಕೇನು? ಇಬ್ಬರೂ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತೊಲಗಿಬಿಡೋಣ !

ಮೀಡಿಯ : ಖಂಡಿತಾ ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಕರಾರೇನು ?

ನಿನ್ನ ಬೇಡಿಕೆಗಳೇನು ?

ಜೇಸನ್ : ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಶವಗಳನ್ನು ಹೂಳಲು

ಮತ್ತು ಅಂತ್ಯ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ನನಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡು.

ಮೀಡಿಯ : ಅದು ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ನಾನೇ ಅವರನ್ನು ಹೂಳಿ ಅಂತ್ಯ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನನ್ನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆಯೇ ಹೊತ್ತು ಹೆರಾದೇವಿಯ ಗುಡಿಯಿರುವ

ಪರ್ವತ ಶಿಖರ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆ.

ವೈರಿಗಳಾರೂ ಅವರ ಸಮಾಧಿಗೆ ಅಪಮಾನಗೊಳಿಸದಂತಿರಲು,

ನಾನೇ ಕೈಯಾರ ಪವಿತ್ರ ಆವರಣದಲ್ಲಿ

ಅವರನ್ನು ಹೂಳಿ ಸಮಾಧಿಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಕಾರಿಂಥಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಈ ಕೊಲೆಯ ಪಾಪದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾಗಿ

ಬಲಿಯಿತ್ತು ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿ ಪುಣ್ಯ ಸಂತರ್ಪಣೆ ಮಾಡಲೂ

ನಾನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಬಳಿಕ, ನಾನು ಅಥೆನ್ಸ್‌ಗೆ ತೆರಳಿ

ಪಾಂಡಿಯನ್ ಪುತ್ರ ಏಜಿಯಸ್‌ನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನೀನು-ನಿನ್ನ ಕೀಳು ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಘನತೆ ಗೌರವಗಳಿರದ

ಸಾವು ಪಡೆಯುವೆ ಎಂಬ ಭವಿಷ್ಯವೂ ನನಗೆ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಅರ್ಗೊ ಹಡಗಿನ ಮರದ ಸೀಳೊಂದು ನೆತ್ತಿಗೆ ಬಡಿದು

ತಲೆ ಹೋಳಾಗಿ ನೀನು ಸಾಯುತ್ತೀಯೆ.

ಹೀಗೆ ಶೋಚನೀಯವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಕತೆ ಮುಗಿದಾಗ

ನನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಕಹಿ ನಿನಗೆ ಪೂರ್ತಿ ಗೊತ್ತಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಜೇಸನ್ : ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ತದ ಶಾಪ ನಿನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿರಲಿ !

ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಂಬಾಲಿಸುವ ಸೇಡಿನ ಉಗ್ರ ಕನ್ನೆಯರು

ನಿನ್ನನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡಲಿ.

ಮೀಡಿಯ : ನಿನ್ನ ಶಾಪವನ್ನು ಯಾವ ದೇವತೆ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ?

ವಚನ ಭ್ರಷ್ಟ ! ಅತಿಥಿ ವಂಚಕ ! ಸುಳ್ಳು!

ಜೇಸನ್ : ಥೂ ದುಷ್ಟ ಮಾಟಗಾತಿ ! ನೀಚ ಕೊಲೆಪಾತಕಿ !

ಮೀಡಿಯ : ನೀನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗು.

ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹೂಳಿ ಅಂತ್ಯವಿಧಿ ಮಾಡಬೇಕಲ್ಲವೇ ?

ಜೇಸನ್ : ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ; ಕೊಲೆಯಾದ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಅಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ,

ಮೀಡಿಯ : ವಯಸ್ಸಾದಂತೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ದುಃಖ ನಿನಗೆ ಕಾದಿದೆ !

ಜೇಸನ್ : ಮಕ್ಕಳೇ ! ನೀವು ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದಿರಿ !

ಮೀಡಿಯ : ಅವರ ತಾಯಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದರು; ನಿನಗಲ್ಲ.

ಜೇಸನ್ : ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದರು-ಹಾಗೂ, ನೀನವರನ್ನು ಕೊಂದೆಯಲ್ಲವೇ?

ಮೀಡಿಯ : ಹೌದು ಜೇಸನ್ ನಿನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಚೂರುಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ.

ಜೇಸನ್ : ಅವರನ್ನು ತೋಳಿನಲ್ಲಿ ಬಾಚಿ ಹಿಡಿಯಲು ಆಸೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ;

ಅವರ ತುಟಿಗಳನ್ನು ಮುದ್ದಿಸಿದರೆ ಸಮಾಧಾನವಾದೀತು.

ಮೀಡಿಯ : ಈಗ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾತುಗಳಿವೆ,

ಅವರನ್ನು ಮುದ್ದಿಸಲು ಆಸೆ ಪಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

ಆಗ ನೀನವರನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದೆ, ಗಡೀಪಾರುಮಾಡಿದೆ.

ಜೇಸನ್ : ದೇವರಾಣಿಯಿಟ್ಟು ಬೇಡುತ್ತೇನೆ;

ಕೋಮಲವಾದ ಅವರ ದೇಹವನ್ನೊಮ್ಮೆ ಮುಟ್ಟಲು ಬಿಡು.

ಮೀಡಿಯ : ಖಂಡಿತಾ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.

ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕಂಠಶೋಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ.

ಜೇಸನ್ : ಓ ದೇವರೇ,

ನನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ ಅಪಹಾಸ್ಯಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿದಿರಾ?

ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ನೆತ್ತರಿನಿಂದ ಕಲಂಕಿತಳಾದ ಈ ರಾಕ್ಷಸಿ,

ಹೇಗೆ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ನೋಡಿದಿರಾ?

ಆದರೂ ಈಗ ನನಗೆ ಮಾಡಲು ಶಕ್ಯವಾದುದನ್ನು

ಮಾಡಿಯೇ ತೀರುತ್ತೇನೆ;

ಬಾನ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆಯುತ್ತೇನೆ

ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಂದೆ?

ಈಗ ನನಗಿರುವ ಅವರ ಅಂತ್ಯವಿಧಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನೂ

ನಿರಾಕರಿಸಿ ಮುಟ್ಟಲೂ ಬಿಡುತ್ತಿಲ್ಲ -

ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ದೇವತೆಗಳು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಿ.

ನಿನ್ನಿಂದ ಕೊಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಪಡೆಯಬಾರದಿತ್ತು;

ಇದನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಾಣಲು ನಾನು ಜೀವಿಸಿರಬಾರದಿತ್ತು.

(ಜೇಸನ್ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ, ರಥ ಚಲಿಸತೊಡಗಿ, ಮಾಯವಾಗುತ್ತದೆ)

ಮೇಳ : ಒಲಿಂಪಸ್ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲಿರುವ ಸ್ಯೂಸ್‌ನಿಂದ

ಹಲವರು ವಿಮೋಚನೆ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ;

ಮತ್ತೆ ಹಲವು ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ಮಯದ ಮುಕ್ತಾಯ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ನಾವೊಂದು ಬಗೆದರೆ, ಮತ್ತಿನ್ನೊಂದು ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ;

ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದುದನ್ನು ದೇವರು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ಸುತ್ತಾನೆ.

ಇದೇ, ಈ ಕಥೆಯ ಸಂದೇಶ.

* * *

ಓದು ಪಠ್ಯ:

ಮದುವೆ ಹೆಣ್ಣು

ವೇಷಗಳು

ಮರಗಳು

ಸಮಣಿ

ಹೆಣ್ಣು

ಗಂಡಿನ ತಂದೆ

ಹೆಣ್ಣಿನ ತಂದೆ

ಹೆಣ್ಣಿನ ತಾಯಿ

ಪೂಜಾರಿ

ಗೆಳತಿ

ಮದುವೆ ಹೆಣ್ಣು (ನಾಟಕ)

-ಎಚ್. ಎಸ್. ಶಿವಪ್ರಕಾಶ್

ಕಾಡೊಂದರಲ್ಲಿ ನದೀದಂಡೆ

ಹೊತ್ತು: ರಾತ್ರಿಯಿಂದ ಬೆಳಗ್ಗೆವರೆಗೆ

ಮರಗಳು :

ಓಂ ಮಣಿ ಪದ್ಮೇ ಹುಂ

ಭವದ ಪೊರೆಗಳೆಳಚಿ

ದಿವದ ಗಡಿ ದಾಟಿ

ಬರದೆ ಹೋಗದೆ ಹೋದ

ಸಿಧ್ಧರೆ, ಬುಧ್ಧರೆ,

ಭವದಾಚೆ ದಂಡೆಯಲಿ

ಬೋಧಿಫಲ ತರಿದಂಡು

ಯಾರೋ ಕೂಗಿದರೆಂದು

ಯಾರೋ ಕೊರಗಿದರೆಂದು

ಮರಳಿ ಬರುವವರೆ

ಮರಳಿ ಬನ್ನಿ, ಮರಳಿ ಬನ್ನಿ

ನಮ್ಮನ್ನುದ್ಧರಿಸಲು ಮರಳಿ ಬನ್ನಿ

ಮರ-೧:

ನಾವು ಈ ಗೊಂಡಾರಣ್ಯದ ಮೂಕ ಮರಗಳು

ಹೀಗೇ ನಿಂತಿದ್ದೇವೆ, ನಿಂತ ಕಡೆಯಲ್ಲೇ

ನೂರಾರು ಚೈತ್ರ ಮಾಗಿಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ

ಮರ-೨ :

ಹೀಗೇ ನಿಂತಿದ್ದೇವೆ ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ

ಆನೆ ಸಿಂಹಗಳ, ಹುಲಿ ಜಿಂಕೆಗಳ,

ಅಸಮ ಪೈಪೋಟಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ

ಮರ-೩:

ಹಾಗೆಯೇ

ಹೆಬ್ಬಾವುಗಳ ಅದಮ್ಮ ಆದಿಮ ಹಸಿವನ್ನು

ತನ್ನ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತಾವೇ ನುಂಗುತ್ತಾ ಬರುವ

ತಾಯಿ ಸರ್ಪದ ತಲತಲಾಂತರದ ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನು

ನೋಡುತ್ತಾ ನೋಡುತ್ತಾ

ಮರ-೪ :

ಸಿಡಿಲು ಗುಡುಗು ಸುಡುಸುಡು ಬಿಸಿಲುಗಳ

ಬದಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಭಿತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ

ಮಂಗಳ ಎಗರಾಟಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ

ಹಕ್ಕಿಗಳ ಬಗೆಬಗೆಯ ಉಲಿವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ

ಮರಗಳು:

ಹೀಗೇ ನಿಂತಿದ್ದೇವೆ

ಇಲ್ಲೇ ನಿಂತಿದ್ದೇವೆ

ಮರ-೧:

ಹೌದು, ಎಲ್ಲ ವನ್ನೂ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ

ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ

ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆ, ಮುಂದೆಲ್ಲ ಇನ್ನೆಂದೋ

ಬೋಧಿಸುತ್ತ ನೊಬ್ಬ ಬಂದು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆಂಬ

ಒಂದೇ ಒಂದು ನಂಬುಗೆಯಿಂದ

ಮರ-೨:

ಆ ನಂಬುಗೆಯೊಂದೇ ನಮಗಿಂಬು ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಜೀವಜೀವಾಳವಾಗಿದೆ.

ನಿಂತಲ್ಲೇ ನಿಂತು ಕಾಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಮರ-೧:

ಆದರೆ-

ಇದೇನು?

ಎಷ್ಟೋ ಕಾಲದ ನಡುವೆ ಇತ್ತಕಡೆ ನರವಾಸನೆ!

ಯಾರೋ ಇತ್ತಕಡೆ ಬರುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ.

ಯಾರಿರಬಹುದು.

(ಸಮಣಿ ಪ್ರವೇಶ)

ಸಮಣಿ :

ಆ ಕರಡಿಯ ಕ್ರೂರ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು

ಅದೆಷ್ಟು ವೇಗವಾಗಿ ಓಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು.

ಅಬ್ಬ!..... ಸ್ವಲ್ಪ ಉಸಿರು ತಿಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ನನಗಲ್ಲದೆ ಬೋಧಿಸುತ್ತ ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಹೀಗಾಗಿದ್ದರೆ

ಅವನು ತನ್ನನ್ನು ಆ ಕರಡಿಯ ತೀಟೆಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ.

ಆದರೆ ನಾನು?

ತಳವಾರರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಕಳ್ಳಿಯಂತೆ ಓಡಿ ಬಂದೆ.

ಇನ್ನಾದರೂ ಆ ಬೋಧಿಸುತ್ತ ನ ಕರುಣೆ ನನಗೆ ದೊರಕಲಿ

ನಾನೂ ಅವನ ಹಾಗೇ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಾಗಲಿ.

ಇದೇನು ಸೋಜಿಗ?

ಇಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನ ಬೆಳಕೇ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವಂತಿದೆಯಲ್ಲ!

ಇದು ಈ ಕಗ್ಗಾಡಿನ ಮಾಯೆಯಲ್ಲ ತಾನೆ?

ಅಲ್ಲ. ಇದೊಂದು ನದಿ.

ಚಂದ್ರನ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳನೆ ಹಾಲಾಗಿದೆ.

ಎಷ್ಟು ಇಂಪು ಅದರ ಜುಳುಜುಳು ನಿನಾದ.

ಇದರ ರುಚಿಯೂ ಅಷ್ಟೇ ಸಿಹಿ.

ಇಂಥಾ ಕಗ್ಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇಂತಹಾ ಸಿಹಿನೀರು ಹರಿಯುವುದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?

ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಘೋರವಾದ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಹಿಂದೆ
 ಎಷ್ಟು ರುಚಿರುಚಿಯಾದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ತಿಂದಿದ್ದೇನೆ.
 ಗೊಂಡಾರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ರುಚಿರುಚಿಯಾದ ಹಣ್ಣುಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ
 ಈ ಬರ್ಬರ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸುಖದ ಸೆಲೆಗಳು ಇರದಿದ್ದರೆ
 ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಹಾಗೆ ಮಂಡೆ ಬೋಳಿಸಿಕೊಂಡು
 ಭಿಕ್ಷುವೋ ಭಿಕ್ಷಿಣಿಯೋ ಆಗುತ್ತಿದ್ದರು
 ಮೂರು ದಿನಗಳು ಕಳೆದವೆ.
 ಒಂದಾದರೂ ಹಳ್ಳಿಯಾಗಲೀ ಪಟ್ಟಣವಾಗಲೀ ನಗರವಾಗಲೀ ಕಂಡಿಲ್ಲ.
 ಕಾಡಿನ ಮೇಲೆ ಕಾಡಿನ ಮೇಲೆ ಕಾಡು.
 ದೂರದಾಚೆಗಿನ ದೂರದಾಚೆಗಿನ ದೂರ.
 ಕಾಡುಹಾದಿಗಳು ಒಂದು ಅನೂಹ್ಯ ಭಾಷೆಯ
 ಅಪರಿಚಿತ ಅಕ್ಷರಗಳಂತೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿವೆ.
 ಇವತ್ತಾದರೂ ಮನುಷ್ಯರ ಬೀಡೊಂದು ಸಿಗಬಹುದೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ.
 ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಕಾಲುಗಳು ಕುಸಿಯುತ್ತಿವೆ.
 ಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿದೆ.
 ಇಲ್ಲೊಂದು ನುಣುಪಾದ ಬಂಡೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.
 ಇದರ ಮೇಲೆ ಕೂತು ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಭುಂಜಿಸುತ್ತೇವೆ.
 ಇವು ಕಾಡಿನ ಮರಗಳು ನನಗೆ ನೀಡಿದ ಭಿಕ್ಷೆ,
 ಆ ಬಳಿಕ ಬೆಳಕು ಹರಿಯುವವರೆಗೆ ಇಲ್ಲೇ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತೇನೆ.
 ಓ ವನದೇವತೆಗಳೇ!
 ನನಗೆ ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡಿ.
 ಕ್ರೂರ ಮೃಗಗಳಿಂದ, ರಾಕ್ಷಸರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ.
 (ಸಮಣಿ ಮೇಲಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ)

ಮರ- ೧ :

ಅವಳ ಮಾತು ನಮಗರ್ಥವಾಗುತ್ತಿವೆ.

ನಮ್ಮ ಮಾತು ಅವಳಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
 ಪಾಪ, ಸಾತ್ವಿಕ ಸಮಣಿಯ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.
 ಯಾವ ದುಷ್ಟ ಶಕ್ತಿಯೂ ಅವಳನ್ನು ಕಾಡದಿರಲಿ.

ಮರ-೨:

ನೋಡಿ,
 ಕಾಡನ್ನು ಬೆಳದಿಂಗಳು ತನ್ನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಹಾಗೆ
 ಬಳಲಿ ಬೆಂಡಾದ ಸಮಣಿಯನ್ನು ನಿಧೆ ತನ್ನ ತೆಕ್ಕೆಯೊಳಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿದೆ.
 ಇದೊಂದು ಅಪರೂಪದ ರಾತ್ರಿ.
 ಚಂದ್ರ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.
 ಅವನ ಝಗಮಗಿಸುವ ಆನಂದದಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವಂತೆ
 ಹಿಗ್ಗಿನ ತುಣುಕುಗಳಂತೆ ಚಿಕ್ಕೆಗಳೂ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿವೆ.
 ಮೆಲ್ಲಡಿಯಿಡುತ್ತ ಬಂದ ಮಂದಾನಿಲ
 ತನ್ನ ಲಾಸ್ಯ ನರ್ತನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆ.
 ಇಷ್ಟೊಂದು ಮಧುರ ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ
 ಕ್ರೂರ ಮೃಗಗಳೂ ತಮ್ಮ ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು
 ಕಲ್ಲೆದೆ ಕರಗಿ ಕರುಣಾಳುಗಳಾಗುತ್ತವಂತೆ.
 ಬೆಳದಿಂಗಳ ನೀರಿನಂತೆ
 ವೀಣೆಯ ಇಂಚರದಂತೆ
 ನದಿ ಹಿತವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ.
 ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಆ ಮೃದು ಮಧುರ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಸವಿಯೋಣ.
 (ಬಂಡೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಗಂಡು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ/
 ನದಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ಆತುರಾತುರವಾಗಿ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.)

ಮರ-೧ :

ನಮ್ಮ ಸುಂದರ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ದುಸ್ವಪ್ನದ ಪ್ರವೇಶ!

ಮರಗಳು :

ಯಾರು ಇವನು?

ಮರ- ೨ :

ಅವನ ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ
ಮದುವೆ ಗಂಡಿನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.
ಯಾವುದೋ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದವನಂತಿದ್ದಾನೆ.
ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ತಿಲಕ, ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹೂವಿನ ಹಾರ,
ತೋಳಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ ಕಡಗಗಳು!
ಈ ಸಂತೋಷದ ಪೋಷಾಕಿನಲ್ಲಿ ಯಾಕಿಷ್ಟು ಶೋಕ?

ಮರಗಳು :

ಯಾರಿವನು?

ಮರ - ೧:

ಬೆಳದಿಂಗಳಿನ ಶಾಂತಿ ಕದಡಿಹೋಗಿದೆ.

ಮರ- ೨ :

ನಿದ್ದೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಕಾಡು ಝಗ್ಗನೆ ಎದ್ದು ಕೂತಿದೆ.

ಮರ- ೩ :

ನಮ್ಮ ಕಥಾ ನಾಯಕಿಯಾದ ಸಮಣಿಯೂ ಬೆಚ್ಚಿ ಎದ್ದು ಕುಳಿತಿದ್ದಾಳೆ.
ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ನಕ್ಷತ್ರಗಳಂತೆ ತಾವೂ ಈ ಹೆದರಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿವೆ.

ಮರ- ೧:

ಕಾಡು ಮೃಗಗಳೂ ಕಿಟಾರನೆ ಕಿರುಚಿ
ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿವೆ.

ಮರ- ೨:

ರೆಕ್ಕೆ ಮುದಡಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಹಕ್ಕಿಗಳು
ದಿಗಿಲಿನಿಂದ ಜರಕೊಂಡ ಹಾಗೆ ಹಾರಾಡುತ್ತಿವೆ.

ಮರಗಳು:

ಯಾರು? ಯಾರಿವನು?

ಸಮಣಿ:

ನನ್ನ ನೆಮ್ಮದಿಯ ನಿಧ್ಧೆಗೆ ಭಂಗವಾಯಿತು.

ಯಾರದು ಈ ಗಂಡು ಗೋಳಾಟ?

ಕೇಳಿದರೆ ಎದೆ ಬಿರಿದುಹೋಗುತ್ತಿದೆ.

ಮರೆತು ಹೋಗಿದ್ದ ಹಳೆಗಾಲದ ನೆನಪುಗಳು ಮರಳಿ ಬರುತ್ತಿವೆ.

ವಿನಾಶಕ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಕ್ರೂರ ವಿಕೋಪಗಳಲ್ಲಿ

ಬಲಿಯಾದವರ ದಾರುಣ ರೋದನದಂತೆ.

ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚವೇ ಭಯದಿಂದ ಎದ್ದು ಕುಳಿತು

ಈ ನಡುರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕೋಟಿ ಕೊರಳುಗಳಿಂದ ಆಕ್ರಂದಿಸುವಂತಿದೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಸದ್ದುಗಳೂ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿರುವುದು

ಆ ನದೀ ದಂಡಯಲ್ಲಿ.

ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ನೋಡುತ್ತೇನೆ.

(ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ)

ಯಾರೀತ ? .

ಯಾವುದೂ ಬುಡಕಟ್ಟಿನವನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಹೀಗೆ ಬೋಳು ತಲೆಯ ಭಿಕ್ಷುಣಿಯಾಗದಿದ್ದರೆ

ನಾನೇ ಇವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಎಂಥಾ ಕಟ್ಟಾಳು!

ದೂರ ತೋಲಗು ಮೋಹವೇ.

ಪಾಪ, ಯಾಕಿಷ್ಟು ದುಃಖಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ?

ಅವನಿಗೀಗ ಸಾಂತ್ವನ ಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇಂಥವರಿಗೆಂದೇ ಮಹಾಕರುಣೆ ಬೋಧಿಸುತ್ತಾನಾಗಿ

ಇ ಕಣ್ಣೀರಿನ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ್ದು,

ಗಂಡು :

ರಕ್ತ! ರಕ್ತ!

ನನ್ನ ಕೈಗಳು ಈ ರಕ್ತದ ಕಲೆಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುವುದೆಂದು?

ನನ್ನ ಕೈ ತುಂಬಾ ಮೈತುಂಬಾ ರಕ್ತದ ಕಲೆಗಳು.

ನಾನು ಮುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ಈ ಬೆಳದಿಂಗಳ ನದಿ

ರಕ್ತ ಪ್ರವಾಹವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡುತ್ತಿದೆ.

ಅಯ್ಯೋ!

ಮರ-೧ :

ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಬಲ್ಲೆವು.

ಮರ -೨ :

ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲಾರೆವು.

ಮರ -೩ :

ಹೋಗು ಸಮಣಿ,

ನೀನಾದರೂ ಅವನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸು.

ಸಮಣಿ:

ಹೀಗೇಕೆ ಕಿರುಚುತ್ತಿದ್ದೀಯ, ತರುಣ ?

ಯಾವ ಅಪರಿಹಾರ್ಯ ಶೋಕವು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೀಗೆ ಕಾಡುತ್ತಿದೆ ?

ಗಂಡು :

ಅಲ್ಲಿಯೇ ದೂರ ನಿಲ್ಲು.

ಇನ್ನಷ್ಟು ಹತ್ತಿರ ಬಂದರೆ ನಿನ್ನ ಕೈ ಮೈಗಳ

ಮೇಲೆಲ್ಲ ರಕ್ತಕಲೆಗಳು ಮೂಡುತ್ತವೆ.

ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು.

ಅರೆಕ್ಷಣದ ಹಿಂದೆ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳ ಹಾಲಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ

ಈ ನದಿ ಈಗ ಕೆನ್ನತ್ತರ ಹೊನಲಾಗಿದೆ.

ನನ್ನ ಪಾಪದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹೋದಾಗ

ಅದು ಹೀಗೆ ಕೆಂಪಾಯಿತು.

ನನ್ನನ್ನು ತೊಳೆಯುವ ಬದಲು ತಾನೇ ಕೊಳೆಯಾಯಿತು,

ಕಡುಗೆಂಪು ರಕ್ತದ ಹೊಳೆಯಾಯಿತು.

ಸಮಣಿ:

ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಕಲ್ಪನೆ.

ನಿನ್ನ ಅಳಕು ಬರೆದ ಅಕರಾಳ ವಿಕರಾಳ ಚಿತ್ರಗಳು.

ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ರಕ್ತ ಕಲೆಗಳು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.

ನದಿಯ ನೀರು ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಇದೆ.

ಎದ್ದೇಳು, ಈ ಭೀಕರ ಸ್ವಪ್ನದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಾ.

ಗಂಡು :

ಸುಳ್ಳು! ಸುಳ್ಳು! ಸುಳ್ಳು!

ಎಲ್ಲಾ ಬರೀ ಸುಳ್ಳು!

ನನ್ನ ಘೋರ ಪಾಪಕ್ಕೆ, ನನ್ನ ಅಪರಿಮಿತ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಕ್ಕೆ

ಈ ಸಮಸ್ತ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೇ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ, ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ,

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ, ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ,

ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲಾ ಬಾವಿ ಕೆರೆ ಕೊಳ್ಳ ನದಿ ಸಮುದ್ರಗಳ ನೀರಲ್ಲಿ

ನನ್ನ ಪಾಪವನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಆದರೆ ಪ್ರತಿಸಲ ನಾನು ಮುಟ್ಟಿದ ನೀರೇ ನೆತ್ತರಾಗುತ್ತದೆ.

ಮರ - ೧:

ನಮ್ಮ ಶೋಕವೇ ಆತ್ಯಂತಿಕವಾದದ್ದೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೆವು.

ಆದರೆ ಇವನನ್ನು ನೋಡಿದಮೇಲೆ

ನರನ ಬಾಳುವೆಗಿಂತ ಮರನ ಬಾಳುವೆಯೇ ಮೇಲು ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಸಮಣಿ :

ಬಾ ಮಗು, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕೂತುಕೋ.

ನಿನ್ನ ಘೋರ ಶೋಕದ ವಿವರಗಳನ್ನು
 ಒಂದೊಂದಾಗಿ ನನಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೋಗು.
 ನಿನ್ನ ಹೃದಯದ ಹೊರೆ ಕಡಿಮೆಯಾದಮೇಲೆ
 ಯಾವುದಾದರೂ ಪರಿಹಾರ ಹೋಳದೀತು.
 ನಿನ್ನ ಕಥೆಯನ್ನು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದೀಯ ?

ಗಂಡು :

ತನ್ನನ್ನು ಹೆತ್ತ ಕುಲಕ್ಕೆ ಕಂಟಕವಾದವನನ್ನು
 ತನ್ನನ್ನು ಹೊತ್ತ ನೆಲಕ್ಕೆ ಶಾಪವಾದವನ್ನು
 ಮಾತಾಡಿಸುವ ಎದೆಗಾರಿಕೆಯಾದರೂ ಯಾರಿಗುಂಟು?
 ಮನುಷ್ಯರಿರಲಿ, ಕ್ರೂರ ಮೃಗಗಳು ಅಥವಾ
 ವಿಕೃತ ರೂಪಿಗಳಾದ ರಾಕ್ಷಸರೂ
 ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬರುವ ಧೈರ್ಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.
 ನನ್ನನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸುವ ಧೈರ್ಯ ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂತು ?

ಸಮಣಿ :

ನನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಧೈರ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ.
 ಆದರೆ ಬೋಧಿಸುತ್ತ ನ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ
 ನನಗಿರುವ ವಿಶ್ವಾಸ ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ನನ್ನನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಿದೆ.
 ಎಲ್ಲಿಯತನಕ ಒಂದು ಕಿಂಚಿತ್ ತೃಣ ದುಃಖದಲ್ಲಿರುತ್ತದೋ
 ಅಲ್ಲಿಯತನಕ ನಾನು ನಿರ್ವಾಣವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ
 ಎಂಬ ಮಹಾ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಆ ಬೋಧಿಸುತ್ತ
 ಆತನ ಶಿಶುಮಗಳಾದ ನಾನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಮಾತಾಡಿ
 ಅದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಈಸು ಧೈರ್ಯ ದೊರಕಿದರೆ
 ಅದು ನನ್ನ ಪುಣ್ಯ.
 ಹೇಳು, ನಿನ್ನ ಶೋಕದ ಕಾರಣ ಯಾವುದು?

ಮರಗಳು :

ಹೇಳು, ನಿನ್ನ ಶೋಕದ ಕಾರಣ ಯಾವುದು?
ನಮ್ಮ ಒಂದೊಂದು ಎಲೆಯನ್ನೂ ಒಂದೊಂದು
ಕಿವಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಸಮಣಿ :

ಮಾತಾಡು ಮಗು.

ಗಂಡು :

ಎಲ್ಲಿಂದ ಶುರು ಮಾಡಲಿ?
ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನನ್ನ ಕಥೆ ಯಾರಿಗೂ ಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ...
ಎಲ್ಲಾ ಶುರುವಾದದ್ದು ಆ ಹಬ್ಬದಿಂದ
ಅಲ್ಲಿ ನೋಡು,
ನಮ್ಮ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಹುಡುಗಿಯರು ಹೂ ಮುಡಿದು
ಅಂದವಾದ ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು,
ಹರೆಯದ ಹಿಗ್ಗಿನಿಂದ ಕುಣಿಯುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
ಇತ್ತ ಕಡೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಹುಡುಗರು.
ಅವರೂ ಅಷ್ಟೇ.
ಎಂದೂ ಇಲ್ಲದ ಅಲಂಕಾರ.
ಎಂದೂ ಕಾಣದ ಖುಷಿ.
ಹಾ! ಆ ಹುಡುಗರುಗಳಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಿ,
ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಗಟ್ಟಿಗನಾಗಿ
ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಗಟ್ಟಿಗನಾಗಿ
ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಎತ್ತರವಾಗಿ
ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾನಲ್ಲ, ಆ ಕಟ್ಟಾಳು
ನಾನೇ ಅವನಾಗಿದ್ದೆ.
ಸಂಜೆ ಹೊತ್ತು.

ನಮ್ಮ ಬಣದ ಹುಡುಗ ಹುಡುಗಿಯರು
 ತಮ್ಮ ಬಾಳ ಸಂಗಾತಿಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಬ್ಬ.
 ಅವತ್ತು ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಇವತ್ತಿನ ಹಾಗೆ.
 ನಮ್ಮ ಸಂಗಾತಿಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು, ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು
 ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡಿನ ಆನಂದವನ್ನು
 ಅನುಭವಿಸಲಿ ಎಂದು ಕುಲದ ಹಿರಿಯರು ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದ ದಿವಸ.
 ಕುಲದೇವಿಯು ವಿಧಿಸಿದ ಆಚರಣೆ.
 ಇದಾದ ನಂತರ ನಮ್ಮ ಆಯ್ಕೆಯ ಸಂಗಾತಿಯ ಜೊತೆಗೆ
 ಹಿರೇಕರು ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯುಕ್ತ
 ಮದುವೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.
 ನಾನು ನನ್ನ ಸಂಗಾತಿಯನ್ನು ಆಯ್ದು ಕೊಂಡು
 ಕಾಡಲ್ಲಿ ಹಲವು ದಿನರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ಸವಿದು
 ವಯಸ್ಕನಾಗಿ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.
 ಅಗೋ, ನನ್ನ ತಂದೆ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.
 (ತಂದೆ ಪ್ರವೇಶ)

ತಂದೆ :

ಯಾಕೆ ನಿಂತಿದ್ದೀಯೆ? ಕೂತುಕೋ ಮಗ.

ಗಂಡು :

ಹೀಗೆಂದು ನೀವು ಹಿಂದೆಂದೂ ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ತಂದೆ ?

ತಂದೆ :

ಆದರೆ ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ನೀನಿನ್ನು ಹುಡುಗನಲ್ಲ, ವಯಸ್ಕ.

ನಿನ್ನ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನೀನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ

ನಮ್ಮ ಕುಲಾಚಾರದಂತೆ

ನಿನಗೆ ಹಲವು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈಗ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವುದು ನಿನ್ನ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯ.

ಕೂತುಕೊ.

(ಗಂಡು ಕೂತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ)

ನಿನ್ನ ಅಭಿರುಚಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯ.

ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಆದರೆ , ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊ. ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಮದುವೆಯಾಗುವವರೆಗೆ

ನೀನು ಅವಳ ಬಳಿ ಹೋಗುವುದು ಇನ್ನು ನಿಷಿದ್ಧ.

ನಮ್ಮ ಕುಲದವರ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ತಿರುವು.

ಆದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಕೆಲವು ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು.

ಕುಲದ ಹಿರಿಯನಾದ ನನ್ನ ಮಗನಾಗಿರುವ ನೀನು

ಇತರರಿಗಿಂತಲೂ ವಿಶೇಷವಾದ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಗಂಡು :

ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿ ತಂದೆ. ನಿಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು

ಎಂದಿನಂತೆ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ನಡೆಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ತಂದೆ :

ನಮ್ಮ ಕುಲದೇವತೆಯಾದ ಕೊಟ್ಟವ್ವೆಯ ಆಣತಿಯಂತೆ

ನನ್ನನ್ನು ಕುಲದ ಹಿರೇಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ

ನಾನು ನಮ್ಮ ನಿಯಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪಾಲಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

ನಿನ್ನ ವಿವಾಹದ ನಂತರ ನೀನೂ ಕುಲದ ಹಿರೇಕನಾಗಬಹುದು.

ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಕುಲದೇವತೆ ಕೊಟ್ಟವ್ವೆಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಬೇಕು.

ಅದು ಅವಳ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ.

ಈಗ ನೀನು ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಏನೆಂದು ಕೇಳಿಸಿಕೋ.

ನಾಳೆಯಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತು ದಿನಸ ನೀನು

ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂಟಿಯಾಗಿರಬೇಕು.

ಸ್ವಂತ ಕೈಯಿಂದ ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆಯಬೇಕು.

ಗಂಡು :

ಬೇಟೆ ಅಂದರೆ ಸಾಕು, ನನ್ನ ಮೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ತಾಕತ್ತು ಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ.

ಈ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿನಿಂದ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮುಂದಿನದು ?

ತಂದೆ :

ಮುಂದಿನದು ಅಂಥಾ ಹಿಗ್ಗಿನ ವಿಷಯವಲ್ಲ.

ಗಂಡು :

ಅದಷ್ಟೇ ಕಠಿಣವಾಗಿರಲಿ ನಾನು

ಕರ್ತವ್ಯದಿಂದ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುವವನಲ್ಲ

ಎಂಬುದು ನಿಮಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು.

ತಂದೆ :

ಈ ಎರಡನೇ ವಿಧಿ ಬಹಳ ಗುಟ್ಟಾದದ್ದು.

ಇದು ಕುಲದ ಹಿರೇಕರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ವಿದಿತ.

ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಮದುವೆಗೆ ಮುಂಚೆ

ತಂದೆ ಮಗನಿಗೆ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಅರುಹುತ್ತಾನೆ.

ಇದನ್ನು ಪೂರೈಸದಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ಮದುವೆ ಇಲ್ಲ.

ಗಂಡು :

ನೇರಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಣೆ ನೀಡಿ ತಂದೆ.

ಎಷ್ಟೇ ಕಹಿಯಾಗಿರಲಿ, ಕಠಿಣವಾಗಿರಲಿ, ನಿಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ತಂದೆ :

ನೀನು ನಿನ್ನ ವಧುವಿಗೆ ಒಂದು

ವಿಶೇಷ ವಧೂ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ತೆರಬೇಕು.

ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಕೆಯ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ನಿನಗೆ

ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡುವಂತಿಲ್ಲ.

ಗಮನವಿಟ್ಟು ಕೇಳಿಸಿಕೊ.

ಇಪ್ಪತ್ತು ದಿವಸ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಂಟಿ ಬಾಳಿದ ನಂತರ
ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ದಿವಸ ಒಬ್ಬ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾದ
ಆರೋಗ್ಯವಂತನಾದ ತರುಣನನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿ
ಅವನ ತಲೆಬುರುಡೆಯನ್ನು ವಧು ದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ
ಹುಡುಗಿಯ ತಂದೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಗಂಡು :

ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಬಣದವರು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದಾಗ
ನನ್ನ ಶೌರ್ಯವನ್ನು ನಿನಗೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸಿದ್ದೇನೆ.
ಈ ಷರತ್ತನ್ನೂ ನಾನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಪೂರೈಸಬಲ್ಲೆ.

ತಂದೆ :

ಆದರೆ ನನಗೇಕೋ ಅನುಮಾನ.

ಗಂಡು :

ನನ್ನ ಶೌರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆಯೇನು ?

ತಂದೆ :

ಅಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ವಿಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ.

ಗಂಡು :

ಹೀಗೇಕೆ ಒಗಟಿನಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಾ ತಂದೆ.

ತಂದೆ :

ಈವರೆಗೂ ಹುಡುಗನಾಗಿದ್ದ ನೀನು
ಹೊಸದಾಗಿ ಯುವಕನಾಗಿದ್ದೀಯ,
ಈಗ ನಿನಗೆ ಹೇಳಲಿರುವ ಗುಟ್ಟನ್ನು ಈವರೆಗೆ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.
ಸತ್ಯ ಕಲೋರವಾದುದು. ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಕೇಳಿಸಿಕೊ.

ಗಂಡು :

ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಮಗನಿಗೂ ಭೀತಿಯುಂಟೆ ?

ತಂದೆ :

ನೀನು ಹುಟ್ಟಿದ ಬಳಿಕ ಕುಲದೇವತೆ
ನಮ್ಮ ಪೂಜಾರಿಗೆ ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿಯೊಂದನ್ನು ನುಡಿದಳು
ಈತನ ಮದುವೆಯ ದಿನ ಮಹಾನ್ ಅಪಾಯವೊಂದು ಇವನಿಗೆ ಕಾದಿದೆ.
ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ಆಕೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.
ಗತಿಸಿದ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಕುಲದ ಪೂಜಾರಿ
ಆ ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು
ವ್ರತ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

ಗಂಡು:

ಆತನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ದೇವತೆ ಓಗೊಟ್ಟಿಲ್ಲವೇನು ?

ತಂದೆ :

ಇನ್ನೂ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಪೂಜಾರಿ ಮತ್ತೆ
ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ಇನ್ನೊಂದು ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.
ನನ್ನ ಮನಸು ಕದಡಿಹೋಗಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಾವಿನ್ನು ಕಾಯುವಂತಿಲ್ಲ.
ನಮ್ಮ ಕಟ್ಟಳೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಮುಂದಿನ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯೊಳಗೆ ನಿನ್ನ ಮದುವೆಯಾಗದಿದ್ದರೆ
ನೀನು ಅವಿವಾಹಿತನಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ಈಗ ಒಂದು ಕಠಿಣ ಆಯ್ಕೆ ಇದೆ.

ಗಂಡು :

ಯಾವ ಆಯ್ಕೆ?

ತಂದೆ :

ಮದುವೆ ಆಗದೆ ಹಿರೇಕತನದ ಪದವಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೋ?
ಅಥವಾ ಅನಿಶ್ಚಿತ ವಿವಾಹಕ್ಕಾಗಿ ಈ ವಿಧಿಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತೀಯೋ ?

ಗಂಡು:

ಅಭೇದ್ಯವಾದ ಕಾಡುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಹತ್ತಿಕ್ಕಲಾಗುವ ಸೆಳೆತ.
ಸಪಾಟಾದ ಸಮನೆಲ ನನ್ನನ್ನು ಎಂದೂ ಆಕರ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ನನ್ನ ಆಯ್ಕೆ ಎರಡನೆಯದು. ದೇವಿಯ ಇಚ್ಛೆ ಮುಂದಿನದು

ತಂದೆ:

ಮತ್ತೆ ಯೋಚಿಸಿ ನೋಡು.

ನೀನೀಗ ನನಗಿಂತ ಎತ್ತರ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದ್ದೀಯ.

ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೀಯ.

ನನ್ನ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ನಾನೇನು ಹೇರುವಂತಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಹಿತವೇ ನನಗೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲು.

ಗಂಡು :

ನಾನು ಉದ್ಧಟನಾಗಿ ತೋರಿದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ತಂದೆ.

ನನ್ನ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾದ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ನಾನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ನಾನು ಗುರಿ ಸಾಧಿಸುವಂತೆ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿ.

ತಂದೆ :

ಎಲ್ಲವೂ ಕುಲದೇವಿಯ ಇಚ್ಛೆ,

ನಿನಗೆ ಶುಭವಾಗಲಿ.

(ತಂದೆ ರಂಗದಿಂದ ಹೊರಗೆ)

ಗಂಡು :

(ಸಮಣಿಗೆ)

ಹೀಗೆ ಶುರುವಾಯಿತು ನನ್ನ ಗೋಳಿನ ಕಥೆ.

ಮರ-೧:

ನಾನೊಮ್ಮೆ ಬಾಳೆಯ ಗಿಡವಾಗಿದ್ದೆ.

ಧಳಧಳಾ ಬಿಸಿಲಲಿ ನಳನಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ರಸಭರಿತ ಹಣ್ಣಿಂದ ಸಿಹಿಯಾಗಿದ್ದೆ.

ಹೊನ್ನಂತೆ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಸಿಡಿಲೊಂದು ಮೇಲೆರಗಿ

ಹರಾತ್ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದೆ.

ಮರ-೨:

ನಾನೊಂದು ಭತ್ತದ ಪೈರಾಗಿದ್ದೆ.
ಮೋಪಾದ ತನಯಾಗಿ ವೈನಾಗಿದ್ದೆ.
ಸುಗ್ಗಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿಗ್ಗಿನಂತಿದ್ದೆ.
ಕಾಳ್ಳಿಚ್ಚು ತಾಕಿತು. ಹಿಡಿಬೂದಿಯಾದೆ.

ಮರ -೩ :

ಹೀಗಾಯಿತು ಈ ಶಾಪಗ್ರಸ್ತನ ಕಥೆ.
ಗಿಡವನ್ನು ಸುಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಮರವನ್ನು ಸುಟ್ಟರೆ
ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬೂದಿ
ನರನಾಗಿ ನರಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮರವಾಗಿ ನರಳಿದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಶೋಕ.

ಗಂಡು :

ಸಮಣಿಗೆ
ಏನಾಯಿತು?
ಮರಗಿಡಗಳನ್ನೂ ಮರುಗಿಸಬಲ್ಲ ನನ್ನ ಕಥೆಗೆ
ನೀನೇಕೆ ಕಿವುಡಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸದೆ ನಿಂತಿದ್ದೀಯೆ?

ಸಮಣಿ :

ಕ್ಷಮಿಸು. ನಾನು ಅನ್ಯಮನಸ್ಕಳಾಗಿ ಹೀಗಾಗಲಿಲ್ಲ.
ನಿನ್ನ ಕಥೆ ಕೇಳಲು ಆರಂಭಿಸಿದಾಗಿನಿಂದಲೇ
ಯಾವುದೋ ಕರಾಳ ನೆನಪುಗಳು ನನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ
ಸುರುಳಿಸುರಳಿ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿವೆ.
ಈ ಕಥೆಗೆ ನಾನು ಕೇವಲ ಶ್ರೋತೃವಲ್ಲ.
ಇದರಲ್ಲೊಂದು ಪಾತ್ರವೇನೂ ಅನಿಸತೊಡಗಿದೆ.
(ಸ್ವಗತ)
ಇಂತಹಾ ಸೆಳೆತಗಳ ಬಗೆಗೇ ಗುರುಗಳು ಎಚ್ಚರ ನೀಡಿದ್ದು.
ಸೂಕ್ಷ್ಮಾತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ ಬೀಜಗಳಾಗಿ ಅನಿಸತೊಡಗಿದೆ.

ರಾಗದ್ವೇಷಾದಿ ಬಂಧನಗಳು
 ನಮಗರಿಲ್ಲದಂತೆ ಹೆಮ್ಮರಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದು
 ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಬೇರುಗಳಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕುತ್ತವೆ.
 ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಈ ಬಂಧನಗಳಿಗೆ ಹೊರತಾದ
 ಕಾರುಣ್ಯ ಭಾವದಿಂದ ಕಥೆ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.
 (ಪ್ರಕಟವಾಗಿ)
 ಈಗ ಹೇಳು, ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಗಂಡು :

ಒಂದು ಸಲ ನಾನೊಂದು ಮೊಲದ ಕಡೆಗೆ ಬಾಣ ಬಿಟ್ಟೆ,
 ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಮೊಲ ಪೊದೆಗಳ ನಡುವೆ
 ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ನಲಿದಾಡಿಕೊಂಡಿತ್ತು.
 ನನ್ನ ಬಾಣ ತಾಕಿ ವಿಲವಿಲವಿಲ ಒದ್ದಾಡತೊಡಗಿತು.
 ಈಗ ನಾನೇ ಆ ಮೊಲವಾದೆ.
 ಕುಲಕಸುಬಿನ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ದಿವಸ
 ಒಬ್ಬೊಂಟಿಯಾಗಿ ಕಾಡಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಕಳೆದೆ.
 ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವೂ
 ನನ್ನ ಸುಖದ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಂಜು ಬೆರೆಯದಿರಲಿ,
 ನನ್ನ ಭ್ರೂದಯದ ಮುಂಜಾವಿಗೆ ಮಂಜು ಕವಿಯದಿರಲಿ
 ಎಂದು ವನದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕುಲದ ಹಿರಿಯರಿಗೆ
 ಮತ್ತು ನನ್ನ ಕುಲದೇವತೆಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾ ಹೋದೆ.
 ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ಹೀಗನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂದು ನಾಳೆಯಾಗದಿರಲಿ
 ಆ ಅನಿಶ್ಚಿತ ಬೆಳಗು ಬಾರದಿರಲಿ.
 ಕೊನೆಗೆ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟಿತ್ತು ಆ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಮಾರಕ ದಿವಸ.

ಸಮಣಿ:

ವಿಧಿಲಿಖಿತವನ್ನಳುವುದು ಜಗದ ಗುರುವಾದ

ಬುದ್ಧನಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಹಿತ
ನಿನ್ನ ಕಥೆ ಮಂಗಳವಾಗಿ ಮುಗಿಯಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಗಂಡು:

ವಿಧಿ ನೀಡಿದ ಎಚ್ಚರಿಕೆ
ನನ್ನನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ.
ಆ ಚಂದ್ರಕಿರಣಗಳ ರಾತ್ರಿ
ಕಾಡುಹೂಗಳ ಆದಿಮ ಗಮಲುಗಳ ನಡುವೆ
ಅನುಭವಿಸಿದ ಸುಖದ ನೆನಪು
ಇನ್ನೂ ಬಲವಾಗಿ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ.
ನನಗನಿಸಿತು:
ನನಗೆ ಉಹಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದ
ಸುಖ ಕೊಟ್ಟ, ಆ ಹೆಣ್ಣಿಲ್ಲಿನ
ಬರಡು ಬಾಳು ಯಾಕೆ ಬೇಕು?
ಅವಳಿಗೋಸ್ಕರ ಪ್ರಶ್ನೆಬ್ಬ ಸಾಗರವನ್ನೂ ಈಜಬಲ್ಲೆ.
ಅಸಂಖ್ಯ ಅಪಾಯಗಳನ್ನೂ ಎದುರಿಸಬಲ್ಲೆ.
(ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಭರ್ಜಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಾ)
ಅಂದು ಆಕಾಶ ಹರಾತ್ತನೆ ಕಪ್ಪಿಟ್ಟಿತು.
ಅಗೋ ಅಲ್ಲಿ, ಆನೆ ಮಳೆ, ಇತ್ತಕಡೆ ದಾಪುತಾಲಿಕ್ಕುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದೆ.
ನಿಲ್ಲುವ ಸೂಚನೆಗಳಿಲ್ಲ
ಕುಲದ ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯಾಡುವಂತಿಲ್ಲ.
ಆದರೆ ಆ ಅದಮ್ಯ ಬಯಕೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕುಲವನ್ನೇ ಬಲಿ ಕೊಡಬಲ್ಲೆ.
ಮಳೆ! ಮಳೆ! ಮಳೆ!
ದಟ್ಟವಾದ ಬಿದಿರುಮೆಳೆಗಳ ದಪ್ಪಕಾಂಡಗಳಂತೆ
ಅಡ್ಡಬರುತ್ತಿರುವ ಮಳೆ.
ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ನನ್ನನ್ನು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದೆ.

(ಮಳೆಯ ಜೊತೆ ಹೋರಾಡುವುದನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಾ)

ಸಮಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ.

ಸಂಜೆ ಇಳಿಯುವವರೆಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮುಗಿಸಬೇಕು.

ಇಗೋ, ಓಡಲು ಹೋಗಿ ಜಾರಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ನೆಲ ಮಳೆಯಿಂದ ತೊಪ್ಪೆಯಾಗಿ ಒದ್ದೆಯಾಗಿ ಅನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಜೊತೆಗೆ ಈ ಮುಳ್ಳುಗಳು, ಆಳತ್ತರ ಹುಲ್ಲು,

ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಚೂಪಾದ ಮುಳ್ಳುಗಳು

ನನ್ನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ತರಚಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ರಕ್ತ ಸೋರತೊಡಗಿದೆ.

ನಿಮ್ಮ ಇಡೀ ಹಳ್ಳಿಗೆ ನನ್ನ ಸವಾಲು

ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಸೆಣೆಸುವವನು ನನಗಿಂತ ಬಲಿಷ್ಠನಾದರೆ ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಬಲಿ.

ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ,

ಅವನು ನನಗೆ ಬಲಿ,

ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ, ಹೊರಗೆ ಬನ್ನಿ,

ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಗಂಡುತನವಿದ್ದರೆ ಹೊರಗೆ ಬನ್ನಿ.....

ಯಾರೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ

ಏನು ಮಾಡುವುದು?

(ಮುದುಕಿಯೊಬ್ಬಳು ಕೊರಗುವ ದನಿ.

ಆ ದನಿಯ ಕಡೆಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಕುಂಟು ಮುದುಕಿಯನ್ನು

ಎಳೆದು ತಂದು ರಂಗದ ಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾನೆ)

ಮುದುಕಿ :

ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಡ.

ಗಂಡು :

ನೀನು ಬದುಕುಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಹೇಳು,

ಇಲ್ಲಿನ ಗಂಡಸರು ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರು?

ಮುದುಕಿ :

ಪರಾರಿಯಾದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಪರಾರಿಯಾದರು.

ಕಾಳಿಚ್ಚು ಕಂಡ ಕರಡಿಗಳ ಹಾಗೆ.

ಗಂಡು :

ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರು?

ಮುದುಕಿ :

ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು?

ಗಂಡು :

ಏನಂದೆ? ಹೇಳುತ್ತೀಯೋ ಇಲ್ಲವೋ?

ಮುದುಕಿ:

ಸ್ವಲ್ಪ.....ತಡಿ.

ನಿನ್ನ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ನೋಡಿದರೆ

ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸೊಲ್ಲೇ ಹೊರಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ನೋಡು ಹೇಗೆ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಅಗೋ ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಉರುಗೋಲು ಬಿದ್ದಿದೆ.

ತಗೊಂಡು ಬಾ, ನನ್ನನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸು.

(ಗಂಡು ಒಲ್ಲದ ಮನಸಿಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ)

ಈಗ ರವಷ್ಟು ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ನೀನು ಏನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ?

ಗಂಡು:

ತಡ ಮಾಡದೆ ಹೇಳು ಮುದುಕಿ.

ನಿಮ್ಮ ಗಂಡಾಳುಗಳು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರು?

ಮುದುಕಿ:

ಇರು, ತುಸುತುಸಾ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಮೂರು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ

ಹೌದು ಮೂರು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ

ರಾತ್ರಿಯಾಗಿತ್ತು, ನನಗೆ ಮಾಮೂಲಿನಂತೆ ನಿಧ್ರೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ನನ್ನ ಹೊಲಸು ಬಾಯಿಯ ಸೊಸೆಯ ಜೊತೆ

ಜಗಳ ಆಡಿ ಆಡಿ ರೋಸಿ ಹೋಗಿದ್ದೆ.

ಪ್ರತಿ ರಾತ್ರಿ ಕಥೆ ಕೇಳಲು ನನ್ನ ಸುತ್ತ ಕಿಕ್ಕರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು

ನನ್ನ ಹತ್ತಿರವೂ ಸುಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಕಟ್ಟು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು

ಆ ಬೋಚು ಬಾಯಿ ಸೊಸೆ.

ಹೊಲಸು ರಂಡೆ. ನಾನು ಒಬ್ಬೊಂಟಿಯಾಗಿ ಕೂತು

ನನ್ನ ಕುಟ್ಟಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಕುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ

ನನ್ನನ್ನು ವಿಧವೆಯಾಗಿಸಿದ ಬಂಗಾರದಂತಾ ಗಂಡನನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತಾ

ಕೂತಿರುವಾಗ ಒಂದು ಹಾಡು ಹಾಡತೊಡಗಿದೆ.

ಹರೆಯದಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ಹಾಡು:

ಬಾರೋ ಗಿಣಿರಾಮಾ |

ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಾಲೆಗೆ

ಚಂದಿರನ ತೋಪಿನಲ್ಲಿ

ಬಾರೋ ಗಿಣಿರಾಮಾ ||

ತಂಗಾಳಿ ಮೆದುವಾಗಿ

ಕರೆದಿದೆ ನಿನ್ನನ್ನು

ಬಾರೋ ಗಿಣಿರಾಮಾ ||

ಹೀಗೇ ಹಾಡು ಗುನುಗುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ

ಒಂದು ಗಂಡು ದನಿ ಕೂಗುವುದು ಕೇಳಿಬಂತು:

“ಓಡಿ! ಓಡಿ! ಓಡಿ!”

ಅದು ಕುಲಗುರುವಿನ ದನಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಅವನು ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಕಿರುಚುತ್ತಿದ್ದ.

ಆ ರಾತ್ರಿ ನಮ್ಮ ಕುಲದೇವರು ಅವನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದ

ಈ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಳಯ.

ಎಲ್ಲರೂ ಓಡಿ! ಓಡಿ!

ಸಿಡಿಲಿನಿಂದ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಓಡಿದರು.

ಸಿಕ್ಕಬಕ್ಕ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಗಂಟುಮೂಟೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು

ತರಾತುರಿಯಾಗಿ ಪರಾರಿಯಾಗತೊಡಗಿದರು.

ನಾನೂ ಈ ಕುಟ್ಟಣಿಕೆ, ಊರುಗೋಲು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು

ಓಡಿ ಹೋಗೋಣ ಅಂದುಕೊಂಡೆ.

ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಪಟ್ಟೆ. ಆದರೆ ನಾನೊಬ್ಬ ಕುಂಟು ಮುದುಕಿ.

ಆ ತರಾತುರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವನೋ ನನ್ನನ್ನು ನೂಕಿದ, ತುಳಿದ.

ಜ್ಞಾನ ತಪ್ಪಿ ಬಿದ್ದಲ್ಲೇ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟೆ.

ಮೂರು ದಿನಗಳಿಂದ ಎಳಲೂ ತ್ರಾಣವಿಲ್ಲದೆ ಬಿದ್ದಲ್ಲೇ ಬಿದ್ದಿದ್ದೆ.

ನೀನು ಬರುವವರೆಗೂ

ನಿನ್ನ ಸಿಡುಕಿನ ಮೋರೆಯನ್ನು

ನೋಡಿದಾಗ ಆ ಪ್ರಳಯದ ಅರ್ಥ ಎನೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು.

ಬೆಳಗೆ ಶುರುವಾದ ಭೀಕರ ಮಳೆ.

ಆಮೇಲೆ ಪ್ರಳಯದಂತೆ ಬಂದಿದ್ದೀಯ ನೀನು.

ಗಂಡು :

ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಗಳುಹಬೇಡ ಮುದುಕಿ.

ನನಗೊಬ್ಬ ಗಂಡಾಳನ್ನು ತೋರಿಸು.

ನೀನು ಕೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಜೀವನಾರಭ್ಯ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಾಕುತ್ತೇನೆ.

ಮುದುಕಿ:

ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ಗಂಡಸರೂ ಇಲ್ಲ.

ಎಲ್ಲರೂ ಮೂರು ದಿನಾ ಮೂರು ರಾತ್ರಿಗಳ ಹಿಂದೆ ಪರಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ನಾನು ಕುಂಟುಗಾಲಿನ ಮುದುಕಿ, ಎಲ್ಲಿಂದ ಹೇಗೆ ಹುಡುಕಿ ತರಲಿ?

ಗಂಡು:

(ಸ್ವಗತ)

ಇವಳೇ ಒಬ್ಬ ಗಂಡಾಳಾಗಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು?
 ಈಗಾಗಲೇ ಹೊತ್ತು ಮೀರುತ್ತಿದೆ. ನನಗುಳಿದ ದಾರಿ ಒಂದೇ.
 ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯ ಕಡೆಗೆ ನುಗ್ಗುತ್ತೇನೆ.
 ಅಲ್ಲಿ ಯಾವನು ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಅವನನ್ನೇ ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ.
 (ಓಡಲು ಅನುವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮುದುಕಿ ಅವನ ಕಾಲನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾಳೆ)

ಮುದುಕಿ:

ನನಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಭಯವಾಗುತ್ತಿದೆ.
 ನನ್ನನ್ನು ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಡ.
 ನನ್ನನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಜೊತೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು.
 (ಗಂಡು ಅವಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ರಂಗದಾಚೆಗೆ ನೂಕುತ್ತಾನೆ)
 ಅವಳ ಕೂಗು ನೇಪಥ್ಯದಿಂದ ಕೇಳುತ್ತದೆ)
 ಈ ಕಾಡು ನನಗೆ ನನ್ನ ಅಂಗೈಯಷ್ಟೇ ಪರಿಚಿತ.
 ಆದರೇ ಇಂದು ಈ ಕುರುಡು ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಅಪರಿಚಿತವಾಗುತ್ತಿದೆ.
 ಹಾ! ಇನ್ನೊಂದು ಚೂಪಾದ ಮುಳ್ಳು. ಇದನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಸಮಣಿ:

ಯೋಚಿಸು ಮಗು.
 ಇಂದು ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿ ಬಿದ್ದಿದೆ.

ಗಂಡು:

ಈ ಎಲ್ಲ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ನನಗೆ ತೃಣಸಮ.
 ನನ್ನ ಮನಸು ಆ ಕಾರಿರುಳ ಹರಳುಗಳ ಹಿಂದಿನ

ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಸೇರಿಹೋಗಿದೆ.
 ಇಗೋ ಮುಂದೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಸಮಯ :

ಮುಂದೆ ನುಗ್ಗುವನೆಂದು ಹೇಳಿ

ಯಾಕೆ ಗರ ಬಡಿದವನಂತ ನೆಲವನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಾ ನಿಂತ.

ಗಂಡು:

ಇಗೋ, ಒಂದು ಘಟಸರ್ಪದ ಹೆಡೆಯನ್ನು
ಆತುರದಿಂದ ತುಳಿದುಬಿಟ್ಟೆ,
ಅದು ತುದಿಗಾಲ ಮೇಲೆ ಭಯಂಕರವಾಗಿ
ನಿಂತು ಬುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತ ನಿಂತಿದೆ.
(ಅದಕೊಡನೆ ಹೋರಾಡುವುದನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಿ)
ಆ ಭೀಕರ ಸರ್ಪವನ್ನು ಕೊಂದುಹಾಕಿದ್ದೇನ.
ಒದ್ದ ನಲ ಅದರ ರಕ್ತವನ್ನು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

ಸಮಣಿ:

ತುಂಬಾ ಸುಸ್ತಾಗಿದ್ದೀಯ. ಚೂರು ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊ.

ಗಂಡು:

ಹಾಗೆ ಹೇಳುವವರು ನನ್ನ ಶತ್ರುಗಳು ಮಾತ್ರ
ನಡು ಹೊತ್ತು ಮುಗಿದಿದೆ. ಆದರೂ ನನಗೆ ಬಲಿ - ನನ್ನ ಬಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.
(ರಂಗದ ಮೇಲೆ ಓಡಾಡಿ ಥಟ್ಟನೆ ನಿಂತು)
ಎದುರಿಗೊಂದು ಹಳ್ಳಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.
ಅಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕುವ ಮೊದಲನೇ ಗಂಡಸು
ನನ್ನ ಭರ್ಜಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.
ನಿನಗೆ ವಂದನೆಗಳು ಬಲದೇವತ.
ಕುಲದ ಪೂಜಾರಿಯ ವ್ರತವೇನು ಫಲಕೊಟ್ಟಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ.
(ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕಂತೆ ಅಭಿನಯಿಸಿ)
ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ, ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಮೃತ್ಯುವಿನೊಂದಿಗೆ ಸೆಣೆಸಿ ಬದುಕಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

ನಿಮ್ಮಲ್ಲೊಬ್ಬ ಗಂಡಾಳಿನ ಬೇಟೆ ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸಮಣಿ :

ಅವನು ಅದೆಷ್ಟು ವೇಗವಾಗಿ ಓಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.
 ಅಂದರೆ ಅವನೇನು ಮನುಷ್ಯನೋ, ಜಿಂಕೆಯೋ,
 ಮಿಂಚಿನ ಚಂಡೋ,
 ಮಿಂಚಿನ ವೇಗವನ್ನೂ ಮೀರಿಸುವ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯೋ,
 ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ.
 'ನತ್ಥಿ ತಣ್ಣಾ ಸಮಂಗ್ ನದೀ'
 ತೃಷ್ಟಗಿಂತಲೂ ದೀರ್ಘವಾದ ನದಿ ಇಲ್ಲ ಅಂದ
 ಬುದ್ಧನ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥ
 ಈಗ ನನಗೆ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತಿದೆ.
 ಇದೇನು ವಿಚಿತ್ರ!
 ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಸಾಕ್ಷಿಯೊಬ್ಬಳ ನಿರ್ಭಾವುಕತೆಯಿಂದ
 ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ನಾನು
 ಸಮಣಿಯೊಬ್ಬಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ
 ಈ ಕಥೆಯ ಜಾಲದ ಒಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.
 ನನಗೆ ಗೊತ್ತು.
 ಅವನ ಓಟದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಬಿಡಿಯಾದುದು.
 ಅನಿತ್ಯವಾದರೆ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ನಿರರ್ಶವಾಗಿರುವುದು.
 ಅಷ್ಟೇ ಅನಿತ್ಯ ಆ ಓಟವನ್ನು
 ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಗೆ.
 ಆದರೂ ಆಲೋಚನೆಗಳ ಸರಮಾಲೆಯು ನನ್ನ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ
 ಸರಸರನೆ ಹರಿದು ಹೋಗುತ್ತಿದೆ.
 ಮೋಹ ಮತ್ತು ಕರುಣೆಗಳ ನಡುಗೆರೆ
 ಅಳಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ.
 ಅಗೋ,

ಅವನು ಈಗಾಗಲೇ ತನ್ನ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

ಗಂಡು :

ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡು ಕುಲದೇವಿಯೇ.

ನನಗೊಂದು ಶಿಕಾರಿಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸು.

ಆದರೆ ಆ ದೆವ್ವ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ

ಯಾರು ತಾನೆ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಬಂದಾರು?

ಮನೆಯೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಗಂಡಸರನ್ನು

ಕೊಂದು ಬರೋಣವೆಂದರೆ

ಕುಲದ ಹಿರೇಕನ ಮಗನಾದ ನನಗೆ ಅದು ತಕ್ಕುದಲ್ಲ.

ಕತ್ತಲು ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಮಳೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿಲ್ಲ. ಏನು ಮಾಡಲಿ ?

ಸಮಣಿ:

ಅವನು ತನ್ನ ಶಿಕಾರಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಇದೇನು ಕನಸೋ ನನಸೋ?

ಕನಸಿನೊಳಗಣ ಕನಸೋ?

(ಅಲಂಕೃತಳಾದ ವಧು ಪ್ರವೇಶ.

ಕಾಯುವ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ.)

ಯಾರು ಯಾರನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಾರೆ? ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಬೇಟೆಗಾರ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾನೋ?

ಅಥವಾ ಬೇಟೆಯೇ ಬೇಟೆಗಾರನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತದೋ? ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಅಥವಾ ಬೇಟೆಯೆಂಬುದೇ ಆ ಇಬ್ಬರಿಗಾಗಿ ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತದೋ? ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಬಹುಶಃ ಬೇಟೆಗಾರನೂ ಇಲ್ಲ, ಬಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ.

ಬೇಟೆ ಮಾತ್ರ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

(ಹಾಡು) ಬೇಟೆಗಾರನೂ ಇಲ್ಲ

ಬೇಟೆಯೂ ಇಲ್ಲ

ಬೇಟೆಯೊಂದೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ

ನೋಡುವವನೂ ಇಲ್ಲ

ನೋಟ ತಾನೂ ಇಲ್ಲ

ನೋಡುವುದೊಂದೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ||

ಮಾಡುವವನೂ ಇಲ್ಲ

ಮಾಟವೂ ಇಲ್ಲ

ಮಾಡುವಿಕೆ ಮಾತ್ರ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ |

ಕುಂಬಾರನೂ ಇಲ್ಲ

ಮಡಿಕೆಯೂ ಇಲ್ಲ

ಕುಂಬಾರನ ಚಕ್ರ ತಿರುಗುತ್ತಿದೆ ||

ಬದಲಾದವನೂ ಇಲ್ಲ

ಬದಲಾದುದೂ ಇಲ್ಲ

ಬದಲಾವಣೆ ಸದಾ ಜರುಗುತ್ತಿದೆ ||

(ವಧು ಬೀಳುತ್ತಾ ಜಾರುತ್ತಾ ಕಷ್ಟದಿಂದ ನಡೆಯತೊಡಗುತ್ತಾಳೆ.

ಸಮಣಿ ಅವಳನ್ನು ವೃಥಾ ತಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಅವಳಿಗೆ ವಧು ಕಾಣುತ್ತಾಳೆ. ವಧುವಿಗೆ ಅವಳು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.)

ತೆಳು ಬಳ್ಳಿಯಂತ ಎಳೆ ಹೆಣ್ಣೆ. ಎರಳೆಗಣ್ಣವಳೆ.

ನಿನ್ನ ಮುಂದಿನ ಘನಘೋರ ಕುತ್ತು ನಿನಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲವೆ.?

ಹೊತ್ತು ಮೀರಿದಂತೆ ಅವನ ಹುಚ್ಚ ಮಿತಿ ಮೀರುತ್ತಿದೆ.

ಪ್ರಕೃತಿಗೂ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದೆ. ಅವನ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಡ.

(ಸಮಣಿಯ ಮಾತು ಕೇಳದಂತೆ ವಧು ಏಳುತ್ತಾ ಬೀಳುತ್ತಾ ಗಂಡಿನತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಾಳೆ)

ಇನ್ನು ಇವಳನ್ನು ಯಾರೂ ತಡೆಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

(ವಧು ಜಾರಿ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾಳೆ.

ಆ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿದ ಗಂಡು ಅತ್ತಕಡೆ ನುಗುತ್ತಾನೆ.)

ಗಂಡು :

ಏನೋ ಹೊರಳುತ್ತಿದೆ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ.

ಮನುಷ್ಯನೋ, ಪ್ರಾಣಿಯೋ ? ಹತ್ತಿರದಿಂದ ನೋಡುತ್ತೇನೆ.

ಆದರೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕೆಸರು.....

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅದು ಯಾವುದೋ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಣಿ.

ಮಳೆಯ ತೆರೆಯ ಹಿಂದೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ ಎರಡು ಕಾಲು, ಎರಡು ಕೈಯಿ.

ನಡುವೆ ಮುಖದಂತಹ ಮುಖ.

ಗಂಡಿದ್ದರೂ ಇರಬೇಕು. ಇದೇ ನನ್ನ ಕಡೆಯ ಅವಕಾಶ.

(ಅವಳನ್ನು ಭರ್ಜಿಯಿಂದ ತಿವಿದು ಹೊಡೆದು ಹಾಕುತ್ತಾನೆ.

ವಧುವಿನ ಕೂಗನ್ನು ಭಿಕ್ಷುಣಿ ಕೂಗತೊಡಗುತ್ತಾಳೆ.)

ಇದೇನು ಹೆಣ್ಣಿನ ಆಕ್ರಂದನ.

ಈ ಘೀಳಿಡುವ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಅಸ್ಪಷ್ಟ.

ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಅವಳು ಹೆಣ್ಣಾಗಿದ್ದರೆ?

ರುಂಡವನ್ನು ಕಡಿದು ಬುರುಡೆ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ

ಹೆಣೋ ಗಂಡೋ ಎಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬಲ್ಲವರಾರು?

(ಸಮಣಿಗೆ) ಯಾಕೆ ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದೀಯ?

ನನಗೆ ನನ್ನ ಶಿಕಾರಿ ಸಿಕ್ಕಿದೆ.

ಮಳೆಯೂ ತೆಳುವಾಗತೊಡಗಿದೆ.

ನಾನಿನ್ನೂ ಮಾನವ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು.

ಅಲ್ಲಿ ಅದ್ಧೂರಿಯ ಸ್ವಾಗತ, ಮತ್ತು ಸುಂದರ ಭವಿಷ್ಯ ನನಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದೆ.

(ಅವನು ವಧುವಿನ ಶವವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ರಂಗದಿಂದ ಹೊರಗೆ)

ಸಮಣಿ:

ಈ ಗಂಡಸರು ಎಷ್ಟು ಬಲಹೀನರು ?

ಗೆದ್ದಾಗ ತಮ್ಮ ತಾಕತ್ತನ್ನು ತಾವೇ ಕೊಂಡಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ ಆ ವಿಜಯದ ಕ್ಷಣಗಳೇ ಅವರನ್ನು

ಅಪಜಯದ ಕ್ರೂರ ನರಕಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತದೆ.
 ಈ ಕಥೆಯ ಕೊನೆಯ ಅಂದಾಜು ನನಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಸಿಕ್ಕಿದೆ.
 ಅದನ್ನು ಯೋಚಿಸಿದರೆ ಎದೆ ಝಲ್ಲೆನ್ನುತ್ತದೆ.
 ಇಷ್ಟಂತೂ ಸ್ವಷ್ಟ
 ನಾನಿಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದು ಕೇವಲ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಲು.
 ಇನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ ಅಂತ್ಯವನ್ನು
 ಎದುರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಧ್ಯಾನಮಗ್ನಳಾಗಿ
 ನನ್ನ ಮನಸನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡುತ್ತೇನೆ.
 (ಧ್ಯಾನ ಮುದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.
 ಇತ್ತ ತೋರಣಾದಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಗಂಡಿನ ತಂದೆ
 ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣಿನ ತಂದೆ ಪ್ರವೇಶ)

ಹೆಣ್ಣಿನ ತಂದೆ :

ಮಳೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮೋಡ ಕವಿದಿದೆ.
 ಇನ್ನೇನು ಹೊತ್ತು ಮುಳುಗುತ್ತಿದೆ.
 ಚಂದ್ರೋದಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಗಂಡು ಬಾರದಿದ್ದರೆ
 ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೂ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳೂ ನಿರರ್ಥಕ.

ಗಂಡಿನ ತಂದೆ :

ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಕೋಟಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿದೆ.
 ಬೆಳಗ್ಗೆಯಿಂದ ಜಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಮಳೆ
 ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದರೂ
 ಮನಸ್ಸು ಹಗುರವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.
 ಮಳೆ ತಿಳಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದೇನೋ
 ಶುಭ ಸೂಚನೆ ಮತ್ತು ದೇವಿಯ ಕರುಣೆ.
 ಹೊಸದೊಂದು ಭರವಸೆ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡುತ್ತಿದೆ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ತಂದೆ :

ಭರವಸೆ ಭೀತಿಗಳ ನಡುವೆ
 ಒಂದು ಚಂಚಲ ಲೋಲಾಕಿನಂತೆ
 ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಇಡೀ ದಿವಸ ತೂಗಾಡುತ್ತಿದೆ.
 ಅಗೋ ಅಲ್ಲಿ, ಪೂಜಾರಿಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
 (ಪೂಜಾರಿ ಪ್ರವೇಶ)

ಪೂಜಾರಿ:

ನನ್ನ ವ್ರತಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮುಗಿದಿವೆ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ತಂದೆ :

ದೇವಿ ಏನಾದರೂ ತಿಳಿಸಿದಳೆ?

ಪೂಜಾರಿ:

ತಿಳಿಸಿದಳು.

ಗಂಡಿನ ತಂದೆ :

ಏನೆಂದು?

ಪೂಜಾರಿ:

ಮಾಮೂಲಿನಂತೆ ಒಗಟು ಒಗಟಾಗಿ ಮಾತಾಡಿದಳು.

ತಮಟೆಯ ಮೂರು ಬಡಿತಗಳಂತೆ,

ಗಂಟೆಯ ಮೂರು ನಾದಗಳಂತೆ

ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ನುಡಿದಳು.

“ಸೋಲಿನಲ್ಲಿ ಗೆಲುವಿದೆ.

ಗೆಲುವಿನಲ್ಲಿ ಸೋಲಿದೆ.

ವಿಧಿಯ ಇಚ್ಛೆ ನೆರವೇರುತ್ತದೆ.’

ಹೆಣ್ಣಿನ ತಂದೆ :

ಅದರ ಅರ್ಥ?

ಪೂಜಾರಿ:

ಇಂಥಾ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಇಂಥಾ ವಾಕ್ಯಗಳೇ ಅರ್ಥ.

ಎಷ್ಟು ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡರೂ
 ದೇವಿ ಮುಂದೆ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ.
 ಇನ್ನು ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಹರಿಸಲಾಗದ್ದನ್ನು
 ಅನುಭವದ ಮೂಲಕವೇ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಗಂಡಿನ ತಂದೆ :

ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿ,
 ಕದನಕಲಿಯಂತೆ ನನ್ನ ಮಗ ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.
 ಅವನ ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಭರ್ಜಿ, ಅದರ ತುದಿಯಲ್ಲೊಂದು ಬುರುಡೆ....
 ಅಂದರೆ, ಅವನು ವಿಧಿಯ ವಿರುದ್ಧ ವಿಜಯಿಯಾದನೇನು?

ಪೂಜಾರಿ:

“ಸೋಲಿನಲ್ಲಿ ಗೆಲುವಿದೆ.
 ಗೆಲುವಿನಲ್ಲಿ ಸೋಲಿದೆ.
 ಈ ಎರಡೂ ವಾಕ್ಯಗಳೂ ಈಗಾಗಲೇ ನಿಜವಾಗಿವೆ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ತಂದೆ :

ಎಲ್ಲರೂ ಸಜ್ಜಾಗಿ, ಹೊತ್ತಾಯಿತು.
 ಅವನನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ.
 ಅಂತೂ ಹಿಡಿದ ಹರವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಯೇಬಿಟ್ಟ.

ಪೂಜಾರಿ:

ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕರೆಯಿರಿ.
 ಮಂಗಳ ವಾದ್ಯಗಳು ಮೊಳಗಲಿ.
 (ಹೆಣ್ಣಿನ ತಾಯಿ ಪ್ರವೇಶ)

ಹೆಣ್ಣಿನ ತಾಯಿ :

ನಿಲ್ಲಿಸಿ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು
 ಹುಡುಗಿ ನಾಪತ್ತೆಯಾಗಿದ್ದಳೆ!

ಹೆಣ್ಣಿನ ತಂದೆ :

ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ
ಯಾರು ಅವಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ಬಿಟ್ಟವರು.

ಹೆಣ್ಣಿನ ತಾಯಿ :

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಆಗಿದ್ದೂ ನಿಮ್ಮಿಂದಲೇ.
ನಾನು ಬೇಡ ಬೇಡ ಎಂದು ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ
ಒಂದೂ ಬಿಡದೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟಿರಿ.
ಈ ಬೆಳಗ್ಗೆ ದೆವ್ವಮಳೆ ಶುರುವಾದಾಗಲಿಂದ
ಆಕೆ ಆಂತಕಗೊಳ್ಳತೊಡಗಿದಳು.
ಕಿಟಕಿಗಳನ್ನು ತೆರೆದುಕೊಂಡು
ಮಳೆಯ ಚಾಟಿ
ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ
ತನ್ನ ವರ ಬಂದನೋ ಬಾರನೋ ಎಂದು
ನೋಡತೊಡಗಿದಳು.
ಕಾತುರಳಾಗಿ ಕಾಯತೊಡಗಿದಳು.
ಅವಳು ಎಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದಾಳೋ ಎಂದು
ಅವಳ ನೆಚ್ಚಿನ ಗೆಳತಿಯ ಉಸ್ತುವಾರಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ
ನಾನು ಉಳಿದ ಏರ್ಪಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆ.
ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬೀಗ ಹಾಕಿದ್ದೆ.
ಕಿಟಕಿ ಮುರಿದುಹೋಗಿದೆ.

ಗಂಡು :

ನಾನು ಅವಳಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ
ಅವಳೂ ನನಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.
ಇಂಥಾ ಘೋರ ಮಳೆಯ ಕಾನನದಲ್ಲಿ
ನನ್ನನ್ನು ಅರಸುತ್ತಾ ಹೋದಳು.
ತಂದೆ, ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿದೆ.

ಅವಳು ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಕರೆತರುತ್ತೇನೆ.

(ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಂತೆ ಅಳುತ್ತಿರುವ ಗೆಳತಿ ಪ್ರವೇಶ)

ಗೆಳತಿ:

ಯಾಕೆ ನಾನೇ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥಳಂತೆ

ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೀರಾ ?

ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿ.

ಅವಳನ್ನು ನೀವು ನನ್ನ ಉಸ್ತುವಾರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಮೇಲೆ

ಅವಳ ಭಯ ಮತ್ತು ಆತಂಕಗಳು

ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚತೊಡಗಿದವು.

ಸಂಜೆಯವರೆಗೆ ಕಾಯಿ, ಎಲ್ಲವೂ ಶುಭವಾಗುತ್ತದೆ,

ಎಂದು ಅವಳನ್ನು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಸಮಾಧಾನಮಾಡತೊಡಗಿದೆ.

ಇಂದಿನ ಪ್ರಕೃತಿಯಂತೇ ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧವಾದ ಅವಳು ಸುಮ್ಮನಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಅವನು ಬರುತ್ತಾನೋ ಇಲ್ಲವೋ,

ಈ ಬಿರುಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೇನಾಗುವುದೋ

ಎಂದು ರೋದಿಸತೊಡಗಿದಳು.

ಹೀಗೆ ಅಳುತ್ತಾ ಕೂತಿದ್ದ ಅವಳ ತೋಳುಗಳಿಗೆ

ತಾಳುತ್ತ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ,

ತನ್ನ ನಡಿದೋಳುಗಳಿಂದ ಕಿಟಕಿಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದಳು.

ಯೋಚಿಸಲೂ ಸಮಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ

ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸತೊಡಗಿದೆ.

ಅವಳಷ್ಟು ವೇಗವಾಗಿ ಓಡುವ ಶಕ್ತಿ ನನಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಕೊನೆಗವಳು ಆ ಇಕ್ಕಟ್ಟಾದ ಕಣಿವೆಯ ಜಾರು ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ

ಎದ್ದು ಬಿದ್ದು ಓಡತೊಡಗಿದಾಗ ದೂರದಿಂದ ಅವಳನ್ನು

ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಾನು ಏನನ್ನೋ ಎಡವಿದಾಗ

ನನ್ನ ತಲೆಗೆ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಏನೋ ತಗುಲಿ

ಜ್ಞಾನ ತಪ್ಪಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದೆ.

ಆ ಭೀಕರ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದು

ಇನ್ನೊಂದು ಸಿಡಿಲ ಗರ್ಜನೆಯನ್ನು

ಕೇಳಿ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡು ಅವಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ

ಅದೇ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವಾಗ.....

ಓ, ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಣ್ಣಿಸಲಿ?

ಹೆಣ್ಣಿನ ತಂದೆ :

ಹೇಳು ಏನಾಯಿತು ನನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ?

ಗಂಡು :

ಹೇಳು ಏನಾಯಿತು?

ಗೆಳತಿ:

ಅವಳ ಇಡೀ ಒಡಲು

ಕೆಸರು ಮತ್ತು ಮಾಂಸದ ಕಲಸುಮುದ್ದೆಯಾಗಿ

ರಕ್ತ ಮತ್ತು ಕೆಸರುಗಳ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತ್ತು.

ಅವಳ ಮುಂಡ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತ್ತು.

ರುಂಡ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

ಅವಳ ರಕ್ತವನ್ನು ಹಸಿದ ನೆಲ ಗುಳ್ಳು ಗುಳ್ಳೆಯಾಗೆ ಕುಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಗಂಡು:

ಓ ನನ್ನ ವಿಧಿಯೇ!

ಗಂಡಿನ ತಂದೆ:

ಯಾವ ಖಳ ಈ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಎಸಗಿರಬೇಕು?

ಅವನನ್ನು ಈಗಲೇ ಕತ್ತರಿಸಿ ಚೆಲ್ಲಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಗಂಡು:

ಮಳೆ! ಗುಡುಗು! ಕೆಸರು! ರಕ್ತ! ಕುರುಡು!

ತಂದೇ, ನನ್ನನ್ನೇ ತುಂಡುತುಂಡಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಚೆಲ್ಲಿ.

ಗಂಡಿನ ತಂದೆ:

ಸೊಸೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ

ಮಗನನ್ನು ಏಕೆ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ?

ಗಂಡು :

ಎಲ್ಲರೂ ಕೇಳಿ.

ನನ್ನ ವಿಧಿಯನ್ನು ನಾನೇ ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದೆ.

ನನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ನಾನೇ ನಾಶ ಮಾಡಿದೆ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ತಂದೆ :

ಓ ವಿಧಿಯೇ!

ನಿನ್ನ ವಧುವನ್ನು ನೀನ ವಧೆ ಮಾಡಿದೆಯೇನು?

ಗಂಡು :

ಮಳೆ! ಗುಡುಗು! ಕೆಸರು! ರಕ್ತ! ಕುರುಡು!

ಕಾಲ ಜಾರಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಕುರುಡು ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೆರಡೂ ಕುರುಡಾದವು.

ನನ್ನ ಮದುವೆ ಕೈ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗಬಹುದೆಂಬ ಹೆದರಿಕೆ

ನನ್ನನ್ನು ತರಗುಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಇಂದು ಪ್ರಕೃತಿ ಮನುಷ್ಯರ ಇಷ್ಟಾನಿಷ್ಟಗಳಿಗೆ

ಕಿವುಡಾಗಿತ್ತು, ಕುರುಡಾಗಿತ್ತು.

ಇಬ್ಬಗೆಯ ಕುರುಡಿನ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಅರಸಿದರೂ

ನನಗೆ ನನ್ನ ಬೇಟೆ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ.

ಬದಿಯ ಹಳ್ಳಿಯ ಮಂದಿ

ಅವರ ಪೂಜಾರಿಯ ಸಲಹೆಯಂತೆ

ಪ್ರಳಯ ಕಾಲ ಬಂತೆಂದು ಪರಾರಿಯಾಗಿದ್ದರು.

ನಾನು ಸೋತು ಸುಣ್ಣವಾಗಿ ಕೊನೆಗೂ ಬರಿಗೈಯಾಗಿ

ನಿರಾಶನಾಗಿ ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ

ದೂರದಲ್ಲೊಂದು ರಕ್ತ ಮಾಂಸ ಮತ್ತು ಕೆಸರಿನ ಮುದ್ದೆ
 ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡಿತು.
 ಅದು ಯಾವುದೋ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಪ್ರಾಣಿ ಅಂದುಕೊಂಡ.
 ಆ ಜೀವಂತ ಮುದ್ದೆಯೊಳಗಿಂದ
 ಕೈಯ್ಯರಡು ಕಾಲೆರಡು ಆಮೇಲೆ ಹೊರಬಂದು
 ನರಪ್ರಾಣಿ ಇರಬಹುದೆಂಬ ಅನುಮಾನ ಬಂತು.
 ನನಗೆ ತಾಳ್ಮೆ ಇರಲಿಲ್ಲ.
 ಮನುಷ್ಯನೋ ಮೃಗವೋ ಹೆಣ್ಣೋ ಗಂಡೋ
 ಎಂದು ತೂಗಿನೋಡುವ ಮೊದಲು
 ಭರ್ಜಿ ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿತು.
 ಎರಡು ಕುರುಡುಗಳ ಘೋರ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ
 ಹೆಣ್ಣಿನ ತಲೆ ನನಗೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ.
 ಹೀಗೇ ನನ್ನ ಮದುವೆಯ ಮನೆ
 ನನ್ನ ಆಸೆಗಳ ಸ್ಮಶಾನವಾಗಿಹೋಯಿತು.

ಪೂಜಾರಿ:

ವಿಧಿಯ ಇಚ್ಛೆ ನೆರವೇರುತ್ತದೆ.
 ಮೂರನೇ ವಾಕ್ಯವೂ ನಿಜವಾಯಿತು.

ಗಂಡಿನ ತಂದೆ:

ನಾನು ಹೆತ್ತ ಪಾಪವೇ,
 ನಿನ್ನನ್ನು ಇನ್ನೆಂದು ಮಗನೆಂದು ಕರೆಯಲಾರೆ.
 ನೀನು ನಮ್ಮ ವಂಶಕ್ಕಲ್ಲದೆ
 ನಮ್ಮ ಕುಲಕ್ಕೆ ಕಂಟಕನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.
 ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಾರದೆಂಬ
 ಕುಲದ ನಿಯಮವನ್ನು ಮುರಿದಿರುವುದಲ್ಲದೆ
 ನಿನ್ನ ವಧುವನ್ನು ನಿನ್ನ ಕೈಯ್ಯಾರ ನೀನೇ ಕೊಂದು

ಹಿಂದೆಂದೂ ಯಾರೂ ಎಸಗದ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಎಸಗಿದ್ದೀಯ.
 ನೀನಿನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನತನಕ್ಕೆ ಹೊರಗು.
 ನಮ್ಮ ಕುಲಕ್ಕೂ ಹೊರಗು.
 ಪೂಜಾರಿಗಳೇ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ,
 ನನ್ನ ಮಗನಾಗಿದ್ದ ಈ ವಿಕೃತ ಮೃಗಕ್ಕೆ
 ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀವೇ ವಿಧಿಸಿ.

ಪೂಜಾರಿ :

ಈ ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಮಾದರಿಗಳಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ
 ಇದರ ಶಿಕ್ಷೆಗೂ ಪೂರ್ವಮಾದರಿಗಳಿಲ್ಲ.
 ನಾನು ಈಗತಾನೇ ದೇವಿಯನ್ನು ಒಲಿಸುವ
 ವ್ರತನಿಮಯಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ,
 ಅವಳ ನುಡಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ
 ನುಡಿಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ
 ಕುಲದ ಎಲ್ಲರ ಮುಂದೆ ಘೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.
 ಇವನಿನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಕುಲಕ್ಕೆ ಹೊರತು.
 ಇವನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಇವನಿಗೆ
 ಅನ್ನ ಆಸರೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದವರು ಕೂಡ ಬಹಿಷ್ಕೃತರು.
 ಇವನನ್ನು ನೋಡುವುದೂ ಒಂದು ಪಾಪ.
 ಕೇಳಿಸಿಕೋ ಪಾಪಿಷ್ಠ ತರುಣ,
 ನೀನು ಈ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಅರಿತು ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ.
 ವಿಧಿಯೆಂಬ ಬೇಟೆಗಾರ್ತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ವಯೋಜಿತ ಜಾಲದಲ್ಲಿ
 ಮುಗ್ಧ ಪ್ರಾಣಿಯಂತೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದೆ.
 ಕುಲದೇವಿಯ ತೀರ್ಪು ಯಾವಾಗಲೂ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ.
 ಆದರೆ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ರಹಿತ.
 ನಾನಿನ್ನು ನಿನ್ನನ್ನು ಆಕೆಯ

ಅಲಂಘವಾದ ಇಚ್ಛೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.
 ನಡೆಯಿರಿ ಹಿರೇಕರೇ,
 ಆ ಅನಾಥ ಅರ್ಥಬರ್ಧ ಶವದ
 ಅಂತ್ಯಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡೋಣ.
 ಅವನು ಕಡಿದು ತಂದ ಬುರುಡೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಿ.
 ಈ ತೋರಣಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಬಿಸಾಡಿ.
 (ಗಂಡನ್ನುಳಿದು ಎಲ್ಲರೂ ನಿಷ್ಕ್ರಮಣ.
 ಧ್ಯಾನಮಗ್ನಳಾದ ಭಿಕ್ಷುಣಿ ಎಚ್ಚರವಾಗುತ್ತಾಳೆ.
 ಗಂಡು ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾನೆ)

ಗಂಡು :

ಇದು ಈ ರಕ್ತ ಕಲೆಗಳ ಬರ್ಬರ ಕಥಾನಕ.
 ನನ್ನ ಸಾವಿನ ಮೂಲಕ ಇದು ಮುಕ್ತಾಯವಾಗಬಹುದೆಂದು
 ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಕೊಂದುಹಾಕಿದ ಕಾಡಿಗೆ ನಾನು ಹೋಗಿ
 ಅದೇ ಭರ್ಜಿಯಿಂದ ಆಮೇಲೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂದುಕೊಂಡೆ.
 ಆ ನಂತರವೂ
 ಲೋಕಾನುಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ, ಅವಸ್ಥಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ,
 ಆ ರಕ್ತದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಹಾಕಲು
 ಶಾಪಗ್ರಸ್ತ ಬೇತಾಳನಂತೆ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಸಮಣಿ :

ವಿಧಿನಿರ್ಣಿತವಾದ
 ಆ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಯಾವ ಶಕ್ತಿಗಳೂ ತೊಡೆದುಹಾಕಲಾರವು,
 ವಿಧಿಯನ್ನು ಮೀರಿದ ಶಕ್ತಿಯೊಂದನ್ನುಳಿದು.
 ಆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಮಹಾಕರುಣೆ ಎನ್ನುವುದು.
 ಆ ಕ್ರೂರಮಳೆಯ ದಿವಸ
 ನೀನು ಕೊಂದುಹಾಕಿದ ಹೆಣ್ಣು

ಈ ಚಂದ್ರ ಕಾಂತಿಯ ಪ್ರಶಾಂತ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ
ನಿನ್ನನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿದ್ದಾಳೆ.

ಗಂಡು :

ಅವಳು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ?
ನೀನು ಬಲ್ಲೆಯಾ?
ಯಾವ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ?

ಸಮಣಿ :

ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಗೋಚರವಾಯಿತು.
ನಿನ್ನಿಂದ ಮರಣಹೊಂದಿದ ಮೇಲೆ ಅವಳೊಬ್ಬ ಯಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಮರುಹುಟ್ಟಿದಳು.
ತನ್ನ ನೆರಳಲ್ಲಿ ತಪೋನಿರತನಾಗಿದ್ದ ಮಹಾಮುನಿಯ ಶಿರದ ಮೇಲೆ
ಎಡೆಬಿಡದೆ ದಿನವೂ ಹೂವು ಸುರುಹಿದ ಕಾರಣ
ಸುಪ್ರೀತನಾದ ಆ ಮುನಿಯು
ಆಕೆ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ
ಮುಮುಕ್ಷವಾಗಿ ಮರುಹುಟ್ಟಲಿ ಎಂದು ಹರಸಿದನು.

ಗಂಡು :

ಪೂರ್ವದ ಮುಖ ಕೆಂಪಾಗುತ್ತಿದೆ.
ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಕರಗಿಹೋಗುವ ಮೊದಲು ಹೇಳು,
ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಎಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇನೆ.

ಸಮಣಿ :

ಆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಕಾಣಲಾರೆ.
ಮರಳ ಕಣಗಳಂತೆ ಅಗಣಿತವಾದ ಬೋಧಿಸತ್ವರಿಂದ
ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ತಪ್ಪಿಗೂ ಕ್ಷಮೆಯುಂಟು.
ನಿನಗೂ ಮುಕ್ತಿಯುಂಟು.
ಅಂದು ನೀನು ಮದುವೆಯಾಗಲಾರದ ಸಮಣಿಯಾಗಿ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ. ಇಂದು
ನನಗೂ ಕ್ಷಮೆಯಿರಲಿ,

ನಿನಗೂ ಕ್ಷಮೆಯಿರಲಿ.

ಬಾ, ವ್ಯಸನಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ನಿನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು

ನನ್ನ ಮಡಿಲಿನಮೇಲಿಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಪಿಶಾಚಿ ಬದುಕನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸು.

ಬರಲಿರುವ ಬೆಳಕಿನ ಮುಂಜಾವಿನಲ್ಲಿ

ಇನ್ನೊಂದು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ,

ಇನ್ನೊಂದು ಗೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ,

ನೀನು ಮತ್ತೆ ನರರೂಪ ತಾಳುವೆ.

ಆಗ ನಾನು ಇನ್ನೊಂದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು

ಕೊನೆಯಿರದ ಭವಾಂತರದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮರ-೧ :

ಶಿಕಾರಿ ಬೇಟೆಗಾರನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿತು.

ಕೊಲೆಯಾದವಳು ಕೊಂದವನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿದಳು.

ಮರ -೨ :

ಬರಲಿರುವ ಮಂಗಳದ ಮುಂಜಾವು

ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಮುನ್ನೂಚನೆ.

ಮರ -೩ :

ನಾವಿನ್ನೂ ನರರ ತಪ್ಪಿಂದ ಕಲುಷಿತವಾಗದವರು.

ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವೂ ನಮ್ಮ ಮರಬಾಳುವೆಯಿಂದ

ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಲ್ಲೆವು.

ಮರಗಳು :

ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಆ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಮಹಾಕರುಣೆ ಮಹಾಕ್ಷಮೆಗಳಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಶಬ್ದದಲ್ಲಲ್ಲಿ, ನಿಶ್ಯಬ್ದದಲ್ಲಿ.

ಮಾತಿನಲ್ಲಲ್ಲಿ, ಮೌನದಲ್ಲಿ.

ರಂಗದ ಮೇಲಲ್ಲಿ, ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ.

(ಮೇಲಿನ ಮಾತುಗಳಾಡುವಾಗ ಮರಗಳು ತೆರೆಯಾಗಿ
ಗಂಡು ಮತ್ತು ಸಮಣಿಯನ್ನು ಮರೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ.
ಈ ತೆರೆ ಎದ್ದಾಗ ಗಂಡೂ ಮಾಯ.)

ಸಮಣಿ:

ಕನಸಿನೊಳಗಿನ ನಿಧೆ
ನಿಧೆಯೊಳಗಿನ ಕನಸು
ಅವೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ಗತದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು
ವಿವರವಿವರವಾಗಿ ನನಗೆ ತೋರಿಸಿದವು.
ಎಲ್ಲ ದೋಷಗಳಿಂದ ನಾನು ಕಲುಷಿತಳು.
ನನ್ನಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ಕಲುಷಿತ.
ಆದ್ದರಿಂದ ಮಹಾಕರುಣೆಯ ಮಹಾವತಾರವಾದ
ಅವಲೋಕಿತೇಶ್ವರ ಬುದ್ಧನ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ
ನನ್ನ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತೇನೆ.
ಕಾಡುಗಳೇ,
ಕಾಡಿನೊಳಗಿರುವ ಗಿಡಮರಪಶುಪಕ್ಷಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆ.
ನನ್ನ ಜಾಗೃತ್ಯವು ಸುಷುಪ್ತಿಗಳ
ಸೂತ್ರಧಾರಿಗಳೆ, ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳೆ.
ಮತ್ತು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರೆ,
ಈ ಬಯಲಾಟದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ನಿಜವನ್ನು ನನಗೆ ತೋರಿಸಿದ್ದೀರಿ.
ಎಲ್ಲ ನಿಜಗಳನ್ನೂ ತೋರಿಸಿದ್ದೀರಿ.
ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞಳು.
ಓಂ ಮಣಿ ಪದ್ಮ ಹುಂ.

ಮರಗಳು :

(ಹಾಡು)

ಇರುಳಿನ ಬಸಿರಲ್ಲಿ

ಬೆಳಗು ಮೂಡಿಬಂತು | ಏಳಿ |
ಸೆರಮನ ಬಾಗಿಲಿಗೆ
ಬಿಡುಗಡೆ ಬಂದಿದೆ | ಏಳಿ |
ಅಳಲಿನ ಕೊಳದಲ್ಲೆ
ನಳಿನದ ಮುಗುಳುನಗೆ | ಏಳಿ |
ಮರಣದ ಧರೆಯಲ್ಲಿ
ಕರುಣೆಯ ಹಿತಬಿಸಿಲು | ಏಳಿ |
ತೆರೆಗಳೆಲ್ಲವು ಸರಿದು
ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹರಡಿದೆ | ಏಳಿ |

* * *

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು
 ಕನ್ನಡ ಐಚ್ಛಿಕ ಪಠ್ಯ
 ಬಿ.ಎ ನಾಲ್ಕನೇ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್
 ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆ

ಸಮಯ: 3 ಗಂಟೆ

ಅಂಕಗಳು: 100

I ಯಾವುದಾದರೂ ಹತ್ತು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಐದು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ. 2X10=20

1. ಛಂದಸ್ಸಿನ ಸ್ವರೂಪ
2. ತ್ರಿಪದಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು
3. ಷಟ್ಪದಿಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು
4. ಕಂಸಾಳೆ ಜನಪದ ಕಲಾಪ್ರಕಾರ
5. ಗಂಗೆ ಪೂಜೆಯ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳು
6. ಮೃಗದ ವರ್ತನೆ
7. ಸುನೀತ-ಛಂದಸ್ಸಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳು
8. ರಾಯಣ್ಣನ ಅಂತ್ಯ
9. ಬೈರವನಂತೆ ವರ್ತಿಸಿದ ಮಳೆ
10. ವಸಂತನ ಆಗಮನದ ಸೊಬಗು
11. ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ನಾಯಿಗಳ ಪಾತ್ರ
12. ಕುಮಾರ ಪರ್ವತದ ಧೀರತೆ
13. ಗ್ರೀಕ್ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಳದ ಪಾತ್ರ
14. ಮೀಡಿಯಾ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಎಸಗಿದ ಕ್ರೌರ್ಯ

II ಯಾವುದಾದರೂ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಹದಿನೈದು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ. 4X5=20

1. ಛಂದಸ್ಸಿನ ಇತಿಹಾಸ ಹಾಗೂ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
2. ಖ್ಯಾತ ಕರ್ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಷದಪಡಿಸಿ.
3. ರಾಯಣ್ಣನ ದುರಂತವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿ.
4. ಭಾಗೀರಥಿಯ ದುರಂತದ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
5. ಸೃಷ್ಟಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ನಿಂತ ಬಗೆಯನ್ನು ಕವಿ ಹೇಗೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ? ವಿಷದಪಡಿಸಿ.

6. ಕ್ರಿಯಾನ್ ಅಂತ್ಯವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ.

III ಯಾವುದಾದರೂ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ. 4X10=40

1. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಛಂದಸ್ಸಿನ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಿ.
2. 'ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣ'ನ-ವೀರತನದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ನಿಮಗಿಟ್ಟಿರುವ ಪಠ್ಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ.
3. ಕೊಡಗಿನ ಬೇಟೆಯ ವಿವಿಧ ಮಜಲುಗಳನ್ನು ಲೇಖಕರು ವಿವರಿಸುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ.
4. ಮನುಷ್ಯತ್ವದ ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳನ್ನು 'ಮೃಗ ಮತ್ತು ಸುಂದರಿ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ? ವಿಷದಪಡಿಸಿ.
5. ಮೀಡಿಯಾ ಮತ್ತು ಜೇಸನ್-ಇವರಿಬ್ಬರ ನಡುವಿನ ದಾಂಪತ್ಯದ ವೈರುಧ್ಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ.

VI ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಹದಿನೈದು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.(ಓದು

ಪಠ್ಯ)

5X2=10

1. ತೋಂಡಿಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿನ ಛಂದಸ್ಸು ಯಾವ ಬಗೆಯದು? ವಿವರಿಸಿ.
2. 'ಮೂರ್ಖರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ' ರಾಜ ಮಂತ್ರಿಯ ದುರಂತದ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ವಿಷದಪಡಿಸಿ.
3. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮುಂದೆ ಕುಬ್ಜರು-"ಕುಮಾರ ಪರ್ವತದೇದುರು ನಾವು ಐದಡಿ ಚಿಲ್ಲರೆ" ಈ ಮಾತನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ.
4. 'ಮದುವೆ ಹೆಣ್ಣು'-ನಾಟಕದ ದುರಂತದ ಅಂತ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

V ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧ

ರಚಿಸಿ.

1X10=10

1. ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ
2. ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ
3. ಕುವೆಂಪು ಬದುಕು-ಬರಹ

ಡಾ. ಟಿ. ವೆಂಕಟೇಶ್‌ಮೂರ್ತಿ

ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು

ಬಿ.ಇ.ಎಸ್ ಸಂಜೆ ಕಾಲೇಜು

ಜಯನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೧೧

ಡಾ. ನಟರಾಜ್ ತಲಘಟ್ಟಪುರ

ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು

ಬಿ.ಇ.ಎಸ್. ಸಂಜೆ ಕಾಲೇಜು,

ಜಯನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೧೧

ಶ್ರೀಮತಿ ರಾಧಾ ಆರ್. ನಾಡಿಗ್

ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ

ಬಿಎಂಎಸ್ ಮಹಿಳಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ

ಬಸವನಗುಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೦೪.